रयत शिक्षण संस्थेचे,

दहिवडी कॉलेज दहिवडी

NAAC Reaccredited with CGPA of 2.79 at B Grade

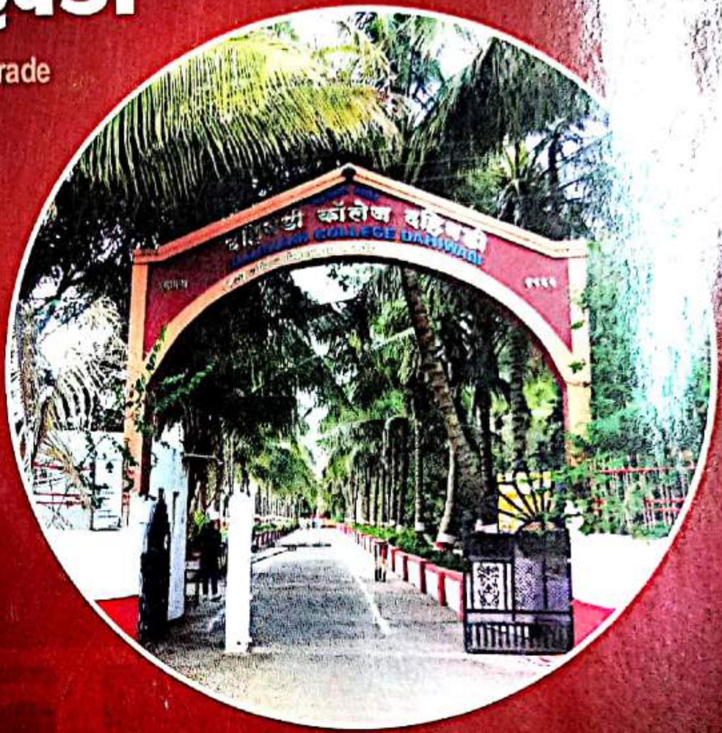

अद्वैत

सन २०१५-२०१६

Scanned with CamScanner

॥ कर्मवीर जयंती सोहळा ॥

पद्मभूषण डॉ.कर्मवीर भाऊराव पाटील जयंती सोहळा यामध्ये प्रास्ताविक व स्वागत करताना प्राचार्य डॉ.सी.जे.खिलारे

पद्मभूषण डॉ.कर्मवीर भाऊराव पाटील जयंती सोहळा यामध्ये मार्गदर्शन करताना रयत शिक्षण संस्थेचे चेअरमन मा.डॉ.अनिल पाटील

पद्मभूषण डॉ.कर्मवीर भाऊराव पाटील जयंती सोहळा यामध्ये बोलताना मा.वाघोजीराव पोळ

पद्मभूषण डॉ.कर्मवीर भाऊराव पाटील जयंती सोहळा यामध्ये महाविद्यालयाच्या सुवर्ण महोत्सवी स्मरणिकेचे प्रकाशन करताना मान्यवर

॥ सुवर्ण महोत्सव उपक्रम ॥

सुवर्ण महोत्सवी वर्षानिमित्त इनडोअर स्पोर्टस् फॅसिलिटी बिल्डींग आणि सुवर्ण महोत्सवी इमारत बांधकाम शुभारंभ सोहळा यामध्ये बोलताना प्राचार्य डॉ.सी.जे.खिलारे

सुवर्ण महोत्सवी वर्षानिमित्त इनडोअर स्पोर्टस् फॅसिलिटी बिल्डींग आणि सुवर्ण महोत्सवी इमारत बांधकाम शुभारंभ सोहळा यामध्ये बोलताना मा.ना.श्रीमंत रामराजे नाईक निंबाळकर, सभापती, विधान परिषद, महाराष्ट्र राज्य

सुवर्ण महोत्सवी वर्षानिमित्त इनडोअर स्पोर्टस् फॅसिलिटी बिल्डींग आणि सुवर्ण महोत्सवी इमारत बांधकाम शुभारंभ सोहळा यामध्ये बोलताना डॉ.अनिल पाटील, चेअरमन, रयत शिक्षण संस्था, सातारा

सुवर्ण महोत्सवी वर्षानिमित्त इनडोअर स्पोर्टस् फॅसिलिटी बिल्डींग उद्घाटन प्रसंगी मान्यवर

Scanned with CamScanner

स्थापना : १९६५

"स्वावलंबी शिक्षण हेच आमचे ब्रीद" - कर्मवीर

रयत शिक्षण संस्थेचे

दहिवडी कॉलेज दहिवडी

फोन : (०२१६५)२२०२३१

NAAC Reaccrediated with CGPA of 2.79 at 'B' Grade

अद्वैत

वार्षिक नियतकालिक

२०१५ - २०१६

* अध्यक्ष व प्रकाशक *

प्राचार्य डॉ.सी.जे.खिलारे

* प्रमुख संपादक *

प्रा.एन.व्ही.शिंदे

मराठी विभाग

Scanned with CamScanner

स्थापना : १९६५

रयत शिक्षण संस्थेचे

दहिवडी कॉलेज दहिवडी

अद्वैत

वार्षिक नियतकालिक २०१५-२०१६

संपादक मंडळ :

* अध्यक्ष व प्रकाशक :..........

  प्राचार्य डॉ. चंद्रकांत जे. खिलारे

* प्रमुख संपादक :..........

  प्रा.एन.व्ही.शिंदे

* सहाय्यक संपादक :..........

  प्रा.एस.टी.कोळी

  प्रा.बी.एल.गायकवाड

* विभागीय संपादक ::..........

मराठी	प्रा.सौ.सुलोचना वाघमोडे
हिंदी	प्रा.डॉ.बी.एस.बलवंत
इंग्रजी	प्रा.डॉ.बी.एस.लोकडे
विज्ञान	प्रा.डॉ.संजय खेत्रे
कनिष्ठ	प्रा.एम.बी.कुमठेकर
फोटो	प्रा.मन्सूर शिकलगार
अहवाल	प्रा.पी.के.टोणे
कलादालन	प्रा.डॉ.विनायक जमदाडे

मुद्रक : साईश्रध्दा प्रिंटर्स, यु.जी.एफ - १०, शाहु स्टेडियम, सातारा. दुरध्वनी ०२१६२-२२६६३३

या अंकात प्रसिध्द झाल्येल्या लेखातील मतांशी संपादक मंडळ सहमत असेलच असे नाही. मजकुराची जबाबदारी पूर्णत: संबंधित लेखकाची.

Scanned with CamScanner

महाविद्यालयाचे अंतरंग

- एम.एस्सी. संशोधन केंद्र
- योगा कोर्स
- ग्रामीण पत्रकारिता प्रमाणपत्र
- स्पोकन इंग्लिश कोर्स
- विनायक माईनकर गांधी रिसर्च स्पर्धेत प्रथम
- यु.जी.सी. अनुदानित कोर्स
- टॅली कोर्स
- टुरिझम कोर्स
- अंशकालीन कोर्स
- व्यक्तिमत्त्व विकास
- माती व परीक्षण कोर्स
- बायोटेक्नो–लॉजी
- हाउसहोल्ड केमिकल्स
- आर.टी.एम. केंद्र
- १७ प्राध्यापक विद्यावाचस्पती
- एन.एस.एस. विभाग
- सुसज्ज इमारती व सुंदर परिसर
- विज्ञान विभाग अद्यावत प्रयोगशाळा
- स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्र
- तज्ज्ञ प्राध्यापक
- विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाला आकार देणारा सांस्कृतिक विभाग
- महाविद्यालयाची अनेक बलस्थाने
- सुसज्ज ग्रंथालय
- सुसज्ज बास्केटबॉल मैदान
- संशोधन महोत्सवात भिजीत हजारे तृतीय
- १३ भित्तीपत्रके
- एम.एस्सी. केमिस्ट्री
- एन.सी.सी. विभाग
- अद्ययावत संगणक प्रशिक्षण केंद्र
- जिल्हास्तरीय युवा महोत्सवात लोककला व वाद्यवृंद तृतीय
- संशोधन अविष्कार आंतर–विद्यापीठ स्पर्धेत सहभाग
- प्लेसमेंट सेल
- विद्यार्थ्यांसाठी एन.आर.सी. सेंटर
- कमवा व शिका योजना
- पीएच.डी. संशोधक विद्यार्थी
- जिल्हास्तरीय हॉलीबॉल स्पर्धेत यश
- ऋषिकेश पिसाळ प्रजासत्ताक दिन संचलन नवी दिल्ली सहभाग
- शुभम निलाखे राज्यस्तरीय क्रिकेट स्पर्धेत सहभाग
- इनडोअर कॉम्प्लेक्स
- राष्ट्रीय सेपक टकरा अपेक्षा दडस गोल्ड मेडल
- कॉम्प्युटर सायन्स विषय
- गणेश धनवट ऑलइंडीया स्पर्धेत सहभाग
- इंटरझोनल खो–खो मध्ये सहभाग

Scanned with CamScanner

स्थापना : १९६५

रयत शिक्षण संस्थेचे

दहिवडी कॉलेज दहिवडी

स्थानिक व्यवस्थापन समिती :...

* अध्यक्ष	:	मा.चेअरमन, रयत शिक्षण संस्था, सातारा	
* सदस्य	:	मा.सचिव, रयत शिक्षण संस्था, सातारा	
* सदस्य	:	मा.वाघोजीराव पिलाजीराव पोळ	
* सदस्य	:	मा.नारायणराव एकनाथ माने	
* सदस्य	:	मा.सुनिल ज्ञानदेव जाधव	
* सदस्य	:	प्रा.डॉ.बाळासाहेब शिवाजी बलवंत	प्राध्यापक प्रतिनिधी
		प्रा.डॉ.अनिल निवृत्ती दडस	प्राध्यापक प्रतिनिधी
		प्रा.डॉ.मारुती जगन्नाथ लुबाळ	प्राध्यापक प्रतिनिधी
* सदस्य	:	श्री.दिलीप यशवंत यादव	शिक्षकेतर सेवक प्रतिनिधी
* सदस्य	:	मा.प्रा.डॉ.एन.डी.पाटील	सदस्य,मॅनेजिंग कौन्सिल
* निमंत्रित सदस्य	:	मा.श्री.डॉ.प्रदिपकुमार गोविंदराव शिंदे	
* सचिव	:	मा.प्राचार्य दहिवडी कॉलेज दहिवडी	

... फॉर्म नं. ४ नियम ...

'अद्वैत' या वार्षिक नियतकालिकेच्या स्वामित्व व इतर बाबी विषयी निवेदन–फॉर्म ४ नियम ८ अ नुसार

* प्रकाशन स्थळ	:	दहिवडी कॉलेज दहिवडी, फोन नं. २२०२३१
* नियतकाल	:	वार्षिक
* प्रकाशकाचे नाव	:	प्राचार्य डॉ.सी.जे.खिलारे
* राष्ट्रीयत्व	:	भारतीय
* पत्ता	:	दहिवडी कॉलेज दहिवडी
* मालकी	:	दहिवडी कॉलेज दहिवडी
* मुद्रकाचे नाव	:	अजय फडतरे
* राष्ट्रीयत्व	:	भारतीय
* पत्ता	:	साईश्रध्दा प्रिंटर्स, यु.जी.एफ – १०, शाहू स्टेडियम, सातारा. दुरध्वनी ०२१६२–२२३३६६

मी प्राचार्य डॉ.सी.जे.खिलारे असे जाहीर करतो,
की, वर दिलेला तपशील माझ्या माहितीप्रमाणे व समजुतीप्रमाणे खरा आहे.

Scanned with CamScanner

पद्मभूषण
डॉ.कर्मवीर भाऊराव पाटील

संस्थापक, रयत शिक्षण संस्था, सातारा

निज देहाचे झिजवून चंदन,
तुम्ही वेचिता येथे कण कण ।
आणि फुलविले हसरे नंदन,
स्मृतीस तुमच्या शतशः वंदन ॥

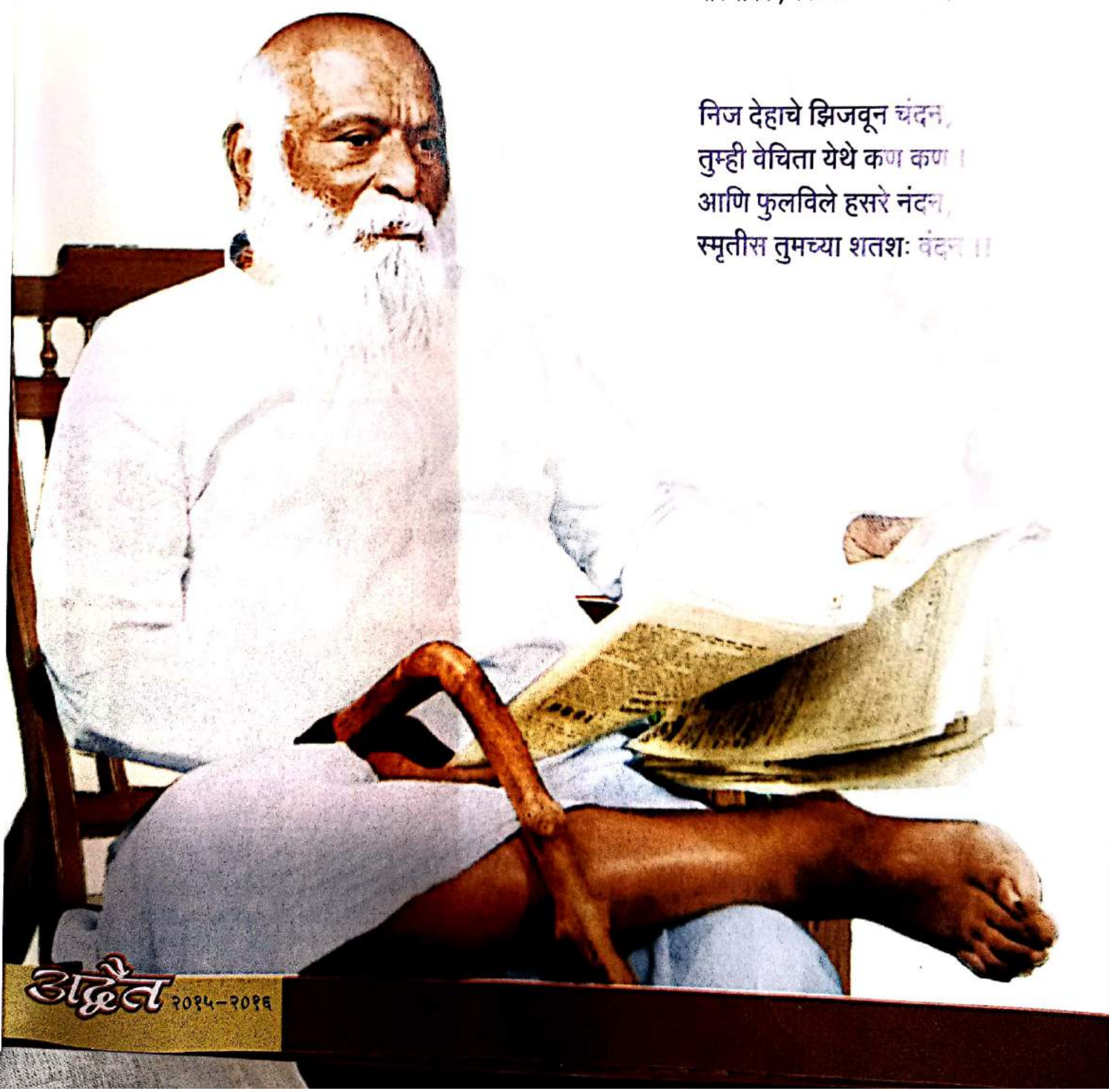

Scanned with CamScanner

|| आमची स्फूर्तिस्थाने ||

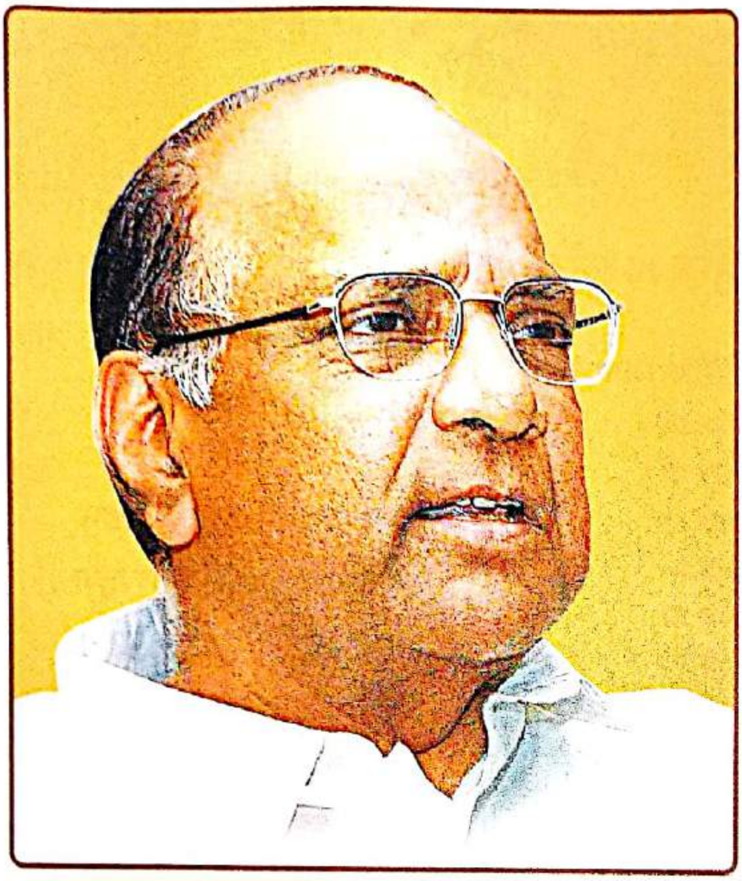

मा.ना.शरदरावजी पवार
अध्यक्ष, रयत शिक्षण संस्था, सातारा.

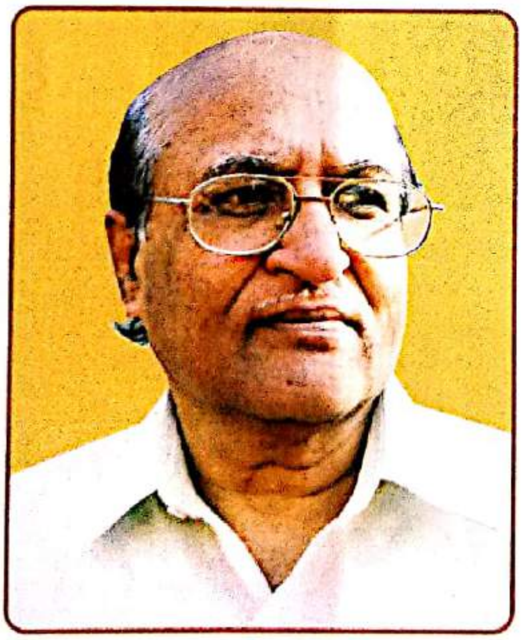

मा.डॉ.अनिल पाटील
चेअरमन, रयत शिक्षण संस्था, सातारा.

मा.डॉ.एन.डी.पाटील
सदस्य, मॅनेजिंग कौन्सिल
रयत शिक्षण संस्था, सातारा.

Scanned with CamScanner

महाविद्यालयाच्या परिवर्तनाचे शिल्पकार

मा.प्राचार्य डॉ.सी.जे.खिलारे

|| महाविद्यालयाचे आधारस्तंभ - स्थानिक व्यवस्थापन समिती ||

मा.डॉ.अनिल पाटील
अध्यक्ष

मा.प्रा.डॉ.एन.डी.पाटील
सदस्य

मा.प्राचार्य डॉ.गणेश ठाकूर
सदस्य

मा.प्राचार्य डॉ.सी.जे.खिलारे
सचिव

मा.नारायण ए. माने
सदस्य

मा.सुनिल ज्ञा. जाधव
सदस्य

मा.वाघोजीराव पोळ
सदस्य

मा.प्रा.डॉ.बाळासाहेब बळवंत
प्राध्यापक प्रतिनिधी

मा.प्रा.डॉ.मारुती ज.लुबाळ
प्राध्यापक प्रतिनिधी

मा.डॉ.अनिल एन.दडस
प्राध्यापक प्रतिनिधी

मा.श्री.डॉ.प्रदिपकुमार गो.शिंदे
निमंत्रित सदस्य

मा.श्री.दिलीप य.यादव
शिक्षकेत्तर सेवक प्रतिनिधी

Scanned with CamScanner

|| विविध उपक्रम ||

प्लेसमेंट विभाग आयोजित कॅम्पस इंटरव्यूव्ह प्रसंगी बोलताना
टी.सी.एस.कंपनीमधील पदाधिकारी

स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्र उद्घाटन प्रसंगी मार्गदर्शन करताना
महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाचे माजी सदस्य मा.प्राचार्य डॉ.अरुण अडसूळ

वाङ्मय मंडळ उद्घाटन प्रसंगी काव्य सादरीकरण करताना
प्रसिद्ध मराठी कवी प्रा. संतोष पवार

सेपक टकरा या खेळ प्रकारामध्ये राष्ट्रीय स्तरावर गोल्ड मेडल प्राप्त खेळाडू व
मा.ना.श्रीमंत रामराजे नाईक निंबाळकर, डॉ.अनिल पाटील, प्राचार्य डॉ.सी.जे. [illegible] व मा

राज्यस्तरीय क्रिकेट स्पर्धा उपविजेता संघ

भूगोल विभागातील विद्यार्थी प्रात्यक्षिक करताना

|| अभ्यास सहली ||

भूगोल विभागातील विद्यार्थी अभ्यास सहल - हरिहरेश्वर, जि.रत्नागिरी

इतिहास विभागातील विद्यार्थी, स्थळ : वाई येथील ऐतिहासिक वाडा

Scanned with CamScanner

संपादकीय

सन २०१५-२०१६ या वर्षीचा 'अद्वैत' नियतकालिकाचा अंक आपल्या हाती देताना मनस्वी आनंद होत आहे. नुकतेच महाविद्यालयाने सुवर्णमहोत्सवी वर्ष दिमाखात विविध उपक्रमांद्वारे साजरे केले. यामध्ये दहिवडी पंचक्रोशीमधील नागरिक, माजी रयत सेवक, हितचिंतक व माजी विद्यार्थी यांनी सक्रीय सहभाग घेतला; हे आवर्जून नमूद करावसे वाटते. माणदेशातील नवोदित लेखकांना हक्काचे, अभिव्यक्तीचे व्यासपीठ 'अद्वैत' च्या माध्यमातून महाविद्यालयाने दिले आहे. या प्रदेशातील अभावग्रस्त परिस्थितीचे भांडवल न करता संघर्षमय वृत्तीने लढणारे लढवय्ये निर्माण करून विद्यार्थ्यांच्या सर्जनशक्तीला प्रेरणा देण्याची भूमिका महाविद्यालय सातत्याने निभावत आहे. याला विद्यार्थ्यांचाही सकारात्मक प्रतिसाद लाभतो आहे; हे आमच्या सर्वांच्या प्रयत्नांचे फलित म्हणावे लागले. महाविद्यालयाचा माजी विद्यार्थी शहीद सुनिल विठ्ठल सूर्यवंशी हा सियाचिन येथे देशसेवा करताना झालेल्या दुर्घटनेमध्ये शहीद झाला, त्यास विनम्र अभिवादन. महाविद्यालयाने भारतीय संरक्षण दलांमध्ये अनेक शूर योद्धे देण्याचे कार्य केले आहे, करित आहे. याचा प्रत्येकाला अभिमान आहे.

'अद्वैत' च्या माध्यमातून अनेक विद्यार्थी लेखकांना सर्जनशील पंखांचे बळ लाभण्यासाठी सातत्याने प्रयत्न केले जात आहेत. समाजातील सर्वच स्तरांमध्ये परिवर्तन व्हावे यासाठी ही लेखणी पुढे येत आहे, याचा आनंद वाटतो. यावर्षी महाविद्यालयामध्ये अनेक उपक्रम यशस्वीपणे संपन्न झाले. यामध्ये महाराष्ट्र शासनाच्या पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागाच्या वतीने स्वच्छता मित्र वक्तृत्व करंडक स्पर्धेमध्ये आणि मराठी भाषा संवर्धन पंधरवडा निमित्त घेतलेल्या काव्यवाचन स्पर्धेमध्ये कु. गुळीक स्नेहल हिने तृतीय क्रमांक प्राप्त करून यश मिळविले. जिल्हास्तरीय युवा महोत्सवामध्ये लोककला आणि वाद्यवृंद या संघांनी तृतीय क्रमांक मिळविला. हिंदी दिनानिमित्त घेतलेल्या निबंधस्पर्धेमध्ये कु. जाधव रोहिणी आणि वक्तृत्व स्पर्धेमध्ये कु. शिंदे दिपाली यांनी प्रथम क्रमांक मिळवून यश संपादन केले. गांधी फाउंडेशन, जळगाव द्वारे घेण्यात आलेल्या गांधी विचार संस्कार परीक्षेमध्ये

Scanned with CamScanner

माईनकर विनायक याने प्रथम क्रमांक मिळविला. कर्मवीर जयंती आणि सुवर्णमहोत्सवी वर्ष यांचे औचित्य साधून घेण्यात आलेल्या निबंध स्पर्धेत कनिष्ठ महाविद्यालय गटामधून प्रथम क्रमांक कु. घाडगे जयश्री तर वरिष्ठ गटामधून कु. सस्ते दिपाली यांनी प्रथम क्रमांक मिळविले. जिल्हास्तरीय आविष्कार संशोधन महोत्सवामध्ये वाणिज्य व व्यवस्थापन गटामधून हजारे अभिजीत याने तृतीय क्रमांक मिळविला. या यशस्वी विद्यार्थी-विद्यार्थिनी यांनी आपल्या महाविद्यालयाचा नावलौकिक बुद्धीमत्तेच्या, प्रयत्नांच्या, जिद्दीच्या जोरावर वाढविला, सर्वांचे मन:पूर्वक अभिनंदन.

विद्यापीठीय अभ्याक्रमाबरोबर अंधश्रद्धा निर्मूलन, विवेकवाद, विज्ञाननिष्ठा, जलसाक्षरता, समानता, व्यक्तिमत्त्व विकास, जिज्ञासूवृत्ती यांची शिदोरी देण्याचा वसाही महाविद्यालय सातत्याने जोपासत आले आहे. यातूनच उत्तम व आदर्श नागरिक घडविण्याचा आमचा प्रामाणिक हेतू आहे. सामाजिक बांधिलकीची जबाबदारी लक्षात घेऊन महाविद्यालयातील सर्व सेवकांनी सुवर्ण महोत्सवी इमारत बांधण्यासाठी आर्थिक मदत केली. त्याशिवाय जाहिरातींच्या माध्यमातूनही सेवकांनी आर्थिक हातभार मिळवून दिला. या सर्वांच्या प्रयत्नामधूनच महाविद्यालयाच्या शैक्षणिक विकासाबरोबर भौतिक विकासाला गती मिळत आहे.

अद्वैत संदर्भात काही सूचना, प्रतिक्रिया असल्यास जरुर कळवावे. महाविद्यालयातील सर्व प्राध्यापक, ग्रंथपाल, नियतकालिक समितीमधील सर्व सदस्य, कार्यालयीन सेवक, विद्यार्थी, लेखक, कवी, श्री साईश्रद्धा प्रिंटर्स सातारचे श्री.अजय फडतरे, श्री.आकाश येवले, श्री.विनोद फडतरे, श्री.जयदिप शेटे, श्री.निलेश ताटे मुखपृष्ठ संकल्पना बनविणारे श्री. सरदार जाधव, महाविद्यालयाच्या सुवर्ण महोत्सवी वर्षाच्या निमित्ताने सुवर्ण महोत्सवी गीत रचणारे कवी संतोष पवार या सर्वांच्या सहकार्यातून अद्वैतचा अंक फुलत आहे. त्याबद्दल सर्वांचे आभार. मा.प्राचार्य डॉ.सी.जे.खिलारे यांनी वेळोवेळी मार्गदर्शन केले त्याबद्दल मनःपूर्वक आभार. ज्ञात-अज्ञात सर्वांच्या सहकार्यामुळे अद्वैत अंक आकाराला आला आहे. सर्वांचे मनःपूर्वक आभार.

धन्यवाद ! जय कर्मवीर !

प्रा.एन.व्ही.शिंदे
संपादक

Scanned with CamScanner

प्राचार्यांचे मनोगत

या शैक्षणिक वर्षातील अद्वैत नियतकालिकाचा अंक आपल्या हाती देताना विशेष आनंद होत आहे. या नियतकालिकेच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांच्या सृजनशीलतेला नवे पंख देण्याची आमची मुख्य भूमिका आहे. विद्यार्थ्यांमध्ये नावीन्यपूर्ण कल्पनाशक्ती आणि विचार प्रकटीकरण लेखनकौशल्य यासाठी 'अद्वैत'ची भूमिका महत्त्वाची वाटते. पद्मभूषण कर्मवीर भाऊराव पाटील यांचा समाजसुधारणेचा व विचारांचा वारसा महाविद्यालय सातत्याने जपत आहे. ग्रामीण आणि अभावग्रस्त परिस्थितीमधील विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक जीवनाचा आपले महाविद्यालय मानदंड बनल्याचे पाहून खरोखरच आनंद वाटतो. माणदेशातील विद्यार्थ्यांचा हा माईलस्टोन पुढे घेऊन जाताना सर्वांचे सहकार्य अपेक्षित आहेच. महाविद्यालयाने पन्नास वर्षे नुकतीच पूर्ण केली. या पन्नास वर्षाच्या वाटचालीमध्ये माणदेशातील समाजाचे परिवर्तन, शैक्षणिक विकासाची उंची, जिज्ञासू व सर्वगुणसंपन्न विद्यार्थी आणि उत्तम नागरिक घडविण्यामधील महाविद्यालयाचे योगदान महत्त्वाचे वाटते. महाविद्यालयाचा माजी विद्यार्थी शहीद सुनिल विठ्ठल सूर्यवंशी हा सियाचीन येथे देश संरक्षण करताना शहीद झाला. त्याच्या कार्यास, देशभक्तीस अभिवादन !

या शैक्षणिक वर्षामध्ये महाविद्यालयात विविध विभागांकडून कार्यशाळा, चर्चासत्रे, विशेष व्याख्याने याशिवाय नियमित उपक्रम यशस्वीपणे पूर्णत्वास आले. कला, वाणिज्य, विज्ञान, बी.सी.ए., एम.एस्सी., रसायनशास्त्र, बी.एस्सी कॉम्पुटर सायन्स आणि एम.फिल., पीएच.डी. इ.च्या शैक्षणिक व संशोधनाच्या सुविधा या महाविद्यालयाने उपलब्ध करुन दिल्या आहेत. महाविद्यालयात रसायनशास्त्र व वनस्पतीशास्त्र संशोधन केंद्रामध्ये एकूण १६ विद्यार्थी पीएच.डी. पदवीचे संशोधन करीत आहेत. तर डॉ.पी.डी.कुलकर्णी यांनी वनस्पतीशास्त्र विषयामध्ये पीएच.डी. पदवी संपादन केली. ही बाब महाविद्यालयाच्या संशोधन इतिहासातील गौरवाची आहे.

महाविद्यालयातील विद्यार्थी कौशल्ययुक्त, जिज्ञासू, विवेकी, सजग, विज्ञानवादी, मानवतावादी,आदर्श, ज्ञानपिपासू घडविण्याच्या दृष्टीने सातत्याने सर्वांचे प्रयत्न चालू आहेत. याकरिता कला, वाणिज्य, विज्ञान या शाखांमधून विविध व्यावसायिक कोर्सेस सुरु केले आहेत. यु.जी.सी. मान्यताप्राप्त कोर्सेसमध्ये टॅली, रेन वॉटर हार्व्हेस्टिंग, माती व पाणी परीक्षण, बायोटेक्नॉलॉजी, योगा आणि सर्टीफिकेट कोर्स इन ह्युमन राईटस् हे करिअर ओरिएंटेड कोर्सेस सुरु आहेत. ग्रामीण पत्रकारिता, व्यक्तिमत्व विकस, हाऊस होल्ड केमिकल्स्, एच.आर.डी. व पर्यटन सारखे शॉर्ट टर्म कोर्सेस सुरु आहेत. यावर्षी नव्याने कॉमर्स लॅब, स्पर्धा परिक्षा मार्गदर्शन केंद्राची सुसज्ज इमारत, सुवर्ण महोत्सवी

Scanned with CamScanner

इमारत यांचे काम सुरु झाले. पुढील शैक्षणिक वर्षामध्ये आठ नवीन तुकड्यांचे प्रस्ताव आणि सूक्ष्मजीवशास्त्र विभाग नव्याने सुरु करण्याचा आमचा मानस आहे. महाविद्यालयातील 'प्लेसमेंट सेल' मार्फत कॅम्पस इंटरव्ह्यूमधून विविध बँका, संस्था, कंपन्या इ.मधून ३४ विद्यार्थ्यांना रोजगार मिळाला आहे.

महाविद्यालयाच्या क्रीडा विभागाची उत्तुंग भरारी अविरत चालू आहे. सातारा झोनल स्पर्धेत, नांदेड येथील राज्यस्तरीय क्रीडा महोत्सवात आणि पतियाला येथील ऑल इंडिया अश्वमेध स्पर्धेत नैपुण्य प्राप्त करत गणेश घनवट या खेळाडूची निवड वर्ल्ड युनिव्हर्सिटी राजस्थान येथे होणाऱ्या ॲथलेटिक्स स्पर्धेसाठी निवड झाली. सातारा झोनल ॲथलेटिक्स स्पर्धेत अक्षय सावंत, प्रशांत जगदाळे, अभिजीत पोळ, सचिन काटे व निलेश सावंत यांनी विशेष प्राविण्य मिळविले. खो-खो, क्रिकेट, व्हॉलीबॉल, हॅण्डबॉल, बॉल बॅडमिंटन, सिलंबम्, अशुटेडो अशा विविध स्पर्धांमधून विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला. कु. अपेक्षा दडस हिने सेपक टकरा या क्रीडा प्रकारामध्ये राष्ट्रीय स्तरावर महराष्ट्र संघाचे नेतृत्व करत संघाला गोल्ड मेडल मिळवून दिले. तिला क्रीडा विभागाचा जिल्हास्तरीय पुरस्कार प्राप्त झाला. यावर्षी ०७ विद्यार्थ्यांची निवड पोलीस, सी.आर.पी.एफ. मध्ये निवड झाली. एन.सी.सी. मधील कॅडेट ऋषिकेश पिसाळ याने प्रजासत्ताक दिनी नवी दिल्ली येथे राजपथावर संचलन केले. वाड़मय मंडळ, सांस्कृतिक विभाग, राष्ट्रीय सेवा योजना, एन.सी.सी विभाग या सर्वच विभागांकडून परिश्रमपूर्वक विद्यार्थी घडविण्याचे कार्य चालू आहे. यावर्षी एन्.एस.एस. चे विशेष श्रमसंस्कार शिबीर मौजे वावरहिरे येथे यशस्वी रितीने आयोजित केले. कराड येथे झालेल्या जिल्हास्तरीय युवा महोत्सवामध्ये लोककला आणि वाद्यवृंद या कलाप्रकारामध्ये तृतीय क्रमांक महाविद्यालयातील कलाकारांनी प्राप्त केला. ज्यु. विभागामार्फत युवा महोत्सवाचे आयोजन केले. सातारा जिल्हा आविष्कार संशोधन महोत्सवामध्ये महाविद्यालयातील अभिजीत हजारे याने यश मिळविले. याशिवाय यावर्षी महाविद्यालयाचे सर्वच वर्गांचे निकाल उत्तम आहेत. या सर्वांमुळे महाविद्यालयाचा नावलौकिक वाढला. सर्वांच्या प्रयत्नामुळेच हे शक्य झाले. त्याबद्दल सर्वांचे मन:पूर्वक अभिनंदन.

या वर्षामध्ये संशोधन दृष्टी आणि नव विचारांना चालना मिळावी म्हणून कॉमर्स, अर्थशास्त्र, इतिहास, भूगोल, शिक्षणशास्त्र, राज्यशास्त्र, ग्रंथालय या विभागांनी राष्ट्रीय परिषदांचे आयोजन केले. मराठी, हिंदी, इंग्रजी, भौतिकशास्त्र, कंम्प्युटर सायन्स, स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन विभाग या विभागांनी कार्यशाळांचे आयोजन केले. विद्यार्थ्यांमध्ये चैतन्य निर्माण व्हावे यासाठी ग्रंथ प्रदर्शन, विज्ञान प्रदर्शन, मार्केटिंग स्टॉल, करिअर फेअर इ. अशा विविध उपक्रमांचे आयोजन महाविद्यालयाने केले. यावर्षी यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ केंद्रामध्ये सुमारे ५९४ इतक्या विद्यार्थ्यांनी शैक्षणिक सुविधेचा लाभ घेतला. या केंद्रातील विद्यार्थीनी ललिता बाबर हिने आंतरराष्ट्रीय स्तरांवर धावण्याच्या स्पर्धेत भारताचे नेतृत्व केले. तर दूरशिक्षण केंद्रामध्ये ५३७ इतके विद्यार्थी शिक्षण घेत आहेत.

महाविद्यालयाचा प्राध्यापक वर्गही संशोधनात अग्रेसर आहेत. प्राचार्य डॉ.सी.जे.खिलारे, डॉ.बी.एस.बलवंत, प्रा.डॉ.एन.एन.दडस्, डॉ.के.एम.भिसे, डॉ.एम.जे.लुबाळ, डॉ.व्ही.पी.गायकवाड, प्रा.के.एस.शिंदे, प्रा.एस.पी.दिवटे, प्रा.एन.व्ही.शिंदे, प्रा.बी.बी.घुरके, प्रा.एस.टी.कोळी, प्रा.बी.एल.गायकवाड, प्रा.राऊत एस.पी. यांनी आंतरराष्ट्रीय चर्चासत्रांमध्ये पेपरवाचन केले. प्रा.डॉ.ए.एन.दडस, प्रा.डॉ.व्ही.पी.गायकवाड, प्रा.डॉ.पी.डी.कुलकर्णी, प्रा.डॉ. के.एस.राऊत यांनी पी.एचडी. पदवी संपादन केली. पदार्थविज्ञानशास्त्र आणि रयासनशास्त्र या विभागाला यु.जी.सी.कडून चर्चासत्राचे अनुदात मंजूर झाले आहे. विद्यापीठ अनुदान आयोग, नवी दिल्ली यांचेकडून विविध योजनांच्या माध्यमातून आर्थिक अनुदान मिळाले. तसेच डिपार्टमेंट ऑफ सायन्स ॲण्ड टेक्नॉलॉजी यांच्या FIST अंतर्गत रुपये ५० लाख अनुदान महाविद्यालयाला मंजूर झाले आहे. या सर्वांचे अभिनंदन व आभार.

आपणास सांगण्यास अत्यानंद वाटतो की, महाविद्यालयाच्या भौतिक व शैक्षणिक प्रगतीबद्दल डॉ.अनिल पाटील, प्रा.डॉ.एन.डी.पाटील, डॉ.गणेश ठाकूर, डॉ.डी.डी.पाटील, प्राचार्य डॉ.आर.एस.डोंगरे, प्राचार्य डॉ.जे.जी.जाधव तसेच संस्थेचे सन्माननीय पदाधिकारी यांनी महाविद्यालयास वेळोवेळी भेटी देऊन समाधान व्यक्त केले.

संस्था पदाधिकारी, मॅनेजिंग कौन्सिल सदस्य, एल.एम.सी.सदस्य, माजी विद्यार्थी, सहकारी शिक्षक, शिक्षकेत्तर सेवक, देगणीदार, हितचिंतक या सर्वांचे मन:पूर्वक आभार व भविष्याच्या वाटचालीसाठी व प्रगतीसाठी सहकार्याची अपेक्षा करुन आपण सर्वजण कार्यक्षमतेने महाविद्यालयाचा लौकिक वाढवू या.

धन्यवाद ! जय कर्मवीर !

डॉ.सी.जे.खिलारे
प्राचार्य

Scanned with CamScanner

(सिनीअर विभाग)

रयत शिक्षण संस्थेचे
दहिवडी कॉलेज दहिवडी

प्रा.उदय शिंदे
शारीरिक शिक्षण संचालक (सिनीअर विभाग)

गणेश घनवट
सातारा झोनल ४०० मी. प्रथम १०० मी. द्वितीय, २०० मी. द्वितीय राज्यस्तरीय विद्यापीठ क्रीडा महोत्सव तृतीय पतियाला ऑल इंडिया स्पर्धेत सहभाग राजस्थान वर्ल्ड युनिव्हर्सिटी स्पर्धा सहभाग

आकाश सावंत
सातारा झोनल अॅथलेटिक्स स्पर्धेत ४ X ४०० मी. रिले द्वितीय, इंटर झोनल स्पर्धेत सहभाग

प्रशांत जगदाळे
सातारा झोनल अॅथलेटिक्स स्पर्धेत ४ X ४०० मी. रिले द्वितीय, इंटर झोनल स्पर्धेत सहभाग

अभिजीत पोळ
सातारा झोनल खो-खो स्पर्धेत द्वितीय, इंटर झोनल स्पर्धेत सहभाग

सचिन काटे
सातारा झोनल अॅथलेटिक्स स्पर्धेत ४ X ४०० मी. रिले द्वितीय, इंटर झोनल स्पर्धेत सहभाग

निलेश सा...
सातारा झोनल अॅथले... ४ X ४०० मी. रि... इंटर झोनल स्पर्धेत ...

किरण चव्हाण
सातारा झोनल खो-खो स्पर्धेत द्वितीय, इंटर झोनल स्पर्धेत सहभाग

कुणाल काटकर
सातारा झोनल खो-खो स्पर्धेत द्वितीय, इंटर झोनल स्पर्धेत सहभाग

सुजय सावंत
सातारा झोनल खो-खो स्पर्धेत द्वितीय, इंटर झोनल स्पर्धेत सहभाग

किरण शेंवडे
सातारा झोनल खो-खो स्पर्धेत द्वितीय, इंटर झोनल स्पर्धेत सहभाग

सनी गायकवाड
सातारा झोनल खो-खो स्पर्धेत द्वितीय, इंटर झोनल स्पर्धेत सहभाग

अमोल बिडवे
सातारा झोनल खो-खो स्पर्धेत द्वितीय, इंटर झोनल स्पर्धेत सहभाग

संदिप चव्हाण
सातारा झोनल खो-खो स्पर्धेत द्वितीय, इंटर झोनल स्पर्धेत सहभाग

सुरज पोळ
सातारा झोनल खो-खो स्पर्धेत द्वितीय, इंटर झोनल स्पर्धेत सहभाग

अभिषेक पोळ
सातारा झोनल खो-खो स्पर्धेत द्वितीय, इंटर झोनल स्पर्धेत सहभाग

अक्षय जाधव
सातारा झोनल खो-खो स्पर्धेत द्वितीय, इंटर झोनल स्पर्धेत सहभाग

रोहित पोळ
सातारा झोनल खो-खो स्पर्धेत द्वितीय, इंटर झोनल स्पर्धेत सहभाग

अश्विनी नवले
अहिंदी भाषा मेरिट स्कॉलरशिप प्राप्त

(ज्युनिअर विभाग)

प्रा.मानसिंग जाधव
शारीरिक शिक्षक संचालक (ज्युनिअर विभाग)

अपेक्षा दडस
नॅशनल सेपक टकरा महाराष्ट्र संघाचे नेतृत्व करून गोल्ड मेडल मिळवून दिले, क्रिडा विभागाचा जिल्हास्तरीय पुरस्कार प्राप्त

शुभम निलाखे
जिल्हा टेनिसबॉल क्रिकेट स्पर्धेत व विभागात प्रथम, राज्यस्तरीय स्पर्धेत द्वितीय व शालेय नॅशनल स्पर्धेत सहभाग घेतला

सोहेल तांबोळी
जिल्हा टेनिसबॉल क्रिकेट स्पर्धेत व विभागात प्रथम, राज्यस्तरीय स्पर्धेत द्वितीय व शालेय नॅशनल स्पर्धेत सहभाग घेतला

उमेश निकम
जिल्हा टेनिसबॉल क्रिकेट स्पर्धेत व विभागात प्रथम, राज्यस्तरीय स्पर्धेत द्वितीय

निलेश घाडगे
जिल्हा टेनिसबॉल क्रिकेट स्पर्धेत व विभागात प्रथम, राज्यस्तरीय स्पर्धेत द्वितीय

अभिजीत शेंडे
जिल्हा टेनिसबॉल क्रिकेट स्पर्धेत व विभागात प्रथम, राज्यस्तरीय स्पर्धेत द्वितीय

वैभव देशपांडे
जिल्हा टेनिसबॉल क्रिकेट स्पर्धेत व विभागात प्रथम, राज्यस्तरीय स्पर्धेत द्वितीय

प्रशांत भोसले
जिल्हा टेनिसबॉल क्रिकेट स्पर्धेत व विभागात प्रथम, राज्यस्तरीय स्पर्धेत द्वितीय

आदेश महामुनी
जिल्हा टेनिसबॉल क्रिकेट स्पर्धेत व विभागात प्रथम, राज्यस्तरीय स्पर्धेत द्वितीय

सुशांत मगर
जिल्हा टेनिसबॉल क्रिकेट स्पर्धेत व विभागात प्रथम, राज्यस्तरीय स्पर्धेत द्वितीय

उमेश जाधव
जिल्हा टेनिसबॉल क्रिकेट स्पर्धेत व विभागात प्रथम, राज्यस्तरीय स्पर्धेत द्वितीय

अभिषेक मगर
जिल्हा टेनिसबॉल क्रिकेट स्पर्धेत व विभागात प्रथम, राज्यस्तरीय स्पर्धेत द्वितीय

सुबोध इंगवले
जिल्हा टेनिसबॉल क्रिकेट स्पर्धेत व विभागात प्रथम, राज्यस्तरीय स्पर्धेत द्वितीय

Scanned with CamScanner

रयत शिक्षण संस्थेचे

दहिवडी कॉलेज दहिवडी

|| ज्ञानवंत प्राध्यापक ||

प्राचार्य डॉ.सी.जे.खिलारे
आंतरराष्ट्रीय चर्चासत्रात
प्रमुख पाहुणे, सत्राध्यक्ष म्हणून मार्गदर्शन

प्रा.डॉ.बी.एस.बलवंत
आंतरराष्ट्रीय चर्चासत्रात
शोधनिबंध वाचन

प्रा.डॉ.ए.एन.दडस
पीएच.डी. पदवी प्राप्त,आदर्श
शिक्षक पुरस्कार,आंतरराष्ट्रीय चर्चासत्रात
शोधनिबंध वाचन

प्रा.पी.के.टोणे
आंतरराष्ट्रीय चर्चासत्रात
शोधनिबंध वाचन

प्रा.डॉ.व्ही.पी.गायक
आंतरराष्ट्रीय चर्चासत्रा
शोधनिबंध वाचन

प्रा.के.एस. शिंदे
आंतरराष्ट्रीय चर्चासत्रात
शोधनिबंध वाचन

प्रा.डॉ.पी.डी.कुलकर्णी
पीएच.डी. पदवी प्राप्त

प्रा.एस.टी.कोळी
आंतरराष्ट्रीय चर्चासत्रात
शोधनिबंध वाचन

प्रा.बी.एल.गायकवाड
आंतरराष्ट्रीय चर्चासत्रात
शोधनिबंध वाचन

प्रा.एस.पी.राऊ
आंतरराष्ट्रीय चर्चासत्र
शोधनिबंध वाचन

प्रा.डॉ.के.एस.राऊत
आंतरराष्ट्रीय चर्चासत्रात
शोधनिबंध वाचन, पीएच.डी.
पदवी प्राप्त

प्रा.एस.पी.दिवटे
आंतरराष्ट्रीय चर्चासत्रात
शोधनिबंध वाचन

प्रा.बी.बी. घुरके
आंतरराष्ट्रीय चर्चासत्रात
शोधनिबंध वाचन,
सुंदर हस्ताक्षर पुरस्कार

प्रा.एन.एम.म्हेत्रे
अर्थशास्त्र विषयात 'सेट'
परीक्षा उत्तीर्ण

प्रा.के.एस.वाघमा
इतिहास विषयात 'सेट'
परीक्षा उत्तीर्ण

प्रा.ए.एच.कोळेकर
वाणिज्य विषयात 'सेट'
परीक्षा उत्तीर्ण

प्रा.जे.एम.तांबोळी
राज्यशास्त्र विषयात 'सेट'
परीक्षा उत्तीर्ण

प्रा.बी.व्ही.मोरे
इतिहास विषयात 'सेट'
परीक्षा उत्तीर्ण

प्रा.एन.व्ही.शिंदे
आंतरराष्ट्रीय चर्चासत्रात
शोधनिबंध वाचन

श्री.एस.एस.सोंडे
आदर्श सेवक पुरस्कार

Scanned with CamScanner

।। राष्ट्रीय परिषदा ।।

वाणिज्य आणि सामाजिक शास्त्रे विभाग आयोजित राष्ट्रीय चर्चासत्रामध्ये बीजभाषण करताना आंध्रप्रदेश मधील राजीव गांधी युनिव्हर्सिटी ऑफ नॉलेज मधील बायो-सायन्स विभागातील डॉ.बलराम भूषण

भूगोल, इतिहास, पर्यावरणशास्त्र आणि शिक्षणशास्त्र विभाग आयोजित राष्ट्रीय परिषदेत बीजभाषण करताना डॉ. वायदंडे

'नवीन राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण' या चर्चासत्रामध्ये मार्गदर्शन करताना प्राचार्य डॉ.सी.जे. खिलारे

ग्रंथालय आणि वाड्मय मंडळ विभाग आयोजित राज्यस्तरीय चर्चासत्रामध्ये बीजभाषण करताना प्रसिद्ध लेखक मा.जगन्नाथ शिंदे, पाचगणी

बाल कल्याण समिती, बाल न्यायमंडळ शिबीरामध्ये मार्गदर्शन करताना प्रमुख पाहुणे श्री.काळे, सहा.गटविकास अधिकारी, पं.स.माण

भौतिकशास्त्र आणि कॉम्प्युटर सायन्स विभाग आयोजित कार्यशाळेमध्ये मार्गदर्शन करताना डॉ.ढेकळे

मराठी विभाग आयोजित 'सृजनशील लेखन' या कार्यशाळेमध्ये मार्गदर्शन करताना मा.डॉ.श्यामसुंदर मिरजकर

'जागतिक कौशल्य विकास दिवस' यामध्ये मार्गदर्शन करताना मान्यवर

Scanned with CamScanner

|| अग्रणी कॉलेज योजने अंतर्गत उपक्रम ||

इंग्रजी विभाग आयोजित विद्यापीठस्तरीय एकदिवसीय अभ्यासक्रम कार्यशाळेमध्ये उपस्थित मान्यवर

हिंदी दिन कार्यक्रमामध्ये मार्गदर्शन करताना प्रा. डॉ.भारत खिला

विज्ञान मंडळ आयोजित वैज्ञानिकांच्या गाथा या कार्यक्रमात मार्गदर्शन करताना डॉ.व्ही.एन.शिंदे

अर्थशास्त्र व वाणिज्य विभाग आयोजित डॉ.पी.डी.देशमुख व्याख्यानमालेत मार्गदर्शन करताना डॉ.एस.एम. भोसले

इतिहास विभाग आयोजित शिवरायांचे सेनापती व्याख्यानमालेत मार्गदर्शन करताना प्राचार्य डॉ.व्ही.एन.नलावडे

राज्यशास्त्र व अर्थशास्त्र विभाग आयोजित एच.आर.ई.अंतर्गत व्याख्यानामध्ये मार्गदर्शन करताना मा.न्या.प्रसाद देशपांडे

भारतरत्न डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या १२५ व्या जयंतीनिमित्त व्याख्यानामध्ये बोलताना डॉ.एम.डी.शिंदे

भूगोल दिन कार्यक्रमामध्ये मार्गदर्शन करताना डॉ.एस.डी.शिंदे

Scanned with CamScanner

|| आमची राष्ट्रीय छात्र सेना ||

ए.बी. पवार
सिनीअर अंडर ऑफीसर

पिसाळ आर.वाय.
ज्युनिअर अंडर ऑफीसर
नवी दिल्ली येथील आर.डी. परेड सहभाग

जाधव एस.एस.
ज्युनिअर अंडर ऑफीसर

राऊत जे. डी.
आय.जी.सी. औरंगाबाद

कुंभार पी.एस.
बेस्ट कॅडेट (एनसीसी) २०१५-१६

एड्स जनजागरण रॅलीमधून प्रबोधन करताना राष्ट्रीय छात्र सेनेमधील कॅडेट

राष्ट्रीय मतदार दिवस निमित्त आपले मत आपली ताकद याविषयी जन प्रबोधन रॅलीमधील कॅडेट

एन.सी.सी.विद्यार्थ्यांसमवेत प्राचार्य डॉ.सी.जे.खिलारे व एन.सी.सी. विभागप्रमुख कॅ.टी.एस.माने

राष्ट्रीय मतदार दिवस निमित्त मतदानविषयक शपथ देताना प्रांताधिकारी मा.मिनाज मुल्ला व शपथ घेताना राष्ट्रीय छात्र सेनेतील कॅडेट

प्रजासत्ताक कॅम्प नवी दिल्ली येथे संचलन केलेल्या कॅडेटचे स्वागत करताना प्राचार्य डॉ.सी.जे.खिलारे

योगाभ्यास करताना राष्ट्रीय छात्र सेनेतील कॅडेट

१५ ऑगस्ट २०१५- स्वातंत्र्यदिन समारंभ मानवंदना देताना मान्यवर

ऋषिकेश पिसाळ आदर्श विद्यार्थी पुरस्कार स्विकारताना

Scanned with CamScanner

|| राष्ट्रीय सेवा योजना : विविध उपक्रम ||

राष्ट्रीय सेवा योजना उद्घाटन समारंभात मनोगत व्यक्त करताना मा.प्राचार्य डॉ.संजय चाकणे

स्वयंसेवक व प्राध्यापक यांची अस्थिव्यंग शाळेमधील भेट

राष्ट्रीय मतदार जागृती अभियान अंतर्गत मतदार जागृतीची शपथ घेताना प्राध्यापक व विद्यार्थी

दहिवडी शहरातील स्वच्छता करताना स्वयंसेविका

राष्ट्रीय सेवा योजना दिनानिमित्त मार्गदर्शन करताना मा.आर.डी.गायकवाड

पद्मभूषण कर्मवीर भाऊराव पाटील यांच्या जयंतिनिमित्त रॅलीमधील स्वयंसेवक

युवा दिनानिमित्त मार्गदर्शन करताना मा.डॉ.एच.एस.पाटील

रा.से.यो.उद्घाटन समारंभ प्रसंगी मनोगत व्यक्त करताना कार्यक्रम अधिकारी प्रा.के.एस.शिंदे

Scanned with CamScanner

।। वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभ ।।

वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभाचे प्रास्ताविक करताना प्राचार्य डॉ.सी.जे.खिलारे

वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभात महाविद्यालयाचा वार्षिक अहवाल वाचन करताना समारंभाचे कार्याध्यक्ष प्रा.डॉ.ए.एस.भगवान

वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभात जिमखाना विभागाचा अहवाल वाचन करताना जिमखाना प्रमुख प्रा.उदय शिंदे

वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभात मार्गदर्शन करताना समारंभाचे प्रमुख पाहुणे मा.प्रा.डॉ.एन.डी.पाटील

वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभात मनोगत व्यक्त करताना समारंभाचे अध्यक्ष मा. वाघोजीराव पोळ

वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभप्रसंगी देणगी चेक देताना डॉ.ए.एस.भगवान

वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभ प्रसंगी देणगी चेक देताना प्रा.वाय.टी.शिंदे

वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभ प्रसंगी फ्लड लायटिंग बास्केटबॉल कोर्टचे उद्‌घाटन करताना डॉ.एन.डी. पाटील व मान्यवर

Scanned with CamScanner

|| सांस्कृतिक विभाग ||

सांस्कृतिक विभाग व इंग्रजी वाड़मय मंडळ आयोजित 'क्रिएटिव्ह रायटींग' या विषयावरील व्याख्यानामध्ये मार्गदर्शन करताना प्रा.एम.आय.शेख

सांस्कृतिक विभाग आयोजित शिक्षक दिन समारंभात बोलताना प्रा.व्ही.एन. क्षीरसागर

मकर संक्रांत निमित्त तिळगुळ वाटप कार्यक्रमात विद्यार्थ्यांना तिळगुळ वाटप करताना प्राचार्य डॉ.सी.जे.खिलारे, डॉ.ए.एन.दडस

मा.खा.शरदचंद्रजी पवार अमृत महोत्सवी वाढदिवसानिमित्त ग्राम स्वच्छता अभियानामधील सहभागी प्राध्यापक व विद्यार्थी

कराड येथील युवा महोत्सवात कलाप्रकार सादर करताना महाविद्यालयाचा कलाकार संघ

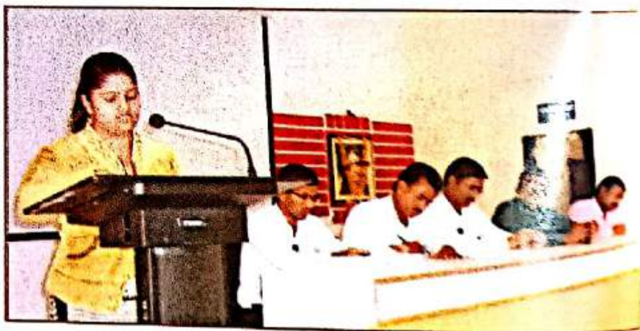

सांस्कृतिक विभाग आयोजित काव्यवाचन स्पर्धेमध्ये काव्यवाचन करताना विद्यार्थिनी

'वऱ्हाड निघालं लंडनला' या एकपात्री नाटकाचा आस्वाद घेताना विद्यार्थी

छ.शाहू महाराज जयंती निमित्त अभिवादन करताना प्राचार्य डॉ.सी.जे. खिलारे व मान्यवर

Scanned with CamScanner

मुखपृष्ठाविषयी ....

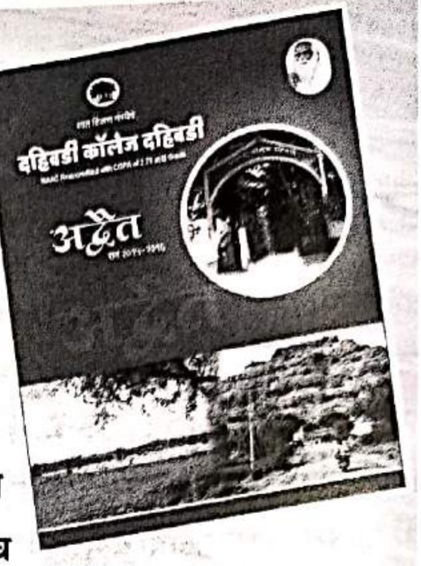

माणदेश हा अभावग्रस्त प्रदेश हे सर्वांनाच परिचित आहेच. पण इथली माणसं जिद्दनं, कष्टानं आणि शिक्षणाच्या द्वारे विकासाची गती पकडताना दिसत आहेत. परंपरागत व्यवसायाला आधुनिक तंत्रज्ञानाची साथ देऊन प्रगतीचे नवे आलेख निर्माण होत आहेत. त्यातूनच जलयुक्त शिवार या अभियानाअंतर्गत माणदेश बदलताना दिसतोय. नव्या आशेची ओली पालवी इथल्या मातीत फुटवा धरत आहे. तशी प्रत्येकाच्या मनामनातही फुटवा धरत आहे तशी प्रत्येकाच्या मनामनातही फुटत आहे. हेच बळ या महाविद्यालयाने गेली पन्नास वर्षे सातत्याने देत आहे. मलपृष्ठावरील कॉलेज सुवर्ण महोत्सव गीतातून हाच इतिहास व्यक्त होत आहे. मुखपृष्ठ प्रसिध्द चित्रकार श्री. सरदार जाधव, औरंगाबाद यांच्या कल्पकतेमधून साकार झाले. कवी प्रा. संतोष पवार यांनी सुवर्ण महोत्सवी गीत रचले. त्यांचे आभार.

– **प्रा.एन.व्ही.शिंदे,** संपादक

श्रद्धांजली

सन २०१५-२०१६ या शैक्षणिक वर्षामध्ये रयत शिक्षण संस्थेशी व महाविद्यालयाशी विविध नात्यांनी संबंधित असलेल्या काही व्यक्ती तसेच राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील विविध क्षेत्रात कार्य करणाऱ्या व्यक्ती अनंतात विलीन झाल्या. या सर्व व्यक्तींच्या कुटुंबियांच्या दुःखात 'अद्वैत' परिवार सहभागी आहे. परमेश्वर त्यांच्या आत्म्यास चिरशांती देवो !

रयत गीत

रयतेमधूनी नव्या युगाचा माणूस आता घडतो आहे
वटवृक्षाच्या विशालतेचा मोह नभाला पडतो आहे
कर्मवीरांचे ज्ञानतीर्थ हे शक्तीपीठही ठरले आहे
शाहू–फुल्यांचे समानतेचे तत्त्व माणसी मुरले आहे
धर्म जातीच्या पादक्रांतीचे मूल्य मानवी जपतो आहे.
रयतेमधूनी नव्या युगाचा माणूस आता घडतो आहे
वटवृक्षाच्या विशालतेचा मोह नभाला पडतो आहे ।।१।।

गरिबांसाठी लेणी मोडून लक्ष्मी वहिनी झाली आई
कमवा आणि शिका मंत्र हा तरुणाईला प्रेरक होई
स्वावलंबी वृत्ती ठेवून ज्ञानसाधना करतो आहे
वटवृक्षाच्या विशालतेचा मोह नभाला पडतो आहे ।।२।।

दिनदलितांसाठी अण्णा तुमची झिझली चंदनकाया
अनाथ जीवा सदा लाभली मातृहृदयी तुमची माया
शून्यामधल्या नव सृष्टीचा निर्मिक तो ही ठरतो आहे
वटवृक्षाच्या विशालतेचा मोह नभाला पडतो आहे ।।३।।

जीवनातील तिमीरसावा प्रबोधनाची पहाट व्हावी
इथे लाभले पंख लेवून उंच भरारी नभात घ्यावी
प्रतिभाशाली बहुजनांचा वेलू गगनी जडतो आहे
वटवृक्षाच्या विशालतेचा मोह नभाला पडतो आहे.
रयतेमधूनी नव्या युगाचा माणूस आता घडतो आहे
वटवृक्षाच्या विशालतेचा मोह नभाला पडतो आहे ।।४।।

– कवी विठ्ठल वाघ

Scanned with CamScanner

मराठी विभाग

अनंत अथांग आकाशाखाली
गंधित मौनास इवल्या फुलाच्या
फुटला अंकुर कोवळ्या स्वराचा
सारे साठवून
सारे आठवून
फूल म्हणाले:
''उमलते मी...उमलते मी.''

– मंगेश पाडगावकर

विभागीय संपादिका
प्रा.सौ. वाघमोडे एस.बी.

Scanned with CamScanner

अनुक्रमणिका

गद्य विभाग :..

* **माणकन्या : ललिता बाबर** / कु.खाडे द्राक्षी ज्ञानेश्वर /प्रथम वर्ष बीसीए १[illegible]
* **मिसाईल मॅन : डॉ.ए.पी.जे.अब्दुल कलाम**/कु.देवकुळे ललिता आनंदा/तृतीय वर्ष,कला १[illegible]
* **दुष्काळाने केला शेतकऱ्याचा घात**/ कु.काळे राणी महादेव / तृतीय वर्ष, कला १[illegible]
* **आजचा तरुण आणि समाज**/ कु. कुंभार पूनम विठ्ठल / प्रथम वर्ष, शास्त्र १[illegible]
* **महाराष्ट्राचे कुलदैवत : शिखर शिंगणापूर**/कु. सुतार ज्योती पोपट / तृतीय वर्ष, कला २[illegible]
* **अपेक्षाभंग** / कु. घोरपडे राधिका प्रकाश / प्रथम वर्ष, कला २[illegible]
* **यशाची गुरुकिल्ली : दहिवडी कॉलेज, दहिवडी**/शेंबडे सागर मल्हारी/द्वितीय वर्ष, शास्त्र २[illegible]
* **व्यक्तिमत्त्व संपन्नतेचे पैलू**/ कु. भोसले पूनम अशोक / तृतीय वर्ष, कला २[illegible]
* **महाराष्ट्र माझा** /नाथा दोरगे /प्रथम वर्ष, शास्त्र २[illegible]
* **मी बाबांची मुलगी बोलतेय** / कु.खराडे धनश्री आनंदराव / प्रथम वर्ष, बीसीए ३[illegible]
* **'क' ची करामत**/ कु. कुंभार स्नेहल गोपाळ / प्रथम वर्ष, बीसीए ३[illegible]
* **ऑलिंपिक**/ कु. शेलार सोनम / द्वितीय वर्ष, वाणिज्य ३[illegible]
* **भारतरत्न : मास्टर ब्लास्टर**/ कु. खासबागे विद्या दत्तात्रय / प्रथम वर्ष, बीसीए ३[illegible]
* **स्त्रीभ्रूणहत्या** / कु.काटकर राधिका विठ्ठल / प्रथम वर्ष, कला ३[illegible]

पद्य विभाग :..

* **गंधवेडी झाडे** / कु. खरात शितल भालचंद्र / द्वितीय वर्ष, कला १[illegible]
* **इंटरनेटची दुनिया**/ कु. खाडे द्राक्षी ज्ञानेश्वर / प्रथम वर्ष, बीसीए १[illegible]
* **हास्यमाला**/ कु. भोसले अक्षता तानाजी / द्वितीय वर्ष, कला १[illegible]
* **जात केव्हा टाकेल कात ?**/ कु. गुळीक स्नेहल रमेश / तृतीय वर्ष, कला १[illegible]
* **आवडतो प्रवास मला**/ कु. भोसले पूनम अशोक / तृतीय वर्ष, कला २[illegible]
* **माझा महाराष्ट्र** / कु. जाधव प्रज्ञा पोपट / प्रथम वर्ष पदव्युत्तर शास्त्र २[illegible]
* **हे लक्षात ठेवा** / शेंबडे सागर मल्हारी / द्वितीय वर्ष, शास्त्र २[illegible]
* **मैत्री कशी असावी**/ देवकर वैभव अरुण/ तृतीय वर्ष, कला ३[illegible]
* **ट्रक दादाला पत्र** / कु. काळे राणी महादेव/ तृतीय वर्ष, कला ३[illegible]
* **माझा माणदेश**/ कु. काळे आरती गुलाबराव / प्रथम वर्ष, शास्त्र ४[illegible]
* **आई** / कु. जाधव प्रज्ञा पोपट / प्रथम वर्ष एम.एस्सी. ४[illegible]
* **वागायचं तरी कस ?**/ कु. दराडे निलम / द्वितीय वर्ष, बीसीए ४[illegible]
* **संदेश पांडुरंगाचा** / कु. जाधव शुभांगी अशोक / प्रथम वर्ष, कला ४[illegible]
* **पर्यावरणीय घोषवाक्य** / – देवकर वैभव अरुण / तृतीय वर्ष, कला ४[illegible]
* **स्वभाव** / कु. मुळीक पुनम शामराव / तृतीय वर्ष, कला ४[illegible]
* **चारोळ्या** / कु. माने करिश्मा पोपट / द्वितीय वर्ष, विज्ञान ४[illegible]

Scanned with CamScanner

माणकन्या : ललिता बाबर

- कु. खाडे द्राक्षी ज्ञानेश्वर
प्रथम वर्ष बीसीए

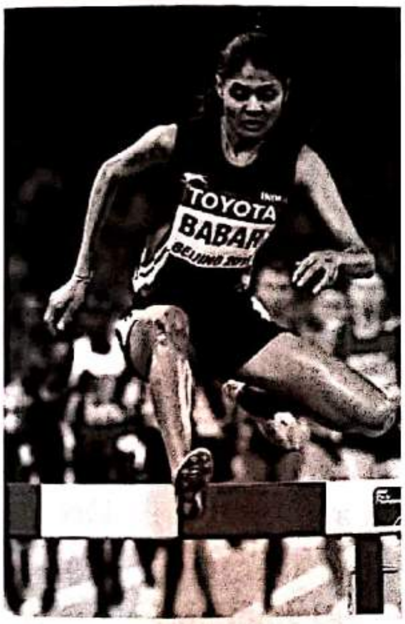

कबुतरालासुद्धा गरुडाचे पंख जोडता येतील; परंतु आकाशात उंच भरारी घेणं हे त्याच्या रक्तात असाव लागत आणि हेच रक्त मी माणदेशातील माणसांच्या अंगात सळसळताना पाहिलयं म्हणूनच आपल्या कर्तृत्वाची मोहर दिल्लीत उमटवणारी ललिता बाबर माझ्या माणदेशात जन्माला आली. गरिबाच्या घरात जन्माला आलेल्या ललिताने मेंढ्यांच्या मागे धावता-धावता एक दिवस ऑलम्पिकमध्ये धावण्याचं स्वप्न पाहिलेलं असावं. तिच्या या स्वप्नाची खिल्ली प्रत्येकाने उडवलेली असावी; परंतू 'शून्यातून विश्व निर्माण करायचं हे आम्हाला शिवरायांनी शिकवलं आणि त्याच मातीत मी जन्माला आलेय', असे ती अभिमानाने सांगत असेल. माण तालुक्यात जन्माला आलेल्या ललिताने तिची कर्मभूमी असलेल्या 'मोही' या गावात शिक्षण घेतले. घरातील आर्थिक परिस्थिती गरिबिचीच होती. अशा कठीण परिस्थितीमध्ये शिक्षण घेताना शाळेमध्ये धावण्याच्या स्पर्धेत तिने भाग घेतला. या स्पर्धेत तिने प्रथम क्रमांक मिळवला. या स्पर्धेत जिंकल्यानंतर शिक्षकाने दिलेली शाबासकीची थाप व आईवडिलांच्या चेहऱ्यावरील आनंद पाहून ललिताच्या इच्छाशक्तींना बळ मिळाले. त्यावेळी शिक्षकांना वाटलेही नसावे की, आम्ही दिलेल्या शाबासकीमुळे माणदेशाचा झेंडा दिल्लीत फडकेल. हळूहळू छोट्या-मोठ्या स्पर्धा जिंकत ललिता तालुकास्तरानंतर जिल्हास्तरावरील स्पर्धा जिंकू लागली. सध्या तिने ९ मिनिटे व २७ सेकंदात ३००० मी. अंतर धावण्याचा विक्रम केला आहे. प्रवाहाच्या विरुद्ध दिशेने वाहून कोलंबस बनण्याचं तिने ठरवलेलं असावं.

"माणूस म्हणजे रबर नव्हे
ताणलं की तुटायला,
रबरापेक्षा चिवट बनलं पाहिजे
माणूस म्हणून जगायला"

हे आज तिनं आपल्याला दाखवून दिलेलं आहे. ललिताने ठेवलेली जिद्द व ध्येय पूर्ण करण्यासाठी घेतलेली मेहनत खरोखरचं सर्वसामान्य जनतेला थक्क करणारी आहे. खरचं, आईवडिलांच्या कष्टाचे खऱ्या अर्थाने सार्थक केले. सर्वसामान्य जनतेमध्येसुद्धा जिद्द असेल तर स्वप्न सत्यात उतरवू शकतात. हे तिने सिद्ध करून दाखवलं. आज माणदेशातील

Scanned with CamScanner

कोणत्याही व्यक्तीला विचारलं की, "कोण आहे ही ललिता बाबर?" तर मराठी माणूस ताठ मानेन, अभिमानाने सांगतो की, माझ्या माणदेशात जन्माला आलेली ही माणची माणकन्या आहे ती! माणदेशाची मानसकन्या आहे ती.

■ ■ ■

गंधवेडी झाडे

–कु. खरात शितल भालचंद्र
द्वितीय वर्ष, कला

गांधी नावाचे एक झाड
अंगावरचा साज उतरुन उभे राहिले
शांतीचा संदेश आणि
हळूवार गात राहिले.

झाडांच्या वायेवर फुलांचा सडा
गंधित ह्या जगण्यासाठी
झाडांचा एकाकी लढा

फुलांच्या गंधाला
वारा देतो साथ
गंधवेडी झाडे आणि
जागत असतात रात

डोंगराच्या पत्थरात
उगवणारे हे फुलांचे अत्तर
डोंगरावरून वाहणाऱ्या
ढगाला उत्तर.

■ ■ ■

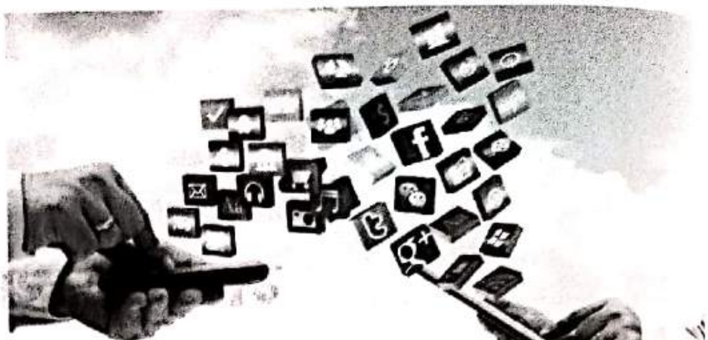

इंटरनेटची दुनिया

– खाडे द्राक्षी ज्ञानेश्वर
प्रथम वर्ष बीसीए

नव्या नव्या जमान्यात
पावडर–लिप्स्टिकचा मेळा आहे
फेसबुकवर म्हातारीचं वय
सोळा आहे.
जुन्या file ची जागा
नवीन App घेतोय
facebook चा वापर
what's App number मिळवायला होतोय
वाईट काही नाही :
साधू-संताचा माझा गाव आहे.
What's App वर
अश्लिलतेला जरा वाव आहे.
दिवसाची सुरुवात
G.M. (Good morning) ने होतेय
तू नाही दिला Reply
तर दुसरी तुझी जागा घेतोय
कोणी म्हणाले प्रेम व्यक्त
करायचसुद्धा App आलंय
तेव्हापासून माझ पोरगं वेडं झालंयं
नेटपॅक नाही मारला
म्हणून पोर बापावर पिसळलीत
इंटरनेटच्या दुनियेत लोक
माणुसकीचं विसरलीत
६० वर्ष झाली की,
दवाखाना आज आहे मिरज
आईचे स्वप्न पूर्ण करणाऱ्या
शूर–शिवबाची आज आहे गरज

■ ■ ■

Scanned with CamScanner

मिसाइल मॅन : डॉ.ए.पी.जे. अब्दुल कलाम

– कु.देवकुळे ललिता आनंदा
तृतीय वर्ष, कला

मनाला चटका लावणाऱ्या काही गोष्टी असतात. त्या काही व्यक्तीच्या संदर्भात असतात. अशा व्यक्तींना तुम्ही कधी प्रत्यक्षात भेटलेला नसता. तरीही त्या व्यक्तींच्या 'व्यक्तिमत्वाचा ठसा सदैव तुमच्यावर असतो. त्या तेजाने तुम्ही उजळून निघता. लढण्यास उर्मी मिळते. गळलात तर पुन्हा नव्याने भरारी मारण्याची प्रेरणा मिळते. पडलात तर त्या व्यक्तीचे शब्द आधार म्हणून वापरत तुम्ही उभे राहता आणि ध्येयाकडे धावत सुटता. त्या व्यक्तींपैकी एक म्हणजे डॉ. ए. पी. जे. अब्दुल कलाम. अब्दुल कलामांचे २७ जुलै, २०१५ रोजी निधन झाले. उभा भारत हळहळला, रडला. कलामाची शिकवण होती, आयुष्यात रडून भागत नाही; तर लढाव लागत. 'स्वधर्मेनिधन श्रेय परधर्मोभयावह:' भगवतगीतेतला ह्या तिसऱ्या अध्ययातील ओवीप्रमाणे आपण वागूण त्या महान आत्म्यास आपण प्रणाम करायला हवा आणि त्यांच्या जीवन तेजाने स्वत:ला प्रज्वलित करून आपले मार्गक्रमण करावे.

मातृभूमीचा, भारतमातेचा सच्चा पुत्र, मिसॉईल मॅन हे बिरुद सार्थ करणारे, आपल्या प्रेरक जीवनातून देशातील तरुणाईच्या स्वप्नांना उमेदीचे 'अग्निपंख' जोडणारे भारताचे अकरावे राष्ट्रपती म्हणजे डॉ.ए.पी.जे.अब्दुल कलाम हे होत.

*** जडणघडण :**

१५ ऑक्टोबर १९३१ रोजी त्याचा जन्म तामिळनाडूतील रामेश्वरम या गावी झाला. मच्छिमार करणाऱ्या गरीब कुटुंबात त्यांचा जन्म झाला होता. कुटुंबाला आर्थिक हातभार लावण्यासाठी वयाच्या आठव्या वर्षापासून घरोघरी वर्तमानपत्रे टाकण्याचे काम ते करत होते. शालेय जीवनात गुणांच्या भाषेत त्यांना विशेष गती नव्हती. लहानपणी आकाशातील पक्ष्याकडे पाहताना प्रत्येक लहान मुलाला वाटत असते की आपणही ह्याच्याप्रमाणे आकाशात उंच उडावे पण प्रत्येकाला शक्य होत नाही. परंतु स्वप्नांना प्रत्यक्षात उतरविण्याचे मूर्तिमंत उदाहरण म्हणजे डॉ. ए. पी. जे. अब्दुल कलाम. हलाखीच्या आर्थिक परिस्थितीमुळे वेळप्रसंगी घरातील दागिने विकून शिक्षणाच्या मार्गावर त्यांनी वाटचाल केली. अगदी गरीब कुटुंबात जन्म होऊन ही त्यांनी देशातील एक प्रसिद्ध वैज्ञानिक राष्ट्रपती पदापर्यंत झेप घेतली. ही खरी त्यांची श्रीमंती आहे. तिरुचिरापल्ली येथील सेंट जोसेफ महाविद्यालयातून त्यांनी पदवी

Scanned with CamScanner

संपादन केली तसेच हवाई अभियांत्रिकी विषयात मद्रास इन्स्टिट्यूट ऑफ टेक्नॉलॉजी या संस्थेत त्यांनी काम केले.

मिसाईल मॅन भारताने एकात्मिक क्षेपणास्त्र विकास कार्यक्रमाअंतर्गत 'अग्नि' व 'पृथ्वी' या स्वदेशी बनावटीच्या यशस्वी चाचण्या घेतल्यानंतर अब्दुल कलाम यांचे नाव मिसॉइल मॅन म्हणून सर्वोतोमुखी झाले.

जुलै १९८० मध्ये ते एसएलव्ही ३ हा उपग्रह प्रक्षेपक तयार करणाऱ्या प्रकल्पाचे संचालक होते. त्याच्या परिश्रमामुळे देश उपग्रह सोडू शकणाऱ्या देशाच्या पंक्तीत जाऊन बसला. दोन वर्षे इस्त्रोची धुरा संभाळल्यानंतर ते एकात्मिक क्षेपणास्त्र विकासाची कामगिरी पार पाडण्यासाठी संरक्षण संशोधन व विकास कार्यात मोठे योगदान दिले. १९८८ साली 'पृथ्वी' आणि १९८९ साली 'अग्नी' या क्षेपणास्त्राची यशस्वी चाचणी घेण्यात आली आणि हे तंत्रज्ञान अवगत असलेल्या मोजक्या देशाच्या पंक्तीत भारत जाऊन बसला.

जुलै १९९२ ते डिसेंबर १९९९ दरम्यान ते संरक्षण मंत्र्याचे वैज्ञानिक सल्लागार होते. त्यावेळी अणुऊर्जा विभागाच्या मदतीने १९९८ मध्ये वाजपेयी सरकारच्या काळात पोखरण दोन अणुचाचण्यात त्यांनी मोठी भूमिका पार पाडली. थोर विचारवंत व मार्गदर्शक डॉ. अब्दुल कलामांचा ब्रेन ड्रेनला प्रखर विरोध होता. ते भारतात घडले आणि भारतासाठीच लढण्याचा ध्यास त्यांनी घेतला होता. मेड इन इंडियांचा आग्रह त्यांनी प्रथम धरला होता नवीन कल्पनांचे त्यांनी सतत स्वागत केले व युवा पिढीला सतत प्रेरित केले. भारताच्या प्रगतीसाठी त्यांनी व्हिजन २०२० कार्यक्रम मांडला होता. २०२० पर्यंत भारतात महाशक्ती होण्याची सुप्त शक्ती असल्याचे त्यांनी मांडले होते.

आपल्या भोवतालच्या वलयांचे आणि सुरक्षेचे कवच पूर्णपणे बाजूला टाकून ते मुलांशी संवाद साधत मूलभूत विज्ञानातील संकल्पना सांगत किचकट तंत्रज्ञान सोपे करून सांगत. विद्यार्थ्यांना जीवनाचे ध्येय गाठण्यास ते प्रेरित करत. चेन्नई येथील अण्णा विद्यापीठात त्यांनी २००१ पासून अध्यापन केले. त्याची विग्ज ऑफ फायर, इंडिया २०२०, अ व्हिजन फॉर न्यू मिलेनिअम, इग्नायटेड माईडस ही पुस्तके तरुणासाठी प्रेरणादायी ठरली.

वैज्ञानिक म्हणून त्यांना ३० विद्यापीठांच्या डॉक्टरेट मिळाल्या होत्या. पद्मभूषण (१९८९), पद्मविभूषण (१९९०) व भारतरत्न (१९९७) हे मानाचे सम्मान तसेच रामानुजन पुरस्कार, दूवर मेडल, इंदिरा गांधी राष्ट्रीय एकात्मता हे पुरस्कार त्यांना लाभले. २००२ ते २००७ या काळात ते भारताचे ११वे राष्ट्रपती झाले होते.

"प्रत्येक यशस्वी कहाणीमागे वेदनायक
भूतकाळ असतो....
आणि प्रत्येक वेदनादायक सुरुवातीचा
अंत एक यशस्वी कहाणी असते."

■ ■ ■

हास्यमाला

– कु. भोसले अक्षता तानाजी
द्वितीय वर्ष ,कला

टीचर : दोन मधून दोन गेले तर उरले किती ?
स्टुडंट : समजल नाही सर !
टीचर : अरे हे बघ तुझ्याकडे दोन चपात्या आहेत त्या तू खाल्ल्यास तर उरले काय ?
स्टुडंट : भाजी

* * *

बन्याची बायको रंगाने काळी आहे एके दिवशी ती लाल साडी नेसते. बन्या घरी आल्यावर ती विचारते. मी कशी दिसते ?
बन्या : ....
बायको : अहो मी म्हणते, मी कशी दिसते ?
बन्या : ....
बायको : तुम्ही ना बायकोच कधी कौतुकच करत नाही. सांगा ना मी कशी दिसते ?
बन्या : काजळीच्या कारखान्याला आग लागली, तर कशी दिसेल ?

* * *

पोलीस : तुम्ही म्हणता काल रात्री तुमच्या घरी चोरी झाली आणि फ्रीज, कपाट, दागिने, कार, रोकड चोरीला गेले. पण चोरांनी टी. व्ही. नेला नाही. असे का ?
गन्या : कसे नेणार ? मी टी. व्ही. बघत होतो ना.

Scanned with CamScanner

दुष्काळाने केला शेतकऱ्याचा घात

- कु. काळे राणी महादेव
तृतीय वर्ष कला

शेतकऱ्यांची आत्महत्या हा एक चर्चेचा विषय बनला आहे. शेतकऱ्यांच्या आत्महत्येचे प्रमाण का वाढले आहे हा प्रश्न कधी कोणाला पडला आहे का? आत्महत्या करण्याच्या पाठीमागचे नेमके कारण काय आहे हे जाणून घेण्याचा कधी प्रयत्न केला आहे का?

टी.व्ही, न्यूजपेपर, रेडिओ यावरती रोज बातम्या पहायला व ऐकण्यास मिळतात. पेपरच्या पहिल्याच पानावर बातमी छापलेली असते. 'कर्जाला कंटाळून शेतकऱ्याची आत्महत्या.' शेतकऱ्यावरती आत्महत्येची वेळ का आली असावी, या विचाराने अवघा महाराष्ट्रच नाही तर भारत ही एका वेगळ्याच वळणावरती येऊन पोहचला आहे.

मानवाने सर्व सृष्टी हातामध्ये घेऊन निसर्गाच्या पुढे पुढे जाण्याचा प्रयत्न केला आहे. मानवाने आपल्या स्वार्थासाठी मोठ्या प्रमाणात जंगलतोड करण्यास सुरुवात केली त्यामुळे वर्षानुवर्षे झाडांचे प्रमाण कमी होऊ लागले आहे. झाडे तोडून मानवाने त्या जागी बिल्डिंगी, कारखाने व उद्योग सुरु केले आहेत. त्यामुळे पर्यावरणाचा ऱ्हास होत आहे. उदा. सेझ प्रकल्प.

ज्या ठिकाणी झाडांचे प्रमाण कमी असते त्या ठिकाणी पावसाचे प्रमाण कमी असते. पावसाचे प्रमाण कमी असल्यामुळे अशा भागामध्ये १००% दुष्काळ पडतो. परंतु काही वेळेस जास्त प्रमाणात पाऊस पडला तरी शेतकऱ्यांचे हाल होतात आणि कमी पाऊस पडला तरी हाल होतातच कारण दुष्काळ हा दोन प्रकारचा असतो. या दोन्ही दुष्काळाचा फटका मात्र हा शेतकऱ्याला बसत असतो. परंतु अलिकडच्या काळामध्ये शेतकऱ्यांना जो फटका बसत आहे तो म्हणजे सुक्या दुष्काळाचा. दुष्काळामुळे अशी परिस्थिती निर्माण झाली आहे की जिथे पिण्यासाठी पाणी नाही तेथे शेतीला पाणी कोठून देणार. पाण्याचे प्रमाण कमी असल्यामुळे शेतकरी हा शेतामध्ये कोणतेच पीक घेण्यास तयार नसतो. 'शेतकऱ्याला अन्नदाता असे म्हटले जाते, कारण शेतकरी रात्रंदिवस काम करून शेतामध्ये पीक घेत असतो आणि धान्याचा पुरवठा सर्वांना करीत असतो. त्यामुळे असे म्हटले जाते की

'शेतकरी सुखी तर जग सुखी'।

जर शेतकरी सुखी नसेल तर तुम्ही सर्व सुखामध्ये कसे राहू शकता. त्याने तुमचा विचार केला. वेळ आली आहे. आता तुम्ही त्यांच्या जीवाचा तरी विचार करण्याची. काही

Scanned with CamScanner

साहित्यिक 'सेझ' सारख्या कादंबऱ्या लिहिल आहेत पण सर्वांनी जागृत होण्याची गरज आहे. दुष्काळ दूर करू शकत नाही. परंतु शेतकऱ्याला जीवदान मात्र देऊ शकतो.

गरीब हा गरीब होत चालला आहे तर,
श्रीमंत हा अधिक श्रीमंतच होत चालला आहे.

गरीबांची गरीबी दूर होत का नाही ? हा मोठा प्रश्न नजरेसमोर उभा राहतो. शेतकऱ्याच्या मालाला योग्य दर दिला जात नाही. त्यामुळे शेतकऱ्यांच्या उत्पन्नामधून खर्च वजा केला असता शिल्लक काहीच राहत नाही. अशा वेळी शेतकरी शेतीसाठी बँकामधून कर्जे घेतो. दुष्काळ पडल्यामुळे शेतकऱ्यांना कर्ज फेडणे शक्य होत नाही. रोजगार मिळणे कठीण असते त्यामुळे पैशाचा मोठा प्रश्न उभा राहतो. त्यावेळी शेतकरी आत्महत्याचा विचार करू लागतो. कारण ज्यांना दोन वेळचे जेवण नीट मिळत नाही ते आपल्या मुलांना शाळेत काय पाठवणार. त्यामुळे पिढ्यान् पिढ्या गरीबी त्यांच्या नशिबी येत असते.

सरकारने गरिबांचा विचार करून त्यांच्यासाठी वेगवेगळ्या सेवा उपलब्ध करून देऊन गरिबांची गरिबी दूर केली पाहिजे. मुलांना मोफत शिक्षण दिले पाहिजे. या सुविधा त्यांना कमी पडतात त्यामुळे त्यांचा विकास होत नाही. दुष्काळामध्ये रोजगार उपलब्ध नसतो. अशा वेळी खूप अडचण निर्माण होते. अशा वेळी शेतकरी हा आत्महत्येचा विचार करू लागतो आणि एक दिवस आपले जीवन संपवतो.

सरकारने शेतकरी मेल्यावर त्याच्या कुटुंबाला मदत देण्यापेक्षा शेतकरी जिवंत असताना मदत दिली तर काही बिघडेल का ? सरकार हे प्रत्येक वेळी घडून गेलेल्या गोष्टीचाच विचार का करते. एखादी गोष्ट घडण्याच्या अगोदर त्याचा विचार केला तर काय होईल.

ज्या कुटुंबातील पुरुषांनी आत्महत्या केली आ त्याच्यांवरती किती मोठे संकट कोसळले असेल, सरका समजूत घालून मदत म्हणून काही रक्कम देण्यास तयार होते. पण कोठेतरी थांबले पाहिजे. यासाठी सर्वांनी मदतीचा हात पुढे के पाहिजे.

जय जवान ! जय किसान !!

जात केव्हा टाकेल कात?

– **कु. गुळीक स्नेहल रमेश,** तृतीय वर्ष, कला

उज्ज्वल संस्कृतीने लावली, ती विझली 'वात' आहे. मिसाईलच्या जमान्यातही, मनामनात जपली 'जात' आहे.

जातीपातीच्या गवतावर
असे कित्येक बैल जगले.
याच शुभ्र! बैलांनी समतेचे तत्त्व नागवले.
होते जेव्हा बेरोजगारांना सर्दी,
ताप अन् खोकला
यावर एकच उपाय,
दाखवा जातीचा दाखला.
आपल्या संत, महंत अन् देवही झाले.
जातीच्या खोलीत बंद
जातीभेद 'एन्जॉय' करणे.
हाच काहींचा छंद
जातीपातीच्या आंतासाठी
थोरामोठ्यांनी खूप सोसले
त्यांचे गलेलठ्ठ अनुयायी मात्र,
जातीभेदांवर पोसले.
पेटली मने; मग उणे-दुणे
ते दंगलवेडे झाले.
रक्तच आले अनुवंशाने,
तेथे काय कोणाचे चाले ?
साहित्य संमेलनेही आता,
जातीची गुलाम झाली.
विचार केव्हाच संपले,
आता शब्दांनीही आत्महत्या केली.

Scanned with CamScanner

वैचारिक

आजचा तरुण आणि समाज

– कु. कुंभार पूनम विठ्ठल
प्रथम वर्ष, शास्त्र

तरुणांना कोणी समजूनच घेत नाही. त्यांच्या इच्छा, भावना, कल्पना, महत्वाकांक्षा प्रौढांनी विचारात घेतल्या पाहिजेत! शिक्षण, लग्न, नोकरी आणि रिटायरमेंट या चौकटीत तरुणांनी किती दिवस राहयचं? समाजाची मानसिकता कधी बदलणार? तरुणांना समजून घ्या. त्यांना पाठींबा द्या, त्यांच्यात अफाट सामर्थ्य आहे, त्यांच्या पाठीवर हात ठेवून एकदा तरी, 'लढ म्हणा!!

आजचा तरुण आणि आजचा समाज ह्याच्यातलं समीकरण कधी कधी समजत नाही. दोघांची मानसिकता अगदी विरोधी असल्याचं जाणवतं. तारुण्य हे निसर्गाने दिलेलं एक वरदान आहे. सळसळतं रक्त, उत्तुंग महत्त्वाकांक्षा आणि प्रबळ आत्मविश्वास ह्यांची भरती म्हणजे तारुण्य. हे सगळे स्वभावधर्म घेऊन आजचा तरुण आयुष्यांच्या वेगवेगळ्या टप्प्यांवर वेगवेगळ्या पैलूंना भेटतो. आयुष्याचे सोहळे, अनुभक्ती ह्या त्याच्या प्रवासा-दरम्यान सगळ्याच गोष्टी त्याच्या मनासारख्या होतात का? त्यांची सारी स्वप्न पूर्ण होतात का?

हल्ली कुठल्याही मैफलीत सहज चर्चेला येणारा आणि मत-मतांतरांची खुली उधळण अनुभवणारा विषय म्हणजे आजचा तरुण ' "आजची तरुण पोरं म्हणजे कहर! त्यांना कसलं भान नाही, हट्टी, आई-बापाचं न ऐकणार हेकेखोर विक्षिप्त आपल्या मर्जीप्रमाणे स्वैराचाराने वागणारी मुलं ! काय सांगावे ह्यांना ? काहीच बोलायची सोय उरली नाही." असा उद्रेकात्मक उच्छ्वास सोडणारी प्रगल्भ मंडळी अवती भोवती मोठ्या प्रमाणात वावरताना दिसतात. ह्या साऱ्या टाहो फोडणाऱ्या सामाजिक पात्रांना एक प्रश्न विचारावासा वाटतो की, प्रत्येक गोष्ट दिसते तशीच शंभर टक्के असते का? कुठल्याही गोष्टीला दोन बाजू असू शकत नाही का? आज अशी किती कुटुंब आहेत ज्यात सर्व सदस्य एकत्र जेवतात? किती घरात जेवताना चर्चा होतात? किती कुटुंबात तरुणांच्या मतांचा मोकळा संवाद होतो? किती कुटुंबात तरुणांच्या मतांचा, कल्पनांचा आदर केला जातो? स्वागत होते? विशेषत: जेव्हा त्या कल्पना सर्वसामान्य जनरहाटीपेक्षा वेगळ्या असतात तेव्हा काय घडतं?

एका सामान्य मध्यमवर्गीय कुटुंबातला शशांक हॉटेल मॅनेजमेंटला जाण्याचा निर्णय घेतो. किंवा तशाच एका कुटुबातली मधुरा उच्च शिक्षणासाठी किंवा जॉबसाठी परदेशी जाण्याचा विचार करते किंवा एका शाळा मास्तराच्या मुलाने एखादी खानावळ किंवा छोटेखानी रेस्टॉरंट काढण्याचा मनसुबा रचला. या किंवा अशा अनेक प्रवाहबाह्य कल्पना तरुण मनात जन्माला येणं सहज शक्य आहे. पण खरचं अशा कल्पनांच स्वागत ह्या समाजात होतं का?

Scanned with CamScanner

"आज पहावं तिकडं व्यापार विश्व पसरलयं, नवे उद्योग, नवे शॉपींगमॉल, नवी रेस्टॉरंट हे सगळे काही इतरांनी वाढवले पण एकही मराठी मुलगा पुढे आला नाही." अशी वाक्ये कानावर पडली की थोडा अचंबा वाटतो. आपला समाज तरुणांना नोकरी करण्यास भरीस पाडतो आणि तोच समाज व्यवसायात मागे पडलेल्या तरुणाईची खंत वाहतो. मुलगा डॉक्टर, इंजिनिअर, वकिल, बँकर, प्रोफेसर ह्यापैकी काहीच न होता वेगळी वाट निवडताना दिसला की मनाची लवचिकता गमावलेल्या आई-वडिलांच्या हृदयाचे ठोके वाढताना दिसतात. नोकरीची पूर्वापार प्रथा झुगारून व्यवसायाचं धाडस करणाऱ्या मुलाच्या पाठीवर समर्थनाची पाठींब्याची थाप मारून त्याचा उत्साह द्विगुणीत करणारे किती पालक आज बघायला मिळतात? एवढेच काय तर मुलींचे पालक सुद्धा एखाद्या नवोदित व्यावसायिकाला जावई करण्यापेक्षा एखाद्या नोकरदार मुलाला प्राधान्य देतात.

"नोकरी माणसाला उपाशी ठेवत नाही पण ती कुणालाही मोठ होऊ देत नाही ही वास्तविकता आहे". असं कुणीतरी छान लिहून गेलयं. मग समाजाच्या ह्या मानसिकतेत किती तरुणांची स्वप्न, महत्वाकांक्षा, उमेद निष्प्रभ ठरतात? कुटुंबाचा आधार पाठिंबा ही कुठल्याही तरुणासाठी फार महत्वाची बाब आहे. त्याशिवाय तो आयुष्यातल्या कुठल्याही वाटेवर यशस्वी वाटचाल करू शकत नाही. प्रत्येक तरुणात स्वामी विवेकानंद आहेत, सचिन तेंडुलकर आहे. डॉ. आमटे आहेत. विठ्ठल कामत आहेत पण ते ओळखावे, पारखावे कुणी? ही साप्रंत समाजव्यवस्था सामाजिक मानसिकता कुठवर तरुणांच्या विरोधात राहणार? प्रवाहापलिकडचं क्षितीज कधी दिसावं? समाजाने तरुणांना साथ दिली तरच हे तरुण समाजाचं चित्र बदलू शकतील.

कसंबसं आपलं शिक्षण संपवून, पदवी घेवून कॉलेजच्या बाहेर पडणारा तरुण पहिला विचार करतो तो नोकरीचा! नोकरीनी सुरुवात करणं आवश्यक आहेच त्यात काहीच गैर नाही. पण शेवट ही नोकरीतच होणे हे चुकीचं वाटतं परंतु त्याच्यापुढे पर्यायच नसतो. इकडे तो नोकरीत स्थिर-स्थावर होत नाही तोवरच घरचे लग्नाची घाई करतात मग मूल-बाळ त्यानंतर ओघाने आणि अखंडीत येणाऱ्या जबाबदाऱ्या व सरते-शेवटी इच्छेने किंवा अनिच्छेने कवटाळावं लागणार रिटायरमेंट! झालं आयुष्याचा प्रवास "इति संपन्न!" ह्यात वेगळपण ते काय? तरुणाईला समजून घ्या. त्यांना वेळ द्या, वाव द्या, पाठिंबा द्या, त्यांच्यात अफाट ताकद आणि सामर्थ्य आहे. समाजाने त्याला फक्त दिशा द्यावी. आजचा तरुण समाजाला एकच विनंती करतो.

"मोडून पडला संसार तरी
मोडला नाही कणा.
पाठीवरती हात ठेवून फक्त लढ म्हणा!"

■ ■

आवडतो प्रवास मला

– कु.भोसले पूनम अशोक
तृतीय वर्ष, कला

असा आवडतो प्रवास मला
गर्द दाट झाडीतून जाणारा
वळणा-वळणाच्या रस्त्यातून
छोट्या छोट्या रस्त्यातून जाणारा
असा आवडतो प्रवास मला
नारळी पोफळीच्या झाडांमधून अन्
संथ वाहणाऱ्या नदीवरून जाणारा
निसर्ग डोळ्यात साठवून
अनुभव समृद्ध करणारा
असा आवडतो प्रवास मला
चिंब भिजविणाऱ्या पावसातून,
थंडगार वाहणाऱ्या वाऱ्यातून जाणारा,
फेसाळलेल्या समुद्राच्या किनाऱ्यावरून जाणारा,
असा आवडतो प्रवास मला...
आंब्या - फणसांच्या झाडांमधून, बागांमधून
रंगबिरंगी फूलझाडी, वेलीतून जाणारा,
उंचावरून कोसळणाऱ्या नयनरम्य
शुभ्र-शीतल धबधब्यातून जाणारा
असा आवडतो प्रवास मला....
मायाळू सुंदर मनाच्या सोज्वळ माणसातून अन्
त्यांच्या सहजसुंदर आनंदी जीवनशैलीतून
खूप काही सकारात्मक गोष्टी सांगणारा, शिकवणारा
आणि आपल्याला हवाहवासा वाटणारा
असा आवडतो प्रवास मला.....
असा आवडतो प्रवास मला.....

Scanned with CamScanner

माहितीपर लेख

महाराष्ट्राचे कुलदैवत : शिखर शिंगणापूर

– कु. सुतार ज्योती पोपट,
तृतीय वर्ष, कला

शिखर शिंगणापूर हे भारताच्या महाराष्ट्र राज्याच्या माण तालुक्यातील एक गाव आणि धार्मिक स्थान आहे. येथे सातारा, सोलापूर व पुणे या तीन जिल्ह्यांच्या सीमेवर ऐतिहासिक काळापासून हे शंभू महादेवाचे मंदिर अस्तित्वात आहे. इथे असलेल्या डोंगराला शंभू महादेवाचा डोंगर म्हणतात. या डोंगराच्या पायथ्याशी शिंगणापूर गाव आहे. हा डोंगर म्हणजे सह्याद्रीचाच एक फाटा असल्याने डोंगरावर दाट झाडी आहे. महादेवाचे हे मंदिर याच डोंगरावर समुद्रसपाटी पासून १,०५० मी. उंचीवर आहे. मंदीरात जायला जवळपास ४०० पायऱ्या चढून जावे लागते. त्यापुढे आणखी थोडे चढून गेल्यावर खडकेश्वर मंदिर आहे.

*** ऐतिहासिक महत्त्व :**

शिखर शिंगणापूरचा शंभू महादेव म्हणजे महाराष्ट्रातील अनेकांचे कुलदैवत आहे. महादेवाचे हे मंदिर आणि शिंगणापूर गाव दोन्ही यादव कुळातील सिंघण राजाने वसवली आहेत, असे म्हणतात. मंदिराला दगडी तटबंदी आहे आणि या मंदिराच्या आवारात पाच मोठे नंदी आहेत. देवगिरीच्या यादव घराण्यातील सिंघण राजा येथे येऊन राहिला होता त्यानेच शिंगणापूर गाव वसविले.

शंभू महादेव हे भोसले घराण्याचे कुलदैवत असल्याने मालोजीराजे भोसले आपल्या परिवारासह देवदर्शनासाठी येथे येत असत. पाण्याच्या दुर्भिक्षेमुळे भाविकांचे होणारे हाल पाहून मालोजी राजांनी येथे इ. स. १६०० साली एक मोठे तळे बांधले, त्यास पुष्करतीर्थ असे म्हणत, त्यालाच आता शिवतीर्थ म्हणतात. पूर्वीचे देऊळ पाडल्यामुळे इ.स.१७३५ मध्ये शाहू महाराजांनी सध्याचे देऊळ बांधले. इ.स.१९७८ मध्ये त्याचाही जीर्णोद्धार झाला. दक्षिणेतील रामस्वामी नावाच्या एका स्थापत्यतज्ज्ञाकडून शिखराची व मंदिराची डागडूजी करून त्यांना आकर्षक रंग देण्यात आला आहे.

*** मंदिरे :**

शंभू महादेव हा नवसाला पावणारा देव आहे. शंभू महादेवाच्या व्यतिरिक्त इतर मंदिरेही आहेत. कोथळ्याशेजारी खामलिंगाचे मंदिर आहे. तेथे जास्त खांबांची संख्या असल्याने त्याला खाबलिंग म्हटले जाते. नातेपुते घाटाला उंबरदेवाचे मंदिर आहे. वावरहिरे येथे पाणलिंगाचे मंदिर आहे तेथे पाण्यातून महादेवाची पिंड आल्याने त्याला पाणलिंग म्हटले जाते. मोही येथे बेलदेव आहे. तसेच मुख्य मंदिरापासून पूर्वेस ३ कि.मी. वरती गुप्त लिंगाचे मंदिर आहे. येथे गुप्त असे महादेव पिंड निर्माण झाल्याने गुप्तलिंग नाव पडले आहे. मुख्य

Scanned with CamScanner

मंदिराच्या उत्तरेस बळीचे मंदीर आहे. मुख्यमंदिराच्या पूर्वेला कमान आहे तिला 'सजा' म्हणतात, शिवाय ती संभाजी महाराजांच्या जन्मानिमित्त बांधलेली आहे. तसेच मंदिराच्या दक्षिणेला शिवाजी महाराजांच्या घराण्यातील लोकांच्या समाधी आहेत.

*** इतर माहिती :**

शिंगणापूर येथे यात्रेकरूंना पाणी पिण्यासाठी तलाव बांधण्यात आला आहे. चैत्र महिन्यात यात्रा असते. मोठ्या प्रमाणात देशातील कानाकोपऱ्यातून लोक यात्रेला येतात. सर्व लोक आपल्या कावडी घेऊन येतात यामध्ये तेल्या भुतोजी कावड या कावडीला सर्वात जास्त महत्व दिले जाते. कावडीला मोठे-मोठे पाण्याचे रांजण बांधले जातात व लोक पायऱ्या चढत महादेवांच्या नावाचा गजर करत 'हर हर महादेव' असा करत पाया पडण्यास जातात. तसेच मुंगी घाटातून कावडी जातात. येथे वानरांची संख्या जास्त आहे. येथे झाडी ही जास्त आहे. सर्वांत जास्त करंजाची झाडे आहेत. शिंगणापूरमध्ये लोकसंख्या भरपूर आहे. महादेवाची सेवा करणारे लोक डोंगरावरती घरे बांधून राहतात. एक दैवत व पर्यटन स्थळ म्हणून महत्त्वाचे ठिकाण आहे.

*** आध्यात्मिक महत्त्व :**

शिखर शिंगणापूरची यात्रा चैत्र गुढी पाडव्यापासून ते चैत्र पौर्णिमेपर्यंत असते. चैत्र शु. अष्टमीला शंकर व पार्वती यांच्या विवाहाचा मुख्य सोहळा असतो. तत्पूर्वी चैत्र शुद्ध प्रतिपदेस विवाहाचा मुहूर्त म्हणून हळद जात्यावर दळली जाते. चैत्र शुद्ध प्रतिपदेस पंचमीस खानदेशातील आणि पश्चिम महाराष्ट्रातील शिवभक्त वऱ्हाडी म्हणून येतात आणि शंभू महादेवाला व पार्वतीमातेला म्हणजेच शिवलिंगाला हळद लावतात. चैत्र शुद्ध अष्टमीला संध्याकाळी शंभू महादेव मंदिराचे शिखर बांधून ते श्री अमृतेश्वर मंदिराचे शिखर यांना पागोटे (सुताची जाड दोरी) बांधली जाते यांस शंभू महादेवाचा लग्नाचा आहेर मानला जातो.

काही लोक महादेवाला 'बडा महादेव' अशा नावाने ओळखतात.

■ ■ ■

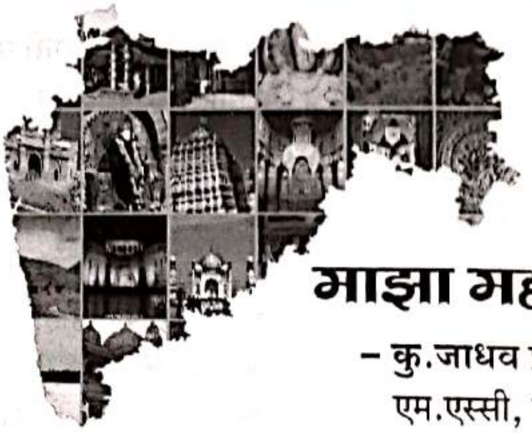

माझा महाराष्ट्र

– कु.जाधव प्रज्ञा पोपट
एम.एस्सी, प्रथम वर्ष

पाषाणाची याची छाती
पराक्रमाची इथली ख्याती
लाल-काळी इथली माती,
असंख्य घडले माणिक मोती
कृष्णा-कोयना, वारणा येथे वाहती
पर्वत रांगा साद घालती
दुर्ग इथले साक्ष देती
इतिहासाची ओळख करती
या मातीने इतिहास घडविला
अभिमान वाटतो या मातीचा मला
अभिमान वाटतो या महाराष्ट्राचा मला
दख्खनचा कडा लाभला
या माझ्या सातारा जिल्हयाला
सह्याद्री-दख्खनचा कडा लाभला
या माझ्या महाराष्ट्र मातृभूमीला
वंदन करतो कोल्हापूर जिल्ह्याला
या जिल्ह्याच्या पवित्र मातीला
वंदन करतो परम पित्याला
या माझ्या महाराष्ट्र राज्याला
।।जय महाराष्ट्र ।।

■ ■ ■

Scanned with CamScanner

कथा

अपेक्षाभंग

– कु. घोरपडे राधिका प्रकाश
द्वितीय वर्ष, कला

आभाळ फाटल्यागत पाऊस पडत होता. गच्च काळोख दाटला होता. या अंधारात भवानीच्या माळावर एक झोपडी वाऱ्यानं गदगदत होती. आत मिणमिणता दिवा.......... गरिबी.......... अन् त्या दिव्याचा प्रकाश. छप्पर गळतं होतं. निजायला जागा नव्हती. वाळलं तुकडं खाऊन दिवस काढावं तसं सगळं काही चुलीच्या शेजारीच प्रकाश आपल्या जीवनातील अनेक स्वप्ने पाहत होता. म्हातारपणाकडे झुकलेले, दारिद्र्याने गांजलेले आई आणि बाप आपल्या मुलाविषयी विचार करत होते. प्रकाश हा आई–वडिलांचा उदयाचा प्रकाश–आधार होता. मुलासाठी हाडाची काडे करून ते त्याला शिकवत होते.

प्रकाश आपल्या गावातील जनता विद्यालयातील शिक्षण संपवून शहराच्या ठिकाणी जाणार होता. आई कमल आणि बाप शंकर दोघांचेही डोळे भरून आले होते. आईचं काळीज गदगदून गेलं होतं. हाताचा पाळणा अन् नेत्राचा दिवा करून वाढवलेला प्रकाश आज शिक्षणासाठी दूर चालला होता. गावचा ओढा, शाळा, देऊळ, वडाची झाडं, नीळ आकाश, डोह यापासून उदयाच्या सुखासाठी प्रकाश दूर चालला होता.

प्रकाश महाविद्यालयीन शिक्षण घेऊ लागला. रोजगार हमीच्या कामावर जाऊन, मोलमजुरी करून प्रकाशचे आई–बाप मनिऑर्डर करीत होते. काळजावर दगड ठेवून आपल्या मुलासाठी खपत होते. प्रकाश 'साहेब' व्हावा हीच त्यांची अपेक्षा होती. आई स्वत: ठिगळं लावलेली लुगडी नेसत होती. पण प्रकाशला पँटशर्टसाठी पैसे पाठवत होती. गावात फिरताना कोणी म्हणायचं, ''कमला दोडा तुजं पोरगं लय चांगलं बघ. एवढं झटतीया पोरासाठी लय चांगलं होईल बघं तुझं ! मागं भेटलं होतं बाजारा दिवशी हातात वह्या घेऊन ऐटित फिरतयं. बरं वाटलं बघं. देवानं मोठं करावं त्याला आणि तुमचं हाल संपावं.'' कमलाला आनंद वाटायचा.

काळ पुढे सरकत होता. प्रकाश बारावी पास झाला. चांगले मार्क मिळाले. प्रकाशला डी. एड् ला प्रवेश मिळाला. आपला पोरगा मास्तर होणार या आनंदानं आई–वडील समाधानी व्हायचे. डी. एड् कॉलेजच्या शिक्षणामुळे प्रकाश बोलका होत होता. अनेक स्पर्धेत भाग घेत होता. त्याच्या या गोड बोलण्यावर कुणाची तरी नजर बसलेली. भाळलेली होती. ज्योती

तिचं नांव. ज्योतीच्या मधाळ बोलण्यानं किशोर वयात असलेल्या प्रकाशला ती हवीहवीशी वाटू लागली.

काळ आपल्या स्वइच्छेने चालतोच असे नाही. एक दिवस ज्योती ''आपलं प्रेम सफल होणार नाही. मला तू विसरून जा ! आपण शरीरानं नाही मनानं एकचं आहोत'', असं ती म्हणाली. पण आपल्या शरीराला कोणी तरी जाळ लावून भाजून काढावं असं त्याला झालं. ज्योती तिच्या मामाच्या मुलाशी लग्न करून होत्याचं नव्हतं करून मुर्दाडपणे निघून गेली. प्रकाश भावनाविवश झाला. त्याच्या दुःखाच्या उमाळ्यात आई-बापाला सुखी करण्याचे ध्येय्य वावळीतल्या कचऱ्याप्रमाणे उडून गेलं.

इकडे प्रकाश गुरुजी होणार. आपल्या गावात येणार, चांगलं घर आपण बांधू, कष्टाचं फळ आपल्याला मिळणार असे आई-वडिलांच्या मनात येई.

प्रकाश ज्योतीला विसरण्यासाठी सिगारेट ओढू लागला. दारु पिऊ लागला. वाईट मित्रांची संगत त्याला लागली. एवढेच काय. पण वासनेची आसनेची आग विझविण्यासाठी तो वेश्यावस्तीतही जाऊ लागला. आई-वडिलांनी केलेल्या मनिऑर्डरचे पैसे वासनेच्या खानीत उतरत होते.

पण काळ सतत ऊन-सावल्यांचा खेळ खेळत असतो. एका विवेक नावाच्या सदाचारी मित्राने प्रकाशला प्रेम म्हणजे सगळं काही नसतं हे सांगितलं. प्रेम म्हणजे उसळती आग. यात शाश्वत सुख मुळीच नसतं. जस-जसा विवेक प्रकाशला समजावून सांगायचा तसतसा प्रकाश जागा व्हायचा. अंधारल्यावर त्याला आपला भूतकाळ आठवायचा डोळे खोल गेलेली आपली आई, हडकुळा बाप, झोपडी हे सर्व आठवून त्याला रडू यायचे. तो वाचायचा. जिद्दीने अभ्यास करायचा. मधूनच ज्योतीची आठवण यायची. व्याकूळ व्हायचा व पुन्हा वाचायचा.

'विवेक' या सदाचारी मित्रामुळे प्रकाशच्या जीवनातील व्यसनाची खान संपुष्ठात आली. प्रकाश चांगला झाला. डी.एड्. पास झाला. ज्या जनता महाविद्यालयात त्याने शिक्षण घेतले. त्याच विद्यालयात प्रकाशला नोकरी मिळाली. आई-वडील सुखावले. नवीन पत्र्याचे घर बांधले. गाव सुधारत होतं. पण प्रकाश मात्र क्षीण होत चालला होता. मधूनच त्याला कावीळ झाली. बरी होईना. पुण्यातील डॉक्टरांकडे ट्रिटमेंट चालू होती. डॉक्टरांनी निदान केलं होतं पण सांगावं कुणाला. सोबत आलेल्या गुरुजींना एडस् झाल्याचे सांगितले. नकळत गुरुजींच्या तोंडातून शब्द बाहेर पडले. ''अरेरे! या हिरव्या पोपटाला आता कुठे पंख फुटले होते. अन् भरारी घ्यायच्या आधीच पंख गळून पडले. तशाच दीनवाण्या अवस्थेत तो घरी आला. घरात त्याचा कॉटवर पिवळाधमक देह पडला होता. गुरुजींनी प्रकाशच्या आई वडिलांना जेव्हा सांगितले. तेव्हा त्यांच्या पोटातून रक्ताचा गोळा बाहेर पडल्यासारखे झाले. प्रकाशला अन्न जात नव्हते. तोंडाला कोरड पडली होती. टाळूवरचे केस कमी होत चालले होते. तोवर गावात गलबला झाला होता. गाव हळहळत होतं. अन् शिव्याही देतं होतं. प्रकाश पुण्यात असताना वेश्यावस्तीत गेलेल्या बातम्या गावात कळल्या होत्या.

मरणाच्या धारेत पडलेला प्रकाश, अन् त्याच्या मरणाची वाट पहाणारं गाव. रोजच त्या घरातून किंकाळ्या बाहेर पडायच्या. ''ये माझ्या राजा, ये परकास. कार असं केलसं, काय कमी पडलं तुला''! असा आईचा केविलवाणा आवाज रोजच सकाळ संध्याकाळ बाहेर पडायचा.

एका पहाटे प्रकाशने कायमचेच डोळे मिटले. मयतीला कुणी आलं नाही. सकाळी आईवडिलांनी प्रेत हलविले. रडून रडून डोळ्यातील पाणी संपले. प्रकाशच्या अशा जाण्याने आई कमला नि बाप शंकर, यांनी शेळीने मान टाकावी तशी त्या रात्री आपली मान टाकली व प्राण सोडला.

आता ना, झोपडी राहिली होती, ना गरिबी, अन् ना राहिला होता ज्योतिचा प्रकाशही. जीवनातील अंधार दूर करण्यासाठी प्रकाशकडून अपेक्षा ठेवून जगणारे आई-वडिलही आता या दुनियेत नव्हते.

फक्त राहिला व्हता आता अंधार.............

Scanned with CamScanner

माहितीपर लेख

"यशाची गुरुकिल्ली : दहिवडी कॉलेज दहिवडी"

- शेंबडे सागर मल्हारी
द्वितीय वर्ष, शास्त्र

म्हणतात ना जे मिळायचे आहे ते मिळणारच, पण आपण प्रयत्नच करायचा सोडून दिला तर आपणास काहीच मिळणार नाही. अगदी बरोबरच आहे ना! याच जिवंत उदाहरण म्हणजेच दहिवडी कॉलेज दहिवडी.

ऐकायला आणि बोलायला किती सोपे आहे दहिवडी कॉलेज दहिवडी पण याचे जर स्पष्टीकरण पाहिले तर आपल्या तोंडातून शब्दच फुटणार नाहीत. जेवढी प्रशंसा, कौतुक कराल ना तेवढे कमीच आहे. महत्वाचे म्हणजे कर्मवीर अण्णांची रयत शिक्षण संस्था आणि याच संस्थेचे हे एक छोटस फूल जे खूप जणांचे स्वप्न साकार करण्यास मदत करते. या प्रत्येकाचे स्वप्न हे एकच नसते कोणाला डॉक्टर व्हायचे असते, तर कोणाला बँकांमध्ये ऑफिसर व्हायचे असते, तर काहींना स्पर्धा परीक्षांचा छंद असतो. एवढेच नाही तर कोणा-कोणाला कंप्युटर मास्टर व्हायचे असते. असे पण असतात कि ज्यांना खेळामध्ये आपले भविष्य घडवायचे असते. अशा प्रकारे प्रत्येकाचा एक वेगळाच असा स्वप्नांचा मार्ग असतो. या बरोबरच आपले मित्र पण तेवढेच महत्त्वाचे असतात ना. या स्पर्धेच्या युगात, या सर्वांची काळजी घेणारे माझे दहिवडी कॉलेज दहिवडी. यामध्ये आपल्या विचारांची पूर्तता व्हावी म्हणून वेगवेगळे विभाग पाडले आहेत ज्यामुळे आपले स्वप्न पूर्ण होण्यास कोणती अडचण येणार नाही याची काळजी घेत आहे ते माझे दहिवडी कॉलेज दहिवडी.

प्रत्येकाच्या पात्रतेनुसार आपणास शिक्षणाचे दरवाजे उघडे केले आहेत पण आपणास फक्त त्या दरवाज्यापर्यंत पोहचायचे आहे. तेथील शिक्षक स्टाफ आपणास योग्य मार्गदर्शन करणारच अशा विविध संधी दहिवडी कॉलेज दहिवडी मध्ये मिळतात. जसे कला शाखा-विविध स्पर्धा परीक्षा. विज्ञान शाखा-डॉक्टर, मेडिकल, संशोधन, वाणिज्य शाखा-बँकिंग क्षेत्रात, विविध स्पर्धा परीक्षा कॉम्प्युटर सायन्स - काळाची गरज, विविध संधी, बी.सी.ए. विभाग - संगणकीय क्षेत्रात संधी, शारीरिक शिक्षण - खेळामध्ये प्राविण्य व्यवसाय शिक्षण - व्यवसाय करण्याच्या सोयी, मार्गदर्शन, स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्र अशाप्रकारे विविध प्रकारचे शिक्षण आपण माझ्या या दहिवडी कॉलेज दहिवडी मध्ये घेऊ शकता. मला माहित आहे की याच कॉलेज मधून डॉक्टर, इंजिनिअर, नर्स, शिक्षक, प्राध्यापक, प्राचार्य, वकिल, फौजी, पोलीस, पी.एस.आय, शिपाई, क्लार्क, कॅप्टन,पायलट, कमांडो, सैनिक, नेता,

Scanned with CamScanner

साहित्यिक, कवी, समाजसुधारक, देशभक्त, वीर जवान एवढेच नाही तर विविध स्पर्धा परीक्षांमधून घवघवीत यश संपादन करणारे विद्यार्थी हे माझ्या दहिवडी कॉलेज दहिवडीचेच आहेत.

सांगण्याचे कारण तुमच्या लक्षात कदाचितच आले असेल की माझा हा माण तालुका म्हणजेच दुष्काळी तालुका. कधी कधी या भागात पाणी पिण्यासाठी पण कमी पडते. अशा तालुक्यातील लोकांना शिक्षणाशिवाय दुसरा पर्याय नाही. त्याच संकटाच्या काळात माझे दहिवडी कॉलेज दहिवडी त्यांचा आधार बनते. आणि त्यांना योग्य मार्गदर्शन देत असते. दहिवडी कॉलेज दहिवडी माण मधल्या म्हणजेच दुष्काळाने भयभीत झालेल्या लोकांच्या मनात एक यशाचे किरण सोडते त्यांच्या विचारात बदल करून लढायला शिकवते. स्व:त:चा स्वार्थ न पाहता ते आपल्याकडून जे देता येईल ते प्रामाणिकपणे देतच राहते.

रोजच्या प्रवासात कधीतरी पाठीमागे डोकावून पहा दहिवडी कॉलेज दहिवडी आपल्या पाठीमागे एक भक्कम आधार देत आपल्या बरोबरच असेल. आपण घर बांधतो, पण हे घर उन्हात, वाऱ्यात, पावसात भक्कम उभे असते घराच्या पायामुळे. तो दिसत नाही पण घरासोबत कायम असतो. अगदी याच प्रमाणे आपण यशस्वी होतो ते म्हणजे आपला पाया कोठेतरी भक्कम केलेला असतो. ''दहिवडी कॉलेज दहिवडी वर आहे आमची भक्ती, म्हणूनच दहिवडी कॉलेज दहिवडी देते आम्हास शक्ती स्पर्धेच्या युगात टिकून राहणण्याचे तेच करते सक्ती''

दहिवडी कॉलेज दहिवडी
आहे किती छान,
आपण सगळे मिळूनी
वाढवू त्याची शान,
कॉलेज मध्येच मिळाते
आपणास भरपूर ज्ञान,
सगळेच राखतात याचा मान
दहिवडी कॉलेज दहिवडी,
हे एकच नाव
हे एकच नाव
–जय कर्मवीर.

माझ्या मते दहिवडी कॉलेज दहिवडी हे एक मंदिरच आ जसे मंदिरात कोणीपण जाऊ शकते. त्याचप्रमाणे माझे कॉलेज एक महत्त्वपूर्ण मंदिर आहे. या मंदिरात शिक्षण दिले किंवा घेत जाते. या कॉलेजमध्ये प्रवेश मिळला की १००% स्वप्न पू होणारच. फक्त विश्वास नाही तर आत्मविश्वास आहे. कॉलेजने आपल्यासाठी वेगवेगळ्या सुविधा उपलब्ध क दिल्या आहेत. खऱ्या अर्थाने आपल्याला घडविण्याचे काम कॉलेज करत आहे. मग आपण शांत बसायच नाही. कॉलेजचे नाव चमकवत रहायचे. विविध क्षेत्रात, विवि कार्यात, या स्पर्धेच्या युगात दहिवडी कॉलेज दहिवडी हे सर्व उंचीवर असायला पाहिजे.

धन्यवाद ! ....जय कर्मवीर !!

विचार धारा

हे लक्षात ठेवा...

– शेंबडे सागर मल्हारी
द्वितीय वर्ष, शास्त्र

'रस्ता' कधीच संपत नाही,
थांबतात ती आपली पावले,
'विचार' कधीच संपत नाही,
भरकटते ते आपले मन.
'संस्कार' कधीच कमी होत नाहीत,
संपविण्याचा प्रयत्न करतात वाईट सवयी.
'शिक्षण' कधीच संपत नाही
थांबतात आपल्या इच्छा आणि आपले प्रयत्न.
रस्ता, विचार, संस्कार आणि शिक्षण
आपल्या जवळ होकारार्थी ठेवा बदल आवश्य घडेल

Scanned with CamScanner

व्यक्तिमत्त्व संपन्नतेचे पैलू

– कु. भोसले पूनम अशोक
तृतीय वर्ष, कला

आज आपण समाजाकडे पाहिले असता असे दिसून येते की, खूपशी मुले १५ ते १७ वर्षे शाळा शिकतात. तरी पण त्यांच्यामध्ये दोन वेळचे अन्न मिळवण्याची पात्रता येत नाही. काही व्यक्ती खूप कष्ट करतात तरी त्यांना अपेक्षित यश मिळत नाही. काही व्यक्ती जीवनाच्या गुलाम असतात तर काहींचे जीवन गुलाम असते. यशस्वी माणसांच्या जीवनाचा आपण अभ्यास केला तर असे दिसून येते की त्यांच्यामध्ये पुढील समान गुणवैशिष्ट्ये आढळून येतात.

१) आत्मप्रतिमा :

व्यक्ती आपल्या स्वत:च्या योग्यता, अयोग्यता तपासून मनातल्या मनात स्वतःचे एक मानसिक चित्र तयार करते त्यास आत्मप्रतिमा म्हणतात. व्यक्तिमत्वातील सर्व गुणवैशिष्ट्यांचे सुसंगठन करण्याचे कार्य आत्मप्रतिमा करते. दृष्टिकोनात बदल केल्यावर आत्मप्रतिमेत बदल होतो. त्यासाठी प्रत्येक गोष्टींची चांगली बाजूच पाहण्याचा प्रयत्न करावा.

२) महत्त्वाकांक्षा :

आपल्या कुवतीचा व सामर्थ्याचा अंदाज घेऊन आपणास योग्य अशा कोणत्याही आवडीच्या क्षेत्रात वाटचाल किंवा प्रगती करण्याची महत्त्वाची तीव्र आकांक्षा म्हणजे महत्त्वाकांक्षा. जीवन ध्येयाच्या मार्गावरील महत्त्वाचे प्रगतीचे टप्पे गाठणे म्हणजे महत्त्वाकांक्षा पूर्ण करणे. सर्वात मोठी महत्वाकांक्षा म्हणजे स्वत:ला ओळखणे म्हणजेच आत्मप्रचिती. आत्मप्रचिती ही महत्वाकांक्षेची अत्युच्च पातळी आहे. पण आपण आयुष्यभर पैसा, प्रतिष्ठा इ. मृगजळाच्या पाठीमागे लागतो. या सर्व गोष्टी आपल्या सावली सारख्या आहेत. सावलीच्या पाठीमागे आपण लागतो तर ती आपल्या हाती लागत नाही. परंतू सूर्याकडे (स्वत:कडे) मुख करून चालू लागल्यास (स्वत:ला पूर्णपणे ओळखल्यास) या गोष्टी आपोआप आपल्यामागे चालत येतात.

३) आत्मविश्वास :

स्वत:चा स्वत:वरील विश्वास म्हणजे आत्म-विश्वास. भीतीमुळे साहस हा गुण कमी होतो. साहस कमी झाल्यामुळे आत्मविश्वास कमी होतो. भीतीचे मुख्य कारण अज्ञान होय. ज्या गोष्टीचे आपल्याला पूर्ण ज्ञान असते. त्या गोष्टीबद्दल आपल्याला भीती वाटत

Scanned with CamScanner

नाही. पर्यायाने साहस प्राप्त होऊन आत्मविश्वास वाढतो, सर्व भिती ह्या काल्पनिक आहेत. हे आत्मविश्वासाचे मूळतत्व आहे स्वत: वरील विश्वास वाढण्यासाठी स्वत:विषयी ज्ञान प्राप्त करा.

४) निर्णयशक्ती :

निर्णय म्हणजे प्रसंगनिष्ठ तारतम्य. वेळ, परिश्रम, पैसा, कधी, कोठे आणि कसा खर्च करावा हे ज्या व्यक्तीस कळते तीच व्यक्ती यशोशिखर गाठू शकते. निर्णयशक्तीचा सर्वश्रेष्ठ अविष्कार म्हणजे दिव्यदृष्टी.

५) सर्जनशीलता :

सर्जनशीलता म्हणजे नवनिर्मिती करण्याची क्षमता, गोंधळलेल्या किंवा गुंतागुंतीच्या परिस्थितीतून सोपा मार्ग काढण्याची प्रवृत्ती सर्जनशीलतेच्या मुळाशी असते. प्रत्येक गोष्ट नवीन पद्धतीने कशी करता येईल यादृष्टीने विचार केल्यास सर्जनशीलतेचा विकास होतो.

६) अभिव्यक्ती :

स्वत:च्या व्यक्तिमत्वाचे योग्य प्रकटीकरण म्हणजेच अभिव्यक्ती होय. आपल्यातील एक जरी गुण आपण योग्यप्रकारे अभिव्यक्त करू शकलो तर यशाची अत्युच्च पातळी आपण गाठू शकतो. उदा. गायन-लता मंगेशकर, धावणे-पी.टी. उषा, भाराभर ज्ञान घेऊन गाढवाप्रमाणे ओझे वाहण्यापेक्षा थोडेसे ज्ञान अभिव्यक्त करून बैलगाडी तयार करा, चार लोकांना घेऊन जाल.

७) विधायक वृत्ती :

विधायक म्हणजेच चांगली वृत्ती, मानवी जीवनातील विकासाच्या कोणत्याही क्षेत्रात अतिउत्कृष्टतेकडे वाटचाल करण्यास कारणीभूत ठरणारी, प्रगतीस पोषक असणारी, इतर कोणाचेही नुकसान न करणारी आणि रचनात्मक वर्तनास वकृतीस प्रेरणायुक्त ठरणारी अशी जी वृत्ती असते त्या वृत्तीस विधायक वृत्ती म्हणतात. विधायक वृत्तीच्या व्यक्तीलाच जीवनातील अंतिम यश मिळते.

८) एकाग्रता :

आपल्या सर्व शक्तीचे केंद्रीकरण एका अग्रावर करणे म्हणजे एकाग्रता. एकाग्रतेसाठी समग्रता गरजेची आहे. जेव्हा तुम्ही एखादे काम समग्रतेने करता तेव्हा समग्रता करावी लागत नाही ती आपोआप होतेच. म्हणून कोणतेही काम करताना ते काम १००% टक्के करा, ९९ टक्के सुद्धा नको. लहान मुले खेळताना किती समग्रतेने खेळतात, अगदी पडतानासुद्धा समग्रतेने पडतात. त्यामुळेच त्यांना फारसे लागत नाही एकाग्र होण्याचा प्रयत्न करू नका. कोणतेही काम आवडी करा, एकाग्रता आपोआप होईल.

९) शारीरिक स्वास्थ्य :

व्यक्तिमत्व विकासाचे सर्व पैलू ज्या साधनातून व्यक्त होतात ते साधन म्हणजे आपले शरीर होय. व्यक्तिमत्व विकासाचा मूळ आधार म्हणजे शारीरिक स्वास्थ्य होय संतुलित आहार, योग्य व्यायाम, झोप याद्वारे शारीरिक स्वास्थ्य उत्तम राखावे.

१०) मानसिक आरोग्य :

मनाला योग्य तऱ्हेने समजून घेऊन, विवेकी विचारसरणी वागून आपण मानसिक आरोग्य चांगले राखू शकतो वर्तमानकाळात राहणे म्हणजे मानसिक आरोग्य उत्त असण्याचे महत्वाचे लक्षण आहे.

११) समायोजन क्षमता :

जीवनामध्ये आलेल्या प्रसंगाशी संघर्ष न करता त्याच्याशी जुळवून घेण्याची क्षमता म्हणजे समायोजन क्षमता. जर हा संघर्ष नाही तर समायोजन आहे. समायोजन क्षमता व्यक्तिमत्वाची मोजपट्टी आहे. समायोजन क्षमतेचा अतिउत्तम आविष्कार म्हणजे नेतृत्वगुणांचा विकास सहिष्णुवृत्ती असणे म्हणजे समायोजन क्षमतेचा कळस नम्रता अंगी असेल तरच ही वृत्ती असू शकते. चांगल्या वाईट शक्तींना एकत्र सामावून घेण्याचे साहस सहिष्णुवृत्ती असते.

१२) भावनिक सुरक्षितता :

भावनांचे योग्य प्रकारे नियंत्रण करून किंवा अविकारी बदल करून योग्य त्या भावनांचे प्रगटीकरण करणे म्हणजे भावनिक सुरक्षितता. भावनांनुभवांचे संतुलन बिघडले तर भावनिक असुरक्षितता निर्माण होते. सर्व सुखकारक अनुभव प्रेम या अत्यावश्यक भावेनेशी गुंतलेले असता. प्रेम व राग या दोहोपैकी एकाच भावनेचा अतिरेक झाला तर भावनिक असुरक्षितता येते.

वरील गुणवैशिष्ट्ये एकमेकापासून वेगळी करता येत नाहीत. त्यांची वैशिष्ट्यपूर्ण आणि योग्य गुंफण म्हणजे आदर्श व्यक्तिमत्त्व.

एकांकिका

(........महाराष्ट्र माझा........)

– नाथा दोरगे
प्रथम वर्ष, शास्त्र

(बबनराव खूप वैतागलेला असतो. आणि तो अचानक आपल्या घरामध्ये प्रवेश करतो.......आणि बायकोला आवाज देतो.)

धोंडिबा – गंगे........गंगे........ये गंगे.

(असे म्हणून मनातल्या मनात पुटपुटतो.)

कुठे मरून पडली कोणास ठाऊक ?

अंग ये गंगे........!!!

(तेव्हा ती आतूनच आवाज देते....)

गंगू : आले हो.......बबनराव.

(बबनराव खूप टेन्शनमध्ये असतात.......कारण, ५ वर्षे झाली लग्नाला तरी अजूनही एकही मुत नाही....तेव्हा तो मनातल्या मनात पुटपुटतो......मी आताच्या आता गंगेकडे मुल मागतो च्या आईला.....असे म्हणून स्वत:चाच पाय जमिनीवर आपटतो........ तेवढ्यात गंगू येते.)

गंगू : – काय झाले हो ?......बबनराव ?

आज एवढे वैतागायला काय झाले तरी काय ?

(तसा बबनराव रागातच बोलतो..)

बबनराव : आपल्या लग्नाला किती वर्षे झाली.... ?

(गंगू लाडात येवून...)

गंगू : माहित नसल्यासारखे काय विचारताय.....हो.

बबनराव : नीट सांग गंगे......मजाक करू नको.....माझी हेडलाईट.... आपले ट्यूबलाईट खूप पेटली आहे. तिचा स्फोट होऊ देऊ नको.

Scanned with CamScanner

(गंगू रागात येऊन बोलते...)

गंगू : वो.....बबनराव...धमकी कोणाला देता हो....आणि तुम्हाला माहित नाही का...आपले लग्न झालेले.

(बबनराव खूप वैतागून जातात.)

बबनराव : अंग...मला माहिती आहे म्हणूनच तर विचारतोय ना. आज ५ वर्षे झाली लग्नाला आणि अजूनही एक पोरं नाही.

(मोठ्या आवाजात.....) आताच्या आता पहिलं पोरं टाक मला बाकी काही सांगू नको. पहिले पोरं टाक.

गंगू : आवो....बबनराव. अस का बोलताय आज. आणि ते काय महाराष्ट्राचे राजकारण आहे का? मनाला वाटले तेव्हा कधीही काहीही करायचे. बबनराव ते मला माहित नाही, काय आहे ते....... तू पहिलं पोर टाक. बाकी मला काय ते माहित नाही.

(मग गंगू रागात येऊन बोलते.)

गंगू : मला एक सांगा बबनराव..........? उठताय-सुठताय घेताय ते घोगडं आणि जाताय मारुतीच्या मंदिरात झोपायला.......आणि म्हणे पोर टाक.....पोर काय वरून देव देणार आहे का?

बबनराव : मला ते काहीही माहित नाही. तू पहिल पोर टाकं. मला पोरं पाहिजे म्हणजे पाहिजे.

गंगू : (लाडात येवून...) आवो.......बबनराव. पोराचं काय घेऊन बसलाय......ते होईल की आज ना उद्या.....

बबनराव : बरं ठीक आहे. आज नाही तर नसू दे. पण उदया किती वाजता होईल ते सांग.

(असं म्हणताच गंगू.......दचकते.)

गंगू : आवो.......बबनराव दिवसाला जर पोरं झाली असती तर आता महाराष्ट्र कुठे असता.....

बबनराव : कुठे म्हणजे जमिनीवरच ना.....!

गंगू : आवो, तसे नाही वो.......लोकसंख्येच्या बाबतीत म्हणतेय मी.

बबनराव : अग.....कुठे नेऊन ठेवलाच महाराष्ट्र माझा. मला माहिती नाही. तर तुला काय सांगू.......बरं ते जाऊ दे..विषय बदलू नकोस. ते पोराचं काय ते मला सांग पहिले.

(गंगू........काहीच बोलत नाही. गप्प उभी राहते.)

बबनराव : (वैतागून.....)

तुझ्याचानं पोरं दयायचं होईल की नाही ते सांग, नाहीतर मी दुसरे लग्न करीन हं... मग, पुन्हा बोलशील की, सांगितल नाय म्हणून.

गंगू : काय........बोलला तुम्ही, परत बोला...बघू.

बबनराव : (हळूच....)......हसून रिडिओ एकदं बोलतो....गंगे.

गंगू : दुसरे लग्न करणार म्हणे. इथं मला एकटी संभाळता-संभाळता तुमचा जीव नाकावर आल अन, म्हणे दुसरं लग्न...... नाय, कराच तुम्ही दु लग्न, मला बी बघायचंय तुम्ही कसे करतायं दु लग्न ते.

बबनराव : मला......मला...या बबनरावाला तू गंगे आव्ह करतेय.....तर मग बघंच

गंगू : (रागावून)..... सकाळी उठल्यापासून...... संध्याकाळी होईपर्यंत गावातून बोंबलत हिंडाय फक्त माहित आहे. अन् एक रुपया कमावया अक्कल नाही. अन् म्हणे.....काय. दुसरे लग्न करणार.

बबनराव : अरे, माझ्याकडे काय कमी आहे. म्हणून मी कम ग. माझ्याकडे सर्व काही आहे.

गंगू : या महाराष्ट्रात दुसरे लग्न करून दाखवा आणि जगू दाखवा मला. भीक मागून पण मिळत नाय. पहिल्यावानी आता.

बबनराव : अरे......काय कमी आहे या माझ्या महाराष्ट्रात

Scanned with CamScanner

सर्व काही मिळत या महाराष्ट्रात.

गंगू : हो मिळते ना......पण महाराष्ट्रात भ्रष्टाचार करूनच मिळते ना.

(थोडा वेळ थांबून....) (रडवे तोंड करून....).

दोन रुपयाला मिळणाऱ्या वडापावची किंमत आता दहा रुपये झाली आहे. आणि दहा रुपयाला मिळणारी भाजी आता वीसला झाली........ आवो...कुठे नेऊन ठेवलाय महाराष्ट्र आपला!! ३५ रुपयाचे पेट्रोल आता ७० रुपये झालेय. कुठे होता महाराष्ट्र आपला आणि आता कुठे आहे तुम्हीच बघा.

कधी काळी पुस्तक घेऊन बसणारी मुलं. आता मोबाईल घेऊन बसतात.

अरे - कुठे चाललाय महाराष्ट्र आपला.....

गरीब-गरीब होत चाललायं आणि

श्रीमंत-श्रीमंत होत चाललाय.

यामध्ये मला सांगा तुम्ही- कुठे शोधायचा महाराष्ट्र माझा.

गांधीजीच्या हुकुमावर चालणारा महाराष्ट्र. आता बाटलीच्या आणि पैसाच्या हुकूमावर चालतो. कुठे...कुठे नेऊन ठेवलाय महाराष्ट्र माझा....! (राजाने....थोडे रडून.....चिडून...) सांगा ना, कुठे आहे महाराष्ट्र माझा...

बबनराव : (चिडून.....पण शांतपणे बोलतो.)

तुम्हा लोकांना काय समजणार, कुठे आहे महाराष्ट्र माझा........!

मी सांगतो....कुठे आहे महाराष्ट्र ते....ऐक.

"हा.....हा....हा महाराष्ट्र मी ठेवलाय माझ्या हृदयात.

माझ्या मराठमोळ्या रक्तात.....

अन् शिवरायांच्या स्वाभिमानात.........आहे

महाराष्ट्र माझा.

अरे गुजरात मध्ये उभी राहून विचारू नको.....

कुठे आहे.....महाराष्ट्र माझा.

या....या सह्याद्रिच्या पर्वतावर उभी राहून बघ.

दिसेल तुला माझा महाराष्ट्र....."!

(.....छाती ठोकून बोलतो....)

पंजाबी अन् चायनिज खाऊन विचारू नकोस....

की काय चव आहे या महाराष्ट्राला.

पुरणपोळी खाऊन बघ तरी.......

कळेल तुला महाराष्ट्र माझा....!!

दांडीया खेळून विचारू नको

कुठ आहे महाराष्ट्र माझा.

लेझिम हातात घेऊन तरी बघ....

समजेल तुला महाराष्ट्र माझा....!

महाराष्ट्राचे तुकडे करणाऱ्यानो.

तुम्ही काय विचारतायं....कुठं आहे महाराष्ट्र माझा.

अरे....हातात तलवार घेऊन,

घोड्यावर स्वार होणाऱ्या त्या स्त्रीला......

त्या अहिल्याबाई होळकरांना वंदन करून बघा.....

दिसेल...दिसेल...दिसेल,,, तुम्हाला महाराष्ट्र माझा."

(जय अहिल्या.)

■ ■ ■

Scanned with CamScanner

अनुभवकथन

मी बाबांची मुलगी बोलतेय.......

- कु. खराडे धनश्री आनंदराव
बीसीए, प्रथम वर्ष

कधी अचानक एकटी बसले तर मन दूरवर असलेल्या बाबांच्या मायेजवळ जात प्र... प्रत्यक्षात ती माया कधीच अनुभवायला मिळालीच नाही याची सतत खंत वाटते मनाला.

बाबा, तुमच्या नसण्याने आमच्या जीवनात खूप प्रॉब्लेम क्रियेट होतात. माझ नि माझ्या आईचं अस्तित्व असून नसल्यासारखे आहे. तुम्ही या जगात असून देखील नसल्यासारखे आहात. १२-१४ वर्षांचा कालावधी निघून गेला असेल की मी तुम्हाला बघितलच नाही आता शक्य नाही पण कधी तुम्ही माझ्या समोर आलात तर मी तुम्हाला ओळखूच शकत नाही कारण मी तुम्हाला विसरून गेलेय. ४-५ वर्षे होते तुमच्याजवळ, पण मी क... तुम्हाला 'बाबा' नि 'पप्पा' म्हणालेलं तर आठवत नाही. तुमचं मन इतकं कसं कठोर आहे त्या मनाने तुम्हाला आमच्यापासून दूर ठेवायला मदत केली पण खरचं I really miss you papa.

सगळ्याच गोष्टी मी आईला नाही ना सांगू शकत की ज्या तुम्हाला सांगू वाटतात. मा... माझ्या आईने कधीच तुमची उणीव भासू दिली नाही नि देणारही नाही. पण त्यातूनही खूप मिस करते मी तुम्हाला. मी माझ्या वडीलांची जागा तर केव्हाच आईला देऊन टाकलेय. जे माग... जे म्हणेल ते मला माझ्या आईने दिलेय नि अजूनपर्यंत देतेच. माझ्या आईने माझी कोणतीच इच्छा अपूर्ण ठेवली नाही. So, I really love my mummy.

माझ्यासाठी माझी आई नि आईसाठी मी असं आमचं जगण्याच गणित आहे. हे आमच्या दोघींच Account आहे ना जगण्याचं ते मला tally करायचय म्हणजे balance शून्य आला पाहिजे. नातेवाईकांची साथ किती जरी असेल तर खरी साथ तुमची पाहिजे ना. मला तुमच्यासोबत खूप हुंदडायची इच्छा लहानपणापासून होती पण ती अपूर्णच राहिली आणि ती कधीच पूर्ण होण्याची मी अपेक्षा करत नाही.

कधी-कधी मन नाराज होत ना, तेव्हा तुमची खूप आठवण येते पण मग मला सगळं आईला नाही सांगू वाटत, मग ते मनातल दुःख आपोआपच अश्रुंच्या वाटे बाहेर पडतं. मग खूप-खूप रडायला येत नि तेव्हा तर तुम्ही नसण्याची उणीव खूप भासते. मग राग यायला लागतो स्वतःचा नि तुमचाही...

अस वाटतं, खरचं जीवनात, ज्यांच्या जीवनात 'आई नि बाबा' असतात तो खरचं खूप श्रीमंत नि समाधानी असतो. मग ज्याच्या जवळ संपत्ती असते पण 'आई-बाबा' नसतात ते लोक त्यांच्या अस्तित्वासाठी आतुर असतात, ते त्यांना खूप miss करतात.

Scanned with CamScanner

संकलनपर लेख

'क' ची करामत

- कु. कुंभार स्नेहल गोपाळ
बीसीए, प्रथम वर्ष

प्रत्येक शब्द 'क' पासून सुरु करुन ही कथा लिहीली आहे. काय जगातील इतर कोणत्या भाषेत अशी ताकद असते ?

केव्हातरी कोल्हापूरच्या कर्तव्यपर केळकर काकांबद्दल काकांच्याच कचेरीतील केशवने काकूंसमोर कागळी केली. काकू कावल्या. काकूंनी कपाटातून कात्री काढून काकांच्या कामाचे कोरे करकरीत कागद कापले. काकांचे कापलेले कागद केशवनेच कचऱ्यात कोंबून काकांच्याच किचनमध्ये कजरारे कजरारे कवितेवर कोळीनृत्य केले. काकूंनी कागद कापल्याचे कळताच काका कळवळले. काकांनीही कमालच केली. काकांनी काकूंचे काळे कुळकुळीत केस कात्रीने कराकरा कापले काका काय करताहेत काकूंना कळेनाच, काकूंनी कर्कश किंचाळून कलकलाट केला.

काका काकूंची कसली काळजी करणार? काकांना कामाची काळजी काकूंच्या कर्णकर्कश कोलाहलातही केशवने कचऱ्यात कोंबलेले कागदाचे कपटे काढून काकांच्या कचेरीकडे कुच केली. कचेरीच्या कामासाठी काकांनी कंबर कसली. कागदाच्या कापलेल्या कपट्यांचे काकांनी कोलाज करून कामकाज कार्यान्वित केले. केशवचे कारनामे कळताच काकांनी काट्याने काटा काढला. काकांनी कोलाजाचे काम करण्यासाठी कुथवटा, कपटी केशवने काकांवर कामचुकारपणा कांगावा करून कामाचा कंटाळा केला. काकांनी कठोरपणे केशवला कामावरून काढले. कासावीस काकूंनी कालच्याच कडू कारल्याची कोंशिबीर करून काकासाठी कच्च्या कैरीची कोय काढून कालवण केले. काकांनीही कापलेले काकूंचे कृत्रिम केस कुरवाळले.

केळकरांच्या कोकणस्थ कुटुंबाच्या कार्यकाळात कचेरीने कर्मरुपी किल्ल्याचे किर्ती शिखर काबीज केले. कामावरून काढलेल्या केशवने कितीतरी काबाडकष्ट केल्यावर कोल्हापूरच्या कॉम्रेड कणेकर कॉलेजमध्ये केशवला कबड्डीचा कर्णधार केला. क्रिडापटू केशवने कबड्डीत करीअर केले. कालच्या कागळीखोर केशवला काळानेच केला.

कबड्डीतल्या किचकट कसरतीचा कर्ता!

कथासार– क्रियेविण करिता कथन किंवा कोरडेची कीर्तन कितीक किताब कष्टविना, काय कामाचे ।।

Scanned with CamScanner

अनुभवकथन

ऑलिंपिक

– कु. शेलार सोनम
द्वितीय वर्ष, वाणिज्य

राष्ट्राराष्ट्रात धर्मनिरपेक्ष व जाती, वंशभेदातील व राजकीय प्रणालीची क्षितीन बाळ… जगाच्या इतिहासात ऐक्य, स्वास्थ्य व बंधुभाव यांचा समन्वय पहावयाचा असेल त… ऑलिंपिक क्रीडा महोत्सवातच दिसून येतो आणि म्हणूनच या जागतिक पातळीवर… क्रीडांना एवढे महत्व प्राप्त झाले आहे.

खिलाडूवृत्ती जेथे उगम पावते व क्रमश: वृद्धिंगत होते. त्या ऑलिंपिक चळवळीचा … जरी ग्रीसमधील अथेन्स या शहरात मर्यादित स्वरुपात इसवी सन ७७६ पूर्वी सुरु झाला अ… तरी ऑलिंपिकला आजचं एवढं विशाल स्वरुप आधुनिक ऑलिंपिकचा जनक बॅरन… क्युबर्टिन यांच्यामुळेच लाभलं आहे.

या चळवळीची मूलभूत तत्त्वे इतक्या उच्च प्रतीची आहेत की, १८९६ पासून ल… काळ पाहता दर चार वर्षांनी अत्यंत प्रसन्न व आवेशपूर्ण वातावरणात हा महोत्सव भर… जातो. युद्धे आणि अशांतता यांनी गजबजलेल्या या जगात शांतता व खिलाडूपणा नि… व्हावा म्हणून देशोदेशीच्या लोकांना व विविध देशांना एकत्र आणण्याचे एक उत्तम व अ… यशस्वी साधन या दृष्टीने ऑलिंपिककडे पाहिले जाते.

ऑलिंपिया या प्राचीन नगरीचा शोध लागल्यावर क्युबर्टिनला इतका आनंद झाला … त्या आनंदाच्या भरात त्याने एका ठिकाणी लिहिले होते की, "राष्ट्रे, नगरे, शूर वीर, ऐ… नव्हे तर प्राचीन धर्माहूनही श्रेष्ठ अशा संस्कृतीचे ऑलिंपिया व ऑलिंपिक्स हे प्रतीक आ… राष्ट्राराष्ट्रातील सीमा, वंश, धर्म, वर्ण, भाषा यांची बंधने तोडून ऑलिंपिक मुळेच … विश्वबंधुत्व आपण निर्माण करू शकू असा क्युबर्टिनचा पक्का विश्वास होता.

आधुनिक ऑलिंपिक १८९६मध्ये ग्रीसची राजधानी अथेन्स येथे भरविण्यात आले. हौ… खेळाडूंनाच फक्त खुल्या असणाऱ्या या स्पर्धांचे स्वरुप- धंदेवाईक न होता, खेळास… खेळ, शारीरिक व मानसिक स्वास्थ्यासाठी खेळ, आनंद लुटण्यासाठी खेळ, क्री… कौशल्याची कसोटी लावण्यासाठी खेळ अशा उच्चतत्त्वांवर आधारित रहावे हा उदात्त हे… त्यामागे आहे.

ऑलिंपिकच्या ध्वजावर पाच रंगीत वर्तुळे दाखवलेली असतात. आधुनि… ऑलिंपिकचा जनक क्युबर्टिन याला १९१३ मध्ये या ध्वजाची कल्पना सुचली. पृथ्वीवरी…

Scanned with CamScanner

पाच खंडे निरनिराळ्या पाच रंगाची निळा, काळा, पिवळा, हिरवा व लाल (अनुक्रमे युरोप, आफ्रिका, आशिया, अमेरिका व ऑस्ट्रेलिया) एका पांढऱ्या रंगाच्या कापडावर संलग्न झालेली असा हा ध्वज.

अशा प्रकारचा ध्वज १९२४ साली पॅरिस येथे भरविण्यात आलेल्या ऑलिंपिक पासून वापरण्यात येऊ लागला. पाचही खंडांना साखळी रुपाने एकत्र आणून बंधुभाव व परस्पर सहाय्य व सहकार यांचा बोलका संदेश हा ध्वज देतो. 'सर्वांना सामावून घेण्याचा कौतुकास्पद कलहही या ध्वजात आढळतो. अँटवर्प येथे १९२० साली झालेल्या जागतिक स्पर्धेत प्रथमच या ध्वजाचे वंदन झाले.

याचवेळी ऑलिंपिक स्पर्धेचे ब्रीदवाक्यही ठरविण्यात आले.

"CITIUS ALTIUS FORTIUS' I.E.,
"FASTER, HIGHER, STRONGER".
''गतिमान, उच्चतराव, बलशाली''.

ऑलिंपिकमध्ये प्रत्येक खेळाडूने घ्यावयाची शपथ पुढीलप्रमाणे आहे.

"We swear that we will take part in the olympic Game in loyal competition respecting the regulations which govern them and desirous of participating in them in the true spirit of sportsmanship for the honour of our country and for the glory of sport"

ऑलिंपिक सामन्यांचे मोहरघर असलेल्या ग्रीस देशात पहिले अर्वाचीन सामने भरविण्यात आले. इ.स. १८९६ साली ग्रीस मधील अथेन्स या शहराला हे भाग्य लाभले. इ. स.१९०० सालचे दुसरे ऑलिंपिक भरविण्याचा मान फ्रान्समधील पॅरीस शहराला मिळाला होता. १९०४ सालच्या तिसऱ्या ऑलिंपिक सामन्यांचे यजमान राष्ट्र होते अमेरिका तेथील सेन्ट लुई शहरात ऑलिंपिक भरविण्यात आले. चौथे ऑलिंपिक १९०८ साली लंडनमध्ये घेण्यात आले. १९१२ सालचे ऑलिंपिक स्वीडनमधील स्टॉकहोम शहरी भरले. अशा प्रकारे अनेक ठिकाणी अनेक ऑलिंपिक सामने भरविण्यात अले.

प्राचीन व अर्वाचीन ऑलिंपिक तत्व व ध्येय यांच्याशी मिळती जुळती अशीच आपल्या राष्ट्राच्या तत्त्वज्ञानाची बैठक आहे. त्यावर आपले आधुनिक विचार, उच्चार व आचार यांची उत्तुंग इमारत उभारण्याचा या ऑलिंपिकच्या निमिताने आपण प्रयत्न करू या,

"May joy and good fellowship reign and dympic Torch preserue it's way through the ages increasing friendly understanding among nations, for the good of humanity, always more enthusiastic more courageous and more pure.

Now at least I must say........."Let me stand with smile be the side of the road. And cheer as the winners go by"

■ ■ ■

मैत्री कशी असावी ?

– देवकर वैभव अरुण
तृतीय वर्ष, कला

मैत्रीला कशाची जोड नसते.
वरून काटेरी फणससुद्धा
आतून गोड असतो.
मैत्री ही बागेत उमलणाऱ्या
कळीसारखी असते.
आकाशात उडणाऱ्या मुक्त,
पक्ष्यासारखी असते.
मैत्री ही पहाटे पडणाऱ्या
स्वप्नासारखी असते.
मैत्री ही सुखात हसणारी
आणि दुःखात रडणारी असते.
म्हणून मैत्री ही मैत्री असते.
मैत्री ही सागरात वाहणाऱ्या
पाण्यासारखी असते.
मैत्री ही सदाफुली सारखी
सतत फुललेली असते.
ज्याला अंत नाही अशी
ती मैत्री असते.... मैत्री.

Scanned with CamScanner

व्यक्तिचित्रणपर
लेखन

भारतरत्न मास्टर-ब्लास्टर

– कु. खासबागे विद्या दत्तात्रय,
प्रथम वर्ष बीसीए

मोठी स्वप्ने पाहा..........त्या स्वप्नांचा पाठलाग करा, यश नक्की मिळेल..... संदेश आपल्याला दिलाय तो मास्टर-ब्लास्टर सचिन तेंडुलकर यांनी क्रिकेट म्हटले आपल्याला सचिन तेंडूलकरच आठवतो. एव्हरेस्टच्या उंचीचे यश त्याने क्रिकेट मिळविले आहे. वडिल रमेश तेंडुलकर यांनी त्यांचे आवडते संगीतकार सचिन देव यांच्या नावावरुन सचिनचे नाव ठेवले.

सचिन तेंडुलकर याचा जन्म १० जानेवारी रोजी मुंबईमध्ये झाला. सचिनचे आ शहरही मुंबई आहे. पहिल्यांदा त्याने बॅट हातात धरली. तेव्हा त्याने देशासाठी खेळायचे स्वप्न पाहिले होते. नुसते स्वप्न पाहून तो गप्प बसला नाही तर तो ते स्वप्न पूर्ण करण्या त्याने अपार मेहनत घेतली. चौपाटीवर जावे, आइसक्रीम-भेळ खावी, समुद्राच्या व खेळावे, आपले इतर खेळ, इतर मित्र करतात तशी धम्माल करावी असे लहानपणी त्या वाटत होते. पण त्याने तो मोह आवरला. कारण त्याचे स्वप्न मोठे होते अन् त्यासा शिवाजी पार्कवर तासनतास घाम गाळत होता. सचिनचा भाऊ अजित याने त्याला रमा आचरेकर सरांकडे सुपुर्द केले आणि सचिनचे जीवन पालटले. आचरेकर सर त्य सरावासाठी आपल्या स्कूटरवरून घेऊन जायचे.

ग्राऊंडवर सर त्याच्याकडून कठोर कसरती करून घ्यायचे खेळून आणि व्यायामाने अगदी तिंबून जायचे दुसरा एखादा असता तर हजार कारणे सांगून सरावाला बुट्टी मारले असते. पण, क्रिकेटला सर्वस्व मानलेल्या सचिनचा उत्साह काय पाहता? तो न चुकत आपल्या बिल्डिंगच्या खाली सर येण्याची वाट पाहत उभा रहायचा सरावादरम्यान आचरेक सर त्याच्या स्टम्पवर एक रुपयाचे नाणे ठेवत असत त्याने खेळून काढून ते नाणे ठेवत असत त्याने खेळून काढून ते नाणे वाचवले तर त्याला ते नाणे मिळे अन्यथा त्याला बाद करणाऱ्या गोलंदाजाला ते मिळे. अशी १३ नाणी सचिनकडे जमा झाली होती.

सचिनकडे आज अमाप संपत्ती आहे. पण आचरेकर सरांकडून मिळविलेली ती १३ नाणी त्याच्यासाठी या सर्व संपत्तीहून अनमोल आहेत. क्रिकेटच्या दौऱ्यामुळे सचिन दहावीत नापास झाला होता. त्याच सचिन तेंडूलकरच्या जीवनावर दहावीच्या अभ्यासक्रमावर धडा आहे. हे यश केवळ कष्टानेच मिळते. यशासाठी कोणताही शॉर्टकट अवलंबू नकोस हे

Scanned with CamScanner

त्याच्या वडिलांनी सांगितलेले तत्वज्ञान त्याने आत्तापर्यंत कायम जोपासले आहे.

कारकिर्दीच्या सुरुवातीच्या सामन्यात त्याने सुनील गावसकर यांनी भेट दिलेले पॅड घालून फलंदाजी केली. वयाच्या १६व्या वर्षी त्याने कसोटीत पदार्पण केले. सचिन थोडा महाश्रद्धाळूही आहे. फलंदाजीला पॅडअप करताना तो नेहमी आपल्या डाव्या पायातील पॅड पहिल्यांदा घालतो. नंतर उजवा.

१९८५ च्या वर्ल्डकपमध्ये सचिन हा बॉलबॉय म्हणून होता. त्यानंतर त्याची मुंबईच्या १५ वर्षाखालील संघात निवड झाली. वयाच्या २३ व्या वर्षी सचिनच्या गळ्यात भारताच्या कर्णधार पदाची माळ पडली. या जबाबदारीचा भार सचिनच्या कामगिरीवर झाला. त्याच्या नेतृत्वाखाली भारताने १७ कसोटीत केवळ तीन विजय ५१.२५ च्या सरासरीने सात शतके आणि तितकीच अर्धशतके ठोकून २,०५४ धावा केल्या. एकदिवशीय क्रिकेटमध्ये प्रथम २०० धावा करण्याचा विक्रम त्याने केला. तसेच कसोटी आणि एकदिवशीच अशा दोन्ही प्रकारात मिळून शंभर शतकेही त्यानेच ठोकली. सचिनच्या या प्रवासामध्ये त्याला अनेक अडचणी आल्या. क्रिकेटमध्ये काही वेळा हार सोसावी लागली पण, म्हणतात ना 'टाकीचे घाव सोसल्या शिवाय देव पण येत नाय' तसेच त्याने सोसले म्हणून आज तो क्रिकेट विश्वातील हिरो आहे.

सचिनला क्रिकेटचा बादशहा म्हणून ओळखतात. त्याला 'भारतरत्न' हा पुरस्कार बहाल करण्यात आला. त्याला भारतरत्न पदवी मिळाली ती त्याच्या अखंड ध्येयशक्ती मुळे आणि परिश्रमाने सचिनच्या परिश्रमाचे दाखले जागोजाग दिले जातात. इतका विश्वास हा त्याला एका दिवसात मिळालेला नाही, यामागे आहे ती प्रचंड तपश्चर्या खूप परिश्रम आणि स्वप्नावर विश्वास. त्याने स्वप्न पहिले, त्याचा पाठलाग केला आणि ते सत्यात उतरविले. म्हणूनच तो महान आहे.

'सूर्याला आग आहे, चंद्राला दाग आहे,
क्रिकेट आज हॉट आहे, कारण
क्रिकेटचा सचिनला नाद आहे.''
''जीवन आहे खरी कसोटी, मागे वळून पाहू नका,
येईल सचिनसारखा कोणी, वाट कोणाची पाहू नका,
हे सारं जग जिंकायचे आहे, हार कधी मानू नका,
यश तुमच्याजवळ आहे, जिंकल्याशिवाय थांबू नका.

हाच लाखमोलाचा संदेश सचिन त्याच्या जीवनप्रवासातून सर्वांना सांगत आहे. तर.......... मित्रांनो सचिन आवडतो ना मग त्याचे ऐकनार ना? काय? अहो, स्वप्न मोठी पहायची त्यांच्यावर विश्वास ठेवायचा त्याचा पाठलाग करायचा, तो सत्यात उतरावयाचा.....

■ ■ ■

ट्रक दादाला पत्र

(विनोदी पत्र)

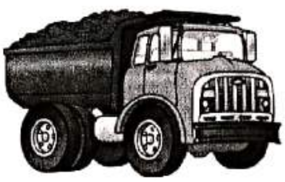

– कु. काळे राणी महादेव
तृतीय वर्ष, कला

प्रिय ट्रक दादा
डंपर भाऊचा नमस्कार,

खूप दिवसांनी तुम्हाला पत्र पाठवत आहे. पत्रास कारण की, इकडे मोटार सायकल व सायकल यांचे प्रेमप्रकरण उघडकीस आले असून, त्यांचे लग्न ठरविण्यात आले आहे. लग्नसमारंभात तुमची उपस्थिती मोलाची आहे. रिक्षा व कार बऱ्या आहेत. त्यांची काळजी करू नये. रेल्वे आता खूप मोठी झाली आहे. ती गावोगावी हिंडत असते. बस दहावीच्या परीक्षेला तीन वेळा बसली होती पण दरवेळी ब्रेक फेल झाले. स्कूटर आता चालायला लागली आहे. तीन चाकी सायकल घरभर रांगत असते. मोपेड नेहमी आजारी असते. डॉ. अम्ब्युलन्स तिच्यावर उपचार करीत आहेत. ट्रॅक्टरने शाळा सोडली असून तो आता शेतीच्या कामात गुंतला आहे. बैलगाडीचे आता वय झाले. ती आता खूप हळूहळू चालते. विमानकाका अमेरिकेला गेले आहेत.

हेलिकॉप्टरकाका नोकरीसाठी मुंबईला सारख्या फेऱ्या मारत असतात.

बाकी इकडे सर्व ठिक आहे.

टांगा व हातगाडी यांचा आपणास गोड-गोड पापा कळावे,

आपला डंपर भाऊ
पत्ता गॅरेजगाव, सुसाट वर्ग,
ता. सडक, जि. धडक

Scanned with CamScanner

व्यक्तिचित्रणपर लेखन

स्त्री भ्रूण हत्या

- कु.काटकर राधिका विठ्ठल
प्रथम वर्ष, कला

"स्त्री जन्मा ही तुझी कहाणी,
हृदयी अमृत नयनी पाणी !"

अशी आज स्त्रीयांची अवस्था झाली आहे. पूर्वीच्या काळी काही संस्कृतीमध्ये स्त्रीयांना मानाचे स्थान होते. स्त्रीला लक्ष्मी मानले जात होते. स्त्री म्हणजे निर्मिती व पालनपोषण करणारी देवता मानली जात होती. स्त्रीयांना 'कुटुंबप्रधान' म्हणून स्थान होते. परंतु काळाच्या ओघात 'पुरुषप्रधान संस्कृती'चा उदय झाला व स्त्रीयांना जखडणाऱ्या दागिण्यांच्या नावा बांधले गेले. तेव्हापासून आजपर्यंत स्त्रीयांवर वेगवेगळ्या प्रकारचे बंधन वाढतच गे मनुस्मृतीच्या काळात स्त्रीयांना शिक्षणापासून वंचित ठेवले गेले. 'चूल आणि मूल' कार्यक्षेत्रात तिला अडकवून चार भिंतीच्या आत डांबून ठेवले गेले. तिला समाजात दुय्य स्थान दिले जात आहे. म्हणून मला असे सांगावेसे वाटते की,

मुलगा असो वा मुलगी असो,
वंशाला दिवा वा पणती असो !
समानतेच्या या युगामध्ये,
तिचा सन्मान करुया !

समाजामध्ये कित्येक ठिकाणी मुलींना दुय्यम स्थान दिले जाते. परंतु, आज समाजामध्ये सर्व क्षेत्रांमध्ये मुलांच्याही बरोबरीने नव्हे तर त्यांच्या एक पाऊल पुढे मुलीच आहेत. तरीही ह अट्टाहास कशासाठी ? आज एकविसाव्या शतकात स्त्रीने जरी भरारी मारलेली असली तरी कौटुंबिक जबाबदारीदेखील ती इमाने इतराबे निभावत आहे. कल्पना चावला व सुनित विल्यम्स या अंतराळात जाऊन आल्या. तरीही संगणकाच्या या युगात आपल्या समाजाची दृष्टी आजही बदललेली नाही. स्त्री म्हणजे भोग्य वस्तू समजली जाते आणि त्यातूनच भ्रूण हत्यच्या वार्ता ऐकू येतात. मुलगा म्हणजे वंशाचा दिवा आणि मुलगी म्हणजे परक्याचे धन असे समजले जाते. घराण्याला वारस मिळवण्याच्या हव्यासापोटी मुलींची हत्या केली जाते. मुलीला लग्नात हुंडा घ्यावा लागतो म्हणून ती आपत्ती मानली जाते. परंतु आता हुंडा घेणे व देणे हा कायद्याने गुन्हा आहे हे माहित असून देखील कन्येचा गळा घोटून जगातून हद्पार केलेजाते. कारण की वंशाला दिवाच पाहिजे परंतु मुलगीही वंशाचा दिवाच आहे म्हणून मला

Scanned with CamScanner

सांगावेसे वाटते.

"सुखी संसाराचे सुत्र,
कन्यारत्न माना पुत्र,
दोन्ही डोळे एकसमान,
मुला इतकीच मुलगी महान।"

आज आपण समाजामध्ये पाहतो आहे की मुलगा असूनही आई-वडिलांना वृद्धाश्रमात राहावे लागते, रस्त्यावर भीक मागत फिराव लागतं. काही ठिकाणी तर आई-वडिलांपासून त्रास देणं सारखी अनेक उदाहरणे आपणास माहित आहेत. तरीही त्याच मुलांसाठी मुलींची हत्या का करावी? व कशासाठी करावी? जी स्त्री नऊ महिने नऊ दिवस स्वत:ला होणारा सर्व त्रास सहन करतं. येणाऱ्या सर्व संकटांना तोंड देतं. ज्या मुलाला जन्म देऊन ज्याला तळहाताच्या फोडाप्रमाणे जपते. "हाताचा पाळणा, नेत्राचा दिवा" करून जी मुलाचा सांभाळ करते. तिचं मुलं मोठी झाल्यार आईला वृद्धाश्रमात पाठवतात. त्रास देतात. कारण त्याला असे वाटते की आपल्याला आता आईची गरजच नाही. पण त्याचवेळी तो हे विसरतो की त्याच आईमुळे आज मला हे जगं पहायला मिळालं आहे....मग मला सांगा अशा मुलांसाठी स्त्री भ्रूण हत्या करणे कितपत योग्य आहे?

आज प्रत्येक स्त्रियांनी सर्व क्षेत्रांत आपली कर्तबगारी गाजवली आहे. कर्तृत्वाचे कोणतेही क्षेत्र ती आज हुशारीने सांभाळू शकते. हे स्त्रीने सिद्ध केले आहे. आजच्या स्त्रीने एक सत्य जाणले आहे ती स्वावलंबी होऊ शकते, कर्तृत्व गाजवू शकते. याची आपल्याला कितीतरी उदाहरणे पाहता येतील. सावित्रीबाई फुले असतील, किरण बेदी असेल, इंदिरा गांधी तसेच प्रतिभाताई पाटील, इ. अनेक स्त्रीयांना आपण पाहिलेलं आहेत. त्याचबरोबर इतिहासातील झाशीची राणी असेल, जिजाबाई, अहिल्याबाई होळकर अशा कर्तबगार स्त्रीया पाहिल्यानंतर मला सांगावेसे वाटते की,

"मुलगी जन्मली म्हणून नका बाळगू भिती,
गुणवान मुलगी ही तर देशाची संपत्ती।
डॉक्टर, वकील, इंजिनिअर,
मुलगीही चमकते या हृदयावर!"

समाजात आजही गर्भाशयात चाललेली स्त्रीभ्रूण हत्या हा त्या मुलीवर व स्त्रीवर होणारा अन्यायच आहे. आज स्त्रीभ्रूण हत्या करणे कायद्याने गुन्हा असला तरी सर्वत्र स्त्रीच्या गर्भात असलेल्या बाळाची लिंग चाचणी केली जात आहे व मुलगी असेल तर सरळसरळ गर्भपात केला जात आहे. परंतु गर्भपात करताना त्या स्त्रीला किती वेदना सहन कराव्या लागतात, याचा कधी विचार केला आहे का? मुलीने जन्माला येऊ नये का? तिने आपले छोटसं आनंदी जीवन पूर्ण करू नये का?

आयुष्याच्या प्रत्येक वळणावर ती एक मुलगी, तर कधी पत्नी, तर कधी आई असते. आपल्या या सर्व भूमिकेतून वावरत असताना तिच्यावर फार मोठ्या जबाबदारीचे ओझे असते. ते ओझे सांभाळून, आपले सामर्थ्य पणाला लावून ती आपले कर्तव्य पार पाडत असते. आपल्याला एक बहीण, एक पत्नी, एक आई असावी वाटते तर मग मुलगी का नको? मला तर वाटते मुलगा -मुली हा भेदभाव थांबवला पाहिजे म्हणतात ना

"समतेविना शिक्षण गेले,
शिक्षणाविना गृहबंदी झाली,
गृहबंदीने बाह्य जग संपले
बाह्यजगाविना आत्मबल हरले.
पुरुषी सत्येने जेलबंद केले
सर्व बाजूंनी अत्याचार वाढले,
एवढे अनर्थ एका स्त्री-पुरुष भेदाने केले।"

प्रत्येक यशस्वी पुरुषामागे एका स्त्रीचाच हात असतो. एका कर्तबगार स्त्रीमुळेच पुरुष यशस्वी होत असतो जसे की, शिवरायांच्या मागे जिजाईचा, श्रीकृष्णाच्या मागे यशोदेचा व यशवंतरावांच्या मागे विठाईचा. मुलगी जन्माला येणे हे दु:ख नसून ते जन्माचे सुख आहे, तिला जन्मू दया, हसू घ्या, बागडू द्या आणि स्वच्छंद अशा जन्माचा आस्वाद घेऊ दया.

आज जग एवढ्या पुढं गेलं असलं तरी आपला समाज मात्र त्याच जुन्या परंपरा घेऊन बसला आहे. मुलगी ही कधीच कुणावर ओझं नसते. तिची हत्या करणाऱ्या नराधमास डॉक्टर म्हणावं की कसाई. मला तर असे वाटते की एक मुलगीचं आहे की जी आपल्या मागासलेल्या समाजाला पुढे घेऊन जाईल. त्यामुळे जर खरा समाज घडवायचा असेल तर मुलगा-मुलगी हा भेदभाव टाळलाच पाहिजे. कारण भविष्यामध्ये निर्माण होणाऱ्या समस्यांचा विचार करणे गरजेचे आहे. म्हणून स्त्रीभ्रूण हत्या रोखणे काळाची गरज बनली आहे.

■ ■ ■

Scanned with CamScanner

माझा माणदेश

– कु.काळे आरती गुलाबराव

वरुणराजाच्या कृपाछत्रापासून नेहमीच वंचित राहिलेला
पण पवनराजा मात्र नेहमीच उदार-दिलदार असलेला,
माझा माणदेश....

रानामाळातून आणि काट्याकुट्यातून,
अनवाणी फिरणाऱ्या मेंढपाळ लोकांचा
बाहेरी जगाशी काडीमात्र संबंध नसलेल्या,
कष्टप्रिय माणसांचा देश....

एखाद्या उघड्या बोडक्या डोंगरावर एखादेच झुडूप
जसं जगण्यासाठी तग धरून असतं
तसाचं संघर्ष इथल्या जनतेचा आहे
अशाच कणखरपणाचे प्रतिक असलेला.....
गरिबी पाचवीला पुजलेली
पण हिम्मतीचा महामेरू असलेला देश....

दुष्काळाची काय दाहकता असते,
ती उभ्या जगाला न आवाज काढता ओरडून सांगणारा
कष्टकऱ्यांचा देश....

नेहमीच पाण्याचं राजकारण करणाऱ्या
अन् गरीब अडाणी जनतेची दिशाभूल करणाऱ्या
नेतेमंडळीचा देश....

दुष्काळाला न भिता निधड्या छातीने,
अन् पोलादी मनगटांनी,
सामना करणाऱ्या जनतेचा देश....

आपल्या जित्राबाला पोटच्या पोरापेक्षा जास्त जपणाऱ्या
इथल्या मायाळू कष्टकऱ्यांचा
माझा माणदेश.....

माळरानावर कमी पाण्यात काबाडकष्ट करून
सोनं पिकवणाऱ्या गरीब माणसांचा देश....

एवढे सारे भोग असून सुद्धा,
चेहऱ्यावर एक विलक्षण (खोटे को होईना)
हास्य असणाऱ्या माझ्या माणसांचा देश....
माझा माणदेश....

आई

– कु. जाधव प्रज्ञा पोपट
एम.एस्सी , प्रथम वर्ष

आई साठी काय लिहू
आई साठी कसे लिहू
आई साठी पुरतील एवढे
शब्द नाहीत कोठे
आई वरती लिहण्याइतपत
नाही माझे व्यक्तिमत्व मोठे

जीवन हे शेत तर आई म्हणजे विहीर
जीवन ही नौका तर आई म्हणजे तीर
जीवन ही शाळा तर आई म्हणजे पाटी
जीवन हे कामच काम तर आई म्हणजे सुट्टी

आई तू उन्हामधली सावली
आई तू पावसातील छत्री
आई तू थंडीतली शाल
आता यावीत दु:खे खुशाल

आई म्हणजे मंदिराचा उंच कळस
आई म्हणजे अंगणातील पवित्र तुळस
आई म्हणजे भजनात गुणगुणावी अशी संतवाणी
आई म्हणजे वाळवंटात प्यावं असं थंडगार पाणी

आई म्हणजे आरतीत वाजवावी
अशी लयबद्ध टाळी
आई म्हणजे वेदनेनंतरची
सर्वात पहिली आरोळी......

Scanned with CamScanner

वागायचं तरी कसं .....!!

– कु. दराडे निलम
द्वितीय वर्ष, बीसीए

मनमोकळेपनाने समाजात वावरते, तर म्हणतात,
पोरीला घरचं बंधन नाही.
शांत, धीर गंभीरपणे वावरले, तर म्हणतात,
केस करण्याची हिंमत नाही.
शिक्षणासाठी बाहेर ठेवले तर म्हणतात,
होस्टेलमध्ये मुली बिघडतात
घरातच ठेवले तर म्हरतात,
धुणं, अन् भांड्याशिवाय हिला काही येतच नाही.
रस्त्याने मान ताठ करून चाललं की म्हणतात.
लाज हा प्रकारच नाही
खाली मान घालून चालली तर म्हणतात,
"खाली मुंडी अन् पाताळ धुंडी"
लवकर लग्न केले तर म्हणतात,
एखादं लफडं लपवायच असेल.
लग्नाला उशीर झाला तर म्हणतात,
मुलीत एखादी खोट असेल,
खुप शिकलेली असेल तर म्हणतात,
काय कामाची,
सासुच्या डोक्यार मिरचे वाटेल
शिकलेली नसली तर म्हणतात,
असली आडाणी या जगात काय कामाची.
मित्र-मंडळी जास्त असतील तर म्हणतात,
संस्कार हा प्रकारच नाही.
मित्र-मंडळी कमी असतील तर म्हणतात,
'एकलकोंडी असेल.
मुलींनी या दुतोंडी दुनियेत जगायचं कसं
निरपराधक्ष असताना अपराधी जगात
वावरायच तर कसं....
आता तुम्हीच सांगा वागायचं कसं...... ?

■ ■ ■

संदेश पांडुरंगाचा

– कु. जाधव शुभांगी अशोक
प्रथम वर्ष कला

एक भक्त पांडुरंगाला विचारतो,
कंबरेवरचे हात काढून
आभाळाला लाव तू
सोन्या चांदीच दान नको मला,
भिजव माझा गावं तू
त्यावर पांडुरंग हसून म्हणाला
भक्ता....
आभाळाला हात लावून पडेल कसा पाऊस !
कुणी म्हणे काळ्या ढगावर क्लिब कर माऊसं
आता म्हणतो नको मला सोन्या चांदीच दान
झाड सगळी तोडून पृथ्वीवरची,
सांग कोणी केली घाण ?
आता म्हणतो पांडुरंगा पाऊस फक्त पाड,
प्रगतीच्या हव्यासापायी रान केलं उजाड !
भक्ता तुझी 'फक्त घेण्याची' वृत्ती आतां सोड
चंगळवाद सोडून लाव निसर्गाची ओढ !
हात जोडून मिटण्यापेक्षा उघडआता डोळे
आई वसुंदरा रडतेय बाळा काढ कानातले बोळे !
पृथ्वीच्या मुलाचे कर्तव्य आत्ताच पार पाड.
जागा करन हर ऐक माणूस
लाव फक्त झाड !
पुढच्या वेळी चालशील जेव्हा पंढरीची वाट,
दिसला पाहिजे हिरवागार प्रत्येक डोंगर अनं घाट !
अठ्ठावीस युगांपासून विटेवर उभाराहून
हाच संदेश देतोय,
पण, भोळा भक्त माझा अर्थ न जाणता
फक्त प्रसादच घरी नेतोय...!

■ ■ ■

Scanned with CamScanner

पर्यावरणीय घोषवाक्य

– देवकर वैभव अरुण,
तृतीय वर्ष, कला

झाडे लावा, झाडे जगवा
वाळवंटीकरणाचा शत्रू थोपवा
वृक्षाचे करा संवर्धन
धरतीचे होईल नंदनवन
एक मुल, एक झाड
झाडे लावा, प्रदूषण टाळा
प्रदुषणाचा धोका
अणुयुध्दापेक्षा मोठा
वृक्षाची ही किमया महान
मानवासी देई जीवदान

■ ■ ■

चारोळ्या

– कु. माने करिश्मा पोपट,
द्वितीय वर्ष, विज्ञान

आयुष्याची शाळा अवघड
कॉपी करता येत नसते
कारण इथे प्रत्येकाची
प्रश्नपत्रिकाच वेगळी असते.

नीट विचार केल्यावर कळते
आत्महत्या अखेर काय आहे
कणभर समस्येचा तो
डोंगराएवढा उपाय आहे.

राजकारण्यांचा पाहून इथे
व्यवहार खोटा नाटा
रुपया झाला छोटा
डॉलर झाला मोठा

स्वभाव

– कु. मुळीक पुनम शामराव
तृतीय वर्ष, कला

स्वभावाला औषध नसतं !
पन ते रोज घ्यायचं असतं ...
अधिरातला अ सोडून
थोड धीरानं घ्यायचं असतं !
संतापातला ताप सोडून
मनाला संत करायचं असतं !
मनातला हट्ट सोडून
नातं घट्ट करायचं असतं !
माझातला मी सोडून
मैत्रीतल्या मी-ला जपायचं असतं !
आपलं बोलणं सोडून कधी
समोरच्याचंही ऐकायचं असतं !
एकाच दिवशी नाही तरी
हळू हळू बदलायचं असतं !
थोडं थोडं जमलं तरी
रोज प्रेम दयायचं असत !
स्वभावाला औषध नसतं
पण ते रोज घ्याचयं असतं !

■ ■ ■

Scanned with CamScanner

हिंदी विभाग

''हर शहर, कस्बे और गाँव में,
हर दिन झूठ का एक तम्बू खडा हो जाता है ।
और ये करोडो तम्बे मिलकर देश के आसमान में,
झूठ के एक विराट शामियाने में बदल जाते है ।।''

- चंद्रकांत देवताले.

विभागीय संपादक

डॉ. बी.एस.बलवंत

Scanned with CamScanner

अनुक्रमणिका

गद्य विभाग :..

* **इक्कीसवीं सदीं में विश्वपटल पर हिंदी** /कु.पोळ रंजना कृष्णराव/कला, द्वितीय वर्ष ४५
* **सातारा जिले में परिवर्तित बोली के विविध रुप**/ ४७
  कु.बागवान निलोफर हुसेन/कला, तृतीय वर्ष
* **भारत के विकास में नारी का योगदान**/कु.बनसोडे पूनम अरुण /कला, तृतीय वर्ष ४९
* **समस्याओं के बीच खडी हिंदी**/कु.दडस पल्लवी आनंदराव / कला, द्वितीय वर्ष ५१
* **राणी लक्ष्मीबाई**/कु. मगर मोहिनी प्रल्हाद / कला, द्वितीय वर्ष ५३
* **२६ नवंबर – संविधान दिवस** / कु. शिंदे राधिका उदयसिंह/ कला, प्रथम वर्ष ५४
* **हिंदी आत्मकथा का सामान्य परिचय (जुठन के संदर्भ में)**/ ६०
  कु. बागवान निलोफर हुसेन / तृतीय वर्ष, कला

काव्य विभाग :..

* **आज कल के हिंदुस्थानी** / कु. सत्रे अश्विनी कैलास/कला, तृतीय वर्ष ४६
* **एक लडकी** / नाथा एच. दोरगे / विज्ञान, प्रथम वर्ष ४८
* **क्या लिखूँ** / कु. जगदाळे अनिता/ कला, तृतीय वर्ष ५०
* **मेरी आशा** / कु. खासबागे विद्या दत्तात्रय ५२
* **बेटी** /कु. दराडे निलम/ बीसीए, द्वितीय वर्ष ५५
* **भारत माँ की पुकार**/ कु. सुतार ज्योती पोपट/ कला, तृतीय वर्ष ५६
* **मत सिखो** / कु. सत्रे तेजस्वी सदाशिव / कला, तृतीय वर्ष ५६
* **भूल**/कु.घाडगे शीतल / वाणिज्य, प्रथम वर्ष ५६
* **कॉलेज की दूनिया**/ कु. मोरे कोमल गोविंदा/कला, द्वितीय वर्ष ५७
* **कलाम तुम्हें सलाम** / कु. सुतार ज्योती पोपट / कला , तृतीय वर्ष ५७
* **माँ** / कु. सत्रे तेजस्वी सदाशिव / कला, तृतीय वर्ष ५७
* **जिंदगी क्या है** / शेंबडे सागर मल्हारी / विज्ञान, द्वितीय वर्ष ५८
* **मुझे कुछ कहना है** / कु. घाडगे शीतल / वाणिज्य, प्रथम वर्ष ५८
* **सफलता की पहचान** / शेंबडे सागर मल्हारी / शास्त्र, द्वितीय वर्ष ५९
* **मैं बोझ नहीं हूँ !**/कु. गुळीक स्नेहल रमेश / कला, तृतीय वर्ष ५९

Scanned with CamScanner

इक्कीसवीं सदीं में विश्वपटल पर हिंदी

– कु. पोळ रंजना कृष्णराव
द्वितीय वर्ष, कला

सातवी शताब्दी में अपभ्रंश से उत्पन्न हिंदी भाषा हुई है। २१वीं सदी तक कई सीमाओं को पार किया हैं। भौगोलिक, राजनीतिक, सांस्कृतिक, धार्मिक, आर्थिक, बाजारिक, व्यावहारिक, वैज्ञानिक, तकनीकी, वैचारिक आदि सीमाओं को लाँघकर कम से कम ६७ देशों में, जहाँ के आँकडे प्राप्त हैं इसने अपने-आप को स्थापित कर लिया हैं। इनमें से कई देशों में तो प्राथमिक से लेकर उच्चतम स्तर तक अध्ययन, शिक्षा प्रशिक्षण एवं शोधकार्य में भी हो रहा हैं। विश्व के अनेकानेक उत्पादकों की तरह, हिंदी भी वैश्विक हो गई हैं। तथा विश्वपटल पर अपनी गहरी छाप छोड रही हैं।

आज का युग भूमंडलीकरण का युग हैं। भूमंडलीकरण का मुख्य उद्देश लाभ कमाना होता हैं। यह आज के युग की वर्तमान स्थिति हैं। जैंसे सरकार ने 'आज बेटी बचाओ आंदोलन' के लिए ठोस कदम उठाए हैं। उसी प्रकार भाषा के सुरक्षा के लिए प्रयासो की आवश्यकता हैं। भाषा का मुख्य कार्य आपसी आदान-प्रदान का हैं। किंतु आज महाराष्ट्र जैंसे अहिंदी भाषी राज्यों में काफी मशक्कत करनी पड रही हैं। आज हमारी अवस्था त्रिशंकू जैसी हो गयी है। घर में मातृभाषा मराठी का माहौल, बाहरी होड में स्वयं का अस्तित्व रखने के लिए अंग्रेजी का प्रयोग और हिंदी दिवस के अवसर पर हिंदी का गुणगान केवल दिखावटी रुप में हैं। इसी कारण किसी निश्चिती एक भाषा पर हमारा प्रभुत्व नहीं रहता। समयानुकूल स्थिति में हम स्वार्थ सिद्ध करने के लिए तीनों में से किसी एक भाषा का प्रयोग करते हैं।

विभिन्न आँकडों ने हिंदी को विश्वपटल पर पहले से चतुर्थ पर रखा हैं। विश्व के किन-किन देशों में कितने हिंदी बोलनेवाले है। उनकी संख्या देते हुए यह स्थापित किया हैं की विश्व में हिंदी पहले स्थान पर हैं। अपने विश्लेषण में उन्होने उर्दू को हिंदी में संम्मिलित किया हैं। जो भाषाविज्ञान के आधारपर सही भी हैं। उन्नीसवी सदी के आरंभ में जब उर्दू लिपि की स्थापना की जा रही थी। तब अनेकानेक राजनैतिक एवं औपनिवेशक कारणों से तत्कालीक अंग्रेजी शासकों ने फोर्ट विलियम कॉलेज के माध्यम से उर्दू के लिए फारसी-अरेबिक लिपि को प्रतिपादित किया। हिंदी को हिंदूओं की ओंर उर्दू को मुसलमानों की भाषा के रुप स्थापित कर दिया। यदि उस समय उर्दू को नागरी लिपि में व्यक्त किया गया।

अज्ञेय एक स्थान पर कहते हैं, जब हम राजनीतिक दृष्टि से पराधीन थे तब हमारे पास

Scanned with CamScanner

स्वाधीन भाषा थी। जब हम स्वाधीन हो गए । हमारी भाषाएँ पराधीन हो गयी । एक बात स्पष्ट है की जब हमारे उपर किसी पराए लोगों का प्रभाव होता हैं। तब हमें अपनी भाषा, अपना देश, अपनी स्वतंत्रता, अस्तित्व याद आता हैं। कहाँ गई हमारी भाषिक संवदेनशीलता ? कहाँ गया हमारा कर्तव्य ? यह सभी बाते विचार करने के लिए मजबूर करती हैं। आज तक हमारी भाषा के साथ खिलवाड के लिए राजनीतिक व्यवस्था जिम्मेदार हैं।

आज के तौर पर देखने पर लगता हैं कि हिंदी का विश्व में पहला नंबर हैं। संयुक्त राष्ट्र संघ के मौंजूदा महासचिव बान की मून के विचार भारत के पक्ष में हो सकते हैं। ऐसे संकेत आठवे विश्व हिंदी सम्मेलन के समय जुलाई २००७ में मिले थे।

इक्कीसवीं सदी में विश्वपटल पर हिंदी का भविष्य जितना उज्वल नजर आता हैं । उतना इससे पहले कभी नहीं था। २०१४ मे सत्ता –परिवर्तन से भारत के जनमानस में तथा भारत की संसद में हिंदी का प्रयोग बढा हैं। विश्व में भी राष्ट्र का गौरव एवं मान दिनोदिन बढ रहा हैं। किंतु इस सदस्यता के लिए भारत को न तो नजर झुकाने की जरुरत हैं। हिंदी द्वारा अनेकानेक प्रकार की सीमाओ के लाँघने के कारण विदेशी कंपनियों को निवेश बढने के साथ–साथ विज्ञापन के क्षेत्र में भी हिंदी से भारत को आर्थिक लाभ होगा।

■ ■ ■

आजकल के हिंदूस्थानी

– कु. सत्रे अश्विनी कैलास
तृतीय वर्ष कला

आजकल के हिंदूस्तानी
बंगले में रहते है, गाडी में घूमते है,
और माँ–बाप को वृद्धाश्रम भेजते है,
फिर भी कहते है, हम है हिंदूस्थानी

कुल पीते है, 'पेप्सी पीते है,
और भूल गएं है, निंबू पानी
फिर भी कहते है, हम है हिंदूस्थानी

भूल गए है आकाशवाणी
फिर भी कहते है, हम हैं हिंदूस्थानी

'डिस्को' जाते है 'बार' जाते है,
और भूल गए है संस्कृति,
फिर भी कहते है, हम है हिंदूस्थानी

आजकल के हिंदूस्थानी
नेताओं की निशानी
और करते है काम गैरकानूनी
फिर भी कहते है, हम है हिंदूस्थानी

आजकल के हिंदूस्थानी
हिंदू, मुस्लिम, सिक्ख, ईसाई,
सब कहते हैं, भाई–भाई
और करते है आपस में लडाई,
फिर भी कहते है हम है हिंदूस्थानी

■ ■ ■

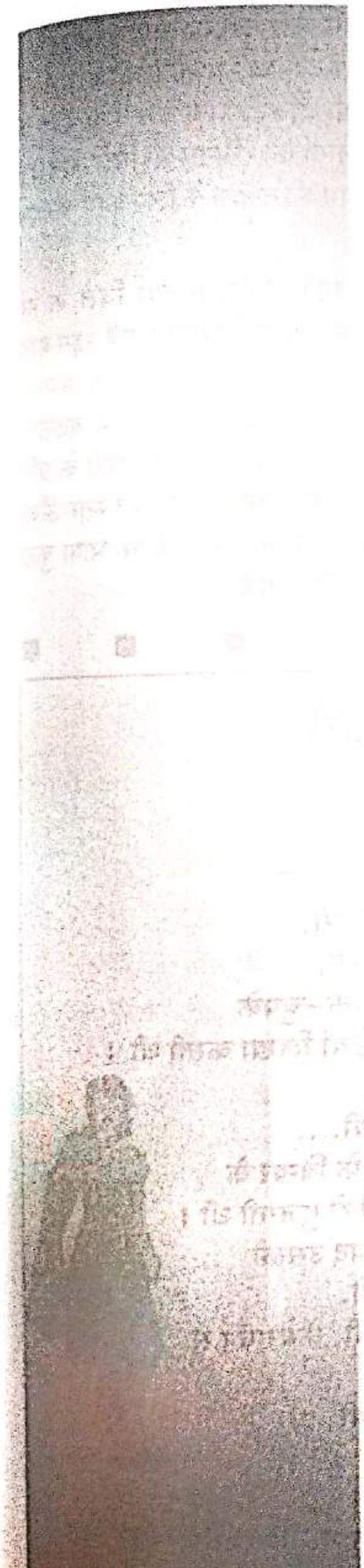

सातारा जिले में परिवर्तित बोली के विविध रूप

– कु.बागवान निलोफर हुसेन
तृतीय वर्ष, कला

कबीर कहते है, ''कोस कोस पर पानी बदले ; बीस कोस पर वानी'' यह कहावत सातारा जिले के संदर्भ में सही अर्थो में लागू पडती है । सातारा जिले में आनेवाले तहसीलोंमें भाषा बोलने का ढंग अलग दिखायी देता है । उसके भाषा के द्वारा यह अपने प्रांतीय स्थान का प्रतिनिधित्व करता है । पाटण की पहाडी, फलटण की प्रवाही, सातारा की स्पष्टता, माण और खटाव की देहाती भाषा एकही जिले में काम करती हुई अपना अलग स्थान रखने की कोशिश करती है ।

खटाव तहसील में बोली जानेवाली भाषा आघात करनेवाली है । अन्य स्थानोंपर भाषा में पाया जानेवाला आरोह–अवरोह यहाँ नहीं मिलता । यहाँ के ज्यादातर लोग काम की तलाश में पुणे, मुंबई और गुजरात जैसे शहरों में चले गए फिर अपनी भाषा का स्थानिय ढंग उन्होनें छोडा नहीं है । कोई भी बात उत्कृष्ट पद्धति से घटित होती है, तो कहते है, 'एक नंबर' सहज मुख से बाहर निकलता है । इन लोगों के बोलचाल में कहावते और मुहावरें का प्रयोग भी सहजता से होता है । एखाद व्यक्ति ज्यादा बोलने की कोशिश करता है, तो कहा जाता है 'एऽऽ चुप्प ऽऽ ए' इस प्रकार के प्रयोग होते हुए दिखायी देते है ।

माण तहसील के अंतर्गत रहनेवाले लोग सीधे साधारण है ; किंतु उनकी भाषा डरावनी है । माण नदी का उगम इसी क्षेत्र के अंतर्गत होने के कारण इस नदी के नाम से इस तहसील का नामकरण हुआ है । मराठी के प्रसिद्ध साहित्यिक ग. दि. माडगुलकर ने इस प्रदेश को 'माण देश' के नाम से उल्लेखित किया है । यह इलाका अकालग्रस्त माना जाता है । यहाँ के लोग बुद्धिजीवि ज्यादा है । सातारा जिले के अन्य तहसील से ज्यादा अधिकारी इस तहसील से जुडे हुए है । वे–यूपीएसी, एमपीएसी आदि परीक्षा ओं में यहाँ के लोग सफल हो चूँके है । यहाँ पाएँ जानेवाले सभी देवताओं के नामों के साथ 'बा' प्रत्यय जुडा है, जैसे सतोबा, बिरोबा, म्हसोबा, शिंगरोबा, लोणारबा आदि नाम पाए जाते है । यहाँ कई वाक्य प्रचलित है, जिनमे–' हम क्या पांगरी से आए है क्या ? 'अकाल मे तेरहवा महिना' आदि वाक्यों का प्रयोग लोग सहज कर देते है । यहाँ के लोगों की खासियत यह है कि वे किसी से प्यार करते है तो उसकी सहायता करने में भी पिछे नही हटते । यहाँ की राजनीतिक स्थिति भी यहाँ के भाषा के अनुसार काम करती हुई दिखायी देती है ।

फलटण तहसील की भाषा सरल मानी जाती है। इस तहसील की सीमाएँ पुणे, सोलापुर जिले के सीमा ओं से जुड जाती है। इस तहसील के साथ खंडाला, बारामती, मालशिरस और इंदापुर तहसीलों की सीमाएँ है। यहाँ की बोलियाँ अन्य तहसील के समान पायी जाती है। इसमें ज्यादा अंतर नही है। यहाँ घर में आनेवाले अतिथी को कई स्थानों पर गुड और शक्कर दे देते है। फलटण में प्रथम पानी और बाद में चाय देते है। इस इलाको में आयु में बडे लोगो के लिए दादा, बाबा, भैय्या और आबा आदि आदर्शसूचक नामो से पुकारा जाता है। एखाद व्यक्ति ज्यादा हँसना है, तो उसे 'क्यो दाँत दिखा रहे हो।' ऐसे शब्दकोड से समझाया जाता है।

कोरेगाव तहसील में इमारत बनवाने के लिए आए हुए बिहार, झारखंड और उत्तर प्रदेश के लोगो का प्रभाव ज्यादा है। वे बोलचाल हेतु हिंदी का प्रयोग करते है फिर भी उनके व्यवहार में हिंदी के शब्द ज्यादा होते है। यहाँ शक्कर फॅक्टरी में काम करने के लिए आनेवाले लोग नगर, बीड जिले से आते है। कुछ दिनों तक इनका माहौल उसी भाषा का रहता है। इमारत बनवाने के काम में आए हुए कर्नाटक के विजापुर और बागलकोट जिले के लोग यहाँ आकर बसे हुए है।

महाबलेश्वर तहसील सातारा जिले का प्रमुख पर्यटन क्षेत्र के रुप में पहचाना जाता है। यहाँ बाहरी देशों और राज्यो से आनेवाले सैलानियों की संख्या ज्यादा है। यहाँ हिंदी की अच्छी स्थिति है। यहाँ के लोगो ने जान बूझकर हिंदी, गुजराती, पंजाबी और अंग्रेजी भाषाएँ सिख ली है। जो उनके हरदिन के व्यापारी जीवन में काम आती है। यहाँ के देहाती लोग 'स्ट्रॉबेरी' को 'इष्टापुरी' कहते है। यहाँ के स्थानिय लोगो को 'शेठ' नाम से उच्चारित किया जाता है साथ ही यहाँ व्यापारी दृष्टि से 'चलो बॉस, आइये बॉस' यह शब्द इस्तेमाल किए जाते है।

वाई तहसील ऐतिहासिक और सांस्कृतिक केंद्र के रुप में अपना अलग स्थान रखता है। इस शहर को आध्यात्मिक केंद्र के रुप में भी पहचाना जाता है। इस शहर के गलियों के नाम इस प्रकार है-ब्राम्हणशाही, मथुरापुरी, रविवार पेठ और सराफ गल्ली आदि नाम मिलते है। यहाँ 'मराठी विश्वकोश' का काम चलता है। साथ ही फिल्म जगत के अनेक फिल्मो और धारावाहिकों का शुटींग यहाँ चलता है। यहाँ की भाषा में पुणे और मुंबई की भाषा के शब्द मिल जाते है। साथ ही वाई के पश्चिम इलाको के लोग मुंबई, पुणे जैसे शहरों में रोजी रोटी की तलाश में चले जाते है। इसी कारण इस भाषा में हिंदी के कुछ शब्द आसानी से मिलते है। यहाँ फिल्मो में काम करने के लिए स्थानिय लोगो को थोडी बहुत हिंदी आना भी जरुरी है। तभी जाकर फिल्म में वे काम करने में सक्षम माने जाते है। इससे लोगों को रोजगार भी मिल जाते है। इसी कारण आम लोग भी काम की तलाश के लिए काम चलाऊ हिंदी बोलते है।

उपर्युक्त बातो से स्पष्ट होता है कि सातारा जिले के हर तहसील में भाषा का रुप अलग अलग दिखायी देता है। इस बात से यह स्पष्ट होता है कि भाषा समाज के अभिव्यक्ति का सशक्त माध्यम होती है। स्थान विशेष के अनुसार भाषा में बदलाव आता ही है। इसके बहुत सारे कारण है। जिनमें शहरो के प्रति आकर्षण, रोजी-रोटी की तलाश और जीवन का स्तर ऊँचा उठाने की लालसा इन सबसे एक बात स्पष्ट है कि भाषा कुछ किलो मीटर के अनुसार बदलती रहती है।

■ ■ ■

एक लडकी

– दोरगे नाथा एच.
प्रथम वर्ष, विज्ञान

एक लडकी थी, दीवानी सी,
नाटककार पे वो मरती थी,
चोरी- चोरी, चुपके-चुपके
कलाकार से चिट्टियां लिखा करती थी।
नजर झुका के, रमा के,
निर्माता से बात करती थी....
कभी-कभी जुलफे बिखर के
डान्सर के गलियों से गुजरती थी।
कुछ कहना था.....शायद उसको
पर दिग्दर्शक से डरती थी.
जब भी मिलती थी, कॅमेरामॅन से
बस्स...!!
यही पूछा करती थी
हरामखोर....
लेखक के बिना
कैसा निकालो गे तुम "सिनेमा"....!!

Scanned with CamScanner

भारत के विकास में नारी का योगदान

– कु.बनसोडे पूनम अरुण
तृतीय वर्ष, कला

भारतीय मूल के लोगों का विश्व में लगभग हर हिस्सें में जाकर बसने के विवरण मिलते है। पर बौद्ध धर्म के प्रचार के लिए दक्षिण पूर्व के देशों की यात्रा करनेवाली सम्राट अशोक की पुत्री संघमित्रा के अलावा १९वीं शताब्दी से पूर्व भारतीय महिलाओं की देश के बाहर उद्देश्यपूर्ण यात्राओं के अन्य प्रमाण नहीं मिलते ।

१९वी शताब्दी से ही भारत के आंतर्राष्ट्रीय संबंधो का विकास होना शुरु हुआ, ये संबंध पहले भारत और इंग्लंड के बीच में विकसित हुए। पहले भारत ने पश्चिम को आकर्षित किया फिर भारत के लिए पश्चिम आकर्षण का केंद्र बन गया। कुछ तो वर्तमान शिक्षा, विज्ञान, उद्योगोन्मुख भौतिक सभ्यता का पश्चिम में विकास तथा कुछ सदियों की गुलामी के अभ्यस्त भारत की पराधीन, हीन स्थिति इस आकर्षण के मूल में थी। यहाँ तक कि हम गुलाम है और हमें आजादी के लिए संघर्ष करना है, यह अहसास भी हमारे बीच तभी आया, जब कुछ समृद्ध उदारवादी लोग यहाँ से अध्ययन के लिए विदेश गए। लोकतांत्रिक प्रणाली से हम बहुत प्राचीन काल से परिचित हैं, पर स्वतंत्रता व लोकतंत्र की वर्तमान धारणा पश्चिम कि ही देन मानी जाती है।

*** महारानियाँ और छात्राएँ :**

भारतीय महारानियों की अपने पति महाराजाओं के साथ विदेश - यात्राओं के अलावा उसी नवजागरण काल में उदार वादी समृद्ध घरानों की अनेक लडकियाँ भी विदेश पढने के लिए गयी। भारत की भी स्नातिकाएँ और डॉक्टर महिलाएँ इंग्लैड से शिक्षा प्राप्त करके भारत आयी थी। जिनमे आनंदीबाई जोशी, डॉ. पूनन लुकोज, सरोजनी नायडू आदि के नाम इनमें प्रमुख रुप से लिए जा सकते है।

*** मैडम कामा :**

श्रीमती भीकाजी कामा पहली भारतीय क्रांतिकारी महिला थी, जिन्होंने भारत की आजादी के लिए विदेश में रहकर काम किया। २०वीं सदी के आरंभ में १८ अगस्त १९०७ को जर्मनी में सोशलिस्ट कांग्रेस के अधिवेशन में उन्होंने स्वाधीन भारत का प्रतिनिधित्व किया और 'स्वराज्य' का प्रश्न उपस्थित करते हुए वक्त की माँग पर अपनी साडी फाड़कर भारत का राष्ट्रीय ध्वज फहरा दिया। आज भीकाजी कामा का नाम आजादी के दीवानों में प्रथम पंक्ति में

Scanned with CamScanner

बड़े आदर के साथ लिया जाता है।

*** राजनीतिक नेत्रियाँ :**

सरोजनी नायडू भी यद्यपि कवयित्री ही थी । पर विदेशी में उनकी प्रसिद्धी कवयित्री रुप में नहीं भारतीय राष्ट्रीय कांग्रेस की वह भारतीय महिलाओं की एक सशक्त राजनीतिक प्रतिनिधि के रुप में ही हुई। उन्हीं की पहल से आगे चलकर अनेक अंतर्राष्ट्रीय महिला सम्मेलनों कॉनफ्रेंसो में भारतीय राजनीतिक व शैक्षिक प्रतिनिधि मंडलों में और राष्ट्रसंघ की मीटिंगों में भारतीय स्त्रियों का प्रतिनिधित्व क्रमशः बढा। १९१९ में सरोजनी नायडू, हीराबाई टाटा, मिस मथाई, ए. टाटा भारतीय महिलाओं की मताधिकार की माँग लेकर इंग्लैंड गई थी। उस समय यह माँग पुरूषों को प्राप्त मताधिकार की शर्तों पर ही आधारित था, जिसे उन्होंने भारत सुधार साऊथ बर्ग कमेटी के सामने रखा।

सरोजनी नायडू, राधाबाई सुब्रायण और राजकुमारी अमृत कौर ने गांधीजी के साथ लंदन में राऊंड टेबल कॉनफ्रेस में भाग लिया था। बाद में राजकुमारी अमृतकौर अंतर्राष्ट्रीय रेडक्रॉस सोसाइटी की अध्यक्षा के नाते भी भारत की तस्वीरें विदेशों के सामने रखती रहीं।

श्रीमती विजयलक्ष्मी पंडित १९३७ में उत्तरप्रदेश में पहली महिला मंत्री बनी थी । तब विश्व के लिए यह एक अभूतपूर्व घटना थी । उन्हें सभी देशों की प्रमुख महिलाओं से बधाई के तार मिले थे। १९४३ से १९४५ तक अमेरिका में घूम-घूमकर उन्होंने भारतीय राजदूत के रुप में उन्होंने जो महत्वपूर्ण भूमिकाएं निभाई उससे खासी प्रसिद्धी और लोकप्रियता अर्जित कर सकी।

श्रीमती कमलादेवी चट्टोपाध्याय एक ऐसा ही बहुचर्चित व लोकप्रिय नाम है। बहुमुखी प्रतिभा की धनी कमलादेवी भारतीय रंगमंच व हस्त कलाओं की पुनध्दारक मानी जाती है। आज विदेशी बाजारों में भारतीय दस्तकारियों को जो इतनी माँग है। उसका श्रेय कमलाजी को ही है। उन्होंने देश के कोने-कोने में घूम-घूमकर मृतप्राय दरकारियों को पुनर्जीवन दिया और शुद्ध परंपरागत रुप में उनका आधुनिकीकरण करके दोनों रुप में दस्तकारियों का आकर्षण बढाया।

भारत के प्रथम प्रधानमंत्री श्री जवाहरलाल नेहरु की पुत्री इंदिरा गांधी ने अपने पिता के साथ लगभग हर यात्रा में विदेश जाकर भारतीय स्त्रियों के अंतर्राष्ट्रीय संबंधों को और गहरा किया। अंतर्राष्ट्रीय राजनीति के प्रशिक्षण के साथ-साथ वे हर जगह विभिन्न क्षेत्रों की महिलाओं से भी मिलती, महिला व बाल कल्याण संस्थाएँ देखतीं और अपने व्यक्तित्व व योग्यता की छाप छोड़ती चलतीं । शायद यही कारण है कि उनकी राजनीतिक व कूटनीतिक योग्यता को भारत से पहले विदेशियों ने पहचान लिया था। उनके प्रधानमंत्रित्व के पूर्व ही रोम अकादमी का 'इजाबेला द अस्ते' पुरस्कार उन्हें सफल कूटनीतिज्ञ महिला के रुप में मिला था।

मदर तेरेसा जैसे नाम भूलाएँ नहीं जा सकते भारत को इनके जैसे कई महान नारियों का परिचय मिलता है। भूतपूर्व अमेरिकी राष्ट्रपति श्री कार्टर की माँ श्रीमती लिलियन कार्टर भी पीस कोर में एक नर्स के रुप में भारत में कार्य कर चुकी हैं।

इसी तरह कई नारीयाँ हो सकती है। इसलिए 'बेटी बचाओं, देश बचाओं' देश कि आधुनिकता बढाओं।

■ ■ ■

क्या लिखूँ....

– कु.जगदाळे अनिता
कला, तृतीय वर्ष

कुछ जीत लिखूँ या हार लिखूँ, या दिल का सारा प्यार लिखूँ।
कुछ अपनों के जज्बात लिखूँ या सपनें की सौगात लिखूँ।
मैं खिलना सूरज आज लिखूँ या चेहरा चाँद गुलाब लिखूँ।
वो डूबते सूरज को देखूँ या उगते फूल की साँस लिखूँ।
वो पल में बीते साल लिखूँ या सदियों लम्बी रात लिखूँ।
मैं तुमको अपने पास लिखूँ या दूर का एहसास लिखूँ।
मैं अंधे के दिल में झाँकू या आँखो की मैं रात लिखूँ।
बचपन में बच्चों से खेलूँ या जीवन की ढलती शाम लिखूँ।
सागर सा गहरा हो जाऊँ या अम्बर सा विस्तार लिखूँ।
बेबस इंसान लिखूँ।
मैं एक ही मजहब में जी लूँ, या मजहब की आँखे चार लिखूँ।
कुछ जीत लिखूँ या हार लिखूँ या दिल का सारा प्यार लिखूँ।

■ ■ ■

Scanned with CamScanner

समस्याओं के बीच खड़ी हिंदी।

– कु. दडस पल्लवी आनंदराव
कला, द्वितीय वर्ष

भाषा मनुष्य को मिला हुआ प्रकृति का सबसे बडा वरदान हैं। इसी कारण मनुष्य अन्य प्राणियों से अगल माना जाता है। हिंदी उसी प्रकार एक भाषा का नाम है। जो आज दुनिया में दूसरे नंबर पर बोली और समझी जाती है। आज के वैश्वीकरण के युग में हिंदी का बोलबाला सबसे ज्यादा हो रहा है। जैसा विरोधाभास हमारी हिंदी में दिखाई देता है, वैसा शायद ही संसार की किसी और भाषा में दिखाई देता है। एक तरफ संभावनाएँ अपार है, ते दूसरी तरफ इस भाषा के सामने चुनौतियाँ और समस्याएँ भी अजब है।

*** हिंदी अखबारों की चलती :**

हिंदी अखबारों की दिनोदिन बढ़ती पाठक संख्या और हिंदी सिनेमा का वैश्विक विस्तार इस बात पर खुश होने का भरपूर सबब देते है कि हिंदी की रौनक बढ़ रही है, लेकिन जब हम अखबार के पन्नों पर 'कॉरपोरेट प्लस', 'न्यूज इनबॉक्स', 'जॉब सर्च', 'इनसाइडर ट्रेडिंग, 'करंट अफेयर्स', 'न्यूज डायरी, 'कॉरपोरेट कॉर्नर', 'शटर्डेशॉपिंग', 'फ्रूट फैक्टायड', 'ब्यूटी टिप्स', गोडिजिटल', 'ए थीम स्टोरी, फर्स्ट पर्सन', स्ट्रेपटॉप का स्टाइलिश लुक', लोगों के प्रोटेक्शन के लिए क्या कर रही है। 'डेल्ही बेली', 'नॉटी एक फोर्टी' वगैरह नाम देखते है तो सोचने के लिए मजबूर होना पडता है कि यह हिंदी ही बढ़ रही है अथवा हिंदी के नाम पर कुछ और।

*** हिंदी समझनेवाली आबादी :**

खैर, इस विमर्श में बेहतर होगा कि पहले हम हिंदी भाषा की संभावनाएँ तलाशें और इसके बाद फिर समस्याओं से पार पाने की जुगत में लगें। हिंदी के पक्ष में सबसे बड़ी बात यही है कि इस देश की अधिसंख्या आबादी हिंदी बोलती है और समझने को तो खैर करीब-करीब पूरा देश ही इस भाषा को समझता है। इस बात में कोई किंतु-परंतु नहीं कि हम बाजार के जमाने में जी रहे है और इस लिहाज से हिंदी का इलाका निश्चित रुप से बहुत बड़ा है। करीब सवा सौ करोड भारतीयों का एक बड़ा बाजार दूनिया की निगाहों में है।

*** हिंदी विरोध क्यों ? :**

कुछ राजनीतिक स्वार्थों के कारण हिंदी के समर्थन-विरोध के नारे समय-समय पर भले ही

Scanned with CamScanner

सुनाई दे जाएँ, पर हिंदी से लेन-देन पूरी सवा सौ करोड़ आबादी की ही है। दूसरे देशों को भारत के बाजार में अपनी पैठ बनानी है तो उन्हें रास्ता भी हिंदी का ही पकड़ना पडेगा। इस बात के संकेत दिखाई भी दे रहे है।

*** विदेश में हिंदी का अध्ययन :**

दुनिया के डेढ़ सौ से ज्यादा विश्वविद्यालयों में हिंदी पढ़ाई जाने लगी है। एक ओर जहाँ दक्षिण आफ्रीका, त्रिनिदाद, मॉरीशस, गुयाना, फीजी और सूरीनाम जैसे देशों में काफी पहले से ही प्रवासी भारतीय हिंदी को पालते-पोसते रहे हैं, तो दूसरी ओर अमेरिका, इंग्लंड, जर्मनी, इटली, चीन, रुस, जपान, कोरिया जैसे तमाम देशों में भी आज की तारीख में हिंदी की धमक सुनती जा सकती है।

*** भारतीय संस्कृति के दर्शन :**

भारत के इतिहास, दर्शन, साहित्य, ज्ञान-विज्ञान और यहाँ की संस्कृति की समझ बनाने के लिए इन देशों के विश्वविद्यालयों में अलग से भाषा विभागों की स्थापना की जा रही है, जहाँ कि हिंदी के बहाने कुछ अन्य भारतीय भाषाओं को भी जगह मिल रही है। जिससे भारतीय संस्कृति के दर्शन होने में आसानी होती है।

*** हिंदी का सामर्थ्य :**

कुछ समय पहले गुगल के मुख्य कार्यकारी अधिकारी एरिक श्मिट ने कहा था कि पाँच से दस साल का समय बीतते-बीतते भारत दूनिया के सबसे बड़े इंटरनेट बाजार में तब्दील हो जाएगा। उनके मुताबिक, जिन तीन भाषाओं का दबदबा रहेगा, वे होंगी- हिंदी, मंदारिन और अंग्रेजी। मतलब साफ है कि हम अपनी भाषा की संभावनाओ को भले न पहचान पाएँ, पर बाहर के लोग हमारी भाषा का सामर्थ्य समझने लगे हैं।

*** बाजार की भाषा :**

उपभोक्ताओं की एक बड़ी संख्या हिंदीवालों की है तो हिंदी भी बाजार के लिए अब एक जरुरी मजबूरी बनती दिखाई दे रही है। एक अर्थ में कहा जा सकता है कि हिंदी की सामाजिक और आर्थिक उपयोगिता में निरंतर वृद्धि हो रही है। बाजार की जरुरतों के चलते यह जानना भी रोचक है कि अंग्रेजी के मुकाबले हिंदी ज्यादा तेजी से संपर्क भाषा बन रही है। दुनिया के तमाम देशों में हिंदी की शिक्षा-प्रशिक्षण दे सकनेवालों की माँग बढ़ी है।

■ ■ ■

मेरी आशा

- कु. खासबागे विद्या दत्तात्रय
बीसीए, प्रथम वर्ष

हे भगवान,
तुमने क्या सोचकर ये दूनिया बनायी है,
जहाँ लोगों में इन्सानियत कम हैवानियत ज्यादा है।
तुमने क्या सोच के, ये जिंदगियाँ बनाई है,
जिनकी आँखो में पानी कम दूश्मनी ज्यादा है।
तुमने क्या सोचकर रिश्ते बनाये है,
जिनमें विश्वास कम और धोखे ज्यादा है।

वस्त्र हरण जब हो रहा था द्रौपदी का,
सर पर था हाथ श्याम का।
सीता के दामन पर जब हाथ डाला रावण ने,
तब वानरों की फौज जुटाई राम ने।
रोक सके ना खुद को इन अहंकारीयों के सामने,
तो ऐसे अत्याचारियों को क्यों बनाया आपने।

आज बाते नहीं है रामयुग की,
आज रातें है कलयुग की।
जहाँ नारी का रुप एक शरीर है,
और यहाँ हर एक शरीर हवस का शिकार है।
जब आ नहीं सकता तू सुनके उनकी पुकार,
तो क्या औरत बनाने का है तुझे अधिकार।

सडक पर चल रही थी एक नाजूक सी कली,
एक तर्फे प्यार ने चढा दिया उसे तेजाब के बलि।
आज हर लडकी जो राहों पर चलने से कतराती है,
समय आने पर काली बनकर वह हल्ला भी कर सकती है
मै जानती हूँ सब की साँसों में आप हौसला बनेंगे,
और एक दिन हम सब भी 'मेरा भारत महान कहेंगे'।

बेदर्दी से उजाड रहे है आज एक माँ की कोक,
बेटीयों को मिटाने की कैसी है ये भूक।
लडकी बिना न जाने लड़के पैदा होकर क्या करेंगे,
या हर कोई संन्यासी बनकर 'जय हनुमान कहेंगे।'
जिंदगी में किसी के हाथ ना आए कोई निराशा,
माँ की चरणों में बस यही है मेरी आशा।

Scanned with CamScanner

राणी लक्ष्मीबाई

– कु. मगर मोहिनी प्रल्हाद
कला, द्वितीय वर्ष

''बुंदेले हरबोलों के मुँह हमने सुनी कहानी थी,
खूब लडी मर्दानी वह तो झाँसीवाली राणी थी....''

हमारे भारत का इतिहास त्याग और बलिदान से भरा है। यहाँ अनेक वीरों ने अपनी जान न्यौछावर कर दी है। इनमें राणी लक्ष्मीबाई का भी उल्लेख किया जाता है।

बिठूर के पेशवा बाजीराव के मंत्री मोरेश्वर की एकलौती बेटी यानी की राणी लक्ष्मीबाई थी। राणी लक्ष्मीबाई के बचपन का नाम 'मनिकर्निका' था। लेकीन महल के सभी लोक उन्हे प्यार से 'मन्नू' कहते थे। राणी लक्ष्मीबाई की शिक्षा –दीक्षा पेशवा बाजीराव के पुत्र नानासाहब के साथ ही हुई। राणी लक्ष्मीबाई तलवार, भाला जैसे हथियार चलाने में और घुडसवारी करने में किसी योद्धा से कम नहीं थी।

आखिर राणी लक्ष्मीबाई का विवाह झाँसी के नरेश गंगाधरराव से हो गया। वहाँ जाकर राणी लक्ष्मीबाई विलक्षण कन्या सिद्ध हुई यह पता चलता है। वह साक्षात लक्ष्मी का रुप थी। इसीलिए गंगाधर राव ने उनका नाम 'मन्नू' से 'लक्ष्मीबाई' रखा। वहा गंगाधरराव के महल में भी उनके अपने ही माने हुये उनके विरोधी थे। इसी कारण वह राणी लक्ष्मीबाई को खोना नही चाहते थे। शादी के बाद बहुत सालों के बाद वह एक पुत्र की माँ बनी। लेकिन किसी कारण वह पुत्र जीवित न रहा, उसका नाम 'दामोदर' था। झाँसी के शासन की बागडोर संभालने के लिये लक्ष्मीबाई ने एक पुत्र को गोद लिया, लेकीन उन दिनों हमपर अंग्रेजों का शासन था। इसी प्रकार उन्होंने गोद लेने की प्रथा के विरोध में कानून पास कर दिया। उसे झाँसी साम्राज्य का उत्तराधिकारी नहीं माना।

राणी लक्ष्मीबाई डरनेवालों में से नही थी। उन्होंने अंग्रेजों के खिलाफ डटकर मुकाबला किया। नानासाहब उन्हें बहुत मदद् करते थे। उन्होंने अंग्रेजी शासन में बगावत कर दी। उन्होंने अपने अंतिम साँस तक मुकाबला किया। इस अमर वीरांगना को मेरा शतश: प्रणाम।

''लहरों से डरकर नौका पार नहीं होती,
कोशिष करनेवालों की कभी हार नहीं होती''.

■ ■ ■

Scanned with CamScanner

२६ नवंबर : 'संविधान दिवस'

– कु. शिंदे राधिका उदयसिंह
प्रथम वर्ष, कला

भारत सरकार ने इस वर्ष से २६ नवंबर को 'संविधान दिवस' के रुप में मनाने का निश्चय किया। हम समझते है कि यह अत्यंत सार्थक कदम है। भविष्य में भी देश में २६ नवंबर को प्रतिवर्ष 'संविधान दिवस' के रुप में मनाए जाएगा । हम इस निर्णय का स्वागत करते है। देश को इसकी आवश्यकता है। इस अवसर पर देश की बहुत सी शिक्षा संस्थाओं में संविधान विषयक गोष्ठीयाँ और भाषण हुए। संसद के दोनों सदनों में भी इस विषय पर वाद-विवाद के लिए दो दिन निश्चित किए गए। कुछ सार्थक भाषण हुए। विपक्षी दल काँग्रेस और कम्युनिस्ट पार्टी ने मुख्यत: सरकार की आलोचना ही की, कि यह आयोजन व्यर्थ है, सरकार अपने वादे पूरे नहीं कर पा रही हैं और उस ओर से जनता का ध्यान हटाने का यह सरकारी तिकड़म है। स्वयं सरकार संविधान की अवमानना करती है। सरकार का संविधान में विश्वास नहीं है और यह मात्र दिखावा है। सरकार संविधान का उल्लंघन करती है। संविधान की आत्मा का निरादर कर रही है। फिर से असहिष्णुता का ढिंढोरा पिटा गया। पुरानी घीसी – पीसी बातों को फिर दोहराया गया। प्रधानमंत्री के विरुद्ध यह कहा गया कि वे गंभीर विषयों पर चुप्पी साधे रहते हैं. सदन में आते नहीं और महत्वपूर्ण विषयों पर भी अपने विचारों को प्रकट नहीं करतें हैं।

इस बार प्रधानमंत्री दोनो सदनों में खुलकर बोले, संविधान की महत्ता पर और अपनी सरकार की नीतियों की कटु आलोचना के विपरीत प्रधानमंत्री का भाषण अत्यंत संतुलित. शालीन और तर्कपूर्ण था।

उन्होंने आक्रमक रुख नहीं दिखाया, विपक्षी सदस्यों के द्वारा चलाए तीरों के बाद भी शालीनता के साथ आक्षेप का उत्तर देते हुए उन्होंने केवल संविधान के आदर्शों को रेखांकित किया। अपने दृष्टिकोण की स्पष्टता के साध प्रस्तुत किया। किंतु जो भी हो, काँग्रेस के या अन्य विपक्षी दलों के सदस्य नें जो बिंदू उठाएँ उनका पूर्णरुपेण उत्तर दिया ।

डॉ. आंबेडकर का अवदान :

२६ नवंबर को इस वर्ष से डॉ. भीमराव आंबेडकर का १२५ वाँ जन्मजयंती समारोह भी प्रारंभ हो रहा है। डॉ. आंबेडकर संविधान की ड्राफ्टिंग कमेटी के अध्यक्ष थे। अध्यक्ष होने की हैसियत से उनका दायित्व था कि उपसमितियों में बहस का उत्तर दें, संविधान सभा में सदस्यों के प्रश्नों का उत्तर दे और हर अनुच्छेद को इस प्रकार प्रस्तुत करें कि जहाँ तक हो सके, आम सहमति बन जाएँ। पहला ड्राफ्ट डॉ. वी. एन. राव ने सरकार के आदेशानुसार तैयार किया था।

Scanned with CamScanner

१९३५ के इंडिया एक्ट की पृष्ठभूमि में और जिसे ब्रिटिश पार्लियामेंट ने पास किया था। उन परिवर्तनों को भी ध्यान में रखते हुए, जिनके अनुसार सत्ता का हस्तांतरण किया जा रहा था। इस सबकी निगरानी और मार्गदर्शन डॉ. आंबेडकर का ही दायित्व था। संविधान के अहम मुद्दों पर कॅबिनेट में विचार-विमर्श होता था। भिन्न-भिन्न मत होते, उनका समाधान भी डॉ. आंबेडकर को ही करना होता था। भावों में भी और भाषा में भी। छोटे-बडे दलों के प्रतिनिधि चुनकर आए थे ।

२६ जनवरी, १९५० को संविधान लागू हुआ, वह दिवस हम 'गणतंत्र दिवस' के रुप में धूमधाम से मनाते हैं। उसका भी एक अपना महत्व है, क्योंकि उस संविधान के लागू होते ही हम एक गणतंत्र के सम्मानीय नागरिक बन गए। उसके पहले हम ब्रिटिश सम्राट की प्रजा थे। संविधान के लागू होने की घोषणा के साथ भारतीय प्रजा भारतीय नागरिक हो गई।

१५ अगस्त को हम 'स्वतंत्रता दिवस' के रुप में मनाते है। 'किंतु वास्तव में वह असली और पूर्ण स्वतंत्रता नही थी । १९२९की लाहौर काँग्रेस के अधिवेशन के बाद हर वर्ष भारतवासी जिसका प्रण लिया करते थे। इस बात को बहुत लोग भूल गए है। यह वह स्वतंत्रता नहीं थी, जिसके लिए हमारे स्वतंत्रता सेनानियों नें देशभक्त और बहादूर क्रांतिकारियों ने तरह-तरह की यातनाएँ झेली। अपनी जान तक न्यौछावर कर दी। १५ अगस्त को तो स्वतंत्रता का आवाज ही कहा जा सकता है। यह आभास हुआ की, स्वतंत्रता आनेवाली ही है। उस समय अंतरिम सरकार बनी । १५ अगस्त को नेहरु सही मायनें में प्रधानमंत्री नहीं, वायसराय की एक्झिक्युटिव कौंसिल के उपाध्यक्ष थे।

उस समय के कानून के अनुसार वायसराय अध्यक्ष होता था। नेहरु को हम प्रधान मंत्री के तौर पर चाहते है। वह योजना हमने दी थी पर वह हमारी आकांक्षा थी, संवैधानिक तथ्य नहीं था। मुस्लिम सदस्य जब अंतरिम सरकार में आए तो हालात और खराब हो गए। वे तो पं. नेहरु को प्रधानमंत्री के तौर पर चाहते थे ऐसे नहीं उनके नेता लियाकत अली खाँ थे। अंतरिम मंत्रिमंडल ने पं.नेहरु के प्रधानत्व में संविधान की शपथ ली। संविधान को स्वीकारने और उसकी घोषणा के बाद हमारे संविधान की तस्वीर बिल्कुल बदल गई।

संविधान ने तीन मुख्य संवैधानिक संस्थाओं कि स्थापना की- विधायिका, कार्यपालिका, और न्यायपालिका। इनको लोकतंत्र के स्तंभ की संज्ञा दी गई है। इनके बीच समन्वय अपेक्षित है। विधायक कानून बनाएगी । कार्यपालिका उनका कार्यान्वयन करेगी तथा न्यायपालिका उनका संवैधानिक औचित्य निश्चित करेगी । हर वैधानिक संस्था का अधिकार क्षेत्र निर्धारित कर दिया गया है। उसके बाहर उसकों नही जाना है। संविधान ने न्यायपालिका को अधिकार दिया है। कि वह पुनर्निरीक्षण कर सकती है, ताकि कोई अपने अधिकार क्षेत्र से बाहर जाकर संविधान का उल्लंघन न करे। उसका आदेश सबको मान्य होगा। संविधान को यह भी अपेक्षा है कि, न्यायपालिका स्वयं भी लक्ष्मण रेखा का उल्लंघन नहीं करेगी और संविधान की मर्यादाओं के अनुसार ही कार्य करेगी । 'संविधान दिवस' मनाने का उद्देश यही है कि हर नागरिक उसके महत्व को समझने की कोशिश करे। उसके कार्यान्वयन सें रुचि ले और सर्वसाधारण में संविधान के प्रति प्रतिबद्धता निरंतर बढ़ती रहे। संविधान नागरिक के अधिकारों का संरक्षक है, हर प्रकार के अन्याय से बचने का कवच है।

देश की संप्रभुता संविधान में निवास करती है।

■ ■ ■

बेटी

- कु. दराडे निलम
बीसीए, द्वितीय वर्ष

बेटा वारीस है, बेटी पारस है।
बेटा वंश है, बेटी अंश है।
बेटा आन है, बेटी शान है।
बेटा तन है, बेटी मन है।
बेटा मान है, बेटी गुमान है।
बेटा संस्कार है, बेटी संस्कृति है।
बेटा आग है, बेटी बाग है।
बेटा दवा है, बेटी दुआ है।
बेटा भाग्य है, बेटी विधाता है।
बेटा शब्द है, बेटी अर्थ है।
बेटा गीत है, बेटी संगीत है।
बेटा प्रेम है, बेटी पूजा है।

भारत माँ की पुकार

– कु.सुतार ज्योती पोपट
कला, तृतीय वर्ष

लोह नहीं, अग्नी नहीं, नहीं कोई तलवार,
ये हैं भारत माता के दिल की पुकार।

छोड़ों आपसी रंजीश का दामन,
फैलाओ तिरंगा हर एक आँगन।

अब मिला हैं एक पिता का साया,
बनकर सच्चा बेटा बदलो देश की काया।

फूट डालने वाले का करो विचार,
अब तो समझों विदेशी चाल।

अब नहीं कोई फिरंगी का फेरा,
अब तो घर में ही बैठा हैं लुटेरा।

अब नहीं कोई हिंदू-मुस्लिम के झमेले,
यह बस हैं सियासी हमले।

छोडों आप साजीश यारों,
पिता हैं साथ बस देश सवारों।।

मत सिखो।

– कु.सत्रे तेजस्वी सदाशिव
कला, तृतीय वर्ष

''ओस की बूँदो
सी होती है बेटियाँ,
पापा की दुलारी और
जान से प्यारी होती है, बेटियाँ,
माँ बाप के दर्द मैं,
हमदर्द होती हैं बेटियाँ,
रोशन करेगा बेटा
तो बस एक ही कुल को,
दो – दो कुलों की
लाज होती है, बेटियाँ
हीरा अगर है बेटा
तो सच्चा मोती है बेटियाँ,
काँटों की राह मैं,
फूँल बाँटती है बेटियाँ,
कहने को परायी, अमानत होती है बेटियाँ,
पर बेटों से भी
प्यारी होती है बेटियाँ''

■ ■ ■

भूल

– कु. शितल घाडगे
वाणिज्य, प्रथम वर्ष

जो कभी भूल नहीं करता उसे भगवान कहते है।
जो भूल करके फिर से न भूल करे उसे इन्सान कहते है।
जो भूल कर सकता है उसे बुद्धिमान कहते है
जो बार-बार भूल करता है, उसे नादान कहते है.
जो भूल करके भी मुस्कूराता है, उसे शैतान कहते है।

■ ■ ■

कॉलेज की दुनिया

- कु. मोरे कोमल गोविंदा
कला, द्वितीय वर्ष

देखो यारो ये है हमारी कॉलेज की
प्यारी सी दुनिया।
स्वर्ग से भी बेहतर है हमारी ये
अपनी कॉलेज की दुनिया।
और इस प्यारी सी दुनिया को बेहतर था बनाना
ये तो था अपने प्रिंन्सिपल का सपना।
देखो यारों उन्होंने तो अपना वादा है निभाया
और अब हमे अपना भी वादा है निभाना।
हमें भी करना है रोशन दहिवडी कॉलेज का नाम
बहुत हो गये यारो अब मस्ती के ये दिन ।
मस्ती तो यारो अब चलती ही रहेगी
अब वक्त आया है पढाई करने का।
हमें भी है यारो अब बहुत आगे तक निकलना
किया जो है वादा हमे है वो निभाना।
सपना तो है हमारा एक दिन हम भी होंगे कामयाब
चलो तो फिर यारो खत्म न होंगी अपनी
कॉलेज कि और दोस्ती कि बाते।

■ ■ ■

कलाम तुम्हे सलाम

- कु.सुतार ज्योती पोपट
कला, तृतीय वर्ष

देश का सच्चे सपूत थे वे
जात पात से परे नेक बन्दा थे वे
युवाओं का था सच्चा साथी
फकीराना जिंदगी जी कर जिसने
देश को ताकदवर बनाया
सबसे प्यारा राष्ट्रपति कहलाकर
दिलों मे अपनी जगह बनायी
नम आँखों को छोड़ वह
अनगिनत यादों मे बस गए
'मिसाइल मेन' कहलाने वाला
अलविदा दोस्तों कह गया।

■ ■ ■

'माँ'

- कु. सत्रे तेजस्वी सदाशिव
कला, तृतीय वर्ष,

माँ 'आस' है,
माँ 'साँस' है.
दिल से देखो तो माँ प्यास है।
माँ 'करम' है
माँ 'रहम' है,
दिल से देखो तो माँ मरहम है।
माँ 'कुराण' है.
माँ 'अजान' है।
दिल से देखो तो माँ 'जहान' है।
माँ 'आग' हैं,
माँ 'राम' है
दिल से देखो तो माँ 'त्याग' है।
माँ 'इमान' है
माँ 'पहचान' है,
दिल से देखो तो माँ भगवान हैं।

■ ■ ■

Scanned with CamScanner

जिंदगी क्या है

– शेंबडे सागर मल्हारी
विज्ञान, द्वितीय वर्ष

जिंदगी एक खेल है,
ये खेल हमे मिलकर खेलना है,
जिंदगी एक विश्वास है,
ये विश्वास हमे सबसे जीतना है,
जिंदगी एक सपना है,
अच्छे सपने हमे देखकर पूरे करने है,
जिंदगी एक वक्त है,
हमे अच्छे–बुरे वक्त से गुजरना है,
जिंदगी एक प्यार है,
हमे सबसे प्यार पाना है,
जिंदगी एक मिठास है,
हमे सबसे मिठे शब्द सुनाने है,
जिंदगी एक हार है,
जिंदगी मे कभी–कभी हार अच्छी होती है,
जिंदगी एक
जिंदगी एक गाना है,
ये गाना हमे खुद ही गाना है,
जिंदगी एक परिवार है,
हम सबको इस परिवार से ही गुजर जाना है,
जिंदगी एक पाठशाला है,
मस्ती और पढाई पाठशाला में करनी है
जिंदगी एक समाधान है.
अच्छे कर्म और मेहनत के बाद समाधान मिलना ही है,
जिंदगी एक जीत है,
समय आने पर हमे जीत हासील करनी है,
जिंदगी एक जिंदगी है,
इस रास्ते से सभी को चलना है,

■ ■ ■

मुझे कुछ कहना है

– कु. घाडगे शितल
वाणिज्य, द्वितीय वर्ष

जब तुम्हे पहली बार देखा
तो मैं बन गया प्रेमपुजारी
भूल गया हूँ खाना पिना
अक्सर याद याती है तेरी मुलाकांते और
कहता हूँ मैं झलक दिखला जा
कैसे बताऊँ मैं तुम्हारे बाप को की
आशिक बनाया आपके बेटी ने मुझे
जब मैंने तुम्हें कहा की मेरा दिल तेरे पे फिदा है
तब तुमने कहा हम आपके है कौन
मैनें तुम्हें चाहा सच्चे दिल से
पर तुमने एक बार भी नहीं कहा
हम तुम्हारे है सनम
हमने तुमसे प्यार किया चोरी–चोरी
पर कहता है दिल बार बार
प्यार किया तो डरना क्या
मैं तुम्हें प्रपोज करता हूँ कृष्ण समझकर
तुम भी प्रेम कर राधा बनकर
मैनें तुम्हें कितनी बार कहा तू मेरी जान है राधा
पर तुमने तो एक बार भी नही कहा की
हम तुमपें मरते है।
कहता हूँ कितनी बार तुम्हे चलो इश्क लडाएँ
मगर तुम कहती हो कि मेरे दिल में किसीं को नहीं एंट्री।
तुम्हें देखने के बाद इस दिल में
कुछ कुछ होता है।
पर तुम कहती हो ये दिल तो पागल है
मैनें तुम्हें कहा की हम दिल दे चूके सनम
पर तुम तो कहती ही नहीं की दिल है तुम्हारा
आती है जिंदगी में कभी खुशी कभी गम
पर तुम कहती नहीं हम साथ साथ है
मैने प्यार क्यों किया ?

Scanned with CamScanner

सफलता की पहचान

- शेंबडे सागर मल्हारी
विज्ञान, द्वितीय वर्ष

जरा याद करो उनको,
जिनसे हमे सफलता हासील हुई है,
माँ ने हमे जन्म दिया है,
इस कारण हमे ये किंमती जिंदगी का सफर मिला है।
पिताजी ने हमे आधार दिया है,
इस कारण हमे जिंदगी में कोई डर नही है।
दोस्तो ने हमे प्यार और साथ दिया है,
यह खुशहाल जिंदगी इसका सबूत देती है।
झरने, नदी, समुद्र ने हमे पानी दिया है.
इस वजह से हम हमारी प्यास बूझा रहे है।
पेड, पौधौं ने हमे छाया दी है,
इसी कारण हम बिना डरे अच्छी साँस लेते है।
शिक्षक, प्राध्यापक इन्होंने हमे ज्ञान दिया है,
इस अनमोल खजाने को पाकर सफलता निकट है।
कॉलेज ने हमें बढना और अच्छा मार्ग बताया है,
इसी कारण स्पर्धा के युग में भी हम सबके ऊपर है।
प्राणि, पक्षी इन्होंने हमें अपना दोस्त बनाना है,
इस कारण हम सब मिल जुलकर जी रहे है।
हम सफल है इन सबके कारण,
तो एक बार जरा याद करो उनको।
एक याद खुशी लाएगी,
इस प्यारी सफलता में।

■ ■ ■

"मैं बोझ नही हूँ"!

- कु. गुळीक स्नेहल रमेश
कला, तृतीय वर्ष

शाम हो गई अभी तो घूमने चलो ना पापा!
चलते चलते थक गई कंधे पे बिठालो ना पापा।
अँधेरे से डर लगता सीने से लगालो ना पापा!
स्कूल तो पूरी हो गई
अब कॉलेज जाने दो ना पापा।
पाल पोसकर बड़ा किया
अब जुदा तो मत करो पापा।
अब डोली में बिठा दिया तो
आँसू तो मत बहाओ ना पापा।
आपकी मुस्कूराहट अच्छी है
एकबार मुस्कुराओ ना पापा।
आपने मेरी हर बात मानी
एक बात मान जाओं ना पापा।
इस धरती पर बोझ नहीं मै
दुनिया को समझाओ ना पापा।

■ ■ ■

हिंदी आत्मकथा का सामान्य परिचय

(जुठन के संदर्भ में)

– कु. बागवान निलोफर हुसेन
तृतीय वर्ष, कला

प्रस्तावना :

हिंदी में आत्मकथा लिखने की प्रवृत्ति बहुत कम रही है । आत्मकथा उस साहित्य रूप को कहते हैं जिसमें कोई व्यक्ति अपने विगत जीवन का विवरण प्रस्तुत करता है । आत्मकथा, प्रधानत: दो उद्देश्यो से लिखी जाती है । एक आत्म-निर्माण, आत्मपरीक्षण, अतीत की स्मृतियो का मोह या विश्व करने के उद्देश्य से । आत्मकथा द्वारा हम उसकी विचारधारा और दृष्टिकोणो को अच्छी तरह से समझ सकते है ।

जुठन :

'जुठन' नामक आत्मकथा ओमप्रकाश वाल्मीकिजी द्वारा लिखित है । इसमें लेखक ने अपनी उदारता दिखाई है । उनका उद्देश्य अपने अनुभवो का परीक्षण कर उस समाज के सम्मुख रखना है । इसके आधार पर समाज का विश्लेषण करना । जिस मोहल्ले में वह रहते थे उसके विषय में लिखते हैं कि – ''ऐसी दुर्गंध कि मिनट भर में साँस घुट जाए । तंग गलियों में घुमते सुअर, नग धडंग बच्चे, कुत्ते, रोजमर्रा के झगडे बस यह था वातावरण जिस में बचपन बीता ।

इस आत्मकथा में लेखक का एक ऐसा गुण देखने को मिलता है कि वह बिना किसी लुकाव-छिपाव के बिना लाग-लपेट के अथवा औचित्य, अनौचित्य को त्यागकर अपने आपको व्यक्त करते है । ''वक्त बदला है लेकिन कही कुछ है जो सहज नही होने देता हैं । कई विद्वानो से जानना चाहा है कि सवर्ण के मन में दलितो, शुद्रो के लिए इतनी घृणा क्यो है ? जब तक यह पता नही होता कि आप दलित है तो सब कुछ ठीक रहता है, 'जाति' मालूम होते ही सब कुछ बदल जाता है । इस प्रकार इस आत्मकथा मे जहाँ एक ओर दलित की पीडाएँ उजागर हुई है वही लेखक की अंबेडकरवादी विचारधारा की भी पृष्टि हुई है ।

निष्कर्ष :

आत्मकथा द्वारा हम उसकी विचारधारा और दृष्टिकोणो को अच्छी तरह से समझ सकते है । साथ ही समकालीन युग और संपर्क में आए विभिन्न व्यक्तियों से संबंधित लाभदायक सामग्री उपलब्ध हो जाती है ।

■ ■ ■

Scanned with CamScanner

English Section

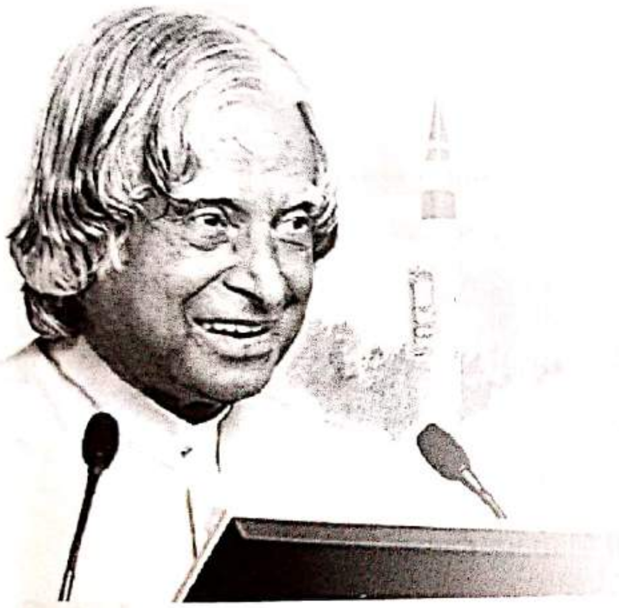

Our mission is water
My mother called me Blue Nile
I am also named by mother White Nile
When we grew and grew we asked
Oh mother, Oh mother
Tell us,why did you name us Nile
Our mothers said lovingly
Oh our children
You travel and travel
cross mountains, forests and valleys
Thousands of miles, enriching nine countries
you reach Khartoum
you Blue and White Niles confluence with a mission
God has commanded you to give a message
you give a beautiful message
When we rivers confluence
Oh humanity why not your hearts confluence
And you blossom with happiness.

- Dr. A.P. J. Abdul Kalam

Section Editor

Dr. B. S. Lokde

Scanned with CamScanner

INDEX

Prose Section : ....

* **'D' for Dialogue** / Jadhav Varsharani Charudatta / B.A.-III 63
* **Life in College Hostel**/ Jagdale Snehal Vitthal / B.Sc.-I 65
* **A Book Review : Bravely Fought the Queen** / Katkar Priyanka Dhondiram / B.A.-III 67
* **Rationality in Donation** / Kharade Vaishali Pralhad / B.A.-III 69
* **Something about Mother** / Galande Priyanka Dattatray / B.A.-III 71
* **My Life ! My Journey** /Mulik Punam Shamrao / B.A.-III 72
* **About Computer** / Jadhav Kajal Baliram / B.C.A. -I 74

Poetry Section : ....

* **What is Money Worth** / Jadhav Kanchan / B.A.II 4
* **For Teacher, We Really Love !** / Jadhav Pradnya Popat / M.Sc.-I 6
* **Balance Sheet of Life** / Ombase Shital Vilas /B.Com.-II 3
* **Jokes** / Bansode Priya Balu / B.A.III 0
* **Always Remember!** / Shinde Vidya Tanaji / B.A. - III 0
* **Tips for Mind and Health Management** / Dadas Madhuri Rakhamaji / B.A.III 0
* **College & Cricket Relation** / Satre Ashwini Kailas / BA-III 73
* **Diary of Unborn Baby** / Kumbhar Snehal Gopal / B.C.A.-I 75
* **Short Love Story** / Jadhav Pradnya Popat / M.Sc.-I 75
* **Winners Versus Losers** / Kharat Sarika Bhimrao 76
* **What are the birds of Prey?** / Satre Ashwini Kailas / B.A.-III 76
* **In College Life** / Kumbhar Snehal Gopal / B.C.A.-I 76

Scanned with CamScanner

"D" for Dialogue

- Jadhav Varsharani Charudatta
B.A.-III

I have heard a lot about Nana Patekar's film 'Natsamrat'. So, last Sunday I saw the very famous Marathi film "Natsamrat- Asa Nat Hone Nahi". I was so surprised after watching this film. The dialogues of the characters are awesome. I enjoyed it very much. As we know, Nana Patekar is a brilliant actor. But I think this film is milestone in the Marathi film industry.

According to me, we are the representatives of the young generation. So, we don't like old plays, operas etc. We want something new. Honestly I didn't see the play 'Natsamrat' earlier. But I like this movie very very much. I fall in love with dialogues of the film. I have recited a dialogue from this movie. I like this dialogue very much.

Can someone provide a home
A home?
No you can't.
Can someone provide a home.... A home?
A storm is in need of a home?
Without a roof or wall
Or love or God's kindness...
A storm brews in the mountains,
Looking for a place to settle down forever.
Can someone provide a home... a home?
What do you want?
Honestly,
The storm is exhausted,
It has lost its strength after roaring in the forest.
And mountains and valleys

After riding waves of the ocean
And singeing in the flames of forest fire
The storm is spent force now
It is dragging, is half burnt wings behind it,
Honestly,
The storm has become its own nemesis
Hey!
Can someone provide a home....
A home?
The storm doesn't need a mansion nor the set
of palace, neither laurels nor garlands, nor costly gifts.
Just a tiny house to rest in
An armchair for the storm to sit in
And...
A holy basil plant in the back yard
For Sarkar,
Sarkar!
How do I live, Sarkar?
Can someone provide a home place?
A home?

This dialogue has a deep meaning. A man who works and earns money for his family, is doing everything for his family. He earns money. He gives education and pleasures to his children. And what I say about mother? I have no words for praising mother. She has no subject important than her children and her family. Her world is around her children. Parents earn money not for the sake of bread and butter but for their children's education, and happiness too.

But what happens when their children feel that their parents are wastage, dustbin in the home. For these children, parents avoid their own happiness. But in return what they get? They only expect two words of love from their children. But new, young generation is very poor that it cannot fulfill their parent's little wish. They don't care about their parents. They don't have any feelings about them.

I think this is shameful. Parents forget their own joy, own dreams for their children. I think, this is the right time to think over it. One day we will be old. At that time if our children behave like this, how will we feel? So parents are not dustbin but they are treasure of home. Everyone should take care of parents. I remember Newtons's law of action.

" Every action has equal and opposite reaction"

If we treat our parents very carefully, then our children will take care of us.

■ ■ ■

WHAT IS MONEY WORTH

- Jadhav Kanchan
B.A.II
(Translated)

Money is not everything in the world;
But it is FAR ahead of what is in the second place
Money can buy Books, but not Knowledge;
Money can buy wealth, but not Contentment
Money can buy scholars, but not their Wisdom;
Money can buy gifts, but not Gratitude;
Money can buy servants, but not Respect
Money can buy lawyer, but not Law;
Money can buy food, but not Health
Money can buy Artist, but not their Talents;
Money can buy Army, but not their Bravery;
Money can buy Land, but not Fertility
Money can buy Temples, but not God.

■ ■ ■

Scanned with CamScanner

Life in College Hostel

- Jagadale Snehal Vitthal.
B.Sc.-I

Hostel is essential part of college or university. It is usually located in the campus of the educational institution. It provides facilities of lodging and messing to those students whose parents live in distant towns and villages. Hostel life is, no doubt, the most pleasurable period of a student's life. It has its deep impression and memories which cannot be forgotten during the rest of life. Hostel life also has its own value. It plays an important role in the development of character and personality of the student.

Hostel life provides many facilities to a student which cannot be available to him at the house of his parents. In every hostel there is a reading room containing many daily newspapers and magazines of different kinds. He can increase his general knowledge by means of this rich informative reading material. He can cultivate a habit of reading and get an opportunity to increase his awareness of life. Similarly, every hostel has a big-common room, where student assemble daily in the evening and take part in various indoor games like table tennis, chess, cords game, luddo etc. Now a days addition of T.V. set has multiplied the charm of hostel's common room. There is annual contest and competition among the hostel students. They take part in various games such as making of speeches, recitation of Holy books and singing songs. Prizes are given to those who excel others in different fields and activities.

Hostel life gives practical training to a student in his mental, moral and spiritual development. He has to observe the rules made by the students themselves and decisions taken unanimously. All the students take meals together at the fixed time. They have fixed hours for studying, playing, going

to sleep and getting up in the morning. Nobody can leave hostel without the permission of the superintendent nor is he allowed to stay out late at night. Therefore hostel life gives practical lessons in punctuality, regularity and discipline. The qualities and good habits prove very useful in his practical life in the future.

Hostel life also inculcates self confidence in a student and produces in him the qualities of leadership and self-help. He has to lead life without the aid of his parent as well as servants.

The most important advantage of hostel life is the opportunity of free communion and intimate relationship between young men of the same age. They belong to different habits, manners and views of life. The student learns how to live together in perfect harmony and mutual co-operation and most important hostel students learn that self help is best help.

All the students are obeyed by strict disciplines. They cannot remain outside the hostel premises beyond some fixed hours. They are allotted time for sports, games and some other healthy diversions. The hours for study are however rigidly fixed.

Thus the students who learn regularity and education obtained in this way, become perfect. The boarders of the hostel are as good as the members of one and undivided family. They have many and multifarious functions to perform. A boarder is selected as secretary and he helps superintendent to run the affairs smoothly. They open library for their own use. The hours for study are fixed. All the students have to prepare their lessons during the hours allotted for the purpose. The students of the same class may discuss together difficult topic of their syllabus but from the very early stage of life students are away from their parents. They don't get enough time to live intimately with their brothers, sisters and other family member. They cannot sometimes share their feelings and sentiments of other in the house with the worms of love and sympathy.

I really like hostel life.

■ ■ ■

For Teacher, We Really Love!

- **Jadhav Pradnya Popat.**
M.Sc - I

We really love it!
You come to our class on time,
And you greet us with your smile,
You remember our names,
And you don't talk too much about yourself,
You let us realize the objective of our lesson,
And you don't leave our class
for unclear reasons.
You check our home works,
And you don't just sit by the desk,
We really love it!
You understand our weakness,
And praise us when we make progress,
You treat us with respect,
And give us useful feedback,
You make yourself accessible,
And set good example,
You share your attention to all of us equa
And teach us systematically,
You give us enough time to practice,
And appreciate our learning capabilities,
You are interested in our interest.
And encourage us to do our best,
We really love it!
You not only teach
But also demonstrate
But also educate,
Yes, we really love it,
You smile to us,
And laugh with us
That's why we really love it,
Having you as our teacher.

■ ■ ■

Scanned with CamScanner

A Book Review : 'Bravely Fought The Queen '

- Katkar Priyanaka Dhondiram
B.A.-III

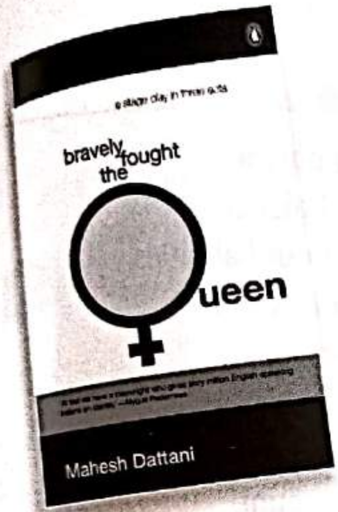

Author : Mahesh Dattani

Genre : Drama

No. of pages : 100

MRP : Rs.100

Published by : Surject Publication, Delhi.

Book Cover :

Front side of the book indicates the name of book, writer's name and it is about women's life. Back side of the book gives information about publisher and Mahesh Dattani's view about title and theme of the book.

About the Book:

Mahesh Dattani was actor, director, playwright, dancer, screenplay writer. He wrote the play 'Bravely Fought the Queen'. It was first performed in Mumbai on August 2,1991. In this book the family in focus is that of two brothers, Jiten and Nitin, who run an advertising agency and are married to two sisters: Dolly and Alka. Their mother Baa, moves between the two households, attached more to her memories of the past than to any present reality. This play is divided into three acts. The first is called 'The Women', the second is called 'The Men' and third act is entitled as 'Free For All'.

Mahesh Dattani challenges many universal questions regarding traditional and stereotyped gender roles in this play. Dattani takes the title from the famous lines of Hindi poem by 'Subhadra Kumari Chauhan' i.e.

"Khub ladhi mardani, woh toh Jhansi wali rani thi"

The theme of the play is the 'exploitation of women in Indian society'

especially the upper class society. All the women are victims and all the men except Shridhar are the exploiters. Much of the play's tension comes from the interaction between the enclosed, claustrophobic, female world in act one and the male world business in Act Two. The fact that both sexes living lives based on fantasy is cruelly exposed when the characters confront each other in Act Three.

Dattani's use of the 'bonsai' is an interesting trope in the play. On one hand it reflects on the nurturing aspects of Lalitha. On the other hand, it also unveils the attitude of a power ridden society towards women. The women in the play are creation like Lalitha's bonsai, whose shoots or their desires are constantly trimmed and cut so that they spread only to a particular level. They are not allowed to attain a required height. Their roots are not given ample space to spread. This is also the case with the women in this play.

Dattani is not biased against women. He regards them as human beings in comparison to others who regard them sometimes a thing or an object of entertainment only. He focuses on the powerlessness of women as they are confined to the house and financially dependent on men.

This book is an amazing read especially if you are an Indian and if you are appalled by the hypocrisy in everyday things in the society. The light hearted family talks in the first two acts, take a sudden turn in the final act and the reader or viewer is left open mouthed as slowly everything is revealed. Dattani does a brilliant job in cleverly hiding the final surprises.

■ ■ ■

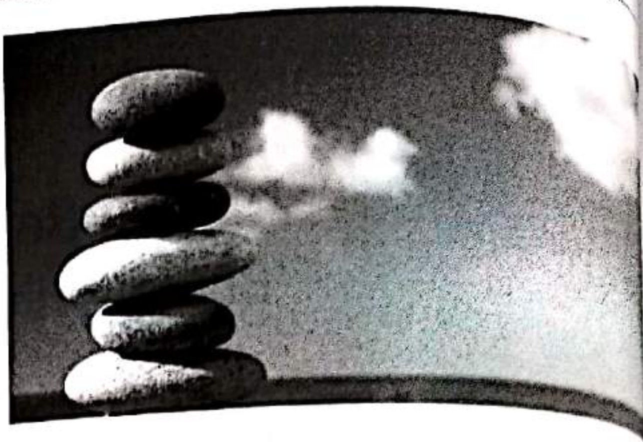

Balance Sheet Of Life

- Ombase Shital Vilas
B.Com.-II

Our birth is our opening balance.
Our death is our closing balance.
Our prejudiced views are our liabilities.
Our creative ideas are our assets.
Heart is our current asset.
sow is our fixed asset.
Brain is our fixed deposit.
Thinking is our current account.
Achievement is our capital.
Character and moral are our stock trade.
Needs are our general reserve.
Value and behaviors are our goodwill.
Patiens is our interest earned.
Love is our dividend.
Children are our bonus issues.
Education is our investment.
Experience is our premium account.
The aim is to tally the Balance Sheet Accurately
The goal is to get the best present account award
Life is not measured by the number of breaths we take, but by
The movements that take our breath away.

■ ■ ■

Scanned with CamScanner

Rationality in Donation

- Kharade Vaishali Pralhad
B.A. - III

Hello! I am Minu. I want to share some little events which are very important and we should think over them by heart. When we stand at bus stop, we see different kinds of beggars. I always observe such beggars. At one bus stop, I observe three kinds of beggars. One woman of about 60 years always begs or requests for ten rupees. Some people give her at least one or five rupee coin. But when someone does not pay attention towards her, she curses that particular man "anything will not happen good with you, you do not give me at least one rupee coin. Rain will not fall because people have become heartless".

There are four-five children. They also request for money and clutch the dress of college girl and say that, "sister please give us 10 rupees then we will eat vadapav". These children are like primary school going children.

There is one man. His age is about 60-62. He sings song of God 'Vitthal' on vina. After singing at least four lines, he spreads one hand towards people, college girls, boys and beg money. He is tall and has a good personality.

All these beggars have really good personalities. They are not handicapped at least by one organ of their body still they are not doing any work for their livelihood. They want money without any hard work and want to live in relax. In my opinion, such beggars should do hard work and change their such kind of thinking. They like to live under the name of God. If God gives us all organs of body, then we should work hard for our livelihood. Those parents, who are unable to send their children to school, government should open schools for children who are beggars.

According to me we should give money to helpless orphan and those peoples, who really need it. Now, you are thinking about my opinion but what I am saying is really true. We should donate money to that person, who is perfectly unable to do work, even he can't walk and can't speak and who

Scanned with CamScanner

has no vision that is blind man. Many people live in our country who have no eyes, no hands and legs also. It is whom God has not given all body organs and they are unable to do any work.

Finally, I want to say that find out the beggar and then donate him/her money. When we give money to wrong person he can use our money for bad things. Many beggars (men) use money for drinking. So, think over it and take care that our money will be used for good things by someone when we donate.

■ ■ ■

Jokes

- Bansode Priya Balu
B.A.III

1) A teacher asked her class to form a sentence
using the word 'beans'.
"My father grows beans",
said a student.

2) Santa : You cheated me
Shopkeeper : No I sold a good radio to you.
Santa : Radio label shows made in Japan but radio says this is 'All India Radio'.

3) In an Interview
Interviewer : How does an electronic motor run.
Santa:Dhhurrrr.....
Interviewer shouts : stop it
Santa : Dhur dhup dhup dhup.

■ ■ ■

Always Remember!

- Shinde Vidya Tanaji
B.A. - III

Always remember to forget
The things that made you sad
But never forget to remember
The things that made you glad.

Always remember to forget
The friends that proved untrue
But don't forget to remember
Those that have stuck by you

Always remember to forget
The troubles that have passed away
But never forget to remember
The blessings that come each day.

■ ■ ■

Tips for Mind and Health Management.

- Dadas Madhuri Rakhamaji
B.A.III

* Your are never older than you think.
* Eat to please thyself, but dress to please others.
* Unite your mind and body.
* One way to keep yourself happy is to learn to enjoy trouble.
* Master your anger.
* Thoughts can make you more iii than any virus.
* Nature is at its finest, when you enjoy it.
* Before healing others, heal yourself.
* Too much comfort weakens the mind and body.
* choose doctors who treat both the patient and the disease.
* Be master of the mind rather than be mastered by mind.

Scanned with CamScanner

Something about Mother

- Galande Priyanka Dattatray
B.A.-III

How sweet the word 'Mother' is! The relationship between mother and child is greater than any other relations are developed after our birth. So it is very strong and love relation. Mother cradles and preserves us. She teaches us to speak, to walk and to study. She makes foundation of our life. And makes us ready to get success. A child is always a kid to her. So when there is difficulty in our life at any time, we go to mother and she gives us the right advice. Mother teaches us how to climb the mountain of success. Mother is a Goddess. There is no excuse when anyone makes the crime. But only mother is the judge who excuses all crimes of her child. But she gives punishment when her child is wrong. Mother is our first teacher so, she is very great. We are very thankful to her. In my opinion MOTHER is-

M = Master
O = Only good person
T = Teacher
H = Head
E = Excellence
R = Reassures happiness.

I love you aai!

■ ■ ■

Scanned with CamScanner

My life, my journey

- Mulik Punam Shamrao
B.A.-III

Now I am 53 years old educated person of our agricultural country. You have been feeling that from beginning I am peasant. But its not true. I and my three siblings, I am eldest in that. My father used to work in the farm. So there is neighter good nor bad condition in our home, because our farm is dependent on rain. I have a sister she is not well educated. Now she lives in Mumbai but her daughter and son are well educated. I was going to school in the village. That time we didn't have school bag and tiffin. I used to keep my books in cotten bag. I liked to go to school very much. After that when I was in 10th standard, my friends and I came to city. But only I passed the 10th std. Who soever got failed in the 10th standard, also joined 'Best' in Mumbai

Later on I admited in 11th standard in science faculty. But at that time the people who were living beside our home and who were uneducated they told my father that other boys have got jobs. 'When your son will get the job? Stop his education. So my mother did not send me to college. That time my younger brother was 2 or 3 years old.

That time my mother slaped me as I was angry with my mother and I got 75 rupees of selling the goat. I left the college in the middle and went to Mumbai. After that I got such kind of job as a cleaner, waiter and earn money. Later I took admission in chemical company. That time I was very much angry and I took a chair to bit them. After that everything was finished. When my education was completed, I worked at Guhaghar, Khed, in chemical companys that time I got total salary 12,000 Rs. I used to live in Surve family without rent. Salary was gradually increased. I got married with my uncle's daughter, when I was 23rd years old. She got education only till 8th standard. My wish was she should get more education. But that time she was a little girl. So I left her in village. So my dream was incomplete. When I

Scanned with CamScanner

worked at Roha I went Roha with my wife. After that a gentleman Mr. More who belonged to Vita helped me in financial problem. So he become my best friend. I have three childrens-two daughters and a son. After that I transfered my job at Amul chemical in Chiplun. In Chiplun I cultivated my hobbies. I like reading and traveling. When my elder daughter was in 5th standard, something was happened in the compnay and company went in the loss. That time my total salary was Rs. 28000. I like reading as well as working at farm. Both are my hobbies. I came to village with my family. I got 6 lakh rupees. With these rupees I dig the well and developed pipeline in the farm. My farm was rough so I levlled my farm. My elder daughter is a scholar. She is very scholar at everything. Actually she wanted to become a Doctor. But we are in open caste so very much fee is there. So I got admission for her to BCS college. Now she got a job in Pune. My son is also scholar. He completed his MSc. Agri. And younger daughter is little so she is favorite for all. She also completed her BA. Though I am farmer I taught them so many people are inspired from me. I like to plant trees and produce different kind of food. Emely, Mango, custurd apple, myrobalan and many other plants are in my farm. I made paradise in my mother. Like that I like to do social work. I get plesure in that. When I was deputy that time I worked for many people. My family members and mainly my wife gave company to me.

In this way 53 years have gone of my life. And I have to do other kind of work in my farm. I should develop my farm. And I have a dream to inspire those children who are far away from education. I would like to give them education and fill their fees. In that way anything more and something, something different from others....

■ ■ ■

College & Cricket Relation

- Satre Ashwini Kailas
B.A.-III

College	is	cricket ground
Principal	is	Chif guest
Class	is	Team
Teacher	is	captain
Student	is	player
Relation	is	Pitch
Attendance	is	Running
Speaking	is	commentary
Writing	is	Batting
Reading	is	Bowling
Understanding	is	The man of the match
Study	is	Score
Examination	is	Match
Supervisor	is	Umpire
Result	is	Winner
Distinction	is	Man on the series
First class	is	sixer
Second class	is	Four
Pass	is	Good run rate
A.T.K.T.	is	Run out
Resticate	is	Catch
Copy case	is	LBW
Fail	is	BAwled

■ ■ ■

Scanned with CamScanner

About Computers

- Jadhav Kajal Baliram
B.C.A. - I

"The word Computer" comes from the word 'compute' which means to calculate. Hence, people usually consider computer is to be a calculating device that can perform arithmatic operations at high speed.

More ocurately, we can define a computer as device that operates upon data. Data can be anything like bio-data of applicants. Computer is used for short listing, for recruiting candidates, marks obtained by students in various subjects used for preparing result.

Hence, data comes in various shapes and sizes depending upon the type of computer application. A computer can store, process & retrive data when desired. The fact that the computer processes data is also fundamental that many people have started calling it a data processor.

History of Computers-

Necessity is the mother of invension. The saying holds true for the computers too. Computers were invented because of man's search for fast and accurate calculating device.

Blaise Pascal invented the first mechanical adding machine in 1642. Charles Babege a nineteenth century, professor at 'cambridge University is considered the father of modern digital computers. He had employed a group of clerks for preparing mathematical & statistical table. He started thinking about building a machine that could compute tables gauranted to be errorfree. In this process Babage designed a different engine in year 1822. that could produce reliable tables. In 1842 Babege comes out with his new idea of a completely automatic analytical engine for performing basic arithmatic functions, for any mathematical problem at an average speed of 60 additions per minute.

1) The mark I computer (1937-44)-

It is also known as automatic sequence controlled calculator. This was the first fully automatic calculating machine designed by Howard A. Aiken.

2) The Atanasoff Berry computers (1939-42)-

Dr. John Atanasoff Berry computers developed an electronic machine to solve certain mathematical equations. This machine was called as the Atanasoff Berry computer or ABC.

3) The ENIAC (1943-46)

The Electronic Numerical Integrater And Calculator (ENIAC) was the first of all electronic computers.

■ ■ ■

Dairy of Unborn Baby

- Kumbhar Snehal Gopal
B.C.A.- I

15 June : I got attached with ovary

17 June : I am a tissue now

30 June : Mom said to dad you are going to be father.
Mom and Dad are very happy.

15 July : My food is what my Mom eats.

15 Sept : I can feel my heart beat.

14 Oct : I have little hands, legs, head and stomach

13 Nov : Today I was in ultra scan. Wow....!
I am a Girl !

14 Nov : I was dead...?
My Mom and Dad killed me. Why?

Is it just because I was a girl?

People love to have a mother, wife and of course a girlfriend too, then why not a doughter ?

So, please 'SAVE THE GIRLS'.

■ ■ ■

Short Love Story

- Jadhav Pradnya Popat
M.Sc. - I

There was a blind girl.
Who hated herself because of being blind
She hated everyone
Except her boyfriend
One day the girl said
That if she can only see the world
She will marry her boyfriend
One day someone
Donated eyes to her and
Then she saw everything
Included her boyfriend
Her boyfriend asked her
"Now you can see, will you marry me?"
She saw her boyfriend
Is also blind
And she refused to marry him
Her boyfriend walked away
With tears and said
"Just take care of my Eyes, dear!"

■ ■ ■

Scanned with CamScanner

WINNERS VERSUS LOSERS

- Kharat Sarika Bhimrao

The winner is always part of the answer.
The Loser is always part of the problem.
The winner always has a problem.
The loser always an excuse.
The winner says, 'Let me do it for you'.
The loser says, 'That is not my job'
The winner sees an answer for every problem.
The loser sees a problem for every answer.
The winner says, 'It may be difficult but it is possible'.
The loser says, 'It may be possible but is too difficult'.
When a winner makes a mistake,
he says I was wrong.
When a loser makes a mistake, he says,
It wasnt't my fault.
Winner have drems.
Loser have schemes.
Winner see posibilites
Loser see the problems
winners see the potential
Losers see the past
Winners belive in win
Losers belive for them to win someone has to lose.

■ ■ ■

What are the birds of prey?

- Satre Ashwini Kailas
B.A.-III

The birds that feed on other animals are called the birds of the prey. Some of the most common predators are eagles, hawks, vultures, falcons, kestrels and buzzards. Most birds of prey are strong fliers beaks and powerful talons or claws. They will catch their prey with their strong, sharp claws and then pull and tear the flesh with their narrow, hooked beaks. These birds usually swallow large chunks of food. The birds of prey ground and then pouncing upon its prey before can escape. Birds above the ground it can detect the slightest movement of its prey and catche it in its claw. Vultures are the biggest birds of prey. They do not hunt. Rather, they feed on carrion (dead animals)

The peregrine falcon while stooping on it prey can reach speeds of 350 km per hwr.

■ ■ ■

In College Life

- Kumbhar Snehal Gopal
B.C.A.-I

Exam 0 Socha Na Tha

Classes	-	Kabhi Kabhi
Question Paper	-	Na tum Jano Na Hum
Copy	-	Yarana
Math -1	-	Asambhav
Math 2	-	Mission Impossible
1st class semester	-	Kuch To Hai
2nd class semester	-	yeh kya Ho Roha Hai.
Distinction	-	Kal Ho Na Ho.
1st class	-	Raju Ban Gaya Gentelman
2nd class	-	Dil Mange More.
Fail	-	fir Milenge.

Science Section

Our mission is water
Time is the best appraiser of scientific work, and I am aware that an industrial discovery rarely produces all its fruit in the hands of its first inventor........

- Louis pasteur

Section Editor
Dr. S. M. Khetre

Scanned with CamScanner

अनुक्रमणिका

- * **चहाचे दुष्परिणाम**/शिंगारे उषाकिरण मनोजकुमार / एम.एस्सी. द्वितीय वर्ष ७९
- * **Why hydrogen bomb is more dengerous than atom bomb** / Kharat Sandip Balu / B.Sc.III ८०
- * **Importance of science in our daily life** / Jagtap Radhika Bhimrao / B.Sc.-III ८१
- * **आपल्या डोळ्यात अश्रू कसे तयार होतात** /जाधव प्रज्ञा पोपट /एम.एस्सी. प्रथम वर्ष ८२
- * **Dr. A.P. J. Abdul Kalam** / Kale Dattatray / ८३
- * **Ozone** / Jadhav Pallavi Pradip / B.Sc.-III ८४

Scanned with CamScanner

चहाचे दुष्परिणाम

– शिंगारे उषाकिरण मनोजकुमार
एम.एस्सी, द्वितीय वर्ष

१) दिवसाला ५ ते १० कप इतक्या प्रमाणात अती उकळलेला चहा पिणारे पचनशक्ती बिघडून आम्लपित्त, अल्सर, सांधेदुखी. अंगदु:खी आणि मलावरोध या विकारांना बळी पडतात.
२) भारतीयांमध्ये चहात साखर घालण्याचे प्रमाण जगात सर्वाधिक आहे. त्यामुळे बैठा व्यवसाय करणाऱ्या वक्ती मधुमेह, कोलेस्टेरॉल, हअदयविकार आणि स्थौल्य अशा विकारांकडे ओढल्या जात आहेत.
३) दुध-साखरविरहित चहा जरी पुष्कळ प्रमाणात प्यायला, तरी त्याच्या तुरट चवीच्या अतिरिक्त प्रमाणामुळे मलावेटंभ, रक्तदाब वाने पठ्याघातासारखे विकार आणि शुक्राणूंची संख्या अल्प होणे असे विकार बळावतात.
४) दूध-साखरविरहित हा जरी पुष्कळ प्रमाणात प्यायला, तरी त्याच्या तुरट चवीच्या अतिरिक्त प्रमाणामुळे मलावष्टंभ, असे विकार होतात.
५) दुध-साखर आणि चहाची भुकटी भुकटी एकत्र करून उकलेल्या चहा कफ-पित्त वाढवणारा आणि उष्ण गुणाचा आहे.
६) टपरीवर चहा ॲल्युमिनियमच्या भांड्यात उकळला जातो. ॲल्युमिनियमच्या धातूचा खाद्यपदार्थांना झालेला दीर्घकाळ संपर्क (स्मृतीनाश) साखर असाध्य विकार निर्माण करणारा असतो.
७) चहा दिवसाला २ वेळेस पिल्यास वर्षाचे ३६०० रु होतात. ५ वर्षाचे १८००० रु. होतात.
८) भारतासारख्या समशीतोष्ण कटिबंधातील देशात 'चहा' हे कधीही, केव्हाही फार प्यायचे पेय नाही.
९) चहा चवीला तुरट असल्यामुळे तो बद्धकोष्ठता निर्माण करतो. काहींना चहा न प्यायल्यास शोचाला होत नाही. हे सवयीमुळे होते.
१०) नियमित चहा पिण्याने हाडे ठिसूल होतात, रक्तवाहिन्या आंकुचन पावून रक्तदाब वाढतो आणि आम्लपित्ताचा त्रास वाढतो.
११) चहासमवोत आपण काही पदार्थ खातो. त्या पदार्थांमध्ये मीठ असल्यास मिठाचा चहातील दुधाशी संपर्क असल्यामुळे मिठाचा चहातील दुधाशी संपर्क असल्यामुळे चहा शरीराला मारक बनतो.

खरे पाहिले तर 'चहा' दारु पेक्षाही जास्त घातक आहे पण दारू "बदनाम आहे 'चहा' नाही.

■ ■ ■

Scanned with CamScanner

Why hydrogen bomb is more dangerous than An Atom Bomb

- Kharat Sandip Balu
B.Sc.- III

North Korea has announced it had successfully carried out its first hydrogen bomb test, a move that had earned widespread condemanation from accross the world. In Dec. North Korean leader kim Jong-Un hinted that his nuclear-armed state has developed a hydrogen bomb a move that would signal a major step forward capabilites. North Korea has already sted three atom bombs

10 point fact sheet on why hydrogen bomb is more dangerous.

1) hydrogen bomb is much more powerful atomic weapon.
2) The energy relased in a hydrogen bomb is several magnitudes hi[illegible]her than an atombomb. hydrogen bombs can derastate whole citi[illegible] in one explosion.
3) A hydrogen bomb derives its energy through the fusion of atom. An atom bomb derives its energy from fission.
4) Nuclear fission & nuclear fusion are differnt types of reactions that relase energy.In fission an atom is split into two or more sm[illegible]ler, lighter atoms.
5) Fusion, in contrast, occurs when two or more atoms fuse together. creating a larger heavieratom.
6) Hydrogen boms use the fusion of hydrogen atom hence it name.
7) A fusion bomb is mre sophisticated & difficult to make, since it requires a much higher temp in the order of millions of degrees centigrade so a fission is carried out first to produce more energy, which is then used to initiate fusion. In a fusion bonb, a fission device has to be triggered first.
8) It is easier to make hydrogen bomb in small size, so it is easier to place them in missiles
9) Hiroshima & Nagasaki both were atomic bombs & till date hydrogen bomb have never been used in war.
10) This is th efourth atomic test by north korea & its first fusion bomb.

Importance of Science in our Daily life

- Jagtap Radhika Bhimrao
B.Sc. III

Introduction - Science is creating wonders almost everyday. What was once sheer fantasy is now almost is reality by virture of the recent achievments of men of science.

Computers :

Computers is widely used by common people for recording their day-to-day transactions. Medical Science-In another sphere, chemists have invented the wonder drugs by which fatal diseases could be controlled. Human heart - transplantation is a significant achievement in the field of surger.

Television :

Television has become a medium of the audio visual method of learning.

Mobile Phone - We cannot thinks of living without our mobile phone. Apart from talking to a distant friend. We can browse intenet on our smartphones.

Camera :

When we go out on hoildays we can take photographs through a camera.

Power and Electricity :

Adequate power (Electricity) is a necessity for every one of us. Most of our everyday works are deendent upon electricity.

Nuclear Energy :

Nuclear energy is being harnessed by modern science to peaceful purposes to achieve many more wonders in life, science has invaded every branch of modernlife- It is the noise of machines, cars, mills and factories etc. Which awakens as every-day in the morning. The things

that we use in our daily life are mostly due to science - our forefathers put on clothes woven by hand. Our clothes are made in large factories where scientific methods are used.

Science has conquered time and distance :

We can travel from one place to another with a quickness which our forefaters could not have dremt of. In the morning, we get news of events that happened yesterday in all part of the world. Why should we talk of yesterday? With the help of the rotio. We can listen to an America speaking.

Effect of science of human life :

It is indeed true that science has odded tremendously to that the comforts and conveniences of mankind. Unless one is an ascetic, one has no reason to reject the things science offers.

Example of use of science in everyday life-

This fan and works from the application of electricity. The bus which has an engine works with petroleum. The train is driven by the power of coal.

Disadvantages -

But man has now become a slave of machines His own creative power is gradually becoming weaker and weaker. He does not sing. he listens to the radio he does not act, he sees the cinema, he does not ramble among the beauties of nture, he drives in a motor car over dusty roads.

Conclusion :

It can not be denied that there is some truth in the above criticism. But we cannot now go back to the old days. We should have all the comforts and conveniences and we should try to improve upon them. But we must try to be masters of scientific appliances and not their slaves. We should make of machines but our life must not be mechanized.

■ ■ ■

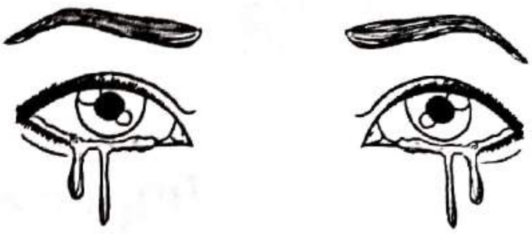

आपल्या डोळ्यांत अश्रू कसे तयार होतात?

– जाधव प्रज्ञा पोपट
एम.एस्सी., प्रथम वर्ष

आपल्या डोळ्यांच्या वरच्या व बाहेरच्या कोपऱ्यात खोबणीच्या खाचेत 'अश्रुग्रंथी' नावाची एक ग्रंथी असते. ही ग्रंथी लहान-लहान अशा संयुक्त पेशींची बनलेली असते. अश्रुग्रंथीतून जो स्त्राव बाहेर पडतो, त्यालाच अश्रू असे म्हणतात. अश्रुग्रंथीत तयार झालेले अश्रु सहा ते नाग नलिकांमधून बाहेर पडतात आणि पापणीच्या आतल्या भा पसरतात. डोळ्यांतले अश्रु पापणीच्या आतील कोपऱ्यातू दोन लहान छिद्रांमधून नलिकांवाटे अश्रुकोशात जा त. अश्रुकोशापासून नाकात अश्रु सोडणारी एक नलिका अ ते. तिला 'नासाश्रुवाहिनी' असे म्हणतात. अश्रुकोशात अ लेले अश्रू नासाश्रुवाहिनीतून नाकात खालच्या विवरात ज त. अश्रुकोश हा नाक आणि डोळ्यांच्या आतला कोपरा य ील जागेत असतो.

काही वेळा अश्रुमार्ग बंद होतो. त्यामुळे अश्रु अश्रुकोशात साठतात व तो फुगतो असे झाल्यास डोळ्याला धोका निर्माण होऊ शकतो. कारण ज्याच्यामुळे न्युमोनिया हा रोग होतो. ते न्युमोकाकस नावाचे सूक्ष्मजीव या अश्रुकोशात असतात. डोळ्यांतल्या अश्रुग्रंथीची वाढ मुल जन्माला आल्यापासून सहा आठवड्यात होते. म्हणून नवजात बालकाच्या डोळ्यांत, ते रडत असलं तरी अश्रू येत नाहीत !

■ ■ ■

Scanned with CamScanner

DR.A.P.J. ABDUL KALAM

- Kale Dattatray

Bharat ratna Aval pakir Jainulbdeen Abdul Kalam gentally known as Dr. A. P. J. Abdul Kalam was the eleventh prime minister of India. He was a scientist and an administrioter in india. He worked with Indian space rearch organisation and defence and development organisation as an aerospace enginerr before becoming the precident of India. His work on the development of launch vehicle and ballistic missile technology has ermed him the name of the missile man of the India. The Pokhran-II nuclear tests conducted in the India in 1998 after the age long original nuclear test of 1974 saw him in a pirotal political organisational and technical role.

Dr. A. P.J. Abdul Kalam was the visiting profecer at the Indian Institute of Instituent of management,shirang.He was a professor of Aerospace engineering at the JSS university in mystore and at the Anna university in chennai apart from being an adjunct and visiting factulty at other reach and academic Institution in India. He was the honorary fellow of the Indian Institute of science bengluru and the chanceler of Indian Institute of space science and technology at thiruyanant puram.

In his book India 2020 he has recommanded plans to make the nation a fully developed one by the year 2020. His interactions with the students community and his motivational speeches have made him quite popular amoung the youth. In 2011 he launched a missionaimed at the youth of india which focsed on defeating corruption in the country

After completing his graduation in 1960 Dr. A. P. J. Abdul Kalam joined as a scientist in Defence Research and development organisation's Aeronotical Development Establishment at the very start of his career he desined a small helicopter for the Indian army. He also worked under the renoved scientist vikram sarabhai as a part of the committee of INCOSPAR from 1963 to 1964 he visited the Goddard space flight center in green belt Maryland, the wallops flight facillty located at the

Scanned with CamScanner

Eastern shore of virginia and Langley research center of NASA situated at Hampton vilginiiia.I n 1965 He for the first time worked indipendantly in defence research and development organisation on an expandable rocket project. The programme was expanded in 1969 and more engineers were included after receving governmental's aploval. He became project director of indias first indigeneous satellite launch vehicle (SLY-III) When he was trancefered in 1969 to indian space research organisation (ISRO) In July 1980 his team was successful in deploying the Rohini satellite near the orbit of the earth Dr. kalam efforts in developing the projects on SLY-III and polar SLV from 19705 to 19905 proved to be successfull.

The united Nations has recognised Dr. Kalam' 79 th birthday as world student's Dax In 19811 be received the padma bhushan and in 1990 the Padma vibhushan A vision for the new millenium by Dr. A. P. J, Abul Kalam and YS. Rajan Wings of fire. An autobiography by Dr. A. P. J, Abdul Kalam.

Dr. A. P. J. Abdul Kalam Passed away on 27 July 2015 due to massive cardic arrest after he collapsed during a lecture at shillong.

■ ■ ■

Ozone

- Jadhav Pallavi Pradip
B.Sc. III

Ozone or trioxygen (O_3) is a triatomic molecule, consisting o three oxygen atoms. It is an allorope of oxygen that is much less stable than the diatomic O2. Ground-level ozone is an ir pollutant with harmful effects on the respiratory systems of animals and humans. Ozone in the upper atmosphere filters potentially damaging ultravoilet light from reaching the Earth's surface. It is present in low concentrations throughout the Earth's atmosphere. It has many industrial and consumer applications.

Ozone, the first allotrope of chemical element to be recognised by science, was proposed as a distinct chemical compound by christian frie rich schonbein in 1840. Who named it after the reek word for smell (ozein),, from the peculiar o r in lighing storms. The formula for ozone, o3, w not determined unti 1865 by Jacques-Lousis sor and confirmed by schonbein in 1867.

Most people can detect about 0.01 ppm air. Exposure of 0.1 to 1 ppm produces heada hes. burning eyes, and irritation to the respir tory passages.

■ ■ ■

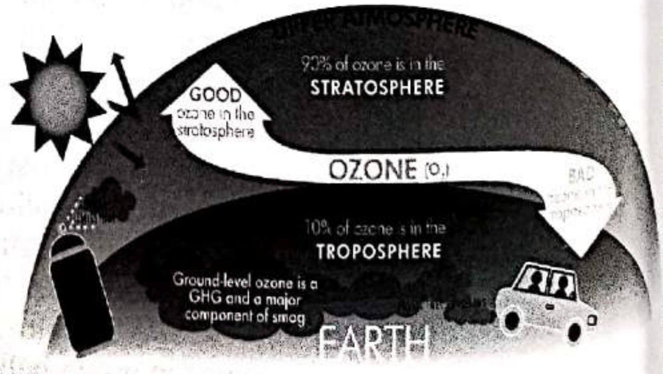

कलादालन विभाग

विभागीय संपादक
प्रा.डॉ.व्ही.एस.जमदाडे

– कु.शेंबडे सागर मल्हारी
विज्ञान, द्वितीय वर्ष

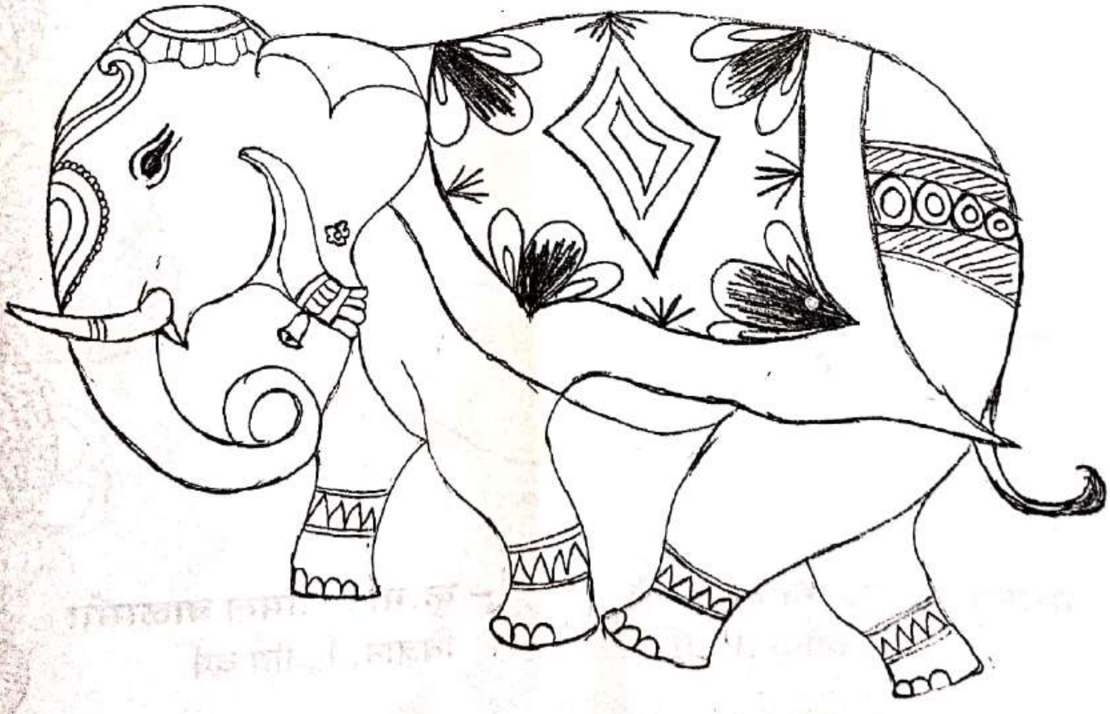

Scanned with CamScanner

– शिंदे गणेश हिरालाल
विज्ञान, द्वितीय वर्ष

– कु.माने कोमल बाळासो
विज्ञान, द्वितीय वर्ष

– कु.माने करिष्मा पोपट
विज्ञान, द्वितीय वर्ष

– कु.निकम अनिता नानासो
कला, तृतीय वर्ष

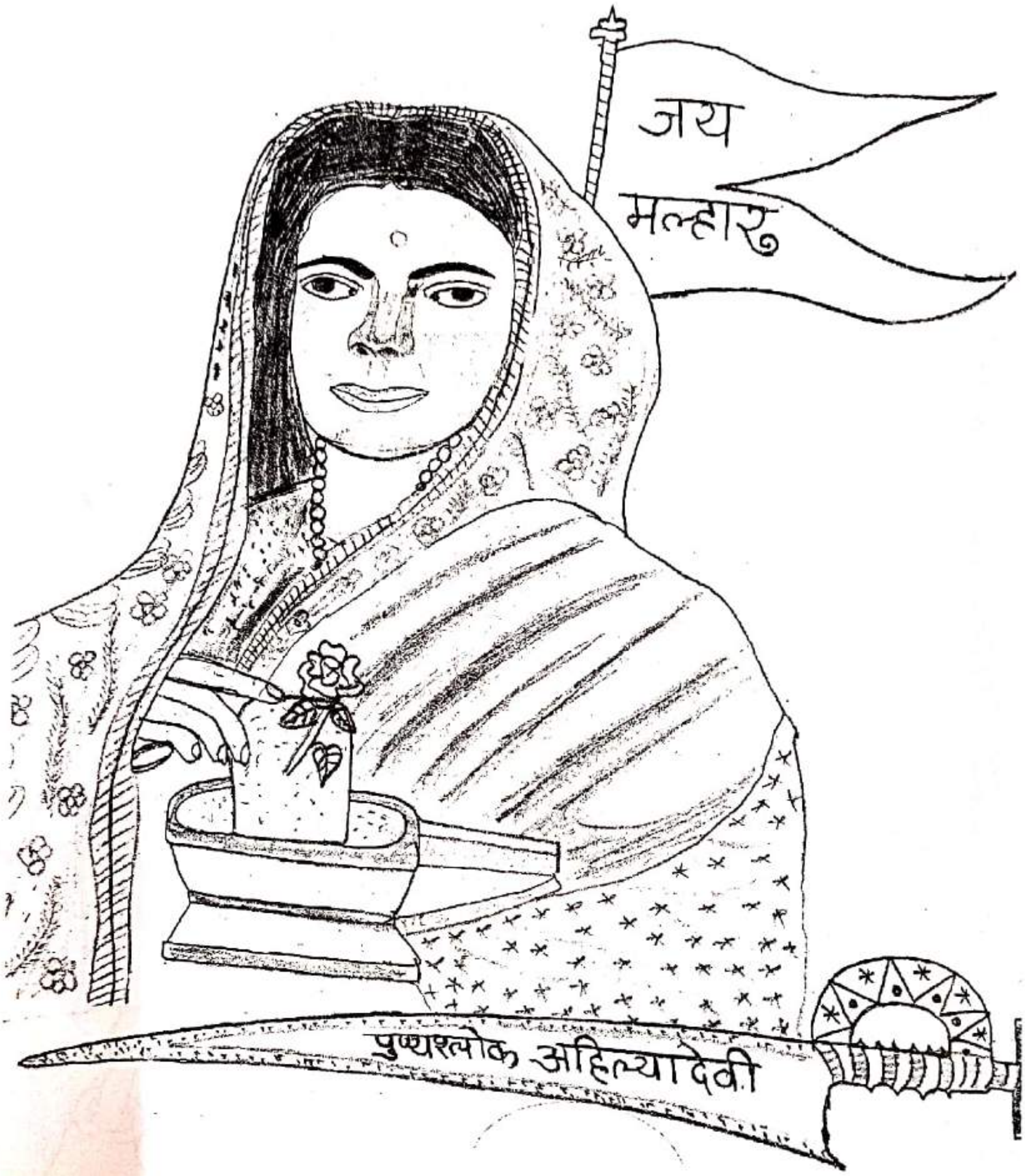

– शेंबडे सागर मल्हारी
विज्ञान, द्वितीय वर्ष

Scanned with CamScanner

कनिष्ठ महाविद्यालय विभाग

''नशिबाचा फेरा आकाशातील तारा नव्हे,
तर हातातील कर्तृत्व ठरवितो.''

विभागीय संपादक

प्रा. कुमठेकर एम.बी.

Scanned with CamScanner

INDEX

* **Drink Water While Empty Stomach /**
  Gosavi Pratik Pralhad / 12th, Science ११
* **शेर**/ कु. सकट प्रियांका प्रकाश/१२ वी, शास्त्र १२
* **विश्वास** / कु. महामुनी स्नेहल सुनिल /१२ वी, शास्त्र १३
* **काळ** / कु. सकट प्रियांका प्रकाश / १२ वी, शास्त्र १४
* **सावित्रीची लेक** /कु. बोडरे सुप्रिया दत्तात्रय / ११ वी, कला १४

Scanned with CamScanner

Drink Water While Empty Stomach

- Gosavi Pratik Pralhad
12th, Science

It is popular in Japan today to drink water immediately after walking up every morning.

Further more, Scientific tests have proved it's value. We publish below a description of use of water for our readers. For old and serious disease as well as modern illness the water treatment had been found successful by a Japanese medical society as a 100% cure for the following diseases.

Headache, bodyache, heart system, fast heart beat, epilepsy, excess fatness, bronechltis, asthma, TB, meningitis, kidney and urine diseases vomiting, gustritis, diarrhea, piles, diabetes womb cancer and menstrual disorder, ear, nose and throat disease

METHOD OF TREATMENT :

1) As you wake up the morning before brushing teeth, drink 4 X 160 ml glasses of Water.
2) Brush and clean the mouth but do not eat or drink anything for 45 minute.
3) After 45 minute you may eat and drink as normal.
4) After 15 minutes of breakfast, lunch and dinner do not eat or drink anything for 2 hours.

The following list gives the number of days treatment required to cure/control/reduce main diseases :

1) High blood pressure (30 days)
2) Gastric (10 days)
3) Diabetes (30 days)4) Constipation (10 days)
5) Cancer (180 days)6) TB (90 days)

Drink water and stay healthy and active

The chinese and Japnese drink hot tea with their meals not cold water.

Scanned with CamScanner

May be it is time we adopt their drinking habit while eating !! nothing to lose, everything to gain for those who like to drink cold water this article is applicable to you

Once the 'Sludge' react with the acid, it will break down then absorbed by the intestine Faster than the solid food. It will line the intestine very soon, this will turn into fasts and lead to cancer it is best to drink hot soup and warm water after a meal.

A serious note about heart attacks :

* Women should know that not every heart attack's symptoms is going to be the left arm hurting.
* Be aware of intence pain the jaw line
* You may never have the first chest pain during the course of heart attacks.
* Nausea and intense sweating are also common symptoms.
* 60% of people who have a heart attack while they are in sleep do not wakeup.
* Pain in the jaw can wake you form a sound sleep. Let's be cave ful and be ware

The more we know, the better change we could survive ....

■ ■ ■

शेट

– कु. सकट प्रियांका प्रकाश

१२ वी, शास्त्र

जीवन ही खरी कसोटी
मागे वळून पाहणार नाही
येईल तारावया कोणी मजला
वाट कोणाची पाहणार नाही
हे सारं जग जिंकायचंय
हार कधी मानणार नाही
यश माझ्याजवळच आहे
जिंकल्याशिवाय थांबणार नाही.

■ ■ ■

विनोदी चुटके ...

न्यायाधीश (एका चोराला): तुला वारंवार न्यायालयात यायला लाज वाटत नाही ?

चोर : न्यायालयात येणे एवढं वाईट असतं का साहेब ?

न्यायाधीश: खूपच वाईट

चोर : तरी तुम्ही रोज न्यायालयात येता साहेब

भूगोलाचे शिक्षक नकाशा वाचन घेत होते.
"सांग संजू, अमेरिका कुठे आहे."
त्याचबरोबर संजूने पुढे जाऊन नकाशावर अमेरिका बरोबर दाखवली.
"शाब्बास" शिक्षक म्हणाले, " हं बंडू आता तू सांग अमेरिकेचा शोध कोणी लावला ?"
बंडूने लगेच उत्तर दिलं, "संजूने सर !"

Scanned with CamScanner

विश्वास

- कु. महामुनी स्नेहल सुनिल
१२ वी, शास्त्र

यश आणि अपयशाची सुरूवात विश्वासापासून होते.

तुमचा जर विश्वास असेल की तुम्ही एखादी गोष्ट करू शकता किंवा तुमचा विश्वास असेल की तुम्ही ती गोष्ट करू शकत नाही, दोन्हीपैकी कुठलाही विश्वास जो तुम्ही कराल तो खराच ठरेल.

तुमच्याकडे काही करण्याची सर्व योग्यता असतानाही जर तुम्ही ठरवले की मी हे करू शकत नाही, तर तुम्ही ती गोष्ट घडवून आणणारे मेंदूचे सर्व मार्ग बंद करून टाकता.

तसंच जर तुम्ही स्वत:ला म्हणाला की, 'तुम्ही एखादी गोष्ट करू शकता' तर ती गोष्ट शक्य करण्यासाठी लागणारे सर्व मार्ग तुम्ही उघडून टाकता.

आपल्या विश्वासाचा आपल्या जीवनावर जो प्रभाव पडतो तो प्रचंड आहे.

एखादी गोष्ट आपण करू शकतो हा विश्वास निर्माण करण्याचा खात्रीचा मार्ग म्हणजे एकदा ती गोष्ट करणे हा होय. एकदा आपण काही करण्यात यशस्वी झालो की आपण पुन्हा यशस्वी होऊ शकतो हा विश्वास आपोआप वाढीस लागतो.

एक अविश्वसनीय गोष्ट .... विश्वासाची

एक मुलगी होती. विल्मा रुडॉल्फ नावाची. वेळेच्या आधी जन्माला आलेली एक मुलगी, वर्ष १९४०, जन्माच्या वेळचे तिचे वजन दोन किलो, गरीब, काळ्या वर्णाच्या कुंटुबात जन्मली

लहानपणी तिला पोलिओ झाला. तिच्या आईला एका डॉक्टराने सांगितलं यावर काहीच इलाज नाही. पण एवढं ऐकूण तिची आई गप्प बसेना.

विल्मा जुनी आठवण काढताना म्हणाली -

डॉक्टर म्हणाले, 'मी पुन्हा कधीच चालू शकणार नाही'. माझी आई म्हणाली, 'मी नक्की चालेन'. मी माझ्या आईवर विश्वास ठेवला.'

विल्माच्या आईने पत्ता लावला की तिच्या गावापासून ८० किलोमीटर अंतरावर एक दवाखाना आहे जिथे तिच्यावर उपचार केला जाऊ शकतो.

विल्माची आई सलग दोन वर्षेआठवडयातून दोन वेळा मुलीला घेऊन त्या दवाखान्यात

Scanned with CamScanner

गेली. दोन वर्षांच्या उपचारानंतर विल्मा कुबड्यांच्या साहाय्याने चालायला लागली. अखेर वयाच्या बाराव्या वर्षी ती कुबड्याशिवाय सामान्यपणे चालायला लागली.

वयाच्या सोळाव्या वर्षी १९५६ च्या ऑलिम्पिक मध्ये तिने धावण्याच्या शर्यतीत कास्यपदक पटकावलं.

१९६० च्या ऑलिम्पिक मध्ये धावण्याच्या शर्यतीत तीन सुवर्णपदके जिंकली. तीन सुवर्णपदके जिंकणारी ती अमेरिकेची पहिली स्त्री बनली.

विश्वास ही माणसाला लाभलेली एक फार मोठी शक्ती आहे. अनेक मोठमोठे चमत्कार माणसाने या शक्तीच्या बळावर केले आहेत.

■ ■ ■

काळ

– कु. सकटप्रियांका प्रकाश
१२ वी, शास्त्र

तव्यावर टाकावी भाकर,
अन् विझावा चुलीतला जाळ.

विहिरीत सोडावी घागर,
अन् तिच्यात यावा गाळ.

काट्याकुट्यांतून वेचावीत फुले,
अन् गुंफताना तुटावी माळ.

अंग मोडून करावी मेहनत,
अन् नांगरताना मोडावा फाळ.

घाम गाळून जमवावे धान्य,
अन् चोरीचा यावा आळ.

दोन–चार थेंबांनी यावे सुख,
अन् दुःखाने जोडावी नाळ.

करावे ते विपरीत घडते,
असे हे कसे उफराटे भाळ !

मी न पराभूत, पुन्हा उठेन ...
अन् तेव्हा शरण येईल काळ !

■ ■ ■

सावित्रीची लेक

– कु. बोडरे सुप्रिया दत्तात्रय
११ वी, कला

सावित्रीनं लेकींना दुःख झेलत
शिक्षणाची वाट दाखवली
लेक तिची परंपरा, रुढी पाळत
शिकत पुढं जात राहिली
येणाऱ्या संकटाला तोंड देण्याचं
बळ गोळा करत राहिली
एका धोब्याच्या बोट दाखवण्याने
सीतेलाही अग्निपरीक्षा दयावी लागली
प्रत्येक काळात असतेच त्या धोब्याची वंशावळ
तरीही सावित्रीची लेक नाही थांबली
टाकीचे घाव सोसत राहिली
मातीतून आकार घेत राहिली
मातीला आकार देत राहिली
तरी रोजच्या वर्तमानपत्राच्या पानावर
एक तरी लेक जळत राहिली.

■ ■ ■

Scanned with CamScanner

Lead College Activity 2015-16(DCD)

Sr. No.	Name of The Department	Name of the Activity	Theme/Subject	Name of The Resource Person	Date
1.	Marathi	Academic	One day Workshop on srujanshil Lekhan	Prof. Dr. Uday Jadhav, Shahajiraje College Khatav Prof. Dr. Shamsundar Mirajkar, Arts and commerce College Mayani	22/01/2016
2.	English	Student oriented	Use of Soft Skill in Teaching & Learning	Prof. Dr. P. N. Gore	13/08/2015
3.	Hindi	Academic	Celebration of Hindi Day, Nibhandh Sparadha& Vakrutwa Spardha	Prof. Dr. Bharat Khilare C. S. College Satara	15/09/2015
4.	Political Sceience	Student oriented	Carrier Opportunity after B.A. Politics	Dr. S. S. Bhola	14/01/2015
5.	History	Academic	9 Aug. Kranti Din	Prof. V. B. Ranpise, A. S. C. College Indapur	09/08/2015
6.	Geography	Student oriented	Geography Day	Dr. S. D. Shinde, Dept. of Geography, Shivaji University Kolhapur	14/01/2016
7	Economics	Academic	Contribution of C. D. Deshmukh in Economics of India	Dr. S. M. Bhosale, Shivaji College Satara.	17/01/2016
8	Commerce	Student oriented	Research Trends in Commerce Entrepreneurship Development Skill Fair	Prin. Dr. Sanjay Kamble, Arts and Commerce college Pusegaon Eleven Stall of Various Products were Organized Prof.M. B. Shiklgar	7/01/2016
9	Botany	Student oriented	Science Exhibition	All Science Students Involved In The Activity	15/02/2016
10	Chemistry	Extension Activity	Water & Soil Analysis at Wavarhire	Prof S. d. Jawale Dr. S. M. Khetre Dr. A.U. Chopade	09/12/2015
11	Zoology	Extension Activity	Hemoglobin Checking	Dr. M. S. Lubal	07/12/2015
12	Physics	Student oriented	New Advances in Physics and Computer Science Practical	Dr. R. V. Dhakale, Kisanveer College Wai. Prof. P.M. Meshram, Mudhoji College	01/02/2016
13	Computer Sci.	Student oriented	New Advances in Physics and Computer Science Practical	Prof. V. Ghare, K.I.C.M. Wathar PRof. A.B. Sadaware S.G.M. College Karad	01.02.2016
14	BCA	Student oriented Curriculum	Importance of Project in B.C.A. Management & Research, Satara.	Prof. R. D. Kumbhar, K.B.P. Instute of	03/01/2016
15	NSS	Student oriented	Importance of NSS in life Shankarrao Mohite College Akluj. Mi Kasa Ghadalo	Prof. Dr. Balasaheb Mulik, Pri. Dr.Sanjay Chakane, A.S.C.College Indapur	24/09/2015 04/09/2015

Scanned with CamScanner

Sr. No.	Name of The Department	Name of the Activity	Theme/Subject	Name of The Resource Person	Date
16	NCC	Extension Activity	Organization of AIDS awareness rally	Princ.Dr. Khilare C. J. Prof. T. S. Mane	05/12/2015
17	Cultural	Cultural Activity	One Day workshop on How to act and React in serial, movies etc...	Prof. M. I. Shaikh, Shahaji raje Mahvidyalaya Khatav, Prof. R. K. deshmukh, Y. C. College Pachwadi	05/01/2016
18	Library	Students Oriented	Workshop on Library & Wanmay Mandal, (Lekhak Apulya Bhetila and Use of ICT in Library) Shri. Laxman Mohite, Mhaswad	Prof. Dr. Jagannath Shinde, Pachgani Prof. Nalini Mahadik, Satara Prof. Sitaram Sawant, Balvant College Vita Prof. Sou. P. D. Gedam, Azad College Satara	18/01/2016
19	Sport	Student oriented	Two days competition-Athletics and Cross Country	Prof. Dinesh Patil, Mangaltai Jagtap Mahila College, Umbraj Prof. Pravin Salunkhe,Universial School, Satara	09-10, Dec.2015
20	Common	Research activity	Science day	Various projects, Models, experiments, All Science Students were participated in the activity	15/02/2016
21	Common	Student oriented	Celebration of 125th Birth Anniversary of Dr.Babasaheb Ambedkar	Prof. Dr. M.D. Shine, Walchand College Solapur	11/03/2016
22	Common	Students Oriented	Wall paper, Seminar, Participation in other colleges...	All Faculty Students	Whole Academic Year

दहीवडी कॉलेज दहिवडी हे प्रमुख अग्रणी कॉलेज असून त्यामध्ये एकूण नऊ महाविद्यालयांचा समावेश आहे. शिवाजी विद्यापीठाने विद्यार्थ्यांचा सर्वांगीण विकास व्हावा या उद्देशाने अग्रणी कॉलेज योजना सुरु केलेली आहे. अग्रणी कॉलेज अंतर्गत चालू शैक्षणिक वर्षामध्ये विविध उपक्रमांचे महाविद्यालयात आयोजन केले होते

– प्रा.डॉ.खेत्रे एस.एम.
समन्वयक, अग्रणी कॉलेज योजना

* ग्रंथालय विभाग :

समृद्ध ग्रंथालय असणे हे कोणत्याही महाविद्यालयाचे वैशिष्ट्य मानले जाते. आमच्या महाविद्यालयातील ग्रंथालयाची एकूण ग्रंथसंख्या ७७,६७७ इतकी आहे. चालू आर्थिक वर्षात एकूण रुपये ३,२३,८१६ किमतीची ३०१७ ग्रंथाची भर पडली आहे. अजूनही ग्रंथाची खरेदी चालू आहे. ग्रंथालयात एकूण ३८ नियतकालिके व [illegible] वर्तमानपत्राची आवक होत असल्याने प्राध्यापक व विद्यार्थी यांना आपले ज्ञान अद्ययावत ठेवण्यासाठी उपयोग होतो. तसेच विविध विषयाचे, शब्दकोश, विश्वकोश, संदर्भ पुस्तके, कथा, कादंबरी नाटके, चरित्रे तसेच अनेक दुर्मिळ व वाचनीय पुस्तकांनी ग्रंथालय समृद्ध आहे. तसेच बारावी सायन्ससाठी MH-CET च्या पुस्तकांची सुविधा विद्यार्थ्यांना पुरविली जाते. ग्रंथालयात अभ्यासिकेची सोय असून चालू वर्षी बुक बँक योजनेचा लाभ गरीब व होतकरू ६१३ विद्यार्थ्यांनी घेतला. या खेरीज ऑडिओ कॅसेट व सी.डी. यांची संख्या २९२ आहे. या शैक्षणिक वर्षाचे महत्व म्हणजे दि. १८/०१/२०१६ रोजी ग्रंथालय विभागामार्फत "ग्रंथालयामध्ये माहिती तंत्रज्ञानाचा उपयोग व लेखक आपल्या भेटीला" या विषयावर एकदिवसीय राज्यस्तरीय चर्चासत्राचे आयोजन करण्यात आले होते. या उपक्रमामध्ये इतर महाविद्यालयातील सेवक व विद्यार्थी यांनी मोठ्या संख्येने सहभाग नोंदविला.

ग्रंथालयाचा जास्तीत जास्त वापर होण्यासाठी

Scanned with CamScanner

ग्रंथालयाचे विद्यार्थ्यांमध्ये वाचनाची आवड निर्माण होण्यासाठी या वर्षी ग्रंथप्रदर्शन घेण्यात आले. त्वरित सेवा करून देण्यासाठी ग्रंथालयाचे संगणकीकरण व बारकोडिंग पूर्ण झाले आहे. मा. प्राचार्य डॉ. सी. जे. खिलारे यांचे वेळोवेळी सहकार्य व मौलिक मार्गदर्शन मिळत आहे. ग्रंथालय समितीचे चेअरमन, सदस्य व ग्रंथालय सेवक यांचे सहाय्य मिळत आहे.

– प्रा.व्ही.एस. वाघेरे, ग्रंथालय विभागप्रमुख

*** महिला लैंगिक तक्रार निवारण व सचेतन समिती :**

महाविद्यालयामध्ये 'महिला तक्रार निवारण व सचेतन समिती कार्यरत असून या समिती अंतर्गत विद्यार्थिनींची छेडछाड होऊ नये म्हणून दक्षता घेतली जाते. वेळोवेळी महिला प्राध्यापिका विद्यार्थिनींचे समोपदेशन करीत असतात. विद्यार्थिनींचे समज-गैरसमज यांचे निरसन करण्यात आले.

विद्यार्थिनींच्या आरोग्याच्या दृष्टीने रा. से. योजना आणि या समितीच्या संयुक्त विद्यमाने हिमोग्लोबिन तपासणी करण्यात आली. तसेच २७/२/२०१६ रोजी मा. सौ. नदाफ, बाल कल्याण विकास अधिकारी यांनी 'महिलांचा आहार' या विषयावर मार्गदर्शन केले. यावेळी बहुसंख्येने विद्यार्थिनी उपस्थित होत्या.

'कर्मवीर जयंती सप्ताह' मध्ये दि. १८/९/२०१५ रोजी या समिती अंतर्गत दहिवडी कॉलेज दहिवडी आणि माणदेश तरंगवाहिनी यांच्या संयुक्त विद्यमाने 'महिलांची सुरक्षितता' विषयावर मा.ॲड. श्रीमती शिंदे, व्यवस्थापक, माणदेशी महिला बँक, फलटण यांनी मार्गदर्शन केले. यावेळी माणदेशी तरंगवाहिनीचे व्यवस्थापक मा. यादव हे अध्यक्ष होते.

'कौटुंबिक हिंसाचारापासून महिलांचे संरक्षण' या विषयावर दि. २७/२/२०१६ रोजी एक दिवसीय कार्यशाळेचे आयोजन केले. या वेळी प्रमुख पाहुण्या मा. ॲड. वैशाली चव्हाण यांनी मार्गदर्शन केले. तसेच विशेष उपस्थित असलेल्या मा. श्रीमती सोनम करपे मा. श्रीमती नदाफ यांनी मार्गदर्शन केले. मा. स्वप्नील म्हस्के संरक्षण अधिकारी यांनी अध्यक्षीय मनोगत व्यक्त केले. यावेळी विद्यार्थिनींचा उत्तम प्रतिसाद मिळाला. या कार्यक्रमाचे प्रास्तविक प्रा. सौ. सुलोचना वाघमोडे यांनी केले. आभार प्रा. व्ही. एम. जगताप यांनी केले.

प्रा.सौ.सुलोचना वाघमोडे,
चेअरमन, महिला लैंगिक तक्रार निवारण समिती

*** य.च.म.मु.वि.नाशिक अभ्यासकेंद्र दहिवडी :**

दहिवडी कॉलेजमध्ये या अभ्यासकेंद्राची स्थापना सन २००६ मध्ये झाली असून तेव्हा पासून आजपर्यंत २६०० पेक्षा जास्त स्त्री-पुरुषांनी स्वत: नोकरी, घर, शेती व्यवसाय संभाळून शिक्षण घेतले असून त्यापैकी काही विद्यार्थ्यांना नोकरीमध्ये प्रमोशन देखील मिळाले आहे.

सन२०१५-१६ या शैक्षणिक वर्षामधील उल्लेखनीय गोष्ट म्हणजे या अभ्यास केंद्राची विद्यार्थीनीनी कु. ललिता बाबर हिने राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील धावण्याच्या स्पर्धेमध्ये सुवर्ण पदक प्राप्त केले आहे.

सन २०१५-१६ या शैक्षणिक वर्षामध्ये पूर्व तयारी परीक्षा बी. ए. ग्रामीण पत्रकारिता प्रमाणपत्र कोर्ससाठी वर्गनिहाय प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या खालीलप्रमाणे आहे.

पूर्वतयारी परीक्षा – २२
बी.ए. भाग –१ – २६७
बी.ए. भाग–२–१८६
बी.ए. भाग. –३–१६३
ग्रामीण पत्रकारिता प्रमाण पत्र कोर्स – ०५

या शैक्षणिक वर्षामधील विद्यापीठाने प्रवेश प्रक्रिया ऑन लाईन पद्धतीने सुरु असल्यामुळे संपूर्ण वर्षामध्ये अभ्यास केंद्रा मार्फत विद्यार्थ्यांना उत्तम सेवा दिली. हे अभ्यास केंद्राच्या यशस्वी वाटचालीसाठी केंद्र प्रमुख मा. प्राचार्य डॉ. खिलारे सी.जे. यांनी मार्गदर्शन केले.

प्रा.डॉ.बी.एस.बलवंत — केंद्र संयोजक
प्राचार्य डॉ.सी.जे.खिलारे — केंद्रप्रमुख

*** वेळापत्रक व शिस्त समिती :**

महाविद्यालयामध्ये शैक्षणिक वातावरण निर्माण करण्यासाठी वेळापत्रक समिती सतत प्रयत्नरत असते. महाविद्यालयातील विविध विभागामार्फत वेगवेगळ्या प्रकारच्या कार्यक्रमाचे आयोजन केले जाते. विविध विभागामार्फत घेण्यात येणाऱ्या परीक्षेमुळे विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक नुकसान होऊ नये यासाठी वेळापत्रकामध्ये बदल केला जातो. ज्यामुळे सिनिअर कॉलेज, ज्यु.कॉलेज, बी. सी. ए. व्यवसाय शिक्षण विभाग, य. च. म. मु. वि. नाशिक अभ्यास केंद्र दहिवडी यांच्याकडील स्वतंत्र वेळापत्रकामध्ये उत्तम प्रकारचा समन्वय साधला जातो. महाविद्यालयातील शिस्त कायम राहावी यासाठी

Scanned with CamScanner

ऑफ तास असणाऱ्या प्राध्यापकांचे स्वतंत्र वेळापत्रक तयार केले जाते.

– प्रा.डॉ.बलवंत बी. एस., चेअरमन, वेळापत्रक समिती

* बांधकाम विभाग :

सन २०१४–२०१५ या शैक्षणिक वर्षामध्ये महाविद्यालयाने केलेल्या संकल्पाची पूर्ती करण्यासाठी सन २०१५–१६ या शैक्षणिक वर्षामध्ये ६०० स्के. फुटाचे सर्व सोयीनीयुक्त अतिथीगृहाचे बांधकाम पूर्ण केले असून इनडोअर स्पोर्टच्या शेजारीसुमारे १२०० स्के. फुटाचे पत्राशेडचे बांधकाम पूर्णत्वाच्या स्थितीमध्ये आहे. महाविद्यालयात सौंदर्यांमध्ये भर घालणारी सुवर्णमहोत्सवी इमारतीचे बांधकाम अतिशय जोमात सुरु आहे. या संपूर्ण प्रक्रियेसाठी स्थानिक व्यवस्थापन समितीचे सद्स्य रयत शिक्षण संस्थेच्या मार्गदर्शक सूचना, व मा. प्राचार्य डॉ. खिलारे सी. जे. यांचे मौलिक मार्गदर्शन मिळत असते.

– प्रा.डॉ.बलवंत बी.एस., चेअरमन, बांधकाम विभाग

* गांधी विचार संस्कार परीक्षा :

महाविद्यालयात गांधी रिसर्च फाऊंडेशन जळगाव द्वारा दहिवडी कॉलेज दहिवडी येथे गांधी विचार संस्कार परीक्षा दिनांक १६ ऑक्टोबर २०१५ रोजी घेण्यात आली. या परीक्षेकरीता महाविद्यालयातील ज्युनिअर व सिनिअर विभागातील ३३४ विद्यार्थ्यांनी परीक्षेस सहभाग घेतला. यापैकी प्रत्यक्ष परीक्षेस २५४ विद्यार्थी बसले. ही परीक्षा महात्मा गांधी यांच्या जीवन व कार्य या विषयावर झाली. ज्युनिअर विभागामध्ये XII ची विद्यार्थीनी कु. सारीका मल्हारी चव्हाण या विद्यार्थिनीला सातारा जिल्ह्यामध्ये दुसरा क्रमांक मिळाला. तसेच सिनिअर विभागातून कु. इंगळे साधना उत्तम (BA-II) या विद्यार्थिनीला विद्यापीठस्तरीय प्रथम क्रमांक प्राप्त झाला. व कु. निकम अनिता नानासाहेब (BA-III) या विद्यार्थिनीला तिसरा क्रमांक मिळाला. अशा गुणानुक्रमे आलेल्या विद्यार्थ्यांना प्रमाणपत्र व मेडल मिळाले व महाविद्यालयाकडून त्यांचा सत्कार करण्यात आला. फाऊंडेशन ने उपलब्ध करून दिलेल्या पुस्तकाच्या आधारे ७० गुणाची वस्तुनिष्ठ स्वरुपाची परीक्षा घेण्यात आली. या परीक्षेस विद्यार्थ्यांनी उत्स्फूर्त प्रतिसाद दिला.

– प्रा.रसाळ डि.के.,
समन्वयक, गांधी विचार संस्कार परीक्षा

* बी. सी. सेल समिती :

महाविद्यालयात मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना वेळेत शिष्यवृत्ती मिळावी व त्यांना शिष्यवृत्ती मिळण्यासाठी येत असलेल्या अडचणी सोडविण्यासाठी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. सी. जे. खिलारे साहेब यांच्या अध्यक्षतेखाली व मार्गदर्शनाखाली बी. सी. सेल समिती कार्यरत आहे. महाविद्यालयात आर्थिक दुर्बल घटकातील तसेच गुणवत्ताधारक व गरीब होतकरू विद्यार्थ्यांसाठी यशवंतराव चव्हाण व वेणूताई चव्हाण यांच्या नावे असलेली शिष्यवृत्ती हुशार व गरीब असणाऱ्या विद्यार्थ्यांना या शिष्यवृत्तीचे वाटप करण्यात आले. यावर्षी या शिष्यवृत्तीसाठी महाविद्यालयाने रितसर अर्ज मागवून त्या अर्जाची रितसर कमिटीमार्फत छाननी केली. आलेल्या ५१ अर्जापैकी छाननीद्वारे २० विद्यार्थ्यांना ५०० रु प्रमाणे शिष्यवृत्ती वाटप केली. तसेच विद्यार्थी कल्याण निधीतून २ विद्यार्थिनींना ५०० रु प्रमाणे रक्कम वाटप केली.

या शैक्षणिक वर्षामध्ये विद्यार्थ्यांना कोणत्याही अडचणी निर्माण होणार नाहीत. तसेच ज्या विद्यार्थ्यांनी वेळेत शिष्यवृत्तीचे फॉर्म भरले नाहीत अशा सर्व विद्यार्थ्यांना फॉर्म भरण्याची सूचना दिली व त्यांचे वेळेत फॉर्म भरून सर्व विद्यार्थ्यांना भारत सरकारच्या शिष्यवृत्तीची रक्कम विद्यार्थ्यांच्या खात्यावर जमा केली. अशारितीने यावर्षी महाविद्यालयातील बी. सी. सेल कमिटी कार्यरत आहे.

– प्रा.रसाळ डि.के., चेअरमन, बी. सी. सेल कमिटी

* परीक्षा विभाग :

शिवाजी विद्यापीठाच्या नियमाप्रमाणे प्रथम व द्वितीय सत्रामध्ये विद्यार्थ्यांच्या विद्यापीठीय परीक्षा घेऊन मूल्यमापन केले जाते. याशिवाय महाविद्यालयाचा अंतर्गत परीक्षा विभाग गुणवता वाढावी यासाठी बी.ए/बी.कॉम व बी.एस्सी भाग १ ते ३ साठी सराव परीक्षा घेतली जाते. तसेच विद्यापीठाच्या नियमानुसार ट्युटोरिअल व प्रोजेक्ट घेतले जातात. त्यामुळे महाविद्यालयाचा निकाल हा नेहमी शिवाजी विद्यापीठाच्या निकालापेक्षा जास्त असतो.

– प्रा.देशमुख एच.एल, चेअरमन, परीक्षा विभाग

Scanned with CamScanner

*** पर्यटन-शॉर्ट टर्म कोर्स :**

भूगोल विभागामार्फत गेली तीन वर्ष पर्यटन हा शॉर्टटर्म कोर्स सुरु केला आहे. सन २०१५-१६ मध्ये या कोर्सला ४० विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतला व त्या कोर्सची परीक्षा घेण्यात आली. या कोर्सचा निकाल यावर्षी १००% लागला.

- प्रा.देशमुख एच.एल, समन्वयक

*** दूरशिक्षण केंद्र :**

ग्रामीण भागातील कोणत्याही विद्यार्थ्याची गैरसोय घेऊ नये म्हणून मा. प्राचार्यांनी महाविद्यालयात शिवाजी विद्यापीठाचे दूरशिक्षण केंद्र सुरु केले. २०१३-१४ मध्ये २६५ विद्यार्थी, २०१४-१५ मध्ये ४६७ विद्यार्थी व यावर्षी २०१५-१६ ला ५३७ विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतला आहे. या केंद्रामार्फत बी.ए, बी.कॉम व एम.ए व एम कॉम शिकण्याची संधी प्राप्त झाली आहे.

- प्रा.देशमुख एच.एल.,
संचालक, दूरशिक्षण केंद्र, दहिवडी

*** खरेदी विक्री समिती :**

शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर व रयत शिक्षण संस्था सातारा यांच्या मार्गदर्शक सुचनेप्रमाणे महाविद्यालय स्तरावर या समितीचे कामकाज सुरु असते.

महाविद्यालयामध्ये दरवर्षीप्रमाणे विविध विभागासाठी लागणाऱ्या वस्तूंची आवश्यकता लक्षात घेऊन संबंधित विभागाच्या विभाग प्रमुखामार्फत वस्तूची मागणी केली जाते. वस्तूंची खरेदी करण्यापूर्वी कोटेशनची मागणी करून वस्तूंची किंमत व गरज लक्षात घेऊन त्या वस्तूची खरेदी केली जाते. चालू शैक्षणिक वर्षामध्ये संगणक खरेदी, कॉमर्स विभागासाठी स्टूल खरेदी, गेस्ट हाऊस बांधकामासाठी व सुवर्ण महोत्सवी बिल्डींगच्या बांधकामासाठी व सुवर्ण महोत्सवी बिल्डींगच्या बांधकामासाठी लागणाऱ्या साहित्याची खरेदी करण्यात आली. यासाठी मा. प्राचार्य डॉ.सी. जे. खिलारे व समिती सदस्य यांचे मोलाचे सहकार्य मिळाले.

- प्रा.शिंदे के.एस., चेअरमन, खरेदी विक्री समिती

*** ग्रामीण पत्रकारिता प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम :**

या शैक्षणिक वर्षामध्ये मराठी व हिंदी विभागाच्यावतीने बी. ए. भाग ३ मधील विद्यार्थ्यांसाठी 'ग्रामीण पत्रकारिता प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम' या अंशकालीन कोर्सकरिता एकूण ३९ विद्यार्थ्यांना प्रवेश देण्यातआला. त्यांच्या एकूण घड्याळी ४४ तासिका घेऊन १०० गुणांची अंतिम परीक्षा घेण्यात आली. या परीक्षेसाठी एकूण १७ विद्यार्थी हजर होते. या अभ्यासक्रमाचा शेकडा निकाल ९४.११% इतका लागला.

- प्रा.एन.व्ही.शिंदे, समन्वयक

*** कॉम्पुटर अकौटन्सी-टॅली पॅकेज :**

२०१५-१६ साठी महाविद्यालयात वाणिज्य विभागात यु. जी. सी.-सी.ओ.सी. कॉम्प्युटर अकौटन्सी-टॅली पॅकेज कोर्स सुरु करण्यात आला. २०१५-१६ या वर्षामध्ये १५१ विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतला. या कोर्समध्ये संगणकीयकृत हिशेब ठेवण्याची पद्धत विद्यार्थ्यांना टॅली या सॉफ्टवेअर द्वारे शिकवले जाते. ज्याचा उपयोग विद्यार्थ्यांना भविष्यात नोकरी मिळवण्यासाठी होतो. सदर कोर्स यशस्वीपणे चालविण्यासाठी वाणिज्य विभागातील सहकारी प्रा.व्ही.एन. क्षीरसागर, प्रा. कु. जोशी एस. एस., प्रा. कु. बोराटे, एस. एस. प्रा.कु. एस एस. प्रा. कु. तुपे. यांचे सहकार्य लाभले. मा. प्राचार्य डॉ. सी. जे. खिलारे यांचे बहुमूल्य मार्गदर्शन लाभले.

- प्रा.एम.बी.शिकलगार, को-ऑर्डीनेटर

*** प्लेसमेंट सेल व करिअर कौन्सिलींग सेल :**

महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांना नोकरीच्या संधी उपलब्ध करून देण्यासाठी प्लेसमेंट सेल मार्फत शैक्षणिक वर्ष २०१५-१६ मध्ये कॅम्पस इंटरव्युव्हचे आयोजन केले होते. या शैक्षणिक वर्षात कंपनी व महाविद्यालयाच्या संयुक्त विद्यमाने कॅम्पस इंटरव्युव्हचे आयोजन करण्यात आले होते. त्यामध्ये विप्रो यांचे मार्फत कॅम्पस इंटरव्युव्हच्या माध्यमातून महाविद्यालयातील आजी माजी २०० पेक्षा जास्त विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदविला व त्यातून ३४ विद्यार्थ्यांची निवड करण्यात आली. सदर उपक्रमांसाठी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. सी. जे. खिलारे यांचे बहुमोल मार्गदर्शन लाभले.तसेच सेल चे सर्व सदस्य व सहकारी प्राध्यापकांचे सहकार्य लाभले.

प्रा.डॉ.व्ही.एस. जमदाडे,
चेअरमन, प्लेसमेट व करिअर कौन्सिलींग सेल

Scanned with CamScanner

*** कर्मवीर विद्याप्रबोधिनी :**

शैक्षणिक वर्ष सन २०१५-२०१६ मध्ये रयत शिक्षण संस्थेच्या कर्मवीर विद्याप्रबोधिनीमार्फत आमच्या महाविद्यालयात व ज्युनियर कॉलेजमध्ये विविध उपक्रम राबविण्यात आले. सिनियर विभागासाठी सामान्यज्ञान प्रमाणपत्र परीक्षा २ व इयत्ता ११वीच्या विद्यार्थ्यांसाठी सामान्यज्ञान प्रमाणपत्र परीक्षा-१ संस्था नियोजनानुसार व्यवस्थित पार पाडण्यात आली. तसेच इयत्ता ७वी व ८वी साठी रयत प्रज्ञाशोध परीक्षा व रयत ऑलिपियाड परीक्षेची काटेकोरपणे अंमलबजावणी महाविद्यालयात करण्यात आली. त्यामध्ये माण तालुक्यातील रयत शिक्षण संस्थेच्या सर्व शाखा व विद्यार्थी सहभागी झाले होते. तसेच संस्थेमार्फत घेण्यात येणाऱ्या वक्तृत्व, प्रश्नमंजुषा व या स्पर्धेत महाविद्यालयातील विद्यार्थी सहभागी झाले.

– **प्रा. प्रकाश टोणे,** चेअरमन

*** राष्ट्रीय छात्र सेना :**

महाविद्यालयीन युवकामध्ये लष्करी शिक्षणाची आवड निर्माण होण्यासाठी स्थापना झालेल्या राष्ट्रीय छात्र सेना दलात चालू वर्षी १०५ विद्यार्थ्यांना प्रवेश देण्यात आला. (प्रथम वर्ष - ५६, द्वितीय वर्ष- १८ व तृतिय वर्ष - ३१ कॅडेट)

चालू वर्षी श्री. अजुर्न पवार याची सिनीअर अंडर ऑफिसर व श्री. संतोष जाधव आणि श्री. ऋषीकेश पिसाळ यांची ज्युनिअर अंडर ऑफिसर म्हणून निवड करण्यात आली.

*** १५ ऑगस्ट २०१५:** १५ ऑगस्ट २०१५ स्वातंत्र्य दिन महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. सी. जे. खिलारे यांच्या उपस्थितीत छात्रांनी राष्ट्रध्वजास मानवंदना देऊन साजरा केला.

*** विविध प्रशिक्षण शिबीरे :** वार्षिक प्रशिक्षण सज्जनगड येथे संपन्न झाले सदर शिबीरात १० कॅडेट सहभागी झाले होते. यावेळी कवायत स्पर्धेत महाविद्यालयाने द्वितीय क्रमांक तर वैयक्तिक स्पर्धेत ऋषिकेश पिसाळ याने प्रथम क्रमांक मिळविला होता. तसेच बेस्ट इन ड्रील म्हणून राऊत जे.डी. याला गौरविण्यात आले होते.

कोल्हापूर येथे ऑक्टोंबर मध्ये झालेल्या वार्षिक प्रशिक्षण शिबीरात ५ कॅडेट सहभागी झाले होते. त्यामध्ये झालेल्या बेस्ट इन ड्रील स्पर्धेत मुलाणी जे. एन् व खाडे व्ही.एस् यांना गौरविण्यात आले व बेस्ट इन कमांड साठी कलढोणे ए. एल याला तर रक्तदान शिबिरात भाग घेऊन रक्तदान केले.

पांढरपाणी येथे झालेल्या वार्षिक प्रशिक्षण शिबीरात महाविद्यायाचे १४ कॅडेट सहभागी झाले होते व महागाव येथील कँपसाठी ५ कॅडेटस सहभागी होते.

*** प्री.टी.एस.सी. :** कोल्हापूर येथे झालेल्या जून २०१५ च्या कँप मध्ये ३ कॅडेट सहभागी झाले होते.

*** प्री. आर. डी. सी :** कोल्हापूर येथे झालेल्या प्री. आर. डी. सी. साठी महाविद्यालयातील ५ कॅडेटस्‌ची निवड झाली होती त्यातील दोन कॅडेटसची औरंगाबाद येथील कँपसाठी व आय. जी. सी. साठी निवड झाली होती.

*** एन्. आय. सी. सातारा :** सातारा येथील कँ मध्ये महाविद्यालयातील २ कॅडेटस् सहभागी झाले होते.

*** शिवाजी ट्रेल ट्रेक :** डिसेंबर मध्ये झालेल्या एस.टी. टी. कँपसाठी महाविद्यालयातील ५ कॅडेट सहभागी झाले होते.

*** आर. डी. सी. २०१६ :** नवी दिल्ली येथील जानेवारी २०१६ च्या कँपमध्ये पिसाळ ऋषिकेश यशवंत याची निवड झाली होती.

*** बेस्ट कॅडेट :** चालू शैक्षणिक वर्षासाठी प्रविण कुंभार याची बेस्ट कॅडेट म्हणून निवड करण्यात आली.

*** एडस् जनजागृती :** एडस् जनजागृती अभियानाअंतर्गत दहिवडी शहरातून राष्ट्रीय छात्रसेनेच्या विद्यार्थ्यांनी विविध घोषना देत हातात एड्स बाबतची बॅनर घेऊन फेरी काढली.

*** आंतरराष्ट्रीय योगा दिन :** राष्ट्रीय छात्र सेनेच्या ६९ कॅडेटसनी वडूज येथे संपन्न झालेल्या शिबीरात दि.२१/६/२०१५ रोजी सहभाग घेतला. महाविद्यालयाच्या प्रांगणात तत्पुर्वी योगा अभ्यास केला होता.

*** मतदार जागृती रॅली :** २५ जानेवारी २०१६ मतदार दिनानिमित्त मतदार जागृती रॅलीमध्ये राष्ट्रीय छात्रसेनेचे विद्यार्थी सहभागी झाले होते.

*** ग्राम स्वच्छता अभियान :** दहिवडी बाजारपटांगण ते कॉलेज परिसरातील स्वच्छता तसेच तालुका न्यायालय दहिवडी परिसरातील स्वच्छता करण्यात आली.

*** प्रजासत्ताक दिन :** २६ जानेवारी २०१६ प्रजासत्ताक दिनाचा कार्यक्रम मा. प्राचार्य डॉ. सी. जे. खिलारे यांच्या उपस्थितीत राष्ट्रीय ध्वजास मानवंदना देऊन छात्रांनी शानदार संचलन करून साजरा केला. संचलनाचे नेतृत्व हीटलर मोहिते याने केले होते.

Scanned with CamScanner

* **'बी' व 'सी' प्रमाणपत्र परीक्षा :** प्रमाणपत्र 'ब' परीक्षेस ११ विद्यार्थी बसले आहेत व प्रमाणपत्र 'सी' परीक्षेस २९ विद्यार्थी बसले आहेत. कॉलेज परिसर स्वच्छ व सुशोभीत ठेवण्यासाठी राष्ट्रीय छात्रसेनेचे विद्यार्थी नेहमीच मदत करीत असतात. 'सुरु करो भारत' कार्यक्रमाचे थेट प्रक्षेपण विद्यार्थ्यांना दाखविण्यात आले होते.

२२ महाराष्ट्र बटालीयनचे कमांडींग ऑफीसर कर्नल एस्. एस्. पाटील प्रशासकीय अधिकारी कर्नल दिनेश झा आणि त्यांचे सर्व सहकारी यांच्याकडून आम्हास भरपूर मोलाचे मार्गदर्शन व सहकार्य लाभले. मी त्या सर्वांचा सदैव ऋणी आहे. महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. सी. जे. खिलारे साहेब यांचे मार्गदर्शन व सहकार्य तसेच सर्व शिक्षक व शिक्षकेत्तर सेवकांच्या सहकार्याबद्दल मी आभार मानतो.

– कॅप्टन टी. एस्. माने,
कंपनी कमांडर

*** राष्ट्रीय सेवा योजना (+२स्तर) (ज्युनियर विभाग) :**

मा. शिक्षण उपसंचालक कोल्हापूर व शालेय शिक्षण संचालनालय महाराष्ट्र राज्य पुणे यांचे सहकार्याने आमच्या महाविद्यालयात सन २०१५-१६ मध्ये राष्ट्रीय सेवा योजना मार्फत विविध उपक्रम राबविण्यात आले. राष्ट्रीय सेवा योजना मार्फत विविध उपक्रम राबविण्यात आले. राष्ट्रीय सेवा योजनेमध्ये इ. ११वी चे ५० विद्यार्थी प्रथम वर्षासाठी व इ. १२वी चे ५० विद्यार्थी द्वितीय वर्षासाठी सहभागी होते. या शैक्षणिक वर्षामध्ये आण्णाभाऊ साठे स्मृतीदिन, राजर्षी शाहू महाराज जयंती, पद्मभूषण डॉ. कर्मवीर भाऊराव पाटील जयंती इत्यादी साजरी करून महाविद्यालयाच्या परिसर स्वच्छता व श्रमदान केले. तसेच कर्मवीर पुतळा परिसर व दहिवडी गावामध्ये स्वच्छता व श्रमदान केले. भारत सरकारच्या 'स्वच्छ ग्राम व स्वस्थ ग्राम' योजना सन २०१५-१६ या शैक्षणिक वर्षामध्ये प्रभावी राबविली.

राष्ट्रीय सेवा योजनेचे विशेष श्रमसंस्कार शिबीर हे मुख्य कार्यकारी अधिकारी व गट विकास अधिकारी पं. स. माण यांच्या मागणीनुसार मौजे वावरहिरे येथे घेण्यात आले. 'निर्मल ग्राम' उद्दिष्टे पूर्ण करण्यासाठी राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या स्वयंसेवकानी ७५ शोषखड्डे शौचालयासाठी खोदण्यात आले. तसेच माणलिंग विद्यालय परिसरात वृक्षरोपण करण्यासाठी खड्डे खोदण्यात आले. तसेच जनजागृती पर रॅली काढण्यात आली.

रा. से. योजनेचे विविध कार्यक्रम यशस्वी करण्यासाठी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. सी. जे. खिलारे याचे मार्गदर्शन मोलाचे लाभले तसेच पर्यवेक्षक प्रा. बी. एस. खाडे, समिती सदस्य प्रा. आर. एस. पाटील, प्रा. एस. एन. जाधव, प्रा. एच. जी. पोरे, प्रा. एस. पी. घाडगे, प्रा. व्ही. एम् जगताप यांचे सहकार्य लाभले.

– प्रा. जी. बी. लोहार
कार्यक्रम अधिकारी राष्ट्रीय सेवा योजना (+२ स्तर)

*** MS-CIT विभाग :**

आज २१व्या शतकाच्या कंप्युटर युगाकडे वाटचाल करत असताना दहिवडी कॉलेज दहिवडी मध्ये सन २००१ पासून संगणक प्रशिक्षण दिले जाते. यासाठी MKCL चा MS-CIT हा कोर्स ही चालू आहे. आपल्या महाविद्यालयातील MS-CIT चे अधिकृत सेंटर आहे. MKCL च्या विविध परिक्षांचे केंद्र ही आहे.

महाविद्यालयामध्ये MS-CIT चे प्रवेश प्रत्येक महिन्याच्या १५ तारखेपर्यंत दिले जातात. या कोर्सचा फायदा महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांना तसेच इतर गृहीनी, व्यावसाईक, शाळेतील विद्यार्थ्यांनाही घेता येतो. MS-CIT कोर्सेबरोबर MKCL चे क्लिक डिप्लोमा कोर्स ही सुरु आहे.

या कोर्सचा प्रमुख उद्देश 'कामासाठी उपयोगी ज्ञान आणि ज्ञानातून फलदायी काम' असा आहे त्यामुळेच या कोर्समध्ये एम. एस. ऑफिस, इंटरनेट या सर्वत्र वापरल्या जाणाऱ्या ॲप्लिकेशन सॉफ्टवेअर्स संबंधी ज्ञान विद्यार्थ्याला दिले जाते. त्याचबरोबर त्यांच्या दैनंदिन जीवनात आणि सामाजिकदृष्ट्या उपयोगी पडतील अशी प्रत्यक्ष आऊटपूटस् तयार कशी करायची याचे अनुभवजन्य प्रशिक्षणही MS-CIT कोर्समध्ये दिले जाते.

या कोर्ससाठी माफक फी असूनही गुणवत्तेबाबत कोणतीही तडजोड करण्यात येत नाही. प्रशिक्षित स्टाफ व भव्य लॅब तसेच प्रत्येकास सेपरेट computer दिला जातो. ५वी ते १०वी चे विद्यार्थी कॉलेजियन्स, गृहिणी, व्यावसायिक, जेष्ठ नागरिक, खाजगी व सरकारी कर्मचारी यांना अत्यंत उपयुक्त असे कंप्युटर प्रशिक्षण या कोर्समध्ये देण्यात येते. ज्यामुळे डिजीटल युगातील दरी कमी होते आणि विद्यार्थ्यांना निर्णायक ज्ञान मिळते. यामुळे वेगाने विकसित होणाऱ्या ज्ञानाधिष्ठित समाजात आणि अर्थव्यवस्थेमध्ये व्यक्तिगत व्यावसायिक आणि सामाजिक

Scanned with CamScanner

स्तरावर विद्यार्थ्यांना वेगवेगळ्या भूमिका यशस्वीपणे पार पाडता येतील.

या कोर्ससाठी या महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. सी. जे. खिलारे यांचे मोलाचे मार्गदर्शन व सहकार्य असते. या विभागाचे काओर्डीनेटर प्रा. शिकलगार एम. बी. सर व सेवक जावेद आतार यांचे सहकार्य लाभते.

– शेख एफ. एम्.

* राष्ट्रीय सेवा योजना (वरिष्ठ विभाग) :

भारत सरकारच्या युवा क्रिडा व मनुष्यबळ विकास मंत्रालयामार्फत राबवण्यात येत असलेल्या शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर अंतर्गत राष्ट्रीय सेवा योजना उपक्रम महाविद्यालयामध्ये कार्यरत असून सन २०१५-१६ या शैक्षणिक वर्षामध्ये समाजसेवेची आवड असणाऱ्या २०० विद्यार्थ्यांची निवड करण्यात आली.

या शैक्षणिक वर्षामध्ये रा. से. योजनेमधील स्वयंसेवकांनी महाविद्यालय परिसरापासून श्रमदानाची सुरुवात केली. रा. स. योजनेचे उद्घाटन डॉ. संजय चाकणे (कला वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, इंदापूर) व प्राचार्य आर. डी. गायकवाड यांच्या उपस्थितीत करण्यात आले. श्रमदानाबरोबरच महाविद्यालयामध्ये शिक्षक दिन रॅली, कर्मवीर जयंती रॅली वृक्षारोपन, राष्ट्रीय मतदार जनजागरन रॅली, पथनाट्य, पोस्टरप्रदर्शन, ग्रामस्वच्छता इत्यादी उपक्रमांचे आयोजन करण्यात आले.

२४ सप्टेंबर डे निमित्त मा. डॉ. बाळासाहेब मुळीक व प्रा. एच.एस. पाटील यांच्या व्याख्यानाचे आयोजन करण्यात आले याबरोबरच शाळा बाह्य विद्यार्थ्यांचे सर्वेक्षण करण्यात आले.

विशेष श्रमसंस्कार शिबीर :

शि. विद्यापीठ कोल्हापूर व दहिवडी कॉलेज दहिवडी यांच्या संयुक्त विद्यमाने दि. ०६/०१/२०१६ ते १२/१/१६ अखेर रा. स. यो. चे विशेष श्रमसंस्कार शिबीर मौजे वावरहिरे, ता. माण, जि. सातारा येथे घेण्यात आले. या शिबीराचे उद्घाटन मा. प्राचार्य डॉ. संजय कांबळे कला व वाणिज्य महाविद्यालय, पुसेगाव यांच्या हस्ते व मा. प्राचार्य डॉ. सी. जे खिलारे यांच्या अध्यक्षतेखाली घेण्यात आले. या उद्घाटन समारंभासाठी मा. सरपंच विलास चव्हाण, पंचायत समिती सदस्य बाबासाहेब हुलगे, उपसरपंच सौ. आशाताई कचरे ग्रामपंचायत सदस्य व स्वयंसेवक हजर होते.

या शिबीरामध्ये स्वयंसेवकांनी मा. मुख्य कार्यकारी अधिकारी नितीन पाटील व सीमा जगताप, गटविकास अधिकारी पंचायत समिती, माण यांचे निर्मल ग्राम चे उद्दीष्ट डोळ्यासमोर ठेवून वावरहिरे व वाड्यावस्तीवरती ७५ शेष खड्डे, काढण्यात आले. महाराष्ट्र शासनाच्या योजनेनुसार हागणदारी मुक्त गाव करण्याचा प्रयत्न केला. त्या बरोबरच ग्रामसफाई,

विद्यापीठ स्तरीय/राज्यस्तरीय विविध स्पर्धा व कार्यशाळा यामधील सहभाग

अ.क्र.	प्राध्यापक/स्वयंसेवकांचे नाव	कार्यशाळा/उपक्रम/ शिबीर स्थळ	कालावधी	आयोजक
१.	प्रा.शिंदे के.एस.	कौशल्य विकास कार्यशाळा	०२/११/२०१५ ते ०६/११/२०१५	शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर
२.	प्रा.लुबाळ एम.जे.	कौशल्य विकास कार्यशाळ	०२/११/२०१५ ते ०६/११/२०१५	शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर
३.	खराडे राजेश महादेव	विद्यापीठ शिबीर	१३/०८/२०१५ ते १९/०८/२०१५	शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर
४.	जगदाळे संजय साहेबराव	विद्यापीठ शिबीर	१३/०८/२०१५ ते १९/०८/२०१५	शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर
५.	महानवर प्रविण रामचंद्र	विद्यापीठ शिबीर	१३/०८/२०१५ ते १९/०८/२०१५	शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर
६.	माने अमोल अशोक	विद्यापीठ शिबीर	१३/०८/२०१५ ते १९/०८/२०१५	शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर
७.	कुलकर्णी आकाश श्रीकांत	विद्यापीठ शिबीर	१३/०८/२०१५ ते १९/०८/२०१५	शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर
८.	गाडे सुप्रिया लक्ष्मण	विद्यापीठ शिबीर	१३/०८/२०१५ ते १९/०८/२०१५	शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर
९.	जाधव अश्विनी अशोक	विद्यापीठ शिबीर	१३/०८/२०१५ ते १९/०८/२०१५	शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर
१०.	भोसले सुप्रिया बाळसो	विद्यापीठ शिबीर	१३/०८/२०१५ ते १९/०८/२०१५	शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर
११.	जाधव जीवन आनंद	विद्यापीठ शिबीर	१३/०८/२०१५ ते १९/०८/२०१५	शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर

Scanned with CamScanner

अ.क्र.	प्राध्यापक/स्वयंसेवकांचे नाव	कार्यशाळा/उपक्रम/ शिबीर स्थळ	कालावधी	आयोजक
१२.	गायकवाड अक्षय मधुकर	विद्यापीठ शिबीर	१३/०८/२०१५ ते १९/०८/२०१५	शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर
१३.	अवघडे वैभव आनंदराव	विद्यापीठ शिबीर	२२/०१/२०१६ ते २८/०१/२०१६	शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर
१४.	चव्हाण वैभव आनंदराव	विद्यापीठ शिबीर	२२/०१/२०१६ ते २८/०१/२०१६	शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर
१५.	चव्हाण उमेश नामदेव	विद्यापीठ शिबीर	२२/०१/२०१६ ते २८/०१/२०१६	शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर
१६.	काशीद गणेश उत्तम	विद्यापीठ शिबीर	२२/०१/२०१६ ते २८/०१/२०१६	शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर
१७.	अवघडे रोहित विलास	विद्यापीठ शिबीर	२२/०१/२०१६ ते २८/०१/२०१६	शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर
१८.	शिलवंत स्नेहल बाळकृष्ण	स्वयंसिद्धा युवती संमेलन	२८/१२/२०१५ ते ३१/१२/२०१५	शारदाबाई पवार म.कॉ., बारामती
१९.	किरवे ऐश्वर्या कैलास	स्वयंसिद्धा युवती संमेलन	२८/१२/२०१५ ते ३१/१२/२०१५	शारदाबाई पवार म.कॉ., बारामती
२०.	महाडीक पूजा अरुण	स्वयंसिद्धा युवती संमेलन	२८/१२/२०१५ ते ३१/१२/२०१५	शारदाबाई पवार म.कॉ., बारामती
२१.	महाडीक पूजा अरुण	स्वयंसिद्धा युवती संमेलन	२८/१२/२०१५ ते ३१/१२/२०१५	शारदाबाई पवार म.कॉ., बारामती
२२.	जगदाळे निकीता रमेश	विद्यापीठ शिबीर	२५/०८/२०१५ ते ३१/०८/२०१५	शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
२३.	जगदाळे उज्वला गुणाजी	विद्यापीठ शिबीर	२५/०८/२०१५ ते ३१/०८/२०१५	शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
२४.	सावंत अमित हणमंत	विद्यापीठ शिबीर	२५/०८/२०१५ ते ३१/०८/२०१५	शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
२५.	कोकरे विशाल बाळकृष्ण	विद्यापीठ शिबीर	२५/०८/२०१५ ते ३१/०८/२०१५	शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
२६.	गुजर प्रतिक्षा कुमार	विद्यापीठ शिबीर	२५/०८/२०१५ ते ३१/०८/२०१५	शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
२७.	शिंदे सुप्रिया आनंदराव	विद्यापीठ शिबीर	२५/०८/२०१५ ते ३१/०८/२०१५	शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
२८.	पिसाळ रणजित राजेंद्र	विद्यापीठ शिबीर	२५/०८/२०१५ ते ३१/०८/२०१५	शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
२९.	घोरपडे अजय राजेंद्र	विद्यापीठ शिबीर	१४/०७/२०१५ ते २०/०७/२०१५	शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
३०.	गुरव विशाल महादेव	विद्यापीठ शिबीर	१४/०७/२०१५ ते २०/०७/२०१५	शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

वृक्षारोपणासाठी खड्डे राष्ट्रीय मतदार जनजागृती रॅली बेटी बचाओ, अंधश्रद्धा निर्मूलन, हिमोग्लोबीन व रक्तगट तपासणी माती व पाणी परिक्षण इत्यादी उपक्रम घेण्यात आले. विशेष श्रमसंस्कार शिबीराचा समारोप.समारंभ मा. मिनाज मुल्ला (प्रांतअधिकारी माण-खटाव) यांच्या हस्ते व मा. प्राचार्य डॉ. सी. जे. खिलारे यांच्या अध्यक्षतेखाली घेण्यात आला.

- प्रा. शिंदे के एस

कार्यक्रम अधिकारी, रा.से.यो

*** माजी विद्यार्थी संघ :**

महाविद्यालयामध्ये माजी विद्यार्थी संघ कार्यरत असून महाविद्यालयाच्या शैक्षणिक भौतिक, गुणात्मक विकासामध्ये माजी विद्यार्थ्यांचे योगदान लाभावे त्यादृष्टीने विचारमंथन व्हावे यासाठी माजी विद्यार्थी संघामार्फत स्नेहमेळावा कार्यक्रमाचे आयोजन केले जाते. महाविद्यालयाच्या माजी विद्यार्थ्यांशी संपर्क साधून मेळाव्यास उपस्थित राहण्याचे आवाहन केले जाते. त्यासाठी कॉलेजच्या आजी विद्यार्थ्यांची व सर्व विषयाच्या विभागप्रमुखांची मदत घेतली जाते.

चालू शैक्षणिक वर्षामध्ये माजी विद्यार्थी स्नेह मेळावा २९/०९/२०१५ रोजी आयोजित करण्यात आला होता. सदर मेळाव्यासाठी माजी विद्यार्थी संघाचे अध्यक्ष श्री. नंदकुमार खोत, प्रा. आर. डी. जाधव, प्रा. श्रीशैल्य स्वामी, प्रा. जयप्रकाश जाधव तसेच संघाचे इतर पदाधिकारी व कार्यकारिणी सदस्य उपस्थित होते. सहकार, शिक्षण, शेती, व्यापार, राजकारण, समाजकारण व उद्योग क्षेत्रातील माजी विद्यार्थी विद्यार्थीनी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

मेळाव्यामध्ये महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. सी. जे. खिलारे यांनी महाविद्यालयाच्या प्रगतीचा आढावा घेऊन भावी वाटचालीविषयी मनोगत व्यक्त केले. माजी विद्यार्थ्यांनी महाविद्यालयाच्या प्रगतीसाठी खारीचा वाटा उचलावा अशी अपेक्षा व्यक्त केली. त्याचबरोबर मेळाव्यामध्ये माजी

Scanned with CamScanner

विद्यार्थ्यांनी महाविद्यालयाबाबत आपल्या असणाऱ्या अपेक्षा गुणवत्तावाढीसाठी करावयाचे प्रयत्न विविध शैक्षणिक व भौतिक सुविधाची आवश्यकता यासंदर्भात मनोगत व्यक्त केले. चालू शैक्षणिक वर्षामध्ये माजी विद्यार्थ्यांनी महाविद्यालयातील विद्यार्थी व विद्यार्थीनींना २० गणवेशाचे वाटप करण्यात आले. महाविद्यालयाच्या सुवर्ण महोत्सवी स्मरणिका विशेषांकासाठी जाहिराती व लेख देण्यात आले. माजी विद्यार्थी संघाचे अध्यक्ष व पदाधिकारी यांनी महाविद्यालयास आवश्यक ती सर्व मदत व सहकार्य करण्याचे आश्वासन दिले.

– प्रा. शिंदे के. एस.
चेअमरन, माजी विद्यार्थी संघ समिती

*** शैक्षणिक सहल विभाग :**

महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांकडून विविध शैक्षणिक. औद्योगिक, भौगोलिक व ऐतिहासिक ठिकाणे पाहून अभ्यासक्रमामध्ये त्या माहितीचा समावेश करण्याच्या दृष्टीने शैक्षणिक सहलींचे आयोजन केले जाते. या शैक्षणिक वर्षामध्ये इतिहास, भूगोल भौतिकशास्त्र, वनस्पतीशास्त्र या विभागांनी सहलींचे आयोजन केले होते.

इतिहास विभागाने एकदिवसीय सहलीचे आयोजन करून या सहलीमध्ये मेनवली, धोमधरण, सातारा वस्तू संग्रहालय, वाई या ठिकाणी जाऊन विद्यार्थ्यांनी ऐतिहासिक प्रसंगाचे निरीक्षण केले. या सहलीमध्ये ३२ विद्यार्थी व २ प्राध्यापक यांचा समावेश होता. या सहलीचे आयोजन प्रा. शिंदे के. एस. व प्रा. रसाळ डी. के. यांनी केले.

भूगोल विभागाच्या वतीने शैक्षणिक सहलीचे आयोजन दि. २७/०१/२०१६ ते ३०/०१/२०१६ या कालावधीत करण्यात आले होते ही सहल जोतीबा, पन्हाळा, रत्नागिरी, गणपतीपुळे, रायगड, प्रतापगड, महाबळेश्वर या ठिकाणी जाऊन तेथील भौगोलिक परिस्थितीची पाहणी करून विद्यार्थ्यांनी महत्वाच्या नोंदी घेतल्या. या सहलीमध्ये ५० विद्यार्थी व ४ प्राध्यापक सहभागी झाले होते. सहल प्रमुख म्हणून प्रा. देशमुख एच. एल. व डॉ. गायकवाड व्ही. पी. यांनी सहभाग घेतला.

या वर्षामध्ये वनस्पतीशास्त्र विषयाची सहल १४ जानेवारी २०१६ रोजी पन्हाळा, जोतिबा, रंकाळा, शिवाजी विद्यापीठ वनस्पतीशास्त्र उद्यान या ठिकाणी गेलेली होती. यावेळी विद्यार्थ्यांनी या ठिकाणी असणारी जैवविविधता व भौगोलिक परिस्थितीचा जवळून अभ्यास केला सदर सहलीत ४५ विद्यार्थी सहभागी झाले होते. सहल प्रमुख म्हणून प्रा. डॉ. भिसे के. एम, प्रा. कु. कणसे एस. यु. व प्रा. कु. रामगुडे एम.ए. यांनी मार्गदर्शन केले. भौतिकशास्त्र विभागाची शैक्षणिक सहल दि. ६ फेब्रुवारी २०१६ रोजी हरणारी सुत गिरणी येळीव, ता. खटाव जि. सातारा या ठिकाणी गेलेली होती. सदर सहलीमध्ये ३० विद्यार्थी सहभागी होती. सुत गिरणीमध्ये कापसापासून धागा व सूत निर्माण करण्यासंदर्भात माहिती देण्यात आली. सहलींचे नियोजन हे शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर व सहसचिव, रयत शिक्षण संस्था, सातारा यांच्या नियमानुसार करण्यात येते मा. प्राचार्य डॉ. सी. जे. खिलारे यांच्या मार्गदर्शक तत्वानुसार महाविद्यालयीन सहलींचे आयोजन करण्यात आले होते.

– प्रा. शिंदे के. एस.
सहल विभागप्रमुख

*** वाङ्मय मंडळ :**

महाविद्यालयातील भाषा भगिनींच्या तर्फे वर्षभर विविध कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात येते. यावर्षी वाङ्मय मंडळाचे उद्घाटन महाराष्ट्रातील प्रसिद्ध कवी प्रा. संतोष पवार यांच्या हस्ते करण्यात आले. यावेळी प्रा. संतोष पवार यांनी माणदेशी संस्कृती व माणदेशी भाषेचे महत्व विषद करणारे व महाविद्यालयाच्या सुवर्ण महोत्सवी वर्षानिमित्त 'मानबिंदू' नावाचे गीत सादर केले.

१८/०१/२०१६ रोजी महाराष्ट्र साहित्य परिषद शाखा दहिवडी ग्रंथालय व वाङ्मय मंडळाच्या संयुक्त विद्यमाने 'लेखक आपल्या भेटीला' या विषयावर एक दिवसीय कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले. या कार्यशाळेमध्ये प्रसिद्ध नाटककार, कथाकार श्री जगन्नाथ शिंदे यांनी मार्गदर्शन केले. त्यावेळी कवीयत्री प्रा. सौ. नलिनी महाडिक यांनी स्वत:च्या शैलीत स्त्री जीवनाची कथा व्यक्त करणाऱ्या कविता सादर केल्या. याप्रसंगी महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. खिलारे सी. जे., मराठी साहित्य परिषदेचे अध्यक्ष प्रा. जाधव आर. बी., प्रा. जयप्रकाश जाधव, अमृत जाधव, सर्व विषयाचे विभागप्रमुख व त्यांचे सहकारी हजर होते.

महाराष्ट्र शासनाच्या शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, वाङ्मय मंडळ व भाग्योदय प्रतिष्ठान, दहिवडी यांच्या संयुक्त विद्यमाने भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या १२५व्या

Scanned with CamScanner

जयंतीचे औचित्य साधून 'समता व सामाजिक न्याय' वर्षाच्या निमित्ताने महाविद्यालयात ज्यु कॉलेज व सिनिअर कॉलेजमधील विद्यार्थ्यांसाठी निबंधस्पर्धा, वक्तृत्व स्पर्धा व प्रश्नमंजूषा स्पर्धाचे आयोजन करण्यात आले होते यासाठी भाग्योदय प्रतिष्ठान दहिवडीचे अध्यक्ष मा. ॲड. बाळासाहेब सावंत यांनी बक्षीस प्राप्त विद्यार्थ्यांना सन्मान चिन्ह, प्रमाणपत्र व रोख बक्षीसासाठी रु. १८०००/-(अठरा हजार रुपये) इतकी रक्कम ठेवली होती. ज्यु कॉलेज मधून घेण्यात आलेल्या निबंध स्पर्धा व वक्तृत्व स्पर्धेमध्ये खालील विद्यार्थ्यांनी यश प्राप्त केले.

ज्यु कॉलेज निबंध स्पर्धा - १) कु. सस्ते मयुरी राजाराम ११वीं विज्ञान प्रथम क्रमांक रु. १०००/- २) कु. पाटोळे दिव्या शामराव ११वीं कॉमर्स द्वितीय क्रमांक रु. ७००/- ३) श्री. सावंत स्वप्नील प्रकाश ११वीं कला तृतीय क्रमांक रु. ५००/-

ज्यु कॉलेज वक्तृत्व स्पर्धा - १) कु. खाडे विरश्री आबा ११वी विज्ञान प्रथम क्रमांक रु. १०००/- २) श्री. बलवंत सुशीत बाळासाहेब ११वी विज्ञान द्वितीय क्रमांक रु. ७००/- ३) श्री. खिलारे सौरभ चंद्रकांत ११वी विज्ञान तृतीय क्रमांक ५००/-

सिनिअर कॉलेज निबंध स्पर्धा - १) कु. जाधव तेजस्विनी राजेंद्र बी. ए. भाग १ प्रथम क्रमांक रु. १२००/- २) कु. मोहिते कोमल वसंत बी. ए. भाग ३ द्वितीय क्रमांक रु. १०००/- ३) कु. सावंत वृषाली सोपान बी. ए. भाग ३ तृतीय क्रमांक रु. ७००/-

सिनिअर कॉलेज वक्तृत्व स्पर्धा - १) कु. फडतरे अश्विनी शंकर बी.कॉम १ प्रथम क्रमांक रु. १२००/- २) श्री. सुर्यवंशी रणजित संभाजी बी.कॉम २ द्वितीय क्रमांक रु. १०००/- ३) कु. भोसले वैष्णवी महादेव बी.एस्सी. भाग १ तृतीय क्रमांक रु. ७००/-

प्रश्नमंजुषा स्पर्धा - १) श्री. माळवे समीर मधूकर स्पर्धा परीक्षा विभागाचा

(सिनिअर विभाग)२) श्री. काटकर विक्रम काकासो - संघ प्रथम क्रमांक रु. १२००/-

१) श्री जगदाळे संजय साहेब बी.ए.२ स्पर्धा परीक्षा विभाग

२) कु. जाधव कविता सदाशिव बी.ए.२ द्वितीय क्रमांक रु. १०००/-

१) कु. सस्ते दिपाली अच्युत बी. ए. भाग३ स्पर्धा परीक्षा विभाग

२) कु. मोहिते कोमल वसंत बी. ए. भाग३ तृतीय क्रमांक

वरील सर्व बक्षीसपात्र विद्यार्थ्यांना मा. तुषार ठोंबरे भूसंपादन अधिकारी, सातारा, मा. ॲड. बाळासाहेब सावंत अध्यक्ष, भाग्योदय प्रतिष्ठान दहिवडी, उपाध्यक्ष पोपट बनसोडे मा. सुशिल कांबळे लेखा परीक्षक, सातारा व महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. खिलारे सी. जे. या सर्व मान्यवरांच्या उपस्थितीमध्ये संपन्न झाला.

- प्रा. डॉ. बलवंत बी. एस.
चेअरमन, वाङ्मय मंडळ.

*** <u>जिमखाना विभाग</u>:**

सन २०१५-१६ या शैक्षणिक वर्षातील जिमखाना विभागातील अहवाल आपणासमोर सादर करताना विशेष आनंद होत आहे. यशस्वी शैक्षणिक वायचाली बरोबरच मा. प्राचार्य डॉ. सी. जे. खिलारे व सर्व प्राध्यापकवर्ग यांचे मार्गदर्शनाखाली महाविद्यालयातील खेळाडूंनी विविध स्पर्धेमध्ये सहभाग घेऊन यश संपादन केले.

महाविद्यालयातील खेळाडूंनी व्हॉलीबॉल, हॅन्डबॉल, कब्बडी, खो-खो, ॲथलेटिक्स, तायकोंदो, क्रिकेट बुद्धीबळ, कुस्ती, बॅडमिंटन अशा विविध स्पर्धेतून सहभाग घेतला. सातारा झोनल खो-खो स्पर्धेत मुलांच्या संघाने द्वितीय क्रमांक मिळवून इंटर झोनल स्पर्धेत सहभाग घेतला. सातारा झोनल ॲथलेटिक्स स्पर्धेत महाविद्यालयाच्या संघाने ४०० मी., २०० मी. १०० मी. व ४ x ४०० मी रिले यश संपादन केले व इंटर झोनल स्पर्धेत आपला सहभाग नोंदवला.

नांदेड येथे झालेल्या राज्यस्तरीय विद्यापीठ क्रीडा महोस्तव मध्ये गणेश घनवट याने ३०० मी. मध्ये द्वितीय ४ x४०० मी रिले मध्ये तिसरा मिळून पतियाला येथे झालेल्या ऑल इंडिया स्पर्धेत आपला सहभाग नोंदवत ४०० मी. चौथा क्रमांक मिळवला व वर्ल्ड युनिव्हर्सिटी स्पर्धेसाठी राजस्थान येथे होणाऱ्या सिलेक्शन ट्रायलसाठी त्याची निवड झाली.

सदर वर्षी महाविद्यालयाने सातारा झोनल खो-खो स्पर्धेचे यशस्वी आयोजन केले. या स्पर्धेमध्ये जिल्ह्यातील १३० खेळाडूंनी सहभाग घेतला. तसेच शिवाजी विद्यापीठ अंतर्गत इंटर झोनल तायकोंदो स्पर्धाचे यशस्वी आयोजन केले. सदर स्पर्धेत एकूण १२० मुलांनी व ११० मुलीनी सहभाग घेतला.

- प्रा. उदय शिंदे,
विभागप्रमुख, वरिष्ठ जिमखाना विभाग

Scanned with CamScanner

*** ज्यु. जिमखाना विभाग :**

ज्युनियर विभागातील खेळाडूंनी सांघिक वैयक्तिक स्पर्धामध्ये भाग घेऊन माण तालुका स्तरापासून ते राष्टीय स्तरापर्यंत विविध खेळामध्ये यश संपादन करून महाविद्यालयाचा नावलौकिक वाढवला आहे.

खेळाडूंनी कब्बडी,खो-खो, हॉलीबॉल, कुस्ती, थ्रो-बोल, बॉल बेंडमिंटन, क्रिकेट स्पर्धेत जिल्ह्यास्तरीय ते राष्ट्रीय स्तरापर्यंत स्पर्धेत यश संपादन केले. शालेय नॅशनल सेपक टकरा स्पर्धेमध्ये कु. अपेक्षा दडस हिने महाराष्ट्र संघाचे नेतृत्व करत संघाला गोल्ड मिडल मिळून दिले. तिला सातारा क्रीडा विभागाचा जिल्हा स्तरीय पुरस्कार प्राप्त झाला. शालेय नॅशनल टेनिस बॉल क्रिकेट स्पर्धेत शुभम निलाखे व सोहेल तांबोळी ह्या दोन विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला. तर राज्यस्तरीय टेनिस बॉल क्रिकेट स्पर्धेमध्ये मुलांनि द्वितीय क्रमांक मिळविला. तसेच विविध स्पर्धामध्ये यश संपादन केले.

प्रा. मानसिंग जाधव
विभागप्रमुख, कनिष्ठ जिमखाना विभाग

*** मराठी विभाग :**

यावर्षी मराठी विभागाच्या वतीने निबंधस्पर्धा, वक्तृत्व स्पर्धा, काव्यवाचन स्पर्धांचे यशस्वी आयोजन केले. कर्मवीर जयंती व डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर जयंतीचे औचित्य साधून या स्पर्धा घेण्यात आल्या. १ जानेवारी ते १५ जानेवारी २०१६ या कालावधीमध्ये 'मराठी भाषा संवर्धन पंधरवडा' विविध उपक्रमांच्या माध्यमातून साजरा केला. यामध्ये 'वऱ्हाड निघालं लंडनला' ह्या एकपात्री नाटकाचे सादरीकरण झाले. काव्यवाचन स्पर्धेत कु. स्नेहल गुळीक हिने प्रथम क्रमांक प्राप्त केला. या निमित्ताने 'मराठी भाषा सामान्य ज्ञान सर्वे' आणि 'मराठी शुद्ध लेखन सर्वे करण्यात आले. अग्रणी महाविद्यालय योजनेअंतर्गत मराठी वाङ्मय मंडळ उद्‌घाटन समारंभ संपन्न झाला. यामध्ये प्रा. संतोष पवार यांनी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. विभागाच्या वतीने 'सृजनशील लेखन' या विषयावर एकदिवसीय कार्यशाळा घेण्यात आली. यामध्ये डॉ. उदय जाधव, डॉ. श्यामसुंदर मिरजकर, डॉ. बी. एस. बलवंत यांनी मार्गदर्शन केले. 'काव्यनिर्मिती प्रक्रिया' या कार्यशाळेसाठी बी.ए.भाग तीन मधील विद्यार्थी फलटण येथील महाविद्यालयात सहभागी झाले. 'लेखक आपल्या भेटीला' हे राज्यस्तरीय चर्चासत्र मराठी विभाग व वाङ्मय मंडळ आणि ग्रंथालय यांच्या वतीने घेण्यात आले. यामध्ये जगन्नाथ शिंदे, नलिनी महाडिक, लक्ष्मण महाडिक, सिताराम सावंत यांनी मार्गदर्शन केले. मातृभाषा दिनानिमित्त निबंध आणि वक्तृत्व स्पर्धा घेण्यात आल्या. निबंधस्पर्धेत प्रथम क्रमांक कु. अनिता निकम आणि वक्तृत्वस्पर्धेत प्रथम क्रमांक कु. निलम दराडे यांनी प्राप्त केला. २७ फेब्रुवारी मराठी राजभाषा दिनानिमित्त म्हसवड येथील माणदेश तरंगवाहिनी रेडिओद्वारे विभागातील प्राध्यापक यांच्यासह विद्यार्थ्यांनीही मनोगते वक्त केली. ग्रामीण पत्रकारिता प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम यशस्वीपणे राबविण्यात आला.

– प्रा. सौ. वाघमोडे एस. बी.
मराठी विभागप्रमुख

*** हिंदी विभाग :**

हिंदी विभागामार्फत वर्ष २०१५-१६ या शैक्षणिक वर्षामध्ये विभागामार्फत विविध उपक्रमांचे आयोजन करण्यात आले होते. यावर्षी हिंदी दिवस साजरा करण्यासाठी छत्रपती शिवाजी कॉलेज, सातारा येथून प्रा. डॉ. भारत खिलारे यांना प्रमुख पाहुणे म्हणून निमंत्रित करण्यात आले होते. या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी अग्रणी कॉलेज योजनेचे चेअरमन प्रा. डॉ. संजय खेत्रे होते.

विद्यार्थ्यांच्या कला गुणांना संधी मिळावी या हेतूने १५ ऑगस्ट, १४ सप्टेंबर, २२ सप्टेंबर, २६ जानेवारी, वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभ इ. कार्यक्रमाच्या निमित्ताने विविध विषयावर विद्यार्थ्यांनी भित्तीपत्रकाचे सादरीकरण केले. हिंदी दिवसाचे औचित्य साधून हिंदी विभागामार्फत निबंध व वक्तृत्व स्पर्धांचे आयोजन केले होते. यामध्ये यशस्वी विद्यार्थ्यांना वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभामध्ये प्रमुख पाहुण्यांच्या हस्ते प्रमाणपत्राचे वितरण करण्यात आले. कु. आश्विनी विठ्ठल नवले सदर विद्यार्थिनीस हिंदी विषयासाठी दिली जाणारी केंद्रिय हिंदी शिष्यवृत्ति प्राप्त झाली. यावर्षी विभागाला प्रा. डॉ. ईश्वर पवार सी. टी. बोरा कॉलेज, शिरुर, प्रा. डॉ. देवीदास इंगळे (आर. पी. कॉलेज, उस्मानाबाद), प्रा. डॉ. राणू कदम (शिवाजी कॉलेज, बार्शी), प्रा. डॉ. सुभाष जाधव(बार्शी) यांनी भेट देऊन हिंदी विभागाच्या विकासासाठी मौलिक मार्गदर्शन केले.

या शैक्षणिक वर्षामध्ये हिंदी विभागातील प्राध्यापकांनी

Scanned with CamScanner

विद्यापीठस्तरीय. कार्यशाळा, राज्यस्तरीय चर्चासत्र, राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील चर्चासत्रामध्ये सहभागी होऊन शोधनिबंध वाचून विभागाची उंची वाढविली; त्यामध्ये प्रा. डॉ. बी. एस. बलवंत यांनी विद्यापीठस्तरीय तीन कार्यशाळा, राज्यस्तरीय चर्चासत्रात सहभाग, राष्ट्रीय चर्चासत्रात ०८ शोध निबंधाचे वाचन केले. व आंतरराष्ट्रीय स्तरावर ०१ शोधनिबंध सादर केला. प्रा. एस. टी. कोळी यांनी विद्यापीठस्तरीय ४ कार्यशाळेत सहभाग, राज्यस्तरीय ०१ चर्चासत्र, राष्ट्रीय चर्चासत्र ०८ व आंतरराष्ट्रीय चर्चासत्रात ०१ शोधनिबंध सादर केला. तसेच प्रा. बी. एल. गायकवाड यांनी विद्यापीठीय ३ कार्यशाळेत सहभाग, राज्यस्तरीय चर्चासत्र -०१ राष्ट्रीय चर्चासत्र ०७, आंतरराष्ट्रीय चर्चासत्र ०१ शोधनिबंध सादर केला.

- प्रा. डॉ. बलवंत बी. एस. हिंदी विभाग प्रमुख

*** इतिहास विभाग :**

या शैक्षणिक वर्षामध्ये इतिहास विभागामार्फत विविध कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. विद्यार्थ्यांच्या गुणवत्तेमध्ये वाढ व्हावी यासाठी इतर विभागातील प्राध्यापकाचे मार्गदर्शन पर व्याख्याने आयोजित केली होती. दि. ०९ ऑगस्ट क्रांती दिनानिमित्त विभागामध्ये भित्तीपत्रकाचे आयोजन करण्यात आले. शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर व इतिहास विभाग दहिवडी कॉलेज दहिवडी यांच्या मार्फत दि. २३ जाने २०१६ रोजी प्राचार्य मा. विजय नलावडे यांचे 'शिवाजीचे सेनापती' या विषयावर व्यख्यान आयोजित करण्यात आले होते. या कार्यक्रमाचे अध्यक्ष प्रा. डॉ. व्ही. पी. पवार यांनी 'शिवाजी महाराजांची स्त्रीनिती' या विषयावर मनोगत व्यक्त केले.

विद्यार्थ्यांना पदवीनंतर स्वयंरोजगाराच्या नवीन संधी याची माहिती व्हावी याकरिता इतिहास, अर्थशास्त्र व राज्यशास्त्र या विभागाच्यावतीने मानव संशोधन विकास अंतर्गत प्रा. रणपिसे व्ही. वी. (कला विज्ञान व वाणिज्य) महाविद्यालय इंदापूर यांचे, व प्रा. मोरे बी. व्ही. यांचे 'स्पर्धा परीक्षांतील संधी' या विषयांवरती व्याख्यान आयोजित करण्यात आले. इतिहास विभागामार्फत चर्चासत्रे, भित्तीपत्रके वृत्तपत्र कात्रने संकलन, सहलीचे आयोजन, ऐतिहासिक पुस्तकाचे प्रदर्शन इत्यादिंचे आयोजन करण्यात आले होते.

- प्रा. शिंदे के. एस. इतिहास विभाग प्रमुख

*** बी. सी. ए. विभाग :**

बीसीए. विभागामध्ये २०१५-१६ या शै. वर्षामध्ये १४३ विद्यार्थी शिकत आहेत. विभागात एकूण ६० कॉम्प्युटर, १ LCD Projector आणि २ प्रिंटर आहेत. उद्योजकता कौशल्य विकास करण्यासाठी महाविद्यालयाने आयोजित केलेल्या ''मार्केटिंग फेअर'' मध्ये विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला. मुधोजी कॉलेज फलटण येथे झालेल्या लक्ष -२०१६ स्पर्धेमध्ये कु. दराडे निलम व लोखंडे अक्षय यांना पोस्टर प्रेझेंन्टेशन मध्ये तृतीय क्रमांक मिळविला, तर कु. फुटाणे मैथिली व जाधव गणेश यांना पेपर प्रेझेंन्टेशन मध्ये उत्तेजनार्थ क्रमांक मिळाला. यशोदा टेक्निकल कॅम्पस आयोजित राष्ट्रीय पातळीवरील ''यशोटेक - २०१६'' स्पर्धेमध्ये कु. दराडे निलम आणि कु. फुटाणे मैथिली यांना पोस्टर प्रेझेंन्टेशन मध्ये उत्तेजनार्थ पारितोषिक मिळाले.

शिवाजी विद्यापीठ आयोजित सातारा जिल्हास्तरीय युवा मोहोत्सवामध्ये विभागातील विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला. महाविद्यालयाचा लोककला या प्रकारात तृतीय क्रमांक मिळवून मध्यवर्तीमध्ये निवड झाली त्यात कु. खासबोग विद्या हीचा सहभाग होता. विभागातील ६ विद्यार्थी कमवा व शिका या योजनेचा लाभ घेऊन शिक्षण पूर्ण करित आहेत.

विद्यार्थ्यांच्या मार्गदर्शनासाठी प्रा. डॉ. आर. डी. कुंभार KBPIMSR, Satara याचे "Importance of project in BCA curriculum" या विषयावर व्याख्यान आयोजित केले. शै. वर्ष २०१४-१५ चा विभागाचा निकाल ३६% लागला. विभागातील विद्यार्थ्यांनी महाविद्यालयाने आयोजित केलेल्या NSS व विविध कार्यक्रमामध्ये मोठ्या उत्साहाने भाग घेतला.

प्रा.एम.बी. शिकलगार, समन्वयक, बी. सी. ए.

प्रा.ए .एच. कोळेकर, विभाग प्रमुख, बी. सी. ए.

*** पदार्थ विज्ञान विभाग :**

महाविद्यालयाच्या पदार्थ विज्ञान विभागामार्फत सन २०१५-१६ मध्ये वेगवेगळा उपक्रमांचे आयोजन करण्यात आले होते. त्यामध्ये पदार्थ विज्ञानातील प्रयोग करण्याच्या कौशल्य संदर्भात एकदिवसीय कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात आले होते. तसेच विभागाच्यावतीने प्रश्नमंजुषा (Physics Quiz Competition) चे आयोजन करण्यात आले होते. त्याचप्रमाणे विभागातील विद्यार्थी अविष्कार संशोधन स्पर्धा, भित्तीपत्रक सादरीकरण, विज्ञानप्रदर्शन, सेमीनार मध्ये सहभाग

Scanned with CamScanner

नोंदविला आहे.

सदर उपक्रमांसाठी मा. प्राचार्य डॉ. सी. जे. खिलारे यांचे बहुमोल मार्गदर्शन व पदार्थ विज्ञान विभागातील सहकारी प्राध्यापकांचे सहकार्य लाभले.

– प्रा. डॉ. व्ही. एस. जमदाडे
विभाग प्रमुख, पदार्थविज्ञान विभाग

* अर्थशास्त्र विभाग – नियोजन मंच :

महाविद्यालयातील अर्थशास्त्र विभागांतर्गत कार्यरत असणाऱ्या नियोजन मंचाच्यावतीने चालू शैक्षणिक वर्षामध्ये 'जल व्यवस्थापन, 'कर्मवीर भाऊराव पाटील जीवन परिचय पर्यावरण (मानवी जीवनातील वृक्षांचे महत्व) या विषयावर अर्थशास्त्र विभागाच्या विद्यार्थ्यांनी तयार केलेल्या 'अर्थवेध' भित्तीपत्रकांचे प्रकाशन करण्यात आले.

दि. ६ जाने २०१६ रोजी कला व वाणिज्य महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. संजय कांबळे यांचे 'अर्थशास्त्र व वाणिज्य विषयातील नवे प्रवाह' या विषयावर व्याख्यान आयोजित करण्यात आले. तसेच दि. २१ जाने २०१६ रोजी डॉ. सी. डी. देशमुख जयंतीनिमित्त त्यांच्या कार्याची माहिती व्हावी यासाठी छत्रपती शिवाजी कॉलेज सातारा येथील अर्थशास्त्र विभाग प्रमुख डॉ. एस. एम. भोसले यांचे व्याख्यान आयोजित करण्यात आले. त्यांनी आपल्या व्याख्यानात डॉ. सी. डी. देशमुख यांच्या आर्थिक कामगिरीचा आढावा घेतला.

दि. २९ फेब्रुवारी २०१६ रोजी विभागामार्फत 'अर्थशास्त्रातील नवे प्रवाह' या विषयावर राष्ट्रीय सेमीनारचे आयोजन करण्यात आले होते. सदरच्या सेमीनारमध्ये डॉ. बलराम भूषण, डॉ. सुशीलकुमार शिंदे, डॉ. व्ही. के. सावंत व डॉ. डी. एस. बागडे यांची साधन व्यक्ती म्हणून व्याख्याने झाली.

प्रा. प्रकाश टोणे,
विभाग प्रमुख अर्थशास्त्र, चेअरमन, नियोजन मंच

* वाणिज्य विभाग :

सन २०१५-१६ च्या प्रथम वर्षामध्ये - १८०, द्वितीय वर्षामध्ये -१५१, तृतीय वर्षामध्ये -१२४ विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतला. विद्यार्थ्यांसाठी वाणिज्य विभागामार्फत विविध उपक्रम राबवले जातात. B.co, II वर्गासाठी UGC-COC अंतर्गत Computer Accountancy Tally Package hm COC कोर्स राबवला गेला, ज्यामुळे विद्यार्थ्यांना संगणकीय हिशेब पद्धती शिकवली गेली आहे. सर्वच विद्यार्थ्यांना फायनांसियल इंक्ल्युजन मध्ये समाविष्ट करण्यासाठी सर्व विद्यार्थ्यांना महाविद्यालयातर्फे बँकेत बचत खाते उघडून देण्यात आले. त्याचा उपयोग विद्यार्थ्यांना महाविद्यालयातर्फे बँकेत बचत खाते उघडून देण्यात आले. त्याचा उपयोग विद्यार्थ्यांना भविष्यकाळात होणार आहे. विद्यार्थ्यांसाठी एक दिवसिय व्याख्यानमाला आयोजित करण्यात आली त्यासाठी, प्रमुख पाहूणे प्राचार्य संजय कांबळे तर अध्यक्ष प्राचार्य डॉ. सी. जे. खिलारे यांनी मार्गदर्शन केले. विद्यार्थ्यांना स्वावलंबी नागरिक बनता यावे यासठी विद्यार्थ्यांच्या अंगी उद्योजकता विकसित व्हावी, खरेदी-विक्री प्रक्रीया समजावी यासाठी विक्री कौशल्य मेळावा आयोजित करण्यात आला. ज्यामध्ये विद्यार्थ्यांनी विविध दुकानांद्वारे विविध पदार्थांची विक्री केली व त्यातून जमा झालेला नफा महाविद्यालयात देणगी या स्वरूपात देण्यात आली.

आविष्कार संशोधन स्पर्धेत चमकदार कामगिरी वाणिज्य विभागातील विद्यार्थ्यांनी सलग चौथ्या वर्षी केली. यामध्ये हजारे अभिजित याने सातारा जिल्हा आविष्कार संशोधन स्पर्धेत तृतीय क्रमांक पट्कवला.

वाणिज्य विभागातील विद्यार्थ्यांचा NCC व NSS मध्ये सुद्धा मोठ्या उत्साहाने सहभाग दर्शवतात वाणिज्य विभागाचा २१०५-१६ चा निकाल ८७.५ इतका आहे. महाराष्ट्र शासन पाणी पुरवठा विभाग पंचायत समिती माण आयोजित स्वच्छता अभियान वक्तृत्व करंडक स्पर्धा २०१६ यामध्ये वाणिज्य विभागातील सुर्यवंशी रणजित याने द्वितीय क्रमांक मिळवला.

मा. प्राचार्य यांच्या मार्गदर्शनाखाली वाणिज्य विभागासाठी सुसज्ज अशी कॉमर्स लॅब तयार करण्यात आली. ज्यामध्ये १० संगणक व इंटरनेट सुविधा उपलब्ध करून देण्यात आली आहे. महाविद्यालय व वाणिज्य विभागाच्या अभिमानाची गोष्ट म्हणजे यावर्षी एकदिवसीय राष्ट्रीय चर्चासत्र Emerging Trends in Commerce and social science या विषयावर आयोजित करण्यात आले आणि ज्यामध्ये ६० प्राध्यापक व १५५ विद्यार्थी सहभागी झाले.

– प्रा.शिकलगार एम.बी., विभाग प्रमुख.

Scanned with CamScanner

*** भित्तीपत्रक समिती :**

सन २०१५-२०१६ या शैक्षणिक वर्षामध्ये महाविद्यालयाच्या प्रत्येक विभागाने स्वातंत्र्य दिन, शिक्षक दिन, कर्मवीर जयंती, प्रजासत्ताक दिन व जिमखाना दिवस या पाच कार्यक्रमांच्या दिवशी भित्तीपत्रक सादरीकरण केले. सदर भित्तीपत्रके एकत्रीतपणे इनडोअर स्पोर्टस कॉम्पलेक्स बिल्डींगमध्ये लावलेली होती. सदर भित्तीपत्रके कार्यक्रमानंतर दोन दिवस विद्यार्थ्यांना वाचवण्यासाठी खुली ठेवण्यात आली. यातून विद्यार्थ्यांच्या अंगी लिखाणाविषयी व संशोधनाविषयी आवड निर्माण करण्याचा प्रयत्न करण्यात आला. सदर पाच कार्यक्रमासाठी भित्तीपत्रकांचे प्रत्येक कार्यक्रमासाठी वेगवेगळे विषय ठेवण्यात आलेले होते. सन २०१५-२०१६ या वर्षामध्ये एकूण १५० भित्तीपत्रके तयार करण्यात आली व ती भित्तीपत्रके प्रत्येक विभागामध्ये वर्षाला ५ याप्रमाणे ठेवण्यात आली व त्याचे एक पुस्तक तयार करण्यात आले.

– प्रा.वाय.टी.शिंदे, चेअरमन

*** विद्यार्थी गुणवत्ता वाढ समिती :**

विद्यार्थ्यामध्ये गुणवत्ता वाढ व्हावी यासाठी सन २०१५-२०१६ या वर्षामध्ये बी.ए., बी.कॉम बी.एस्सी व बी.सी.ए.भाग-१ व २ या वर्गाच्या प्रत्येक विषयाचा वर्षभरामध्ये दोन होम असायमेंट व २ ट्युटोरिअलस घेण्यात आल्या तृतीय वर्षातील विद्यार्थ्यासाठी टेस्ट, सेमीनार, प्रोजेक्ट वर्क, फिल्ड वर्क घेण्यात आले. कमी निकाल असणाऱ्या विषयांना विशेष प्रयत्न करुन विद्यार्थ्यांच्या गुणवत्तेमध्ये वाढ करण्याचा प्रयत्न केला. तसेच स्लो व अॅडव्हान्स महाविद्याल्यामध्ये अभ्यासिकेची सोय करण्यात आली. विद्यार्थ्यांच्या गुणवत्तेमध्ये वाढ करणेसाठी डिपार्टमेंटल लायब्ररी व इंटरनेटचा वापर करणेची सुविधा प्रत्येक विभागाला देण्यात आली वर्षभरामध्ये विद्यार्थ्यांच्या बौध्दिक चाचण्या घेण्यात आल्या.

– प्रा.वाय.टी.शिंदे, चेअरमन

*** सांस्कृतिक विभाग अहवाल :**

हरहुन्नरी कलाकरांचा शोध घेऊन त्यांना आपली कला प्रकट करण्यासाठी एक वेगळ आस व्यासपीठ उपलब्ध करुन देण्याचा वसा आणि वारसा सांस्कृतिक विभाग अखंडीतपणे पार पाडीत आहेत

सन २०१५-१६ या वर्षात सांस्कृतिक विभागाने शाहू महाराज जंयती, स्वातंत्र्य दिन, शिक्षक दिन व डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महानिर्वाणदिन, लोकमान्य टिळक पुण्यतिथी शाहीर अण्णा भाऊ साठे जयंती प्रतीमा पूजनाने साजरी केली.

जुलै महिन्यापासुन सांस्कृतिक विभागातील विद्यार्थ्यांनी युवा महोत्सवाची तयारी सुरु केली आहे. शिवाजी विद्यापीठातील अंतर्गत जिल्हास्तरीय युवा महोत्सव, सद्‌गुरु गाडगेमहाराज कॉलेज कराड येथे पार पाडला त्यामध्ये महाविद्यालयाने लोककला व वादयकला या कला प्रकारामध्ये तृतीय क्रमांक मिळविला आणि महाविद्यालयातील संघ मध्यवर्ती युवा महोत्सवासाठी कडेगावला रवाना झाला.

कडेगावला वादयाच्या तालाने आणि लोककलेमुळे सर्व प्रेक्षक व परिक्षक मंत्रमुग्ध झाले. या मधुनच पुढे अथर्व कुलकर्णी याची नाट्य, विकास माने याची वादयवृंद, विदया खासबागे हीचे नृत्य व पुजा तपकीरी हीची गायन या कलाप्रकारात विदयापीठ निवड संघात निवड झाली.

यामध्ये अथर्व कुलकर्णी याची अंतिम निवड प्रक्रीयेपर्यंत पोहचला. तसेच महाविद्यालया मार्फत ६ जानेवारी २०१६ रोजी अभिनय कार्यशाळा घेण्यात आली. ज्याचे प्रमुख पाहुणे प्रा.एम.आय.शेख, शहाजी कॉलेज खटाव व प्रा.आर.के. देशमुख वाय्.सी.कॉलेज पाचवड हे होते. ज्यांनी अत्यंत उत्कृष्ट रित्या अभिनय कसा असावा यांची माहिती दिली.

तसेच युवा दिनानिमित्त सांस्कृतिक विभागातर्फे काव्यवाचन स्पर्धा घेण्यात आल्या ज्यामध्ये स्नेहल गुळीक हीचा प्रथम क्रमांक इ. असे क्रमांक आले.

– मा.प्रा.डॉ.अनिल दडस
चेअरमन, सांस्कृतिक विभाग

*** UGC Cell :**

The main objective of UGC cell is to maintain proper correspondence with University Grants Commission. It plays a vital role to fetch grants from UGC under its various schemes. The college has a very good history of receiving grants from UGC during 9th, 10th and 11th Plan period. Last year, the UGC Cell submitted 12th Plan projection seeking financial assistance for the Development

Scanned with CamScanner

Grants along with the proposals such as Outdoor Stadium with 8 Lane Running Track, 50 Bedded Sports Hostel, Maintenance of Equipments, and 10 proposals of Career Oriented Porgrammes during the 12th plan period of UGC.

During this academic year, the college received all NOCsof the different UGC schemes allotted to the college during the 11th Plan period. The college received the grant of Rs. 10,00,000/- and 2,35,000/- under Career Oriented Programmes scheme for the courses "Soil and Water Analysis" and "Human Rights Development" respectively. The Cell also took efforts for gaining the grant of Rs. 50,00,000/- under the scheme of FIST. The Cell motivates the teachers to undertake Minor Research Projects and assists them to prepare the proposals and submit to the UGC for seeking grants. Accordingly, Dr. S. M. Khetre, Dr. A. U. Chopade, (Chemistry) Dr. V. P. Gaikwad (Geography), Dr. B. S. Lokde (English), and Dr. B. S. Balawant (Hindi) have submitted proposals seeking grants for MRPs.

UGC cell carries out its activities under the guidance of Hon'ble Prin. Dr. C. J. Khilare along with the members of the UGC Correspondence Committee. Dr. B. S. Lokde leads the cell in the form of Chairman of the Committee.

- Dr. B.S. Lokde, Chairman

*** Remedial Coaching Centre:**

Remedial Coaching Centre is established with the financial assistance of University Grants Commission well back in 2009-10 during 11th Plan period of UGC. Though the UGC approved it under the scheme of Remedial Coaching for SC, ST, OBC and Minority Class Students, the center offers remedial coaching to all weaker students in the respective subjects. The college has continued the functioning of the centre providing well equipped and well furnished with necessary infrastructure such as a well equipped classroom, a Laptop with internet connectivity, LCD projector, Books, etc. The centre monitors the remedial classes in the subjects such as English and Economics at B.A., Accountancy at B.Com.,Mathematics, Statistics and Chemistry at B.Sc. The centre has its own time table. The respective subject teachers evaluate the performance of the students in these subjects and categorize them into slow learners, average learners and advanced learners. The slow learners are further given extra coaching and the advanced learners are provided with extra guidance along with books and references so as to achieve higher ranks.

The regular meetings of the committee are held to take review of the functioning of the centre. The centre runs its activities withthe support of the members of the committee and the guidance of the Hon'ble Prin. Dr. C. J. Khilare. Dr. B. S. Lokde is in charge of the centre.

- Dr. B. S. Lokde, Co-ordinator

*** Staff Academy and Staff Welfare Committee:**

The Staff Academy and Staff Welfare Committee performs a dual function in the college. It organizes lectures on inter disciplinary subjects so as to offer collaborating learning. This year, the committee organized the following lectures:

Sr. No	Name of the Resource	Date	Topic
01	Prin.Dr.S.T. Salunkhe	21/07/2015	How to Prepare Research Projects?
02	Prin.Dr.Arjun Rajage	08/08/2015	Economic Planning
03	Prof.Rajkumar Kadam	10/12/2015	Hon. Sharad-chandra Pawar: Educational and Social Work
04	Prof.V.S. Waghere	22/03/2016	User Friendly Library

The committee also takes some efforts towards the welfare of the staff. It organizes felicitation programmes at superannuation of the faculty, offering presents at the marriage

Scanned with CamScanner

ceremony of the faculty or the marriage of the children of the faculty, felicitation at great achievements, etc. This year, the committee organized the felicitation programmes at the superannuation of **Prof. M. N. Patil** from Department of Physics and **Prof. S. R. Swami** from Dept. of Economics. The committee runs its activities withthe support of the members of the committee and the guidance of the Hon'ble Prin. Dr. C. J. Khilare.

- Dr. B.S. Lokde, Chairman

* **English Language and Literary Association:**

English Language and Literary Association (ELLA) is purely student centered association run by Department of English. This association is formed every year to inculcate soft skills, presentation skills, self-employability skills, writing skills, creative bent of mind, critical and research insights among the students. All the activities run and monitored by the students which result in developing managerial skills, organizational experience leading to overall development of the students.

The association was inaugurated on 22nd August, 2016. **Dr. P. N. Gore** (K. W. College, Sangli) and **Dr. Sanjay Dixit** (Mudhoji College, Phaltan) guided the students on the topics such as Soft Skills and Writing skills respectively. At the same time, Welcome Function for the entry level students was organized by SY and TY students of the department. At this occasion, wall paper on **Life and Works of Dr. A. P. J. Abdul Kalam**wasinaugurated by the dignitaries.The students paid a tribute to the Late Hon'ble Ex-President of India exploring him as an orator, as a creative writer, poet, scientist, president of India, etc. This year, Prof. M. I. Shaikh from Shahajiraje Mahavidyalay, Khatav inspired the students through his talk on Creative Writing. Prof. Smt. Tejashri Patil (Chandrabai Shantappa Shendure College, Hupari) guided the students on Reading Short Stories.Some best and innovative activities of the association to be noted are **Thought of the Day, Writing Film Reviews, Organization of Lecture Series, Valedictory Function** for the last year students, etc. The association organizes its activities with support of Dr. A. N. Dadas, (Head, Department of English), Prof. N. T. Phase, Prof. C. B. Desai, Dr. K. S. Raut, and students of the department. The representative of students Miss. PriyankaGalande worked as Secretary of ELLA. Hon'ble Prin. Dr. C. J. Khilare guides to monitor the activities of the association.

- Dr.B.S. Lokde, Convener

* **Department of Botany:**

1) The Department of Botany had arranged the tree plantation programme on 15th August, 22nd Sept 2015 & 26th Jan 2016 in the College campus.
2) Department organized one day Botanical excursion for B.Sc II and B.Sc III students at Shivaji University Kolhapur and Panhala.
3) Meeting of parents of B.Sc II & B.Sc III Botany students organised in the college & participated 100 parents
4) Dr. P.D. Kulkarni awarded Ph.D. in Botany under the guidance of Principal Dr. C.J. Khilare
5) Faculty of Department presented six research papers in National conference at Sonai, Dist - Ahmednagar
6) Dr. K.M. Bhise participated in International conference at Chhatrapati Shahu College Kolhapur
7) Department has arranged Guest lectures by Mr. Yedage (Mananger) Sheli & Mendhi Palan Sanstha Dahiwadi
8) B.Sc III Botany special students have prepared wall posters on the occasion of Independence day, Teacher's day, Karmveer Jaynti, Republic day & Gymkhana day.
9) Principal Dr.C.J. Khilare has delivered lecture on the occasion of Science day.
10) Prof. Kamble V.V. delivered Guest Lecture at Balwant college Vita. Dist. Sangli.
11) Dr. K.M.Bhise worked as member LIC committee at Mudhoji College, Phaltan.

- Prof.Y.T. Shinde
Head, Department of Botany

Scanned with CamScanner

*** Department of Chemistry :**

The department of chemistry has wel equipped and spacious Laboratary with advanced equepments like Atomic absorption spectro photometer, F.T.I.R, flame phatimelion a digital polarimeter etc The department runs PG course in M.Sc. (organic chemistry). The result of first batch of M.Sc. organic Chemistry is 100% Result of B.Sc. III is 98.48 (2014-15). The Chemistry department canducts various academic & extension activities as under

1) The department has started certificate course in soil and water analysis under coc schome. The UGC has sactemed Rs 10 Lac for the said course.
2) The department is involved in Inter descipanary coc course of biotechnology & Household useful Chemicals
3) Extension activity like water analysis was conducted on 12/12/2016 in Tal-Man, Dist-Satara. In this activity students collected different water sompless from by near, these somples were analyses and accordinory the Peoples were consulted with respect to the quality of water and also they were suggested with safty measures.
4) The department provide common facility (CFC) centre for analysis of water and soil comples (consaltancy) and orgnice compound analysis using F.T.I.R. for research students
5) Teh department the seminars, Chem quirtz, alkemie wall paper, etc. In addition to this the students participated in Science day exhibition.
6) Department has orgaised one day work shop on revised syllabus of B.Sc III Chemistry sponsored by Shivaji University Kolhapur.
7) The departments has established MOU with Mandeshi foundation. Under the collabora-we activity preparation of phenyl and scent has published activity was undertaken.
8) Dr. A.U. Chopade, faculty member published has a research paper on synthesis in International advanced journal of science.
9) Two students of chemistry departments namely i) Nagargoje Ashwini & ii) Patil Samita were awarded with Shivaji Unversity merit scholarship.
10) The C.F.C. facility helps to raise funds for college. The faculty of chemistry is involed in reseach activity. The Shivaji Universtiy recognised M.phill and Ph.D. centre is avaliable in the department. Presently Four research students are working in the deprtments for their Ph.D. degree.

The department is very much grateful to the Hon. Principal Dr. C.J. Khilare for his guidance and constant support.

- Prof. Jawale S.D.
Head, Dept. of Chemistry

*** वॉटरशेड मॅनेजमेंट अन्ड टेक्नॉलॉजी :**

यु.जी.सी.सी.ओ.सी अंतर्गत वॉटरशेड मॅनेजमेंट अन्ड टेक्नॉलॉजी हा कोर्स महाविद्यालयामध्ये यशस्वीरित्या राबविला जातो. या कोर्सचे हे सहावे वर्ष आहे. या वर्षी ११० विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतला आहे. गेल्या वर्षी या कोर्सचा निकाल १००% लागला असून सदर कोर्सचा फायदा विद्यार्थ्यांना होत आहे. या कोर्ससाठी मा. प्राचार्य डॉ.सी.जे. खिलारे यांचे मोलाचे मार्गदर्शन असते.

- प्रा.डॉ.लुबाळ एम्.जे
कोऑर्डीनेटर, वॉटरशेड मॅनेजमेंट अँड टेक्नॉलॉजी

*** एच.एस.सी. व्होकेशनल विभाग:**

माण तुलक्यातील दुष्काळी भागातील विद्यार्थ्यांना कौशल्यावर आधारित शिक्षण देऊन त्यांना स्वत:च्या पायावर उभे करण्याच्या हेतूने या महाविद्यालयात व्यवसाय शिक्षणाची सुरुवात १९९० पासून झाली. यामध्ये १) इलेक्ट्रीकल टेक्नॉलॉजी २) मार्केटिंग ॲन्ड रिटेल मॅनेजमेंन्ट ३) हॉर्टीकल्चर हे तीन अभ्यासक्रम सुरु आहेत.

या शैक्षणिक वर्षात विद्यार्थ्यांना प्रात्यक्षिक ज्ञान मिळावे यासाठी विविध कंपन्या व आस्थापिकांना भेटी आयोजीत केल्या. तसेच तज्ञांची व्याख्याने आयोजीत केली. हॉर्टीकल्चर विभागातील विद्यार्थ्यांना कृषीप्रदर्शन पुणे येथे थेट आयोजीत केली. मार्केटींगच्या विद्यार्थ्यांनी गोविंद दूध, श्रीराम बझार, दहिवडीतील विविध बँका व उद्योगांना भेटी आयोजीत केल्या.

Scanned with CamScanner

तसेच इलेक्ट्रीकल्सची सर्व विद्यार्थ्यांना विज वितरण कंपनी व दुकाने येथे भेटी देऊन ज्ञान देण्यात आले. तसेच इ. ११ वी उत्तीर्ण विद्यार्थ्यांना ऑन दि जॉब ट्रेनिंगची सोय उपलब्ध करुन देण्यात आली. यासाठी या विभागातील सर्व सहकारी प्राध्यापकांनी अतिशय चांगले काम केले. आपल्या महाविद्यालयाचे आदरणीय प्राचार्य डॉ. खिलारेसाहेब यांच्या मार्गदर्शनानुसार या विभागाचे कामकाज योग्य पध्दतीने सुरु आहे.

– प्रा. बाबर टी.डी.

विभागप्रमुख, एच्.एस्.सी.व्होकेशनल विभाग

*** सायकल वाटप समिती :**

आपल्या महाविद्यालयाच्या वतीने गरीब व होतकरु विद्यार्थ्यांना त्यांच्या निवासापासून कॉलेजला येजा करण्यासाठी वर्षभर सायकयल वापरुन ती परत करण्याच्या अटीवर नाममात्र शुल्क आकारुन सायकल वाटप करण्यात येते. त्याप्रमाणे या वर्षात १५ विद्यार्थ्यांना सायकल वाटप करण्यात आले.

– प्रा. बाबर टी.डी.

चेअरमन, सायकल वाटप समिती

*** संशोधन समिती :**

महाविद्यालयामध्ये संशोधन समिती व शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर मान्यताप्राप्त एम.फिल/पीएच.डी पदवीचे वनस्पतीशास्त्र व रसायनशास्त्र विषयाचे संशोधन केंद्र मा. प्राचार्य डॉ.सी.जे.खिलारे सर यांच्या मार्गदर्शनाखाली कार्यरत आहे.

संशोधन करणाऱ्या संशोधक प्राध्यापकांना अत्याधुनिक उपकरणे असलेली प्रयोगशाळा, सुसज्ज व समृध्द ग्रंथालय इंटरनेट सुविधा उपलब्ध करुन दिल्या. महाविद्यालयातील प्राध्यापकांनी त्यांचे संशोधनपर लेख राष्ट्रीय/आंतरराष्ट्रीय चर्चासत्रामध्ये सादर केले. चालू शैक्षणीक वर्षामध्ये महाविद्यालयातील ४ प्राध्यापकांचे विद्यापीठ अनुदान आयोग (पुणे विभगा व नवी दिल्ली) यांच्या अर्थसहाय्याने लघुसंशोधनाचे काम सुरु आहे. तर ६ प्राध्यापकांनी प्रस्ताव सादर केलेले आहेत. महाविद्यालयातील ३ प्राध्यापकांनी पीएच.डी पदवी संपादन केली. तर २ प्राध्यापकांनी प्रबंध सादर केला. महाविद्यालयाच्या एम.फिल/पीएच.डी संशोधन केंद्रात शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर मान्यता प्राप्त संशोधक मार्गदर्शक म्हणून खालील प्राध्यापक कार्यरत आहेत.

वनस्पतीशास्त्र – मा. प्राचार्य डॉ.सी.जे.खिलारे यांच्याकडे ५ विद्यार्थी पीएच.डी. करीत आहेत. त्यापैकी प्रा.पी.डी. कुलकर्णी यांनी पी.एच.डी.पदवी संपादन केली आहे. ते या महाविद्यालयातील संशोधन पूर्ण करणारे पहिले विद्यार्थी आहेत. तर रसायनशास्त्र – प्रा.डॉ. खेत्रे एस्.एस् यांच्याकडे २ विद्यार्थी पीएच.डी करीत आहेत.

वाणिज्य विभागातील हजारे अभिजीत उत्तम याने सातारा जिल्हास्तरीय आविष्कार संशोधन महोत्सव-२०१५ मध्ये तृतीय क्रमांक प्राप्त केला.

– प्रा.डॉ.माने व्ही.एस्, चेअरमन

*** प्राणीशास्त्र विभाग :**

या वर्षीच्या B.Sc. I, II, III वर्गाच्या सहली पिंगळी धरण, आंधळी धरण, महाराष्ट्र शासनाचे शेळी मेंढी पालन प्रकल्प इ. ठिकाणी गेल्या होत्या. B.Sc.III च्या विद्यार्थ्यांनी Science Exhibition मध्ये सहभाग घेतला. प्राणीशास्त्र विभागामार्फत Vermicultrue, Apiculture आणि Sericulture प्रकल्प यशस्वीरित्या चालविले जातात.

– प्रा.डॉ.लुबाळ एम्.जे.,

प्रमुख, प्राणीशास्त्र विभाग

*** मुलींचे वसतिगृह :**

महाविद्यालयात सन २००९ पासून मुलींच्या वसतिगृहाची सोय करण्यात आली आहे. प्रवेश सर्व मुलींच्यासाठी खुला आहे. वार्षिक प्रवेश फी व इतर फी घेऊन मुलींना प्रवेश दिला जातो. वसतिगृहात ६४ मुली राहतील अशी व्यवस्था आहे. या शैक्षणिक वर्षामध्ये कला, वाणिज्य, विज्ञान, व्यवसाय अभ्यासक्रम, बी.सी.ए, एम.एस्सी या विविध विभागातील ७५ विद्यार्थिनींनी प्रवेश घेतला. वेळोवेळी वसतिगृह कमिटीची मिटींग घेऊन मुलींच्या समस्यांविषयी चर्चा केली जाते. वसतिगृहात पुढील सोयी-सुविधा उपलब्ध आहेत.

१) प्रशस्त इमारत व खोल्या
२) अभ्यास, जेवण व करमणुकीसाठी स्वतंत्र खोल्या
३) ॲक्वागार्ड (स्वच्छ पिण्याचे पाणी)
४) सोलर बंब (क्षमता १०० मुली)
५) उत्तम जेवणाची सोय

Scanned with CamScanner

६) सर्व सुविधांनी उपलब्ध १६ खोल्या
७) सौर ऊर्जेव्दारे लाईटची सोय
८) वॉचमन (रात्रंदिवस)
९) सी.सी.टि.व्ही.कॅमेरा

– प्रा.डी.बी.जाधव, रेक्टर, मुलींचे वसतिगृह

* **युवा महोत्सव :** (ज्युनिअर विभाग)

ज्युनिअर विभाग व एच.एस.सी.व्होकेशनल विभागाच्या वतीने विद्यार्थ्यांच्या कलागुणांना चालना देण्यासाठी दि. ४ जानेवारी ते ९ जानेवारी २०१६ या कालावधीमध्ये युवा महोत्सव आयोजित केला होता. या युवा महोत्सवात ज्युनिअर विभागातील कला, वाणिज्य, विज्ञान आणि एच.एस.सी. व्होकेशनल विभागातील विविध शाखांमधील विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला होता. युवा महोत्सवात निबंध, वक्तृत्व, भित्तीपत्रक, रांगोळी, प्रश्नमंजुषा, समूहगीत, मूकनाट्य आणि पाककला अशा विविध स्पर्धा घेण्यात आल्या. स्पर्धांमध्ये यश मिळविलेल्या स्पर्धकांना दि. ४ जानेवारी २०१६ रोजी बक्षीस वितरण समारंभात मा.प्राचार्य डॉ.खिलारे सी.जे., मा.श्री.नारायणराव माने व मा.श्री.पिसे एल.एम. (प्र.गटशिक्षणाधिकारी, पंचायत समिती,माण) यांच्या हस्ते ट्रॉफी, मेडल व प्रशस्तिपत्र देऊन गौरवण्यात आले. या प्रसंगी मा. प्राचार्य डॉ. खिलारे सी.जे. आणि मा.श्री.पिसे एल.एम. यांनी विद्यार्थ्यांना मोलाचे मार्गदर्शन केले. युवा महोत्सव यशस्वी होण्यासाठी ज्युनिअर विभाग व एच.एस.सी. व्होकेशनल विभागातील सर्व शिक्षकांनी परिश्रम घेतले. मा.प्राचार्य डॉ.खिलारे सी.जे. यांचे बहुमोल मार्गदर्शन लाभले. अशा रितीने हा युवा महोत्सव संपन्न झाला.

– प्रा.एम.बी.कुमठेकर, चेअरमन

* **विवेक वाहिनी :**

विवेक वाहिनी अंतर्गत २०१५-१६ या वर्षात महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांनी समाज जागृतीसाठी उत्साहाचे वातावरण दहिवडी परिसरात निर्माण केले आहे. स्वातंत्र्य दिन, प्रजासत्ताक दिन व सायन्स डे निमित्त आयोजित भित्तीपत्रके तयार करुन विविध रोग निर्मुलनाचे संदेश, वृक्ष संवर्धनाचे महत्त्व व पाण्याची बचत याबाबत रंगीत पोस्टर प्रदर्शित केले.

कर्मवीर जयंतीच्या रॅलीमध्ये समाज जागृती विषयक फलक सादर केले. कर्मवीर विचार, स्वामी विवेकानंद विचार व समाजातील अंधश्रद्धा निर्मुलन विषयक वैचारिक पोस्टरच्या माध्यमातून विवेकवाहिनी आपले योगदान देत असते.

– प्रा.डॉ.भिसे के.एम., कार्यवाह

■ ■ ■

Scanned with CamScanner

गुणवंत प्राध्यापकांचे शैक्षणिक उपक्रम (२०१५-१६)

प्राध्यापकाचे नाव	चर्चासत्रात प्रेझेंट केलेल्या पेपरची नावे (Paper oral Presentation)	स्तर- विद्यापीठ राज्यस्तरीय राष्ट्रीय आंतरराष्ट्रीय	प्रसिद्ध केलेल्या पेपरची नावे Publication in journals	स्तर- विद्यापीठ राज्यस्तरीय राष्ट्रीय आंतरराष्ट्रीय	इतर उल्लेखनिय कार्य संक्षिप्त स्वरूपात व्याख्याने, पुरस्कार, प्रमुख पाहुणे, वक्ते, अध्यक्ष, संशोधन, परीक्षक, मुलाखत तज्ज्ञ, विविध विद्यापीठीय कमिट्यांमधील कार्य व तत्सम उल्लेखनिय माहिती
Prin.Dr. C.J. Khilare	Influence of EM Fungi on growth of Tephrotia Purpurea	N	Influence of EM Fungi on growth of Tephrotia Purpurea	N	Recent Advances and Application of Taxonomy in life sciences - YC Institute if Science, Satara - Chief Guest
	The effect of AM Fungi and amount of available phosphorus on dry maters in cotton	N	The effect of AM Fungi and amount of available phosphorus on dry maters in cotton	N	Challenges in life science & Environment Management' - Veer Vajekar ASC College, Phunde- Deliverd a Plenary talk
					Contemporary Research in Chemical and life Sciences' - SGM, Karad - Chair person in International conference.
					'Emerging Trends in Basic & Applied Sciences' - Karmveer Hire ASC & Education college, Gargoti - delivered on invited talk - International conference
					'Recent Trends in life science- Jaysingpur college, Jaysingpur - delivered invited talk
					'Recent Advances & Applications of Taxonomy in life sciences' - YC Institute of Science, Satara - Chairperson for Valedictory function.
					'Issues in Higher Educations - Karmaveer Vidya Probodhini, Satara. Participated in two day lecture Series.
					Principal Selection interview - Adarsh I. of Technology & Research Centre, Vita
					'Research Frontires in Geography' CS College, Satara - Guided as a resource person.
					Biodiversity : an outlook & challanges - D.P. Bhosale College, koregaon - delivered a invited.

Scanned with CamScanner

प्राध्यापकाचे नाव	चर्चासत्रात प्रेझेंट केलेल्या पेपरची नावे **(Paper oral Presentation)**	स्तर– विद्यापीठ राज्यस्तरीय राष्ट्रीय आंतरराष्ट्रीय	प्रसिद्ध केलेल्या पेपरची नावे **Publication in journals**	स्तर– विद्यापीठ राज्यस्तरीय राष्ट्रीय आंतरराष्ट्रीय	इतर उल्लेखनिय कार्य संक्षिप्त स्वरूपात व्याख्याने, पुरस्कार, प्रमुख पाहुणे, वक्ते, अध्यक्ष, संशोधन, परीक्षक, मुलाखत तज्ज्ञ, विविध विद्यापीठीय कमिट्यांमधील कार्य व तत्सम उल्लेखनिय माहिती
प्रा.डॉ.माने व्ही.एम.	Techniques for a good Lecture	N			भिमाबाई आंबेडकर कन्या विद्यामंदिर, सातारा– विद्यार्थीनी मेळावा – प्रमुख पाहुणे
	Human rights & Equality	N			एस.जी.एम.कॉलेज, कराड येथे व्याख्यान–
	Woman Empowerment	I			नेट/सेट परीक्षा मार्गदर्शन
प्रा.टोणे.पी.के.	The study of Retaling in India	I	The Study of Retaling in India	I	डॉ. भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर कॉलेज औंध पुणे येथे राष्ट्रीय सेमीनारमध्ये साधन व्यक्ती म्हणून व्याख्यान दिले.
	शाश्वत शेती: कृषि विकासाचे नवे तंत्र	N	शाश्वत शेती:कृषि विकासाचे नवे तंत्र	N	
	महाराष्ट्रातील शेतकऱ्यांच्या आत्महत्या कारणे व उपाय	N	महाराष्ट्रातील शेतकऱ्यांच्या आत्महत्या कारणे व उपाय	N	
	भारतातील प्राथमिक सह पतपुरवठा संस्था समस्या उपाय	N	भारतातील प्राथमिक सह पत पुरवठा संस्था समस्या व उपाय	N	
	The Role of IRDF in Rural Development	N	The Role of IRDF in Rural Development	N	
प्रा. एम.आर. मदाणे	Role of Nabards & it's Finance.	N	Role of Nabards & its finance.	N	
	ग्रामीण विकासात नाबार्डची भूमिका	N	नार्बाडची भूमिका एक चित्तनीय अभ्यास	N	
Prof. N. M. Mehtre	An analytical study of Live stock in Maharashtra	N	An analytical study of Live stock in Maharashtra	N	
	Climate change & its Impact on Agricultural Sector in Maharashtra Role of NABARD and it's finance	N			

Scanned with CamScanner

प्राध्यापकाचे नाव	चर्चासत्रात प्रेझेंट केलेल्या पेपरची नावे (Paper oral Presentation)	स्तर- विद्यापीठ राज्यस्तरीय राष्ट्रीय आंतरराष्ट्रीय	प्रसिद्ध केलेल्या पेपरची नावे Publication in journals	स्तर- विद्यापीठ राज्यस्तरीय राष्ट्रीय आंतरराष्ट्रीय	इतर उल्लेखनिय कार्य संक्षिप्त स्वरूपात व्याख्याने, पुरस्कार, प्रमुख पाहुणे, वक्ते, अध्यक्ष, संशोधन, परीक्षक, मुलाखत तज्ज्ञ, विविध विद्यापीठीय कमिट्यांमधील कार्य व तत्सम उल्लेखनिय माहिती
	भारतातील दारिद्र्य एक समस्या	I	भारतातील दारिद्र्य एक समस्या	I	
	Agriculture sector in Maharashtra & Climate Change.	I	Agriculture sector in Maharashtra & climate change	I	
	A studay of NAFED's objectives and transparency policy Empowerment of women in Maharashtra	N			
Prof. Raut S.P.	Agriculture sector in Maharashtra in climate change	I	Agriculture sector in Maharashtra & climate change	I	
	An canalytical study of Livestock in Maharashtra	N	An conalytical study of live stock in Maharashtra	N	
	Role of NABARD and it's finance	N			
	A study of NAFED objectives and transparency policy	N			
Prof. Y. T. Shinde	Revised Practical syllabus of B.sc. III Botany	U	Dual Inoculation of Am fungi and Azotobacter-a potential biofertilizer on vegetative growth of Briryal.	N	
			Studies of medicinal plants from Ghatdara range in patan	N	
			Influence of Am fungi on growth of Tephrasic	N	
			Nitschkig molngrii funk reported first time from ManTahesil. Dist Satara.	N	
प्रा. डॉ. बलवंत बी.एस.	दलित आत्मकथा में स्त्री-विमर्श-सुशीला कभीरेकृत शिंकजो का दर्द के संदर्भ में	N	संवेदनशील रचनाकार डॉ. सूर्यबाला	N	श्री रावसाहेब रामराव पाटील महाविद्यालय सावळज बी.ए. भाग ३ पूर्नचित अभ्यासक्रम कार्यशाळा सहभाग

Scanned with CamScanner

प्राध्यापकाचे नाव	चर्चासत्रात प्रेझेंट केलेल्या पेपरची नावे (Paper oral Presentation)	स्तर–विद्यापीठ राज्यस्तरीय राष्ट्रीय आंतरराष्ट्रीय	प्रसिद्ध केलेल्या पेपरची नावे Publication in journals	स्तर–विद्यापीठ राज्यस्तरीय राष्ट्रीय आंतरराष्ट्रीय	इतर उल्लेखनिय कार्य संक्षिप्त स्वरूपात व्याख्याने, पुरस्कार, प्रमुख पाहुणे, वक्ते, अध्यक्ष, संशोधन, परीक्षक, मुलाखत तज्ज्ञ, विविध विद्यापीठीय कमिट्यांमधील कार्य व तत्सम उल्लेखनिय माहिती
	२१वीं सदी में चर्चित उपन्यासों में नारी विमर्श यामिनी कथा उपन्यास के संदर्भ में	N	हिंदी साहित्य में महिला ओं का योगदान	N	ऑटर्स अँड कॉमर्स कॉलेज नागठाणे पुनर्रचित पाठ्यक्रम बी. ए. भाग ३ कार्यशाळा सहभाग
	रीतिकाल के कवि–गोपाल मिश्र हिंदी भाषा और हिंदी साहित्य का वैश्वीकरण	I			श्रीमती कस्तुबाई वालचंद कॉलेज सांगली बी.ए. भाग ३ पेपर नं और पुर्रचित कार्यशाळा सहभाग
	मराठी और हिंदी दलित आत्मकथा ओ में चित्रित ग्रामीण परिवेश	N			कृष्णा महाविद्यालय रेठरे बु ।।, ता. कराड शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर यांच्या आदेशा प्रमाणे स्थानिक चौकशी सदस्य
	दलित कवि डॉ. जयप्रकाश कदम के काव्य में दलित चेतना	N			राष्ट्रीय सेवा योजना श्रमसंस्कार शिबीर वावरहिरे येथे दि. १०/१/२०१३ रोजी राष्ट्रीय एकात्मकता या विषयावर विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.
	अभिव्यक्ति का अभिजात रचनाकार–संत कबीर	N			राजा श्रीपतराव भगवंतराव महाविद्यालय औंध– राष्ट्रीय श्रमसंस्कार शिबिरामध्ये दि. १३/२/२०१६ रोजी व्यक्तिमत्व विकास या विषयावर विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन
	हिंदी कहानी में नारी विमर्श	N			ग्रंथालय, भाषा वाङ्मय मंडळ आणि महाराष्ट्र साहित्य परिषद शाखा दहिवडी यांच्या संयुक्त विद्यमाने एक दिवसीय राज्यस्तरीय चर्चासत्राचे चेअरमन म्हणून काम
	हिंदी भाषा के प्रचार प्रसार में रेडियो की भूमिका	N			श्रीमती कुसुमावती मिर्जि कला तथा वाणिज्य महाविद्यालय शांतीनगर बेडकीहाळ राष्ट्रीय चर्चासत्र सहभाग
	समकालीन कवि राजेश जोशी के संदर्भ	S			सेठ परशुराम महादेव शिंदे कन्या विद्यालय दहिवडी येथे इ. १०वी च्या शुभचिंतन समारंभासाठी प्रमुख पाहुणे
	हिंदी कहानी और उपन्यासों में महिला ओं का योगदान	S			
प्रा.कोळी	वैश्वीकरण और हिंदी कहानी	I			स. गा.म. कॉलेज कराड सेट नेट परीक्षा मार्गदर्शन
एस.टी.	डॉ. जयप्रकाश कदम के 'बस्तियों से बाहर' काव्यसंग्रह के संदर्भ में	N			मराठी भाषा संवर्धन पंधरवडा' काव्य वाचन स्पर्धा–परीक्षक
	कवि वृंद के दोहों में अभिव्यक्त नीति विषयक विचार	N			'सृजनशील लेखन' एकदिवसीय कार्यशाळा संयोजन समिती सदस्य

Scanned with CamScanner

प्राध्यापकाचे नाव	चर्चासत्रात प्रेझेंट केलेल्या पेपरची नावे (Paper oral Presentation)	स्तर– विद्यापीठ राज्यस्तरीय राष्ट्रीय आंतरराष्ट्रीय	प्रसिद्ध केलेल्या पेपरची नावे Publication in journals	स्तर– विद्यापीठ राज्यस्तरीय राष्ट्रीय आंतरराष्ट्रीय	इतर उल्लेखनिय कार्य संक्षिप्त स्वरूपात व्याख्याने, पुरस्कार, प्रमुख पाहुणे, वक्ते, अध्यक्ष, संशोधन, परीक्षक, मुलाखत तज्ज्ञ, विविध विद्यापीठीय कमिट्यांमधील कार्य व तत्सम उल्लेखनिय माहिती
	हिंदी उपन्यास साहित्य में दलित चेतना	N			डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर जयंती निमित्त आयोजित निबंध, प्रश्नमंजूषा स्पर्धा–परीक्षक
	हिंदी उपन्यासों में प्रतिबिंबित नारी विमर्श	N			
	अनुवाद के क्षेत्र में रोजगार के अवसर	N			
	संचार माध्यमों में हिंदी की भूमिका	N			
	२१वी सदी में चर्चित उपन्यासों में नारी विमर्श	N			
	समकालीन हिंदी कवि – केदारनाथ सिंह	S			
प्रा. गायकवाड बी.एल.	२१वीं सदी में चर्चित उपन्यासों में नारी विमर्श यामिनी कथा उपन्यास के संदर्भ में	N			'मराठी भाषा संवर्धन पंधरवडा' काव्यवाचन स्पर्धा–परीक्षक
	वैश्वीकरण के परिप्रेक्ष्य में मुन्नी मोबाईल उपन्यास	I			सृजनशील लेखन एक दिवसीय कार्यशाळा संयोजन समिती सदस्य
	बहु भोज नाटक में प्रतिबिंबित आम्बेडकरवाद	N			डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर जयंती निमित्त आयोजित वक्तृत्व स्पर्धा परीक्षक
	डॉ. जयप्रकाश कदम के 'बस्तियों से बाहर' काव्य संग्रह में दलित चेतना	N			लेखक आपल्या भेटीला राज्यस्तरीय चर्चासत्र
	हिंदी उपन्यासों में चित्रित नारी विमर्श	N			
	अलोकधन्वा के काव्य में अभिव्यक्त परिवर्तनवादी विचार	I			
	हिंदी भाषा के विकास में पत्र–पत्रिकाओं का योगदान	N			
	अनुवाद के क्षेत्र में रोजगार के अवसर	N			

Scanned with CamScanner

प्राध्यापकाचे नाव	चर्चासत्रात प्रेझेंट केलेल्या पेपरची नावे (Paper oral Presentation)	स्तर– विद्यापीठ राज्यस्तरीय राष्ट्रीय आंतरराष्ट्रीय	प्रसिद्ध केलेल्या पेपरची नावे Publication in journals	स्तर– विद्यापीठ राज्यस्तरीय राष्ट्रीय आंतरराष्ट्रीय	इतर उल्लेखनिय कार्य संक्षिप्त स्वरूपात व्याख्याने, पुरस्कार, प्रमुख पाहुणे, वक्ते, अध्यक्ष, संशोधन, परीक्षक, मुलाखत तज्ज्ञ, विविध विद्यापीठीय कमिट्यांमधील कार्य व तत्सम उल्लेखनिय माहिती
प्रा. देशमुख एच.एल	Roof tap Rainwater Harvesting potential in Dahiwadi	N	Roof tap Rainwater Harvesting potential in Dahiwadi	N	
प्रा.दिवटे एस.पी.	Chield Labour in India Statewise Analysis	I	Chield Labour in India Statewise Analysis	I	
	आंधळी गावातील लोकसंख्या व कृषी अन्नधान्य उत्पादनांचा भौ.अभ्यास	N			
प्रा.घुरके बी.बी.	Child Labour In India state wise Analysis	I			
	Regional Inequalities in Human Resource Development in Satara District	N			
	Levels of Educational Development in Kolhapur District of Maharashtra	I			
	आंधळी गावातील लोकसंख्येचा व कृषी अन्नधान्य उत्पादनांचा भौगोलिक अभ्यास	N			
प्रा.डॉ.भिसे के.एम.	Revised Practical Syllabus of T.Y.B.sc Botany	N	"Nitshikia molanari, funk liquidlous astomycetes from report	I	Biodiversity & Environment NCBE -2016 Arts, com & Science college sonai, Dist. Ahmednagar Date-22nd and 23 Jan.2016
			Studies & medicinal plants from Ghatdara range hilly areas IN Patan Tahsil from Satara dist (M.S.)	N	Challenges and opportunities before 21st centurey India in The fields & social science science, management & Technology Rejashri Chathrapati Shahu college Kolhapur Date-6 & 7 Feb. 2016
					नवीन वाढीव तुकडी–संलग्नता विद्यापीठ कमिटी सदस्य–मुधोजी कॉलेज,फलटण दि.२३/२/२०१६

Scanned with CamScanner

प्राध्यापकाचे नाव	चर्चासत्रात प्रेझेंट केलेल्या पेपरची नावे (Paper oral Presentation)	स्तर– विद्यापीठ राज्यस्तरीय राष्ट्रीय आंतरराष्ट्रीय	प्रसिद्ध केलेल्या पेपरची नावे **Publication in journals**	स्तर– विद्यापीठ राज्यस्तरीय राष्ट्रीय आंतरराष्ट्रीय	इतर उल्लेखनिय कार्य संक्षिप्त स्वरूपात व्याख्याने, पुरस्कार, प्रमुख पाहुणे, वक्ते, अध्यक्ष, संशोधन, परीक्षक, मुलाखत तज्ज्ञ, विविध विद्यापीठीय कमिट्यांमधील कार्य व तत्सम उल्लेखनिय माहिती
प्रा. रसाळ डि.के.	म. ज्योतीबा फुले यांचे सत्यशोधक चळवळीतील कार्ये	S			
	महाराष्ट्रातील पर्यटन विकासामध्ये प्रतापगड किल्ल्याचे महत्व	S			
	लोककवी वामनदादा कर्डक यांचे समाजप्रबोधनात्मक एक अभ्यास	S			
	सम्राट अशोक आणि त्यांचे बौद्ध धर्मातील कार्ये	N			
	दलित पँथर स्वांतत्र्योत्तर भारतातील एक पुरोगामी सा. चळवळ	N			
	भारतीय स्त्री वादाच्या संदर्भात मुक्ता साळवे यांच्या निबंधाचे आकलन	S			
	शिवकालीन महाराष्ट्रातील कृषी व्यवस्था शेती व शेतकऱ्यांचे जीवन	S			
प्रा. शिंदे के.एस	म. ज्योतीबा फुले यांचे सत्यशोधक चळवळीतील कार्ये	S			
	महाराष्ट्रातील पर्यटन विकासामध्ये प्रतापगड किल्याचे महत्व	S			
	लोककवी वामनदादा कर्डक यांचे समाज प्रबोधनात्मक एक अभ्यास	U			
	सम्राट अशोक आणि त्यांचे बौद्ध धर्मातील कार्ये	N			
	बालविकास व मानवी हक्क	I			
प्रा. एस. बी. वाघमोडे	ग्रामीण कादंबरीतील कृषि–जीवन	N			
	भटक्या विमुक्तांची आत्मकथने एक वाङमयीन अभ्यास	N			
	'मरण कळा' समाज दर्शन	N			

Scanned with CamScanner

प्राध्यापकाचे नाव	चर्चासत्रात प्रेझेंट केलेल्या पेपरची नावे (Paper oral Presentation)	स्तर– विद्यापीठ राज्यस्तरीय राष्ट्रीय आंतरराष्ट्रीय	प्रसिद्ध केलेल्या पेपरची नावे Publication in journals	स्तर– विद्यापीठ राज्यस्तरीय राष्ट्रीय आंतरराष्ट्रीय	इतर उल्लेखनिय कार्य संक्षिप्त स्वरूपात व्याख्याने, पुरस्कार, प्रमुख पाहुणे, वक्ते, अध्यक्ष, संशोधन, परीक्षक, मुलाखत तज्ञ, विविध विद्यापीठीय कमिट्यांमधील कार्य व तत्सम उल्लेखनिय माहिती
प्रा.एन.व्ही शिंदे	जागतिकीकरण आणि ग्रामीण साहित्य	I			'सर्जनशील लेखन' यावर शि.बा. पा. विद्यालयात व्याख्यान
	दलित साहित्यातील स्त्री चित्रण	N			दिवाणी न्यायालय, दहिवडी येथे 'मराठी भाषा: प्रचार व प्रसार' या विषयावर व्याख्यान
	साहित्य आणि समाज यशवंतराव चव्हाण यांच्या 'माझा विंगुळा' या लेखाचा अभिव्यक्ती विचार	N			भालवडी, ता. माण येथील वार्षिक पारितो–षिक वितरण समारंभ प्रमुख पाहुणे म्हणून व्याख्यान
					मराठी भाषा सद्यस्थिती – या विषयावर दहीवडी एस.टी. आगार येथे व्याख्यान

* स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्र :

या शैक्षणिक वर्षात रयत शिक्षण संस्थेच्या कर्मवीर विद्याप्रबोधिनीच्या अंतर्गत स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्र सुरू करण्यात आले आहे. या स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्रामार्फत राज्य सेवा परीक्षा (MPSC), बँकिंग परीक्षा (IBPS) आणि पोलिस व मिलीटरी भर्तीपूर्व प्रशिक्षण कोर्स सुरू करण्यात आले आहेत. या तीन्ही कोर्सला प्रवेश घेण्यापूर्वी इच्छूक २६० विद्यार्थ्यांची प्रवेशपूर्व परीक्षा तसेच विद्यार्थ्यांची पालकांसमक्ष मुलाखत घेऊन त्यामध्ये पात्र झालेल्या विद्यार्थ्यांपैकी ६० विद्यार्थ्यांनी आपल्या आवडीनुसार वरील कोर्ससाठी आपला प्रवेश निश्चित केला.

स्पर्धा परीक्षा केंद्रासाठी महाविद्यालयाने एल.सी.डी. प्रोजेक्टर, संगणक संच, प्रिंटर, इंटरनेट, इन्व्हर्टर अशा आधुनिक सोयी दिल्या आहेत. विद्यार्थ्यांसाठी स्वतंत्र वर्ग खोली व अभ्यासिका आहे. स्पर्धा परीक्षा केंद्रात सध्या एकूण ५,०० पेक्षा जास्त पुस्तके उपलब्ध आहेत. दररोज दहा दैनिक वर्तमानपत्र व दर महिन्याला १० नियतकालीके विद्यार्थ्यांना दैनंदिन अभ्यासासाठी उपलब्ध आहेत.

स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्राचे उद्घाटन महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाचे माजी सदस्य मा. प्राचार्य अरुण अडसूळ यांच्या हस्ते संपन्न झाले. आजपर्यंत मा.डॉ.सचिन ओंबासे (IAS), मा. विक्रम विरकर (IAS), कु. पुनम जाधव (PSI), कॅ. आर.आर.जाधव (माजी सैनिक कल्याण अधिकारी, सातारा), कॅ. संजय चौधरी (पॅरा मिलीटरी सेंटर, दादा पाटील महाविद्यालय, कर्जत) मा.श्री. मिनाज मुल्ला, प्रांताधिकारी, माण व खटाव विभाग यांची गेस्ट लेक्चर्स आयोजित केली होती.

विद्यार्थ्यांच्या सरावासाठी प्रत्येक महिन्याला सराव परीक्षा घेतली जाते. त्यामधून त्यांच्या योग्य प्रगतीची वाटचाल दिसून आली. विद्यार्थ्यांचे ज्ञान अद्ययावत होण्यासाठी प्रत्येक शनिवारी प्राध्यापकांच्या मार्गदर्शनाखाली गटचर्चा, प्रश्नमंजुषा, सेमिनार यांचे आयोजन केले जाते. महाविद्यालयातील केंद्राव्यतिरिक्त संस्थेतील कर्मवीर विद्याप्रबोधिनी अंतर्गत झालेल्या राज्यस्तरीय प्रश्नमंजुषा स्पर्धेत तसेच पुसेगाव व सातारा येथील केंद्राकडून आयोजित केलेल्या मार्गदर्शन कार्यशाळेमध्ये स्पर्धा परीक्षा केंद्रातील विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला.

मा. प्राचार्य डॉ. चंद्रकांत खिलारे साहेबांच्या प्रेरणेतुन व रयत शिक्षण संस्थेच्या मार्गदर्शनाने सुरू झालेले हे स्पर्धा परीक्षा केंद्र माण तालुक्याच्या दुष्काळी व ग्रामिण भागातील विद्यार्थ्यांना एक वरदानच आहे.

– डॉ. व्ही.पी. गायकवाड,
संचालक, स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्र

* आम्ही रयत सेवक *

प्राचार्य डॉ. सी. जे. खिलारे

वरिष्ठ विभाग

मराठी ....

प्रा.सौ.एस.बी. वाघमोडे (विभागप्रमुख)

प्रा.एन.व्ही. शिंदे   प्रा.एस.डी. वाघमारे

हिंदी ....

प्रा.डॉ.बी.एस. बलवंत (विभागप्रमुख)

प्रा.एस.टी. कोळी   प्रा.बी.एल. गायकवाड

इंग्रजी ....

प्रा.डॉ.ए.एन. दडस (विभागप्रमुख)

प्रा.डॉ.बी.एस. लोकडे   प्रा.एन.टी. फासे

प्रा.सी.बी. देसाई   प्रा.डॉ.के.एस. राऊत

इतिहास ....

प्रा.के.एस. शिंदे (विभगगप्रमुख)

प्रा.डी.के. रसाळ   प्रा.के.एस. वाघमारे

प्रा.बी.व्ही. मोरे

राज्यशास्त्र ....

प्रा.डॉ.ए.एस. भगवान (विभागप्रमुख)

प्रा.जे.एम. तांबोळी   प्रा.पी.एस. प्रक्षाळे

भूगोल ....

प्रा.एच.एल. देशमुख (विभागप्रमुख)

प्रा.डॉ.व्ही.पी. गायकवाड   प्रा.एस.एन.पवार (FIP)

प्रा.एस.आर. सोबान   प्रा.एस.पी. दिवटे

प्रा.बी.बी. घुरके

अर्थशास्त्र ....

प्रा.पी.के. टोणे (विभागप्रमुख)

प्रा.एम.आर. भदाणे   प्रा.एस.पी. राऊत

प्रा.एन.एम. म्हेत्रे

शिक्षणशास्त्र ....

प्रा.सौ.डॉ.व्ही.एम. माने (विभागप्रमुख)

वाणिज्य ....

प्रा.एम.बी. शिकलगार (विभागप्रमुख)

प्रा.व्ही.एन. क्षीरसागर   प्रा.ॲड.एस.एस. जाधव

प्रा.कु.एस.एस. जोशी   प्रा.कु.एस.एस. बोराटे

रसायनशास्त्र ....

प्रा.एस.डी. जावळे (विभाप्रमुख)

प्रा.डॉ.एस.एम. खेत्रे   प्रा.डॉ.ए.यू. चोपडे

प्रा.आर.व्ही. सावंत   प्रा.कु.एस.आर. जाधव

प्रा.कु.आर.एस. घाडगे   प्रा.कु.एस.एच. जाधव

प्रा.कु.ए.आर. हुलवान   प्रा.कु.पी.एस. पोलसुरे

प्रा.कु.पी.आर. माने

पदार्थशास्त्र ....

प्रा.डॉ.व्ही.एस. जमदाडे (विभागप्रमुख)

प्रा.डॉ.व्ही.डी. पतके   प्रा.आर.एम. जाधव

प्रा.बी.एस. महानवर   प्रा.एस.जे. भोसले

वनस्पतीशास्त्र ....

प्राचार्य डॉ.सी.जे. खिलारे

प्रा.वाय.टी. शिंदे (विभागप्रमुख)   प्रा.के.एम. भिसे

प्रा.व्ही.व्ही. कांबळे   प्रा.कु.एम.ए. रामुगडे

प्रा.कु.एस.यु.कणसे

प्राणिशास्त्र ....

प्रा.डॉ.एम.जे. लुबाळ (विभागप्रमुख)

प्रा.कु.बी.बी. जगताप   प्रा.कु.वाय.एम. महाडिक

प्रा.कु.डी.एल. ल्यावी

संख्याशास्त्र ....

प्रा.कु.एन.डी. जाधव (विभागप्रमुख)

गणित ....

प्रा.कु.व्ही.बी. वाघमोडे (विभागप्रमुख)

प्रा.एम.डी. देवकर

बी. सी. ए. विभाग ....

प्रा.एम.बी. शिकलगार (समन्वयक)

प्रा.ए.एच. कोळेकर (विभागप्रमुख)

प्रा.कु.डी.सी. ढेंबरे   प्रा.व्ही.एस. रुपनवर

प्रा.ए.आर. आवटे

पर्यावरण ....

प्रा. कु. के. बी. किर्वे (विभागप्रमुख)

शारीरिक शिक्षण ....

प्रा.यु.ई. शिंदे (विभागप्रमुख)

ग्रंथपाल ....

प्रा.व्ही.एस. वाघेरे (विभागप्रमुख)

कॉम्प्युटर सायन्स ....

प्रा.एस.व्ही. कोळेकर (विभागप्रमुख)

प्रा.कु.टी.पी. पाटील   प्रा.कु.ए.एस. संकपाळ

संगणक विभाग ....

प्रा.श्रीमती एफ.एम. शेख (विभागप्रमुख)

Scanned with CamScanner

कनिष्ठ विभाग

मराठी
प्रा.एच.एल. काटकर
प्रा.एम.बी. कुमठेकर
प्रा.सौ.एस.बी. धाईंजे
प्रा.श्रीमती एस.बी. पवार

हिंदी
प्रा.एच.पी. पोरे

इंग्रजी
प्रा.डी.बी. जाधव
प्रा.सौ.व्ही.एम. जगताप
प्रा.एन.व्ही. निकम
प्रा.एम.डी. मुल्ला

इतिहास
प्रा.एस.एन. जाधव

राज्यशास्त्र
प्रा.जी.बी. लोहार

भूगोल
प्रा.एस.बी. ढाणे

अर्थशास्त्र
प्रा.आर.एस. पाटील
प्रा.व्ही.पी. मगर

वाणिज्य
प्रा.व्ही.एस.मस्के
प्रा.श्रीमती ए.पी. तुपे

जीवशास्त्र
प्रा.बी.एस. खाडे (सुपरवायझर)
प्रा.श्रीमती एस.एस. भंडारे
प्रा.श्रीमती एन.बी. साळुंखे
प्रा.श्रीमती एस.बी. गुरव
प्रा.श्रीमती ए.एल. देशमुख

रसायनशास्त्र
प्रा.सौ.के.आर. सोनावले
प्रा.कु.एम.आर. कारंडे
प्रा.श्रीमती ए.एल. जाधव
प्रा.श्रीमती व्ही.जे.पिसे
प्रा.श्रीमती जे.व्ही.लोहाळे

पदार्थविज्ञान
प्रा.ए.एस. आलेकरी
प्रा.श्रीमती एम.जी. जवळ
प्रा.एस.एस. बेलपत्रे
प्रा.कु.ए.व्ही. लोखंडे
प्रा.श्रीमती आर.आर.पांढरे

कृषिशास्त्र आणि तंत्रज्ञान
प्रा.टी.एस. माने

गणित
प्रा.एस.पी. घाडगे
प्रा.ए.बी. कोळेकर

शारीरिक शिक्षण
प्रा.एम.आर. जाधव

माहिती तंत्रज्ञान
प्रा.के.के.माने

पर्यावरण
प्रा.एस.एम. पाटोळे

व्यवसाय शिक्षण विभाग

इलेक्ट्रिक
प्रा.के.टी. गलंडे
प्रा.डी.एस. सुतार

हॉर्टीकल्चर
प्रा.आर.जी. कदम

मार्केटिंग व सेल्समनशीप
प्रा.टी.डी. बाबर
प्रा.के.एम. कदम

पायाभूत अभ्यासक्रम
प्रा.व्ही.पी. मगर

मराठी
प्रा.एस.सी. वाघ

इंग्रजी
प्रा.यु.डी. घाटुळे

लिपीक
श्री.एल.एन. बामणे

शिपाई
श्री.बी.ए. पवार

प्रशासकीय सेवक वर्ग

श्री. एस. एस. सौंदडे	अधिक्षक
श्री. आर. बी. चौगुले	मुख्य लिपिक
श्री. के. एस. शिंदे	वरिष्ठ लिपिक
श्री. डी. आर. बोतालजी	वरिष्ठ लिपिक
श्री. डी. ए. मोरे	कनिष्ठ लिपिक
श्री. एस. टी. रसाळ	ग्रंथालय लिपिक
श्री. डी. वाय. यादव	प्रयोगशाळा सहाय्यक
श्री. के. सी. खाडे-पाटील	प्रयोगशाळा सहाय्यक
श्री. एस. आर. काटकर	प्रयोगशाळा परिचर
श्री. बी. ए. मोरे	प्रयोगशाळा परिचर
श्री. डी. बी. मोरे	प्रयोगशाळा परिचर
श्री. ए. जे. शेलार	प्रयोगशाळा परिचर
श्री. एस. एस. पिठे	प्रयोगशाळा परिचर
श्री. डी. ए. निर्मळ	प्रयोगशाळा परिचर
श्री. एस. जे. कांबळे	प्रयोगशाळा परिचर
श्री. के. के. निकम	ग्रंथालय परिचर
श्री. एन. व्ही. जगताप	ग्रंथालय परिचर
श्रीमती एस. एम. मोरे	ग्रंथालय परिचर
श्री. जे. आर. काटकर	शिपाई
श्री. डी. एस. झळके	शिपाई
श्रीमती बी. बी. नाडेकर	शिपाई
श्री. एच. यु. खाडे	शिपाई

Scanned with CamScanner

|| राष्ट्रीय सेवा योजना-विशेष श्रमसं...

श्रमसंस्कार शिबीराच्या उद्घाटन प्रसंगी मनोगत व्यक्त करताना मा.प्राचार्य डॉ.संजय कांबळे

शोषखड्डे खोदताना स्वयंसेवक व कार्यक्रम अधिकारी प्रा.के.एस.शिंदे

अंधश्रद्धा निर्मूलन व वैज्ञानिक जागृती विषयावर प्रात्याक्षिक दाखविताना मा.प्रशांत पोतदार

माती व पाणी परीक्षणाची माहिती देताना प्रा.डॉ.संजय खेत्रे

वृक्षारोपण करण्यासाठी खड्डे खोदताना स्वयंसेवक

हिमोग्लोबीन तपासणी शिबीरामध्ये मार्डी प्रा.आ.केंद्रांचे कर्मचारी

निर्मलग्राम स्वच्छता अभियानाची जनजागृती रॅलीमधील स्वयंसेविका

उत्कृष्ट स्वयंसेविका पुरस्कार प्रदान करताना मा.मिनाज मुल्ला

Scanned with CamScanner

माजी विद्यार्थी संघ स्नेहमेळावा यामध्ये बोलताना प्रा.एस.आर.स्वामी

स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन केंद्र अंतर्गत आय.बी.पी.एस. विभाग आयोजित 'बँकींग क्षेत्रातील संधी' या विषयासंबंधी मार्गदर्शन करताना डॉ.विजय कुंभार

मराठी व हिंदी विभाग आयोजित 'ग्रामीण पत्रकारिता प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम' उद्घाटन प्रसंगी मार्गदर्शन करताना मा.प्रमोद फरांदे, उपसंपादक, दै.सकाळ, कोल्हापूर

डॉ.सचिन ओंबासे I.A.S. मध्ये निवड झालेबद्दल प्राचार्य डॉ.सी.जे.खिलारे त्यांचा सत्कार करताना

कॉलेज सुवर्णमहोत्सव [illegible]

'माणदेशीचा मानबिंदू'
माणच्या या भूमीवरती
रोप रयतेचे हे उगवले
कर्मवीरांचे स्वप्न इथे
माळरानी आहे फुलले ।। धृ।।

राकट दहिवडीच्या
चोहोकडून [illegible]ढते
इथल्या ख[illegible]खडकाला
पान इतिहासाचे स्मरते
ज्ञानगंगाही उपसून देण्या
परत्या पावसा आहे रोकले

[illegible]क्षणी जनता जाण्या
[illegible]रुनी कष्ट घेती
[illegible]तल्या अंधारातून
स[illegible]कडे घेऊनी जाती
कु[illegible]नाचे रिते करण्या
[illegible]क आहे झुंजले

सिद्धनाथाची सिद्ध भूमी
शिखरावरती शंभूराजा
महती कैलासाची लाभे
महादेव डोंगर रांगा
सीतामाईच्या आसवांनी
रुप गंगेचे आहे घेतले

क[illegible]ण घेऊ वेचुनी
शि[illegible]कातळी चला कोरुया
असे ठरवूनी पाच दशके
वास्तू आणली वैभवा या
माणदेशीचा मानबिंदू
ही ज्ञानवास्तू आहे ठरले

– संतोष पद्माकर पवार

Shri Saishradha Printers#STR 09552516969

Scanned with CamScanner